

Pražská vysoká škola psychosociálních studií

**Udržování sociálních vztahů mimo terapeutickou
komunitu pro drogově závislé**

Iveta Švejnová

vedoucí práce: Mgr. Zuzana Janotková

Praha 2017

Prague College of Psychosocial Studies

**Maintaining of Social Relationships out of Therapeutic
Community Treatment for Substance Abusers**

Iveta Švejnová

The Bachelor's Thesis Work Supervisor: Zuzana Janotková

Prohlášení:

1. Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou/diplomovou práci vypracoval/a samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne

Podpis

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat Mgr. Zuzaně Janotkové za odborné vedení, cenné rady a doporučení.

Anotace:

Tématem této bakalářské práce je Udržování sociálních vztahů mimo terapeutickou komunitu pro drogově závislé. Práce se dělí na dvě části. První část je teoretická a zabývá se obecně drogovou závislostí. Jsou zde definovány pojmy “droga” a “závislost”, následně je uvedena klasifikace drog a popsán vznik závislosti. Další část pojednává o terapeutické komunitě a jejích základních charakteristikách, principech a její roli v systému služeb pro drogově závislé. V této části je také popsán význam blízkých osob v procesu léčby drogově závislých. Druhá část je tvořena výzkumem, který probíhal formou polostrukturovaných rozhovorů s klienty terapeutické komunity, které byly následně vyhodnoceny pomocí tematické analýzy.

Klíčová slova:

drogy, drogová závislost, terapeutická komunita, podpora rodinou, léčba závislosti

Abstract:

The topic of this bachelor thesis is, the Maintaining of Social Relationships out of Therapeutic Community Treatment for Substance Abusers. The work is divided into two parts. The first part is theoretical and it deals with drug addiction in general. Here, the concepts of “drug” and “addiction” are defined, as well as the drugs classification and the emergence of dependence. The term “therapeutic community” is also defined in this part, as well as its basic characteristics, principles, and its role in the system of the treatment of drug addicts. This section also describes the importance of loved ones in the treatment process. The second part consists of research that was implemented in the therapeutic community. This research takes the form of semi-structured interviews with clients, which were subsequently evaluated using thematic analysis.

Keywords:

Drugs, drug addiction, therapeutic community, family support, addiction treatment

Obsah

Úvod.....	1
1 Drogová závislost.....	3
1.1 Drogy.....	3
1.1.1 Definice drog.....	3
1.1.2 Klasifikace drog	4
1.1.3 Přehled účinků drog a rizik spojených s užíváním drog	5
1.2 Závislost	7
1.2.1 Definice drogové závislosti.....	7
1.2.2 Vývojové aspekty vzniku závislosti.....	9
1.2.3 Příčiny vzniku závislosti	10
1.2.4 Důsledky drogové závislosti	11
3 Terapeutická komunita pro drogově závislé	12
3.1 Definice	12
3.2 Terapeutická komunita v systému služeb pro drogově závislé.....	13
3.3 Obecné charakteristiky terapeutických komunit	14
3.3.1 Principy terapeutických komunit	14
3.3.2 Pravidla TK v Podcestném Mlýně	16
3.3.3 Fáze léčby.....	17
3.3.4 Motivace k léčbě	18
3.3.5 Cíle léčby.....	19
4 Význam rodiny a signifikantních osob v procesu léčby v terapeutické komunitě	21
4.1 Spolupráce rodiny a jiných blízkých s terapeutickou komunitou	21
4.2 Rodinná terapie	22
4.2.1 Kodependence	23
4.2.2 Terapeutické faktory	23
4.2.3 Faktory limitující práci s rodinou.....	24
4.2.4 Přístupy rodinné terapie	24
5 Empirická část.....	26
5.1 Cíl výzkumu	26
5.2 Výzkumné otázky.....	26
5.3 Výzkumný vzorek a charakteristika výzkumného prostředí	27
5.4 Etické aspekty výzkumné práce	28
5.5 Metodika výzkumu.....	28
5.6 Zpracování a analýza dat.....	29
5.6.1 Postup realizace tématické analýzy.....	30
5.7 Výsledky výzkumného šetření	31
5.7.1 Představení respondentů.....	31
5.7.2 Klíčová témata.....	33

5.7.3.	Zpracování témat.....	33
5.8	Závěrečná část.....	44
5.8.1	Zodpovězení výzkumných otázek.....	44
5.8.2	Podtéma - samostatnost.....	45
5.8.3	Diskuse.....	46
6	Závěr.....	48
	Seznam použité literatury.....	49
	Internetové zdroje.....	53
	Seznam příloh.....	54

Úvod

Tématem bakalářské práce je Udržování sociálních vztahů mimo terapeutickou komunitu pro drogově závislé. Toto téma jsem zvolila, z toho důvodu, že otázku závislosti zejména v kontextu udržování sociálních vztahů považuji za velmi aktuální. O problematiku drogové závislosti se zajímám již delší dobu a považuji ji za jedno z nejpálčivějších témat dnešní společnosti, zejména v kontextu mezilidských vztahů. Tato práce obsahuje výzkumnou část. Výzkum probíhal formou rozhovorů s klienty v Terapeutické komunitě v Podcestném Mlýně.

Drogy (omamné a psychotropní látky) patří k lidstvu od nepaměti. V minulosti se tyto látky užívaly ve zdravotnictví, kde se používaly například ke zmírnění bolesti nebo přímo k léčení příznaků různých nemocí. Drogy byly a stále jsou součástí různých rituálů v mnoha kulturách. Takže význam těchto látek pro společnost byl především pozitivní. V dnešní době jsou drogy v naší kultuře vnímány negativně, což je zapříčiněno jejich neblahými důsledky na život jedince. Omamné a psychotropní látky již nejsou využívány výhradně ve zdravotnictví, ale jsou zneužívány pro jejich schopnost ovlivnit stav vědomí a navodit tak pocit euforie, relaxace apod. Hlavním úskalím těchto látek je vznik závislosti jak fyzické, tak psychické. Drogy ničí nejen fyzický a duševní stav jedince, ale také výrazně negativně ovlivňují jeho vztahy s okolím, především s rodinou a jinými blízkými. V současnosti existuje celá řada způsobů, jak závislost na drogách léčit. Tento systém léčby závislosti obsahuje celou řadu služeb, mezi které se řadí i terapeutická komunita.

Terapeutická komunita je vnímána jako chráněné prostředí, kam se uchylují jedinci snažící se o vyléčení své závislosti. Jedná se strukturalizované prostředí, kdy klient během léčby prochází několika fázemi, z nichž je každá charakterizovaná specifickými právy a povinnostmi klienta. Terapeutická komunita se vyznačuje zvláštními sociálními vztahy mezi členy komunity. Klienti se v komunitě učí naslouchat jiným a respektovat jejich názory. Pokouší se znovu získat důvěru v sebe sama, porozumět vlastním emocím a vyjadřovat je. Jedním z hlavních cílů léčby je zlepšení, případně znovuoobnovení, vztahů s rodinou případně s jinými blízkými osobami.

Hlavním cílem této práce je popsat důležitost vztahů klientů terapeutické komunity s rodinnými příslušníky nebo s jinými signifikantními osobami a význam jimi poskytované podpory. Dále jsou v této práci v širším kontextu charakterizovány pojmy “droga”,

“závislost” nebo “terapeutická komunita”. Dále se tato práce zabývá důležitostí podpory klienta v léčbě signifikantními osobami.

1 Drogová závislost

V následující části se stručně zabývám drogami a drogovou závislostí. V podkapitole drogy jsou uvedeny definice pojmu droga, klasifikace drog a přehled účinků drog a rizika spojená s užíváním drog. V podkapitole drogová závislost se nachází definice závislosti. Dále jsou popsány vývojové aspekty a vývoj vzniku závislosti, příčiny vzniku drogové závislosti a důsledky drogové závislosti.

1.1 Drogy

Zkušeností s experimentováním s nelegálními drogami stále přibývá. Národní monitorovací středisko (NMS) ve Výroční zprávě o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2015 uvedlo, že alespoň jednu zkušenost s užitím nelegální drogy má 34,5 % dospělé populace (Mravčík, Chomynová, Grohmannová, Janíková, et al., 2016). Z Výroční zprávy o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2004 NMS vyplývá, že zkušenost s nelegální drogou má 22% dospělé populace (Mravčík, Korčišová, Lejčková, Miovská, et al., 2005). Téma drog a drogové závislosti se proto v dnešní době stává čím dál častěji diskutované.

1.1.1 Definice drog

Pojem droga byl v minulosti využíván k označení jakékoli látky využívané k léčbě. Mezi farmaceuty se tento pojem stále občas používá, veřejnost tento pojem užívá s odlišným významem. Společným faktorem všech drog je změna mozkové aktivity ovlivněním nervové soustavy a jejích funkcí. Dnes veřejnost pojmem “droga” označuje nelegální, omamné nebo psychotropní látka. Odbornou terminologií jsou drogy označovány jako omamné a psychotropní látky (Machová a Kubátová, 2015).

Definic pojmu droga je mnoho. Nejvýstižněji je termín “droga” definován jako *“látka, která je požívána a zneužívána pro změnu nálady, vědomí, povzbuzení či tlumení somatopsychických funkcí, ovlivňuje biochemické pochody v mozku, příp. v centrální i periferní nervové soustavě, při opakovaném užívání možnost závislosti”* (Hartl a Hartlová, 2000, s. 122).

Dle Kaliny (2015, s. 49) mají drogy tyto vlastnosti:

1. **Psychotropní efekt** - modifikuje naše prožívání, mění to, jak svět vidíme a prožíváme.
2. **Potenciál závislosti** - dlouhodobé, pravidelné užívání může vyvolat závislost a vést ke ztrátě kontroly nad jejím užíváním.

1.1.2 Klasifikace drog

Rozdělení drog dle hlavních účinků na psychiku v běžně užívaných dávkách (Kalina, 2015):

1. **Tlumivé látky** (narkotika) snižují duševní i pohybovou aktivitu. Účinek závisí na množství užití dávky. Malé množství navodí spánek, vysoké množství ochromí mozková centra, což může mít za následek selhání životních funkcí. Mezi tlumivé látky se řadí benzodiazepiny, barbituráty, alkohol, opiáty (heroin, buprenorfin) a těkavé látky.
2. **Psychomotorická stimulacia** naopak vedou ke zvýšení psychomotorického tempa. Do této skupiny patří pervitin a kokain.
3. **Halucinogeny** pozměňují vnímání. Za halucinogeny se považují kanabinoidy (marihuana a hašiš), LSD a psylocibiny.

Rozdělení drog dle míry rizika vzniku závislosti:

1. **Měkké drogy** jsou ve zdravotní, sociální a duchovní oblasti poměrně bezpečné (Minařík, 2009). Do této skupiny patří veškeré legální drogy a konopné produkty (Valíček, 2002).
2. **Těžké drogy** mohou způsobit vážné zdravotní problémy (Minařík, 2009). Do kategorie těžkých drog patří všechny ostatní nelegální drogy (Valíček, 2002).

Míra rizika	Tvrdost	Zástupci
Vysoká	Tvrdé	Toluen, Heroin, Durman, Crack, LSD
Vysoká až střední	Tvrdé	Lysohlávky, Kokain, Pervitin, Alkohol, Ecstasy, Efedrin, Kodein
Relativně malá	Měkké	Marihuana, Hašiš, Kokový čaj
Bez rizika	Měkké	Káva, Čaj

Rozdělení dle zaujatého stanoviska společnosti k droze:

1. **Legální drogy** se běžně vyskytují v našem okolí a jsou společností akceptované. Stejně tak, jako na ilegální drogy, na ně může vzniknout závislost. Mezi legální drogy se řadí alkohol, nikotin, léky (benzodiazepiny, hypnotika), kofein a organická rozpouštědla.

2. **Nelegální drogy** nejsou společensky tolerovány. Jejich přechovávání nebo distribuce je postižitelná zákonem (Substituční-léčba.cz, 2017).

Rozdělení drog dle jejich původu:

1. **Přírodní drogy** nejsou chemicky zpracovány. Lze je vypěstovat. Přírodní drogy lze získat například z konopí (THC), máku (opium) a lysohlávek (psilocybin) (Alcohol Rehab Advice, 2017).

2. **Syntetické drogy** jsou definovány jako *“psychoaktivní látky produkované z prekurzorů v nelegálních laboratořích, které jsou navrženy jako analoga nelegálních drog za účelem obejít stávající legislativu; jedná se o imitaci klasických drog, nikoli inovaci”* (Kalina, 2015, s. 84). Syntetické drogy je člověk schopen sám vyrobit. Jedná se především o LSD, extázi, metanfetamin, heroin, syntetickou marihuanu a syntetické stimulanty (Foundation for a Drug-Free World, 2015).

1.1.3 Přehled účinků drog a rizik spojených s užíváním drog

Následující část je zaměřena na dlouhodobé účinky drog. Druh a délka užívání dané drogy může ovlivňovat následnou léčbu drogově závislého. Dlouhodobé účinky se mění v závislosti na druhu a množství užívané drogy i na frekvenci užívání. Další faktory, které s užíváním drog souvisejí, jsou vliv prostředí a fyzické a psychické dispozice člověka (Kalina, 2015). Přehled účinků drog a rizik spojených s užíváním drog dle Kaliny (2015):

Alkohol - Účinky alkoholu se odvíjejí od množství požitého alkoholu. Malá dávka má stimulační účinky - zlepši se nálada, zvýší se pocit sebevědomí, dochází ke ztrátě kritičnosti. Vysoká dávka má naopak tlumivé účinky - dostavuje se únava a spánek. Intoxikace je provázána poruchou rovnováhy, svalovým napětím, zpomalením reakčního času, nevolností a zvracením. Dlouhodobým užíváním alkoholu může dojít k poškození gastrointestinálního traktu - poruchy trávení, průjemy, gastritidy. K dalším problémům spojeným s užíváním alkoholu patří rozvoj jaterní cirhózy, avitaminóza, funkční a orgánové

poškození oběhového systému, porucha krvevotvorby, poruchy spánku a depresivní stavy, psychotická porucha, poruchy paměti. Po dlouhodobém intenzivním užívání alkoholu dochází po jeho vysazení během několik hodin nebo dní k odvykacímu stavu s typickými příznaky jako je psychomotorický neklid, třes, pocení, úzkost, nevolnost, zvracení, halucinace. Převážná většina příznaků odvykacího stavu odezní obvykle do týdne.

Opioidy a opiáty - Hlavním účinkem opioidů a opiátů je zklidnění a euforie. Ke krátkodobým účinkům patří útlum nervového systému a dechového centra, svědění, pokles tělesné teploty a mioza (zúžení zornic). Mezi dlouhodobé účinky se řadí vznik závislosti psychické i somatické, poškození organismu a pokles citlivosti k bolesti. Odvykací stav se po vysazení drogy dostaví v následujících hodinách či dnech. Po jednom až dvou týdnech z větší části stav odezní. Poruchy spánku se mohou vyskytovat ještě po měsíci abstinence.

Zneužívaná farmaka s psychotropním účinkem - Intoxikace je téměř shodná s opilstostí. Většina zneužívaných farmak s psychotropními účinky má zklidňující účinky - snižuje míru strachu a úzkosti. Dlouhodobá závislost na těchto látkách může způsobit poruchu kognitivních funkcí, která po vysazení drogy postupně mizí (Kalina, 2015). Po vysazení drogy se může dostavit "rebound fenomén", což znamená, že se objeví příznaky, které lék potlačuje (Kalvach, 2004). Odvykací stav se může projevit neklidem, nespavostí, úzkostí, třesem, pocením, nevolností, halucinacemi a deliriem (Kalina, 2015).

Konopné drogy - Hlavní účinky konopných drog jsou zklidnění, euforie, veselost a rozostření smyslového vnímání. K vedlejším účinkům patří sucho v ústech, hlad, změny vnímání času, poruchy krátkodobé paměti, stavy zmatenosti, nepříjemné obsedantní myšlenky, zhoršení úsudku, pozornosti, intoxikace s úzkostným rázem, až panická ataka. Pomalost, hloubavé zabývání se detaily a poruchy krátkodobé paměti mohou být důsledkem dlouhodobého užívání. Užívání může způsobit rozvoj latentní duševní poruchy.

Halucinogeny - Účinky užití halucinogenů jsou následující: euforie, zostřené vnímání, vizuální a sluchové iluze, iracionální myšlenky, tachypsychismus, vytváření asociací bez logických souvislostí, stavy derealizace a depersonalizace, nevolnost a zvracení. Mezi dlouhodobé účinky patří psychotické a depresivní stavy, změny osobnosti, tendence k magickému výkladu dění, flashback - návrat k prožívání intoxikace bez užití halucinogenů.

Psychomotorická stimulancia - K hlavním účinkům patří odstranění únavy, tachypsychismus, nechutenství, pohybové stereotypy, pocity pronásledování a ohrožení. Dlouhodobé účinky se projevují hubnutím, halucinacemi, bludy (typicky paranoidně-perzekučními - toxická psychóza). Fyzická závislost nevzniká, vzniká pouze psychická. Po vysazení drogy se dostavuje únava a neklid. Somatické potíže v odvykacím stavu rychle ustupují. Metamfetamin způsobuje poruchy motorických funkcí a paměti. Po vysazení drog se poškození zmírňuje, může dojít k úplnému návratu k původním mozgovým funkcím.

Těkavé látky - Stav intoxikace je podobný opilosti. K dlouhodobým účinkům se řadí organické poškození mozku, které vede ke zhoršení intelektu, afektivní labilitě, agresivitě. Další dlouhodobé problémy spojené s užíváním těkavých látek jsou poškození jater, ledvin a poleptání dýchacích cest.

MDMA a taneční drogy (extáze) - Účinky se mění od neklidu a mírné zmatenosti po klid, vymizení stresu a nástupu nadnesené nálady. Užívání MDMA a tanečních drog může provázet nevolnost, zvracení, snížená potřeba spánku, pocení. Mezi následky dlouhodobé ho užívání patří narušení imunitního systému. Užívání může zapříčinit propuknutí latentní duševní poruchy. Psychická závislost může užíváním vzniknout, somatická závislost nikoli.

1.2 Závislost

Lidé experimentují s drogami z mnoha různých příčin, jako jsou například problémy v práci nebo ve škole, nuda a tlak vrstevníků. Občasné užívání návykové látky se velmi snadno může proměnit v závislost. Drogová závislost je onemocnění, z něhož je velice obtížné se vymanit.

1.2.1 Definice drogové závislosti

Drogová závislost neboli toxikomanie je psychologickým slovníkem definována jako „neschopnost obejít se bez něčeho nebo někoho; termín nejčastěji užíván pro drogovou závislost či přesněji závislost látkovou, tj. stav chronické nebo periodické otravy opakovaným použitím přirozené či syntetické drogy, která poškozuje postiženého i společnost“ (Hartl a Hartlová, 2010, s. 689).

Závislost se rozlišuje na závislost fyzickou (somatickou) a psychickou. Fyzická závislost se projevuje po vysazení dlouhodobě užívané drogy, vyvolávající závislost odvykacími tělesnými příznaky, jako je například průjem, pocení, třes, křeče. Psychická závislost se projevuje touhou navodit příjemné pocity znovuužitím drogy (Fischer a Škoda, 2014).

Dle 10. revize Mezinárodní klasifikace nemocí (NKM 10) je syndrom závislosti definován jako skupina kognitivních, fyziologických a behaviorálních fenoménů, v nichž jedinec preferuje užívání nějaké látky před jiným jednáním, které v minulosti upřednostňoval (Nešpor, 2007). *“Centrální popisnou charakteristikou syndromu závislosti je touha (často silná, někdy přemáhající) brát psychoaktivní látky (které mohou, avšak nemusí být lékařsky předepsány), alkohol nebo tabák”* (Nešpor, 2007, s. 10).

Podle MKN 10 se formy závislosti kódují následovně (Nešpor, 2007, s. 10):

F10.2 Závislost na alkoholu

F11.2 Závislost na opioidech (např. heroin)

F12.2 Závislost na kanabinoidech

F13.2 Závislost na sedativech nebo hypnotikách (tlumivých lécích)

F14.2 Závislost na kokainu

F15.2 Závislost na jiných stimulantcích, včetně kofeinu a pervitinu

F16.2 Závislost na halucinogenech

F17.2 Závislost na tabáku

F18.2 Závislost na organických rozpouštědlech

F19.2 Závislost na několika látkách nebo jiných psychoaktivních látkách

Závislost by měla být diagnostikována pouze v případě, pokud se u jedince objevily alespoň tři z následujících jevů v období jednoho roku (Nešpor, 2007, s. 10):

1. silná touha nebo pocit puzení užívat látku,
2. potíže v sebeovládání při užívání látky,
3. tělesný odvykací stav,
4. průkaz tolerance k účinku látky,
5. postupné zanedbávání jiných potěšení,
6. pokračování v užívání přes jasný důkaz zjevně škodlivých následků

1.2.2 Vývojové aspekty vzniku závislosti

Vývojovými aspekty rozumíme ty momenty a znaky psychického vývoje dítěte a dospívajícího, které mohou ovlivnit rozvoj a vznik závislosti (Hajný, 2003). Hajný (2003) uvádí tyto vývojové aspekty vzniku závislosti:

Vztah mezi závislostí a raným dětstvím – Účinek psychoaktivních látek umožňuje vyjádření afektů a uspokojení potřeb, které jsou při normálním vědomém stavu potlačeny a které obvykle pocházejí z dětství. Užívání návykových látek je spojováno se závislým, který je fixovaný v orálním stádiu vývoje (Hajný, 2003). „*Znakem, ze kterého můžeme vycházet při úvahách o orální povaze závislých, je skutečnost, že jejich uspokojení je zcela závislé na vnějších podmínkách a oni samotní mají tendenci zůstat ve zdánlivé pasivitě*“ (Hajný, 2003, s. 135).

Narušený vývoj schopnosti vytvářet vztahy s druhými – U tohoto aspektu, kdy se závislost jedince projeví na jeho vztazích a sociálních funkcích, se musí uvážit to, zda je závislý dostatečně „zralý“ či „nezralý“. V této souvislosti, je možné hovořit o tom, že jedinec nahradil svou závislost na droze za závislost na jiné osobě nebo instituci.

Neschopnost rodičů reagovat na potřeby dítěte – Za neschopnost rodičů se považuje neadekvátní reakce na určité potřeby a tendence dítěte. „*Pro zdravý vývoj je třeba v určité chvíli reagovat vstřícně, jindy odmítavě, kriticky a použít určitých sankcí*“ (Hajný, 2003, s. 136).

Užívání návykových látek jako náhradní prostředek separačních a individuálních tendencí - Ve vývoji mladého člověka lze chápat překračování norem jako dobrodružství a jako výzvu pro autority společnosti, kterým se jedinec vymezuje od druhých a buduje si pocit vlastní identity. V tomto období mají mladí lidé separační a individuální tendence, při nichž mohou sáhnout po návykových látkách s takovými vlastnostmi, kterých při těchto tendencích mohou využít.

Nedostatečná schopnost snášet nepříjemné emoce – Schopnost snášet nepříjemné stavy značí dokončený emocionální vývoj.

Idealizace a devalvace (černobílé vidění) ve vztahu ke druhým – U závislých dochází k narušení schopnosti adekvátně vnímat své okolí. Při léčbě se narušení této schopnosti může projevit idealizací terapeutů i jejich naprostou devalvací.

Specifická role závislosti v období dospívání – Pro úspěšné začlenění do společnosti musí adolescent splnit řadu vývojových úkolů, jejichž řešení je často provázeno užíváním drog a vznikem závislosti.

1.2.3 Příčiny vzniku závislosti

Příčiny, které vedou ke vzniku drogové závislosti, jsou velmi komplexní. Zatím nejsou známé žádné predispozice pro její vznik. U některých jedinců dojde ke vzniku a rozvoji závislosti na základě psychologických problémů, u jiných převažují vrozené dispozice nebo sociokulturní prostředí spojené s užíváním návykových látek. Nejčastější příčinou vzniku závislosti je kombinace těchto faktorů, kdy se fyziologické faktory kombinují s psychologickými a sociokulturními. V této souvislosti hovoříme o Bio-psycho-sociálně-spirituálním modelu závislosti, jehož jednotlivé úrovně jsou dále detailněji popsány (Kudrle, 2003b):

Biologická úroveň – Za biologické faktory, které ovlivňují vznik závislosti, považujeme určité fyziologické či genetické predispozice pro užívání návykových látek. Mohou to být určité problematické okolnosti při těhotenství matky, která byla toxikomanka nebo alkoholička, a tak mohlo dojít k vystavení plodu účinkům návykových látek ještě před narozením.

Psychologická úroveň – Psychogenní faktory, které ovlivňují vznik závislosti, se objevují již v prenatálním období. Například když žena v těhotenství začne užívat tlumivé látky na tlumení stresu, tato informace se přenese na plod a dojde k jakémusi vtisku, kódu o tlumícím efektu. Tento kód posléze může být oživen v postnatálním období a může posilovat vznik návyku. Dalšími psychogenními faktory je postnatální péče, podpora v době dospívání a poskytnutí adekvátní pomoci v době krize.

Sociální úroveň – Sociální úroveň „*Všimá si vlivu vztahů s okolím, které formují zrání jedince, případně toto zrání brzdí či deformují*“ (Kudrle, 2003b, s. 92). Mezi sociální faktory, které mají vliv na vznik a rozvoj závislosti, patří rasová příslušnost, prostředí ve kterém se jedinec pohybuje, materiální zajištění a společenský status rodiny. V dnešní době spousta dospělých nemá na své děti dostatek času, nebo v rodinách dochází k absenci rituálů, které zásadním způsobem pozitivně ovlivňují vývoj mladého jedince. V takovýchto případech mladiství hledají vzory mimo rodinu a vyhledávají silné jedince či skupiny lidí, kteří bývají často problémoví a mohou se pohybovat v drogovém prostředí. Specifickým

případem je, pokud jedinec vyrůstá v rodině v blízkosti závislých osob. V takovýchto situacích je dítě konfrontováno s užíváním drog nebo s pitím alkoholu jako s normou.

Spirituální úroveň – „*spiritualita je vztahem k tomu, co mne přesahuje, k čemu se vztahuji jako k nejvyšší autoritě, řádu, ideji*“ (Kudrle, 2003b, s. 93). Určité procento dnes závislých jedinců užívalo drogy z důvodu uspokojení potřeby spirituálního naplnění. Také se u závislých můžeme setkat s objevováním jiných úrovní vědomí, než je běžná konvenční úroveň vědomí orientovaná na realitu.

1.2.4 Důsledky drogové závislosti

Dle MKN 10 se mezi duševní poruchy a poruchy chování způsobené užíváním psychoaktivních látek (F10 - F19) řadí akutní intoxikace, škodlivé použití, syndrom závislosti, odvykací stav, odvykací stav s deliriem, psychotická porucha, amnestický syndrom a psychotická porucha reziduální a psychotická porucha s pozdním nástupem (ÚZIS, 2014). Mezi hlavní sociální důsledky drogové závislosti patří ztráta zaměstnání, nelegální činnost (krádeže, finanční podvody, výroba a distribuce drog), ztráta bydlení, přerušování kontaktu s rodinou a prostituce.

3 Terapeutická komunita pro drogově závislé

Na začátku této kapitoly jsou definovány klíčové pojmy, kterými jsou “komunita” v původním významu a definice “terapeutické komunity”. Dále se nachází přehled systému služeb pro drogově závislé, aby bylo zřejmé, jaké možnosti drogově závislí lidé mají, pokud se rozhodnou pro léčbu závislosti. Další podkapitola s názvem Obecné charakteristiky terapeutických komunit obsahuje principy, pravidla, fáze léčby, motivaci k léčbě a cíle léčby v TK se zaměřením na Terapeutickou komunitu v Podcestném Mlýně, v jejímž prostředí proběhl výzkum, který je součástí této bakalářské práce.

3.1 Definice

Ve Velkém sociologickém slovníku je komunita definována jako *“sociální útvar charakterizovaný jednak zvláštním typem sociálních vazeb uvnitř, mezi členy, jednak specifickým postavením navenek, v rámci širšího sociálního prostředí. S pojmem komunita je spojováno přesvědčení, že aktivity komunitního typu jsou provozovány ve zvláštní atmosféře, která není přítomna u vazeb ostatních a která tvoří jakýsi zvláštní svět víceméně oddělený od velkého a cizího sociálního světa, který komunitu obklopuje”* (Velký sociologický slovník, 1996, s. 512). Dále se ve Velkém sociologickém slovníku uvádí, že tradiční komunita byla typická tím, že byla prostorově ohraničená, členové komunity byli příbuzní, respektovali společné hodnoty a byla hospodářsky soběstačná. S rozvojem technologií komunity začaly postrádat svou hospodářskou nezávislost a přestaly být jednoznačně prostorově ohraničené (Velký sociologický slovník, 1996).

Nejvýstižnější definici terapeutické komunity zřejmě vytvořil Kalina (2001, s. 108): *“Strukturované prostředí, ve kterém klient žije a absolvuje program léčby/rehabilitace. Terapeutická komunita (TK) nabízí bezpečné a podnětné prostředí pro růst a zrání, které se děje především prostřednictvím sociálního učení v kontextu vymezeném jasnými a srozumitelnými pravidly. Terapeutický potenciál TK se spatřuje ve stálém napětí mezi realitou a terapií, mezi každodenním spoužitím na straně jedné a podporovaným a monitorovaným sociálním učením a nácvikem na straně druhé.”*

3.2 Terapeutická komunita v systému služeb pro drogově závislé

System péče o uživatele návykových látek je tvořen institucemi státního sektoru, ale také nestátními neziskovými organizacemi. Jako první nestátní neziskové organizace vznikly nadace DROP – IN a občanské sdružení SANANIM. System léčby by měl být komplexní a jednotlivé složky tohoto systému by na sebe měly navazovat tak, aby dokázaly poskytnout potřebnou péči (Bém, 2003).

Aby systém péče byl efektivní, je nutné, aby splňoval řadu kritérií, která se dělí na kritéria kvalitativní a kvantitativní. Mezi kvalitativní kritéria se řadí struktura a provázanost sítě. Mezi kvantitativní patří především rozsah a dostupnost péče (Bém, 2003).

System péče o uživatele návykových látek v organizaci Podané ruce o.p.s. je tvořen širokým spektrem služeb, včetně Terapeutické komunity v Podcestném Mlýně.

Mezi tyto služby dále patří (Podané ruce, 1995-2017):

Primární prevence

Význam primární prevence spočívá především v informování veřejnosti o rizicích, které přináší užívání různých návykových látek. Tato prevence by měla být cílená na rizikové skupiny, jako je například školní mládež.

Terénní programy

Tyto programy slouží k aktivnímu vyhledávání uživatelů drog v přirozeném prostředí. Usilují o zmírnění zdravotního poškození uživatelů návykových látek a také se je snaží motivovat ke změně chování a k léčbě závislosti.

Kontaktní centra

Jedná se o nízkoprahové zařízení kombinující zdravotní a sociální služby pro uživatele drog. Kontaktní centrum klientům nabízí výměnu injekčního materiálu, zdravotní ošetření, testování na různá onemocnění, možnost využití koupelny apod. Dále klienti mohou využít speciální sociální poradenství v obtížných životních situacích. V těchto zařízeních je poskytováno poradenství i lidem, kteří nejsou drogově závislí, pouze mají obavy o své blízké, kteří mají nebo měli problémy s drogami. Veškeré poskytované služby jsou zdarma.

Terapeutická centra

V těchto centrech je poskytováno individuální i rodinné poradenství, které má za úkol podpořit klienty ve zvládnání závislosti a poskytnout pomoc při rozhodování abstinovat od drog, či pomoc při zvládnání problémů s hráčstvím.

Doléčovací centra

Posláním této služby je poskytnout podporu klientům, kteří absolvovali protidrogovou léčbu, a poskytnout jim pomoc při začleňování se do společnosti.

Přechodové byty

Jedná se o byty, jež jsou určeny lidem se závislostí na drogách, kteří se rozhodli abstinovat. Toto ubytování je krátkodobé, je poskytováno na dobu maximálně 6 měsíců.

3.3 Obecné charakteristiky terapeutických komunit

3.3.1 Principy terapeutických komunit

Aby byla léčba úspěšná, musí se dle Kooymana (2004) dodržet všechny následující terapeutické faktory:

Náhradní rodina - TK umožňuje klientův rozvoj v bezpečném prostředí.

Ucelená filozofie - Filozofie TK musí být ucelená a srozumitelná, aby všichni klienti filozofii TK pochopili.

Terapeutická struktura - TK musí mít jednoznačná pravidla. Struktura klientům poskytuje bezpečí. Pravidel nesmí být ale příliš mnoho, aby byla zachována dynamika v TK. Klienti tak mají možnost chybovat a tím se dále rozvíjet. Role klientů v TK se vyvíjejí od jednoduchých rolí k těm s vyšší mírou odpovědnosti.

Rovnováha mezi demokracií, terapií a autonomií - Demokracie umožňuje rozložit rovnoměrně zodpovědnost za chod komunity mezi všechny klienty. Dále umožňuje rozhodování většinou. Terapie je pro každého klienta povinná. Jedinec je členem skupiny, tím je omezena jeho autonomie.

Sociální učení prostřednictvím sociální interakce - V TK je klient neustále s dalšími lidmi. Nemá možnost izolovat se. Podílí se na chodu komunity. Klienti, kteří jsou v léčbě delší dobu, mu poskytují vzor. Klienti činí vlastní rozhodnutí a učí se akceptovat důsledky svých činů. Klienti získávají zpětnou vazbu na své chování, a tím se mu učí porozumět.

Učení prostřednictvím krize - Tento bod je inspirován Eriksonovou teorií sociálního učení, kdy vyřešení krize posune klienta do dalšího vývojového stádia.

Terapeutický účinek všech aktivit komunity - Každá aktivita v rámci TK má svůj účel, rozvíjí klienta.

Odpovědnost klienta za jeho chování - Klient musí přijmout zodpovědnost za své chování a nesvalovat vinu na ostatní lidi. V TK se klient učí umět požádat o pomoc a také pomáhat ostatním.

Zvýšení sebevědomí díky úspěchům - Úspěšným překonáním překážek se klient zbavuje strachu ze selhání a odmítnutí. Sebevědomí se mu zvyšuje také při pomoci ostatním klientům.

Internalizace pozitivního hodnotového systému - Klient se v TK učí upřímnosti, postavit se nežádoucímu chování a čelit výzvám.

Konfrontace - Po nástupu do TK začíná mít klient v program důvěru. V tuto chvíli se naruší obrana klienta a je připraven začít měnit své chování a začít se rozvíjet. Pokud ostatní klienti jeho změnu oceňují, zmizí strach z odmítnutí. Klient si uvědomí, že konfrontace je zaměřená na jeho chování, ale ne na jeho osobu.

Pozitivní tlak vrstevníků - Ostatní členové TK mohou být klientovi pozitivním vzorem. Negativní chování ostatních členů komunity se učí klient kritizovat.

Učení se rozumět emocím a vyjadřovat je - Klient je v průběhu léčby veden k tomu, aby vyjádřil své emoce, především ty pozitivní. Ty se mnohdy klientům vyjadřují hůře než negativní.

Změna negativního přístupu k životu na pozitivní - Negativní přístup k sobě samému je častým jevem u klientů TK, především pak přesvědčení, že nemají právo na život. Tento postoj klienti mnohdy zastávají již od dětství a změna tohoto postoje je velice zdlouhavá.

Zlepšení vztahů v původní rodině - Rodiče klienta spolupracují s TK, kde se pracuje na zlepšení jejich vzájemného vztahu. Klienti občas řeší své problémy s rodiči pouze symbolickou formou. Rodič je symbolicky zastoupen prázdnou židlí, roli rodiče hraje jiný klient nebo terapeut.

Dále jsou zmíněny principy Terapeutické komunity v Podcestném Mlýně (Podané ruce, 2016a, s. 3):

- Klient/ka přichází dobrovolně, s jasnou motivací a dobrovolně může zařízení opustit.
- TK se snaží vytvořit prostředí příznivé pro možnost klientovy změny.
- V TK se deleguje zodpovědnost za společné dění na všechny členy komunity.
- Terapie probíhá především ve skupinových formách.
- TK se snaží co nejlépe zajistit následnou péči.
- Terapeutický tým není expertem na klientův život, ale především jeho průvodcem a poradcem.
- Služba je poskytována bez zbytečných odkladů.

3.3.2 Pravidla TK v Podcestném Mlýně

V různých TK se mohou pravidla lišit. Následující pravidla se týkají Terapeutické komunity v Podcestném Mlýně, jelikož v této TK byl uskutečněn výzkum, který je součástí této bakalářské práce. Stanovení pravidel je pro klienta velice důležité. Před nástupem do léčby mnohdy jejich život neměl řád, který je ale pro zapojení člověka do běžného života nezbytný. Pokud si klient zvykne na dodržování pravidel, resocializace a s ní spojený nástup do zaměstnání pro něho nebude tak obtížný. Podle Broži (2007) jsou pravidla TK zaměřena na potřeby klientů, ale i přesto, že se v TK využívají demokratické principy, vzhledem k drogové kariéře klientů, netvoří pravidla pouze klienti, ale i terapeuti. Pravidla se neustále vyvíjejí, k čemuž přispívají všichni klienti. Broža (2007) uvádí 4 druhy komunitních pravidel: kardinální pravidla, další psaná pravidla, nepsaná pravidla a nevědomá pravidla. Dále jsou zmíněna pouze kardinální a další psaná pravidla Terapeutické komunity v Podcestném Mlýně (Podané ruce, 2016b).

Nejdůležitější pravidla v TK se nazývají kardinální pravidla. Při jejich porušení je klient z komunity podmíněčně nebo zcela vyloučen. Kardinální pravidla jsou stanovena takto: naprostá abstinence, sexuální zdrženlivost, regulace agrese, žádná krádež, respektování rozhodnutí komunity. Mezi další pravidla patří například přesně stanovená doba, kdy je povoleno kouřit, sledovat televizi, poslouchat hudbu nebo využívat počítač. Klienti jsou povinni kdykoli poskytnout vzorek moči k provedení testu na přítomnost drogy v těle. Musí se podvolit prohlídce osobních věcí, kdykoli jsou k tomu vyzváni. Další pravidla se týkají

návštěv, změn režimu po dobu onemocnění, dnů volna, vycházek, výjezdů, péče o zvířata, zachování soukromí atd.

V TK je využíván systém sankcí a odměn. *“Tento systém umožňuje dělat chyby, zároveň však učí klienta/ku převzít za své chování odpovědnost. Je také nástrojem, pomocí kterého se dodržují nastavená pravidla v TK a umožňuje zvědomit klientům jejich konání a tím jim umožnit eventuelní změnu”* (Podané ruce, 2016b, s. 25). Systém odměn a sankcí navozuje podmínky běžného života ve společnosti. Sankce se vykonávají v osobním volnu a slouží ve prospěch komunity. Kterýkoli klient ji může navrhnout jinému klientovi (nebo i sám sobě) za porušení komunitních pravidel. Pokud klient nesplní sankci do 24 hodin od jejího uložení, navýší se délka sankce z 30 minut na 60 minut. Jestliže klient obdrží 5 a více sankcí za týden, vypracuje jednostránkový eleborát. Když klient obdrží 10 a více sankcí v jednom týdnu, je mu uděleno napomenutí. Po získání 3 napomenutí v jedné fázi, je klient podmíněčně vyloučen (po dobu 3 týdnů). Odměny jsou opakem sankcí. Odměny je možné využít také pouze ve volném čase a trvají 30 minut. Odměny se mohou sčítat a pokud například klient obdrží 7 odměn a z toho 3 jsou za to, že za celý týden nedostal žádnou sankci, může odměnu využít formou volného dne (nepracuje).

3.3.3 Fáze léčby

Celý program TK je rozdělen do několika fází. Tato strukturalizace podporuje proces změny, kterou klient v TK prochází, a zároveň umožňuje tento proces hodnotit a monitorovat. Rozdělení léčby do několika stupňů má smysl také v tom, že se klienti, při snaze o celkovou změnu životního stylu mohou zaměřit na menší a krátkodobější cíle. Pro postup do další fáze musí klient splnit několik kritérií. Tato kritéria jsou: čas strávený v komunitě, splnění určitých povinností v rámci dané fáze a zřejmé pokroky v osobním růstu. Fáze, kterými klient během celého programu projde, bývají obvykle čtyři (Adameček, 2007):

Nultá fáze

Do nulté fáze klient nastupuje z pravidla z nějakého zdravotnického zařízení a po prodělání detoxifikace. Tuto fázi můžeme označit přívlastky, diagnostická, úvodní či orientační. Klient je izolován od okolního světa, má zakázán jakýkoliv písemný, telefonický i osobní kontakt s osobami mimo TK. Klient je seznámen s pravidly TK a navazuje první kontakty s ostatními členy. Toto fáze je pro klienty velmi obtížná a často v ní dochází k ukončení léčby.

První fáze

V první fázi se klient stabilizuje a přizpůsobuje se životu v komunitě. I nadále trvá izolovanost od vnějšího světa, což v mnohých případech bývá příčinou předčasných odchodů. Klienti spolupracují se svým garantem na vytvoření individuálního plánu a pod jeho dohledem začínají postupně tento plán naplňovat. Klienti se v této fázi snaží vyrovnat s problémy, které doprovázejí rozhodnutí abstinovat a přerušeni veškerých kontaktů s osobami užívajícími drogy.

Druhá fáze

Jedná se o nejdélší fázi v celém programu. Svoji délkou odpovídá zhruba polovině časové dotace celého programu. Klienti berou plnou zodpovědnost za svá rozhodnutí. Jsou jim umožněny vycházky mimo komunitu a dokonce mohou doprovázet klienty z nižší fáze do vnějšího světa. Klienti v této fázi by měli být vzorem pro ostatní a také by měli být nejaktivnější při skupinových komunitách. Postup v hierarchii vede ke zvýšení sebeúcty klientů. Klienti se také snaží o navázání kontaktu s rodinou. I v této fázi klienti předčasně odcházejí z léčby. V tomto případě to však bývá z důvodu dobře postupující léčby a klamného přesvědčení z úplného vyléčení.

Třetí fáze

Klienti bydlí v komunitě, ale již se běžně pohybují ve vnějším světě. Zejména si shánějí zaměstnání, případně bydlení a také si sami zajišťují následnou péči, ve které budou pokračovat po opuštění komunity. V této fázi se klienti připravují na odchod z terapeutické komunity a na život po něm. Snaží se vyhýbat nebezpečným situacím a rizikovým známostem, které by mohly jejich léčbu ohrozit. Problémem u klientů v této fázi bývá přesvědčení z úplného vyléčení, kdy je tento dojem vede k rozhodnutí nenastoupit do následné péče.

3.3.4 Motivace k léčbě

Léčba v TK je pro klienty dobrovolná. Na počátku léčby sami učiní rozhodnutí, jít se léčit. K tomuto rozhodnutí dospějí v důsledku zvážení negativ užívání drog a abstinence. Motivace hraje velice důležitou roli v léčebném procesu. Pokud není motivace dostatečně silná, může dojít k tomu, že klient léčbu nedokončí. Motivace založená na vnějších okolnostech je považována za negativní motivaci (finanční potíže, problémy s bydlením, zdravotní problémy, rodinný nebo partnerský nátlak). Pokud se klient sám rozhodne pro život bez drog,

jedná se o motivaci pozitivní. Kooyman (2004) uvádí, že pozitivní motivace v době nástupu do TK není příliš častá, obvykle k ní klient dospěje až po několika měsících léčby. Podle Kooymana (2004) jsou v posilování motivace důležité tři faktory: poukazování na negativní stránku závislosti, budování naděje a kladení požadavků.

Z výzkumu (Hser, Maglione, Polinsky and Anglin, 1998) vyplývá, že z 276 drogově závislých, kteří uvažují o léčbě se po šesti měsících začne opravdu léčit 171 z nich (tj. 62%). Lidé, kteří se rozhodli léčit, uvedli jako hlavní příčiny k léčbě tyto důvody v následujícím pořadí: potřeba změnit životní styl, zákonný nátlak a důvody související s rodinou. Na druhé straně, drogově závislí, kteří se pro léčbu nerozhodli, uvádí důvody související s rodinou na druhém místě. Z tohoto výzkumu je zřejmé, že některé rodiny či signifikantní blízcí lidé, mohou závislého člověka v léčbě významně podpořit, ale také mu mohou v léčbě bránit. Rodina může být na uživateli drog závislá a nebude chtít, aby ji uživatel drog opustil na tak dlouhou dobu kvůli léčbě. Také se může jednat o jev, který se nazývá spoluzávisost (kodependence).

3.3.5 Cíle léčby

Léčba v TK si neklade za cíl pouze vyléčení drogové závislosti ve smyslu úpravy příznaků symptomového chování, ale uzdravení klientů v širším slova smyslu. (Kalina, 2008). Podle Richterové-Těmínové je cílem léčby v TK „být dobrým průvodcem“ a v tomto smyslu by toto průvodcovství mělo přispět k osobnímu růstu, nalezení svého místa ve společnosti, pozitivnímu přístupu k životu a k jeho spokojenému a radostnému průběhu (Richterová–Těmínová, 2007).

Dalším cílem v léčbě je naučit věřit klienta v sebe samého. Léčba v TK by u klienta měla rozvíjet sociální, intelektové a tvůrčí schopnosti. O úspěšné léčbě v TK můžeme hovořit, pokud klient po ukončení programu není závislý na drogách ani na jiných vědomí ovlivňujících látkách, nedopouští se trestné činnosti a nepotřebuje další psychiatrické léčení (Kooyman, 2004).

Dílčí cíle, o kterých hovoří operační manuál Terapeutické komunity v Podcestném Mlýně, jsou následující (Podané ruce, 2016a, s. 2):

- Zlepšení sociálně-právní situace klienta/ky
- Obnovení kontaktu s rodinou

- Posílení komunikačních dovedností klienta
- Zlepšení zdravotní situace klienta
- Obnovení hygienických návyků klienta
- Získání dovednosti hospodařit s penězi
- Získání schopnosti organizovat si denní režim
- Pojmenování a zbavení se rizikového chování klienta
- Aktivace pozitivních zájmů klienta
- Posílení vědomí zodpovědnosti klienta za sebe i své okolí
- Posílení sebekontroly a sebedůvěry klienta
- Nalezení nového životního stylu
- Změna životních hodnot klienta, včetně změny image
- Zbavení se závislého chování
- Zajištění bezpečného výstupu klienta z TK

4 Význam rodiny a signifikantních osob v procesu léčby v terapeutické komunitě

Výzkumy prokázaly, že rodina bývá pro drogově závislé velice důležitá, což se projevuje tendencí být s ní v kontaktu. Jedním ze způsobů, jak se rodina může do procesu léčby zapojit, je rodinná terapie. Podporu mohou blízké osoby vyjádřit i jiným způsobem, jako je například prosté projevení zájmu o průběh léčby klienta prostřednictvím telefonátů, e-mailů či návštěv.

Následující část se dělí na podkapitoly s názvy Spolupráce rodiny a jiných blízkých s TK a Rodinná terapie. Podkapitola Rodinná terapie se zabývá kodependencí, terapeutickými faktory, faktory limitujícími práci s rodinou a přístupy rodinné terapie.

4.1 Spolupráce rodiny a jiných blízkých s terapeutickou komunitou

Zlepšení vztahů s původní rodinou je jedním z cílů léčby. Spolupráce rodiny a jiných významných blízkých osob klienta je pro úspěšnou léčbu velice důležitá. Závislost je v současné době chápána jako komplexní problém, který nesouvisí pouze s uživateli drog, ale je úzce spjat s okolím uživatele. Proto je důležité navázat spolupráci s rodinou a vnějším světem uživatele (Nevšímal, 2004).

Terapeutické komunity v České republice se od TK v jiných evropských zemích odlišují intenzitou zapojení blízkých osob klientů. Význam zapojení blízkých osob do léčby je uznáván po celém světě. Důvod, proč se v České republice zapojuje do léčby více rodinných příslušníků, je zřejmě ten, že průměrný věk klientů českých TK je nižší než věk klientů zahraničních TK. Průměrný věk klientů českých TK byl 28,8 let v roce 2014 (Šefránek, 2014), zatímco průměrný věk klientů TK v Evropě byl 33 let (Lees, Freestone, Yates, Broekaert, et al., 2007). Tento věkový rozdíl zřejmě způsobuje to, že se potřeby klientů liší. Mladší klienti mají zřejmě větší potřebu kontaktu s rodinou než starší klienti (Šefránek, 2014).

Důležitostí rodiny v životě drogově závislého se zabývá studie zaměřená na zkušenosti drogově závislých lidí, kteří se léčí s podporou rodiny. Studie uvádí, že 60% až 80% drogově závislých lidí, zejména mladších 35 let, žije se svými rodiči anebo je v denním kontaktu, a to alespoň s jedním z nich a 80% až 95% léčících se drogově závislých je s nimi v kontaktu alespoň jednou týdně (Baharuddin, Hussin, Mohamed, Sumari, et al., 2014).

V dalším výzkumu Fisher, MacKinnon, Angalin a Thomas (1987) porovnali na vzorku 90 mužů ve věku od 20 do 40 let rozdělených do tří skupin (závislých na opiátech, na kokainu a neužívající návykové látky) frekvenci kontaktu s rodiči. Závislí na opiátech se osobně setkávají nebo si telefonují s rodiči dvakrát častěji než lidé neužívající návykové látky. Lidé závislí na koainu vyhledávají kontakt se svými blízkými třikrát častěji než lidé, kteří závislí nejsou.

Radimecký (2007, s. 140) uvádí, že zapojení blízkých osob do procesu léčby má pozitivní vliv na tyto faktory léčby:

- Zvýšení retence a motivace klientů k aktivní účasti na procesu léčby.
- Stimulace zájmu blízkých osob uživatelů drog zapojovat se do svépomocných skupin v místě jejich bydliště a porozumět otázkám spojeným s užíváním drog.
- Stimulace zájmu nerozhodnutých či rezistentních signi kantních osob klientů o zapojení do programu nabízeného terapeutickou komunitou.
- Zvýšení míry vzájemné podpory mezi blízkými osobami navzájem i mezi blízkými osobami a uživateli drog.
- Zvýšení skupinové koheze mezi rezidenty programu.
- Zvýšení vzájemné důvěry mezi rezidenty programu, jejich blízkými osobami a terapeutu.

4.2 Rodinná terapie

V počátcích TK byly rodiny často považovány za příčinu vzniku drogové závislosti jejího člena a z toho důvodu žádná spolupráce mezi rodinou a TK neprobíhala. Naopak se TK snažila kontaktu klienta s rodinou zamezit (Coleman a Davis, 1978). Cílem rodinné terapie je změnit rodinné schéma (Kaufman a Yoshioka, 2004). Integrovaný model léčby zahrnující rodinou terapii vede ke změnám fungování rodiny i ke změně chování jednotlivce (Liddle a Hogue, 2001). Zapojení blízkých do léčby má na léčbu klienta prokazatelně pozitivní vliv (Stanton, 1982). Jejich zapojení zvyšuje angažovanost klienta v léčbě, zlepšuje rodinné vztahy a snižuje pravděpodobnost relapsu (Kaufman a Yoshioka, 2004).

Rodina tvoří komplexní systém a každý člen rodiny má vliv na všechny ostatní členy rodiny. Proto změna chování jednoho člena má vliv na celý rodinný systém (Kaufman a Yoshioka, 2004).

Dle Kaliny (2008) nemusí mít výskyt drogové závislosti v rodině pouze negativní význam. Drogová závislost *“například oddaluje nevíтанé změny (separace potomka od rodiny), chrání před zabýváním se jinými obtížnými problémy (odcizení rodičů, selhání otce v profesní kariéře apod.) nebo vyhovuje osobnostním potřebám některých členů, například potřebě ochrany, sebeobětování či moci, jak to vysvětluje teorie kodependence”* (Kalina, 2008, s. 314).

4.2.1 Kodependence

Kodependenci (závislost na druhém) definuje Kudrle (2003a, s. 109) jako: *“jakékoli trápení nebo dysfunkci, která je spojena se zaměřením, nebo výsledně vzniká ze zaměření na potřeby a chování druhých.”* Kodependenti se často vyskytují v dysfunkčních vztazích, což jim umožňuje udržovat se v roli oběti. Rysy chování, charakteristické pro kodependenci, Kudrle považuje za naučené adaptivní chování z dysfunkčního prostředí, které se rozvíjí nevědomě. Ühlinger a Tschui (2009) popisují spoluzávislého člověka jako někoho, kdo snáší závislosti svého partnera nebo rodiče, přizpůsobí svůj vlastní život závislému člověku na úkor kvality vlastního života a snaží se řešit problémy, způsobené závislým za něho. Spoluzávislost může být jeden z problémů, proč se lidé rozhodnou nenastoupit do léčby.

4.2.2 Terapeutické faktory

Vzhledem k různorodosti přístupů rodinných terapií existuje pravděpodobně více léčebných faktorů, které se podílejí na procesu léčby. Mezi tyto faktory patří přijetí terapeuta, lepší komunikace, organizace rodinné struktury a posílení impulzu ke změně, což zvyšuje motivaci rodiny měnit své zažité vzorce chování. Terapeut se snaží maladaptivní vzorce chování identifikovat a pomoci k jejich změně. Rodinná terapie umožňuje rodině mluvit o svých problémech v bezpečném prostředí. *“V bezpečném prostředí terapie mohou být vyjádřeny, identifikovány a validovány pocity, jako je strach a obavy. Často jsou členové rodiny překvapeni, když ostatní sdílejí své pocity. Začínají se objevovat nové směry komunikace. Členové rodiny získají širší a přesnější představu o tom, co ostatní zažívají, což může vést k posílení vztahu a také to může poskytnout dostatek motivace k vytvoření pozitivní změny“* (Kaufman a Yoshioka, 2004, s. 9).

4.2.3 Faktory limitující práci s rodinou

Při snaze o zapojení rodiny nebo jiných signifikantních osob do léčby závislého, existují různé limity, které tuto snahu do značné míry omezují nebo ji dokonce úplně znemožňují.

Zde jsou uvedeny některé z těchto limitů (Kalina, 2015):

Klient odmítá zapojení rodiny - Tento postoj by se léčba měla pokusit změnit. Nepodaří-li se to, je potřeba přání klienta respektovat a rodině nabídnout jinou možnost péče.

Rodina se odmítá do léčby zapojit - Odmítnutí rodiny zapojit se do léčby klienta může způsobit komplikaci, avšak terapeut s klientem mohou stále při terapii nakládat s rodinnými tématy a zpracovávat je jiným způsobem.

Výrazná rodinná patologie blokuje spolupráci - U tohoto případu se rodinná terapie nedoporučuje. Pracovníkům TK se doporučuje postupovat jako v předchozím případě.

Časové limity, především délka léčby - Z důvodu časového omezení léčby je prostor pro práci s rodinou značně omezený. V terapii lze v určitých případech pokračovat i po skončení léčby.

Limit vzdálenosti - Do TK jsou klienti přijímáni z celého našeho území. Z tohoto důvodu může nastat situace, kdy klienta a jeho rodinu dělí i několik stovek kilometrů, což může být pro rodinné příslušníky značně limitující.

4.2.4 Přístupy rodinné terapie

Oblast rodinné terapie se dělí na celou řadu přístupů v léčbě závislého chování. Nejvíce studovány tyto tři přístupy (Radimecký, 2007):

Behaviorální rodinný model - Tato teorie chápe užívání drog jako důsledek environmentálních faktorů a snaží se posílit signifikantní osoby pomocí nabídky modelů chování a zároveň ukázat, jak se vyrovnat s problémy v rodině.

Systémový rodinný model - Tento model se zabývá vzájemnými interakcemi mezi členy rodiny. Zkoumá komunikaci v rodině, roli jednotlivých členů a pravidla, která jsou v rodině nastavena. Léčebný proces se proto zaměřuje na změnu interakcí, které jsou spojovány s užíváním drog, na přestavbu systému fungujícího v rodině a na upevnění nově vytvořeného systému.

Sociálně – ekologický model - Model, také označovaný jako integrativní, chápe užívání drog jako chování, které má v rodinném prostředí svou specifickou úlohu. Léčba je tedy cílena na odhalení příčin tohoto chování a snaží se přispět ke změně v nefunkčním systému rodičovské kontroly, který užívání drog podporuje.

5 Empirická část

V této části se nachází zdůvodnění použití kvalitativní metody polostrukturovaného rozhovoru v Terapeutické komunitě v Podcestném Mlýně. V následující části prezentuji cíle výzkumu a výzkumné otázky. Poté následuje metodika polostrukturovaného rozhovoru, která zahrnuje informace o výzkumném vzorku, metody získávání dat a etické aspekty. Po výsledcích výzkumného šetření, zpracování a analýze dat následuje závěrečná část této kapitoly obsahující zodpovězení výzkumných otázek a diskusi.

5.1 Cíl výzkumu

Cílem tohoto výzkumu je popsat **důležitost podpory rodinných příslušníků nebo blízkých osob na léčbu klienta Terapeutické komunity v Podcestném Mlýně.**

Dalšími dílčími cíli výzkumu je zjistit, zda byly vztahy s rodinou nebo jinými blízkými směřovatelné při rozhodování klienta pro nástup do léčby, kdo a jakým způsobem podporuje klienta během léčby, vývoj vztahu klienta a jeho rodiny (popř. jiných blízkých osob) a klientovy plány do budoucna po dokončení léčby v TK.

5.2 Výzkumné otázky

Pomocí výzkumných otázek, jsem zjišťovala:

- Jakou roli hrály vztahy s rodinou nebo jinými blízkými v rozhodování pro nástup do léčby.
- Jestli se změnil vztah, který měl klient s rodinou a blízkými před nástupem do léčby v porovnání se vztahem, který má klient s rodinou a blízkými v současnosti.
- Podporu klienta rodinnými příslušníky nebo jinými významnými blízkými během léčby.
- Jestli spolupracuje klientova rodina nebo blízcí lidé s terapeutickou komunitou, popř. jak.
- Jaké jsou klientovy plány do budoucna po dokončení léčby.
- Jak probíhala závislost klienta.

5.3 Výzkumný vzorek a charakteristika výzkumného prostředí

Kritéria pro výběr respondentů:

- klient Terapeutické komunity v Podcestném Mlýně
- věk nad 18 let
- dobrovolné zapojení do výzkumné části bakalářské práce
- doba pobytu v TK alespoň 1 měsíc
- souhlas s pořízením audiozáznamu rozhovoru
- po splnění výše uvedených kritérií podepsání informovaného souhlasu s využitím získaných dat pro účely zpracování závěrečné práce

Cílovou skupinou bylo 7 klientů Terapeutické komunity v Podcestném Mlýně. Výzkumný soubor byl vytvořen na základě dobrovolnosti, tzn. na výzkumu se podíleli ti klienti, kteří se polostrukturovaného rozhovoru zúčastnit chtěli, dokud se nenaplnil předem stanovený počet respondentů (tj. 7). Výzkumný vzorek se skládá z 6 mužů a 1 ženy ve věkovém rozmezí 22 - 44 let, s věkovým průměrem 33 let. Rozhovory trvají průměrně 44 minut. Délka pobytu klientů v TK, kteří se zúčastnili rozhovorů, je od 4 týdnů do 11 měsíců. Průměrná délka léčby respondentů v TK je 6,5 měsíce. Tři z nich dokončili vzdělání na střední odborné škole a čtyři respondenti mají dokončené základní vzdělání. Před nástupem do léčby všichni klienti prošli pobyt v psychiatrické léčebně. Všichni respondenti plánují po dokončení léčby v TK účast v doléčovacím programu (ambulantní nebo pobytovou formou).

Rozhovory probíhaly v prostorách Terapeutické komunity v Podcestném Mlýně na mé týdenní stáži od 26. února do 4. března 2017. Rozhovory jsem uskutečnila ve druhé polovině mé stáže, klienti tak měli možnost mě lépe poznat. Respondenti byli v důvěrně známém prostředí. Rozhovory probíhaly v příjemné místnosti, kde bylo během rozhovorů zajištěno soukromí a klid. Respondenti se v průběhu rozhovorů cítili uvolněně. Všichni byli předem informováni o časovém rámci rozhovoru, seznámeni s cíli výzkumu a s anonymitou výzkumu. Věděli, že mají možnost rozhovor kdykoli ukončit, atd. (viz níže Etické aspekty výzkumné práce), což přispělo k příjemné atmosféře, která během rozhovoru panovala. Rozhovory jsem nahrávala na mobilní telefon. Transkripce rozhovorů je součástí přílohy (viz. Příloha č.1). V přepsaných rozhovorech, z důvodu zachování anonymity, byla jména osob i geografické údaje zkráceny pouze na začáteční písmena. V empirické části této práce byla jména změněna.

5.4 Etické aspekty výzkumné práce

Každým respondentem byl před provedením rozhovoru podepsán informovaný souhlas. Informovaný souhlas obsahuje seznámení s cílem výzkumu, účelem práce a souhlas s pořízením audiozáznamu rozhovoru. Zkoumané osoby byly také obeznámeny s tím, že jejich identita zůstane v anonymitě. Informovaný souhlas obsahuje identifikační údaje respondentů, proto není součástí této práce. Před zahájením rozhovoru byli respondenti informováni o časové náročnosti rozhovoru. Důraz byl kladen na to, aby věděli, že mají možnost kdykoli bez udání důvodu rozhovor ukončit. Na závěr rozhovoru byl klientům ponechán prostor, aby se vyjádřili k tomu, jestli je pro ně dané téma uzavřené, jestli se může rozhovor ukončit.

5.5 Metodika výzkumu

Pro svou práci jsem zvolila kvalitativní přístup, vzhledem k tomu, že výzkum je zaměřen na malé množství respondentů. Z tohoto důvodu nelze výsledky výzkumu generalizovat, jsou relevantní pouze pro práci s klienty v Terapeutické komunitě v Podcestném Mlýně. Cílem tohoto výzkumu je nestatistické zpracování dat a zároveň hlubší porozumění důležitosti podpory rodinných příslušníků a blízkých osob na léčbu klienta v Terapeutické komunitě v Podcestném Mlýně. Disman definuje kvalitativní výzkum jako *“nenumerické šetření a interpretaci sociální reality. Cílem tu je odkrýt význam podkládaný sdělovaným informacím”* (Disman, 2011, s. 285).

Polostrukturovaný rozhovor byl zvolen z toho důvodu, že jím lze získat hloubkový popis zkoumaného fenoménu v přirozeném prostředí a také proto, že je flexibilní, tzn., že umožňuje tazateli reagovat na neočekávané skutečnosti a na základě toho měnit i pořadí otázek během rozhovoru (Hendl, 2012). Dle Miovského je také vhodné používat upřesňující otázky, které umožňují tazateli správné pochopení výpovědi respondenta (Miovský, 2006). *“Využíváme-li volně kreativně možnost volné, přirozené a nenucené komunikace v místech, která to při interview umožňují, je tím možné účastníka motivovat a využít jeho zájmu následně v místech s vyšší mírou strukturace.”* (Miovský, 2006, s. 161).

Při uskutečňování rozhovoru jsem se snažila vyhnout se chybám, ke kterým mnohdy při polostrukturovaném rozhovoru dochází. Mezi nejčastější chyby patří neudržení struktury

tazatelem, narušení rozhovoru zbytečnými otázkami nebo kladení irelevantních otázek (Miovský, 2006).

5.6 Zpracování a analýza dat

Rozhovory byly nahrány na mobilní telefon. Vysoká kvalita nahrávek mi umožnila bezproblémový přepis. Přepis audiozáznamů je součástí přílohy této práce (viz. Příloha č.1). Přesnost transkripce rozhovorů je zajištěna znovupřehráním nahrávek a současně kontrolou přepisu.

Informace získané polostrukturovaným rozhovorem jsou zpracovány tematickou analýzou (TA). *“Tematická analýza je metoda pro systematickou identifikaci, organizaci a nabízení vzhledů do tematických vzorců napříč v datovém souboru”* (Braun a Clarke, 2012, s. 57). Tematická analýza *“stručně bývá charakterizována jako výzkumná technika pro kvantitativní, systematický a objektivní popis zjevného obsahu komunikace”* (Sedláková, 2014, s. 291). Boyatzis TA necharakterizuje jako samostatnou výzkumnou metodu, ale jako nástroj, který nám umožňuje použít více metod a postupů. TA popisuje jako proces *“kódování kvalitativních informací”* (Boyatzis, 1998). TA umožňuje výzkumníkovi uvědomit si a pochopit společně sdílené významy odpovědí respondentů. *“Cílem TA je indetifikovat ty údaje, které jsou relevantní pro odpovědi na konkrétní výzkumné otázky”* (Braun a Clarke, 2012, s. 59). Merten diferencuje TA podle prostředků analýzy. *“Prostředkem analýzy jsou nazývány sémiotické roviny, na něž se opírá analýza”* (Merten, 1983, s. 122). Šest sémiotických rovin podle Mertena: syntaktická rovina, syntakticko - sémantická rovina, sémanticko - sémantická rovina, syntakticko - pragmatická rovina, sémanticko - pragmatická rovina, pragmaticko - pragmatická rovina (Merten, 1983). Pro tuto práci byla vyhodnocena sémanticko - sémantická analýza jako nejvhodnější. *“Metody představované na této úrovni jsou využitelné k obsahovému zjišťování sémantických vlastností textů a textových prvků, které lze pak třídit na základě obsahových hledisek (analýza témat) nebo může být zjišťován jejich vztah k jiným sémanticky významným jednotkám (analýza kontingence)”* (Merten, 1983, s. 124).

5.6.1 Postup realizace tématické analýzy

Autorky Braun a Clarke (2012) publikovaly šesti fázový postup, podle kterého by měly být informace tématickou analýzou zpracovány. Postup byl dodržen při zpracování rozhovorů v této práci. Postup je následující:

1. **Seznámení se s daty:** V prvním kroku je doporučena transkripce audionahrávek a následné vytvoření poznámek k přepisu rozhovoru, které slouží k vyzdvižení potenciálně zajímavých témat, která mohou být důležitá pro výzkumnou otázku.

2. **Generování počátečních kódů:** V této fázi probíhá systematická analýza dat pomocí kódování. Kódy označují skupiny dat, které jsou pro výzkumnou otázku relevantní. Kódy by měly být stručné a srozumitelné.

3. **Hledání témat (kategorií):** Dalším důležitým krokem je rozřadit kódy do nadřazených témat (kategorií). Merten (1983) určil 6 kritérií k vymezení kategorií, kterými jsem se při vytváření kategorií řídila. Tato kritéria jsou:

1. Schéma kategorií má být teoreticky odvozeno, tj. má odpovídat cílům výzkumu.
2. Schéma kategorií má být úplné, tj. má postačovat k zachycení všech možných obsahů.
3. Kategorie mají být navrženy jako vzájemně se vylučující.
4. Kategorie mají být navzájem nezávislé.
5. Kategorie mají vycházet z jednotného třídícího principu.
6. Kategorie mají být definovány jednoznačně.

4. **Kontrola potenciálních témat:** Ve čtvrté fázi probíhá kontrola správnosti témat. Důležité je celý soubor znovu přečíst a zvážit, zda jsou témata relevantní pro výzkumnou otázku, a zkontrolovat, zda jsou kódy pod určitá témata správně rozřazena. Důležité je také rozlišit, co je kód a co je téma. Užitečné také je zamyslet se nad kvalitou témat a stanovit si jasné hranice daných témat. Dalším důležitým krokem této fáze je znovupřečtení si textu a posouzení, zda témata obsahují všechny důležité informace textu vztahující se k výzkumné otázce.

5. **Definování a pojmenování témat:** V tomto kroku je třeba se ujistit, že se témata nepřekrývají a zda řeší výzkumnou otázku. U obsáhlejších témat je vhodné vytvořit podtémata. Důležité je i pořadí, v němž daná témata uvedeme.

6. **Vypracování zprávy:** Na závěr je třeba zhodnotit výsledky, které z TA vyplývají. V závěrečné zprávě se uvádí odpovědi na výzkumnou otázku (Bran a Clarke, 2012).

5.7 Výsledky výzkumného šetření

5.7.1 Představení respondentů

Následující část je zaměřena na představení respondentů, které pomáhá k lepšímu pochopení kontextu. Jména byla z důvodu zachování anonymity pozměněna.

Alexander

Alexander (37 let) experimentoval s alkoholem, později se jeho závislost na alkoholu proměnila v závislost na pervitinu a hracích automatech. Peníze získával trestnou činností (finančními podvody, výrobou a distribucí drog). V Terapeutické komunitě v Podcestném Mlýně se léčí třetím měsícem. Před nástupem do TK absolvoval dvě léčby v psychiatrické léčebně na oddělení pro léčbu závislosti. V TK se léčí poprvé. Alexander nedokončil své odborné vzdělání na hotelové škole.

Jan

První drogou, kterou Jan (27 let) vyzkoušel, byla marihuana. Později začal užívat pervitin, na kterém se stal závislým. Krátkodobou zkušenost má i s heroinem. Jan se v průběhu své drogové kariéry stal výrobcem pervitinu, což mu umožnilo snadný přístup k penězům i drogám. Jan dokončil obor Kuchař-číšník na středním odborném učilišti. Před dvěma lety se Janovi narodila dcera, která je momentálně v péči matky. První tříměsíční léčbu v psychiatrické léčebně nedokončil. Druhou léčbu v psychiatrické léčebně téměř dokončil. Po několikadenní drogové detoxifikaci Jan nastoupil do své první léčby v TK, kde se momentálně léčí druhým měsícem.

Radek

Radek (32 let) zpočátku experimentoval s marihuanou, později začal vyhledávat pervitin, primárně byl ale závislý na alkoholu. Radek nedokončil třetí ročník studia na středním odborném učilišti v oboru Zámečnick. Před nástupem do současné léčby v TK úspěšně dokončil tři měsíční léčbu v psychiatrické léčebně. V TK je nyní jedenáctým měsícem, za měsíc léčbu v TK dokončí.

Jonáš

Jonáš (22 let) svou drogovou kariéru odstartoval alkoholem, poté experimentoval s marihuanou. Dominantní drogou, na které byl Jonáš závislý, je pervitin. Jonáš ukončil studium po druhém ročníku na střední obchodní škole v oboru Obchodník s maturitou. První léčbu v psychiatrické léčebně krátce po nástupu ukončil. Druhou léčbu dokončil a pokračoval v následné léčbě v doléčovacím centru. Po měsíční léčbě v psychiatrické léčebně nyní Jonáš prochází svou první léčbou v TK, kde je již sedmým měsícem.

Jaroslav

Jaroslav (36 let) byl závislý primárně na alkoholu a marihuaně, s pervitinem pouze experimentoval. První roky svého života vyrůstal Jaroslav v dětském domově. Ve čtyřech letech byl spolu s dalšími třemi dětmi osvojen pěstouny. Dokončil střední odborné učiliště obor Kuchař-číšník. První léčbu v psychiatrické léčebně musel předčasně ukončit z kázeňských důvodů krátce před dokončením léčby. Do TK nastoupil po druhé měsíční léčbě v psychiatrické léčebně.

Magdalena

Magdalena (35 let) byla závislá na alkoholu a pervitinu. V pubertě experimentovala s kouřením marihuany. Část dětství prožila ve výchovném ústavu pro děti a mládež, kde získala výuční list na středním odborném učilišti v oboru Šití oděvů. Poté studovala téměř dva roky na dalším středním odborném učilišti obor Truhlářská a čalounická výroba. Toto studium nedokončila. Většinu svého života se živila jako servírka. Magdalena jednu léčbu v psychiatrické léčebně před nástupem do TK podstoupila. Důvodem první léčby byla závislost na alkoholu. Po dokončení této léčby vydržela rok abstinovat. Závislost na pervitinu byla příčinou její druhé léčby v psychiatrické léčebně. Po léčbě v psychiatrické léčebně přešla do TK, ve které se léčí druhým měsícem.

Prokop

Prokop (44 let) byl závislý na alkoholu a pervitinu. Výuční list získal v oboru Obráběč kovů se zaměřením na soustružnictví. Dvacet let pracoval ve strojírenství, vypracoval se na obsluhu CNC strojů. Po nečekaném rozvodu se Prokop stal závislým na alkoholu. S bývalou manželkou má již dospělou dceru. Již v době manželství experimentoval s marihuanou, extází a kokainem. Z alkoholové závislosti přešel na závislost na pervitinu. Po třech letech užívání drog se rozhodl pro léčbu v psychiatrické léčebně. Po dokončení čtvrté léčby se rozhodl pro následnou léčbu v TK, kde je v současné době jedenáctým měsícem.

5.7.2 Klíčová témata

Na základě doporučeného postupu realizace TA autorkami Braun a Clarke (viz kapitola 5.1) jsem vyvodila tato klíčová témata a jedno podtéma:

- 1. Důležitost rodiny klienta a jiných blízkých osob v rozhodování pro nástup do léčby**
- 2. Vývoj vztahů klienta s rodinnými příslušníky nebo jinými signifikantními blízkými osobami od nástupu do léčby po současnost**
 - 2.2. Samostatnost**
- 3. Podpora rodiny klienta a jiných blízkých v léčbě v TK (kdo klienta v průběhu léčby podporuje a jakým způsobem, spolupráce rodiny klienta a jiných blízkých s TK)**
- 4. Klientovy plány do budoucna po dokončení léčby**

Před započítím rozhovoru jsem každého respondenta seznámila s obsahem informovaného souhlasu, který následně podepsal (viz. 5.4. Etické aspekty výzkumu). Rozhovory jsem uskutečnila v druhé polovině mé týdenní praxe, protože jsem před získáním rozhovorů chtěla získat důvěru klientů, což se myslím podařilo. Předpokládala jsem, že ke mně pak budou klienti otevřenější při sdělování důležitých informací. Každý rozhovor jsem započala požádáním klienta, aby popsal vznik své závislosti. Tato úvodní otázka mě uvedla do kontextu klientova života. Následně jsem pokládala otázky, které jsem měla připravené, a podle potřeby jsem je doplňovala otázkami. Pokud bylo potřeba, pokládala jsem doplňující otázky pro lepší pochopení. Některé otázky jsem pokládat nemusela, protože byly klientem zodpovězeny spontánně.

5.7.3. Zpracování témat

- 1. Důležitost rodiny klienta a jiných blízkých v rozhodování pro nástup do léčby**

Alexander: Alexander začal o první léčbě přemýšlet před šesti lety zejména z finančních důvodů. *“(…) rozházel jsem prachy z toho baráku a o všechno jsem přišel. Tak už jsem si řekl, že toho je moc.”* Po první úspěšné tříměsíční léčbě v psychiatrické léčebně Alexander následnou léčbu v komunitě odmítl. Po této léčbě následovala recidiva. Alexander se opět rozhodl jít léčit do psychiatrické léčebny z finančních důvodů. Dalším motivem pro léčbu bylo propuknutí toxické psychózy. Rodina byla pro Alexandra také jedním z hlavních motivů k léčbě. *“Rodina je jedna z mejch největších motivací, proč jsem v léčbě.”*

Jan: Jan do první léčby v psychiatrické léčebně nastoupil po třech letech užívání pervitinu. Pro nástup do této léčby Jana donutili rodiče. *“Rodiče mi dali nůž na krk s tím, že řekli, že se půjdu léčit.”* V psychiatrické léčebně se léčil dva týdny. Následovala recidiva. Přerušil veškeré kontakty s rodinou. Do další léčby v psychiatrické léčebně Jan nastoupil po předávkování adrenalinem. Po třech měsících léčbu opustil. Po další recidivě kontaktoval rodiče, aby jim sdělil, že podstoupí další léčbu v psychiatrické léčebně, tentokrát v návaznosti na TK. Janovou motivací k léčbě byla dle jeho slov jeho dcera. *“Hlavně jsem se rozhodl léčit kvůli dceři.”*

Radek: Radek se stal závislým na pervitinu. Tuto závislost následně vystřídala závislost na alkoholu. Radek vyzkoušel LSD, po jehož užití si sáhl na samé dno. Uvědomil si, že se ze své závislosti bez pomoci nevymaní. Požádal o pomoc otce. Následně Radek nastoupil na přání svého otce do tříměsíční léčby v psychiatrické léčebně. *“I když ten otec nevyžadoval už další léčbu, tak já za sebe jsem měl pocit, že by to stejně za chvíli bylo zase tam, kde to bylo. Takže jsem se dostal k tomu Podcestnému Mlýnu (...).”* V průběhu léčby zjistil, že tři měsíce jsou příliš krátká doba na vyléčení závislosti, rozhodl se pokračovat v léčbě v TK, tentokrát ze své vlastní vůle.

Jonáš: Mezi návykové látky, které Jonáš užíval, patří alkohol, marihuana a pervitin. V TK se léčí ze závislosti na pervitinu. V průběhu závislosti na pervitinu přerušil Jonáš kontakt s rodinou. V momentě, kdy přišel o bydlení u přítelkyně, s rodiči opět kontakt navázal. Požádal je o zázemí a oni mu vyhověli pod podmínkou, že podstoupí léčbu závislosti v psychiatrické léčebně. *“Ale to, co mě hnalo do první léčby mojí, tak bylo na základě toho, abych měl zázemí u rodičů.”* Po druhé nastoupil do léčby z podobného důvodu. *“Takže podobný se to opakovalo, ale už jsem chtěl i trošku sám, protože jsem věděl, že to nemá východisko tady to.”* Po třetí léčbě v psychiatrické léčebně nastoupil Jonáš do TK, ve které se léčí v současné době sedmým měsícem. Při rozhodování pro nástup do léčby byl pro Jonáše velice důležitý otec. *“Tak to byl muj takovej motor, k tomu, abych se šel léčit, abych s ním neztratil úplně kontakt (...).”*

Jaroslav: Jaroslav experimentoval s pervitinem, závislým byl na alkoholu a marihuaně. O první léčbě v psychiatrické léčebně Jaroslav tvrdí: *“Přesvědčili mě naši k léčbě. Naši mi dali nůž na krk s tím, že jestli se nepůjdu léčit, ať se seberu a jdu pryč, že to nemá cenu, že se na to nechtějí dívat. Takže to byl první impulz k léčbě.”* Důvody pro nástup do druhé léčby se oproti první léčbě změnilly. *“Na podruhý kvůli sobě už. Na poprvý úplně ne.”*

Magdalena: Magdalena se pro léčbu ze závislosti na pervitinu rozhodla z důvodu toxických psychóz, kterými následkem užívání pervitinu trpěla. Vztahy s rodinou a blízkými v jejím rozhodování zřejmě nehrály důležitou roli. “ (...) v B. jsem slyšela všude Němce, tak říkám tady pět německých rodin. Slyšela jsem Š. nad sebou, jak š*ká prostě. Jsem si říkala, že to není možný, tak jsem se kryla. Tak jsem projela jenom tím autobusem do té nemocnice a přišla jsem za těma doktorama.”

Prokop: Prokop tvrdí, že se ze závislosti na pervitinu neléčí kvůli své dceři. Na mou otázku: “Takže do léčby ses rozhodl jít kvůli dceři?”, odpověděl: “Do léčby jsem se rozhodl jít kvůli sobě.” Poté jsem se zeptala, jestli při rozhodování jít do léčby nehrály roli vztahy s jinými lidmi, na což mi odpověděl: “Tak samozřejmě, že v podstatě do nedávné doby sem si myslel, že dcera je mou jedinou motivací jít do léčby, protože chci být něká její opora v životě.” Z jeho odpovědi vyplývá, že důvod jeho léčby se v průběhu léčby mění. Nicméně v rozhodování pro nástup do léčby byla jeho dcera důležitá.

2. Vývoj vztahů klienta s rodinnými příslušníky nebo jinými signifikantními blízkými od nástupu do léčby po současnost.

Alexander: Alexander s rodiči udržuje kontakt po celý život. Po nástupu do léčby byl vztah mezi Alexandrem a rodiči vypjatý, v průběhu léčby se vztah začíná zlepšovat. Dochází k znovunabývání důvěry a ke zlepšení komunikace mezi Alexandrem a jeho rodiči. “(...) komunikace byla na bodě mrazu, když jsem nastupoval do léčby, protože moc tomu nevěřili. Teď, až postupem času, cítím, jak jsou šťastnější a šťastnější. Jo a čím dýl tady jsem, tak tím cejtím, že ten vztah víc se upevňuje. Teďka ta komunikace byla víceméně zdvořilostní: “jak se máš, potřebuješ něco, už to tentokrát fakt neposer”. Ale nebyly tam ani emoce. Volal jsem a ten rozhovor tři minuty. Už jsme si neměli co říct. Teďko trvá. Voláme si deset minut a ta máma furt na něco se ptá, furt něco říká. Zajímají se o mně čím dál víc. Fakt začínají zase nabývat tu důvěru.” S bratrem se Alexander snaží komunikaci navázat. V nedávné době s ním mluvil po telefonu a také mu poslal e-mail s fotkami z TK. Alexander doufá, že se mu podaří vztah s bratrem zlepšit.

Jan: Jan uvedl, že vztah se svou bývalou partnerkou, se kterou má dvouletou dceru, se vztah od nástupu do TK změnil z toho důvodu, že si bývalá partnerka našla přítele, a tudíž je teď šťastná. S Janovým nástupem do léčby zlepšení jejich vztahu, podle jeho názoru, nemá

nic společného. Vztah s rodiči je podle Jana “rozbitý”. Na jeho zlepšení pracuje. *“Ted’ka když se o tom bavíme, tak ten vztah je rozbitej, ale tím, že jsem nastoupil ted’ka sem do tý komunity, ještě s takovou upřímností, s jakou jsem jim volal z tý Z., že jsem si to sehnal a jdu do tý komunity, že jsem dospěl a všechno mě to došlo, tak se ten vztah snažíme zase upevnit.”*

Radek: Radek ve svých jedenácti letech přerušil téměř veškerý kontakt s matkou. V TK dospěl k závěru, že je pro něho matka důležitá. *“Když jsem přišel semka, tak jsem říkal, že máti nemám, protože jsem s ní nebyl vůbec.”* Nyní se snaží o znovunavázání kontaktu. Ke změně vztahu Radka k matce výrazně přispěl garant (terapeut, který je klientovi na dobu léčby v TK přidělen). *“My jsme obnovili takový to základní. Jako ozvat se jí na svátek, na narozeniny.”* Radek si uvědomuje, že zlepšení vztahu s matkou bude velice obtížné a že se mu to možná nepodaří. Radek v TK zlepšil také vztah se sestrou. *“Se sestrou, sestra zlepšila. Já jsem jí dlužil peníze. Ty jsem jí vrátil, takže jí nic nedlužím. Takže ségra je ráda, že funguju.”* Vztah s otcem měl Radek kladný i před nástupem do léčby, ale chyběla v něm důvěra, kterou Radek postupně v průběhu léčby získává nazpět. *“Sám mi i řekl, že je vidět změna, že je za to rád, že se léčím. Já to můžu jenom potvrdit, že se ty vztahy zlepšily.”*

Jonáš: Jonáš z počátku léčby tvrdil, že s matkou v průběhu léčby v TK nechce navazovat kontakt, v léčbě svůj názor ale změnil. *“S mámou ten kontakt jsem navázal. Změnil jsem pohled na ten můj vztah k tý mámě.”* Změna v komunikaci s otcem je za poslední rok zřejmá. *“(…) dřív, třeba před rokem, kdybych s nim něco řešil, tak má hodně suverénní pohled zdravýho člověka, nezávislýho člověka a hodně by na mě klad otázky: “proč jako to nejde normálně, proč normálně nemůžeš pracovat, proč nemůžeš žít život jako každéj jinej, proč zase spadáš do těch drog a tak”. Ted’ už se na to tolik neptá a víc mě chápe.”*

Jaroslav: Jaroslav tvrdí, že komunikace s jeho pěstouny pro něho byla již od raného věku obtížná. S otcem je komunikace pro Jaroslava obtížná i nadále. *“(…) s mámou se spíš víc bavim. Ale to je protože u táty mám ještě pořád takovej trošku blok, kterej se snažim ted’ka hodně odstraňovat. Já jsem se s nim za mlada třeba vůbec nebavil(…). Ale dneska už asi nemám takový ty bloky, který by mi ňák to... Právě že přes ty bloky jsem se snažil něco říct, ale vždycky jsem to řek v ňákym stresu. Spíš z pocitu povinnosti. Tady to postupně, už je to něco jinýho ted’. ňák to neumim popsat, ale když se spolu bavíme, tak je to přirozenější. Máma je takovej ten typ, která má potřebu mi to víc přiblížit, protože mě má pořád za toho blba, kterému to musí vysvětlit, ale to je normální. Ted’ka v poslední době to tak není. Ted’ka*

mi přijde, že se mnou mluví přirozenějc než kdykoli jindy.” Na mou otázku, zda se Jaroslavův vztah k matce i otci změnil v průběhu léčby, odpověděl kladně.

Magdalena: Vztah Magdaleny a matky se vyvíjí i přesto, že je Magdalena v léčbě pouze měsíc. Z počátku léčby Magdaleny matka s léčbou v TK v Podcestném Mlýně nesouhlasila. Přála si, aby se Magdalena šla léčit do jiné TK. V průběhu léčby Magdaleny matka na léčbu v této TK změnila názor. *“Ted’ už je ráda, že su tady.”* Magdalena rovněž věří ve změnu vztahu k matce do budoucna. *“Su tady měsíc, ale s mamkou se to určitě změní.”*

Prokop: Prokop přerušil kontakt se svou dcerou poté, co začal být závislý na pervitinu do takové míry, že nevydržel abstinovat po dobu její přítomnosti. Po dobu léčby Prokop začíná svůj vztah s dcerou znovu obnovovat. Že se vztah s dcerou v průběhu léčby mění, dokládá slovy: *“A bylo to období těch posledních, dejme tomu, několika let, kdy jsme spolu se opravdu absolutně nák nekontaktovali. Nicméně od té doby, co su tady, tak ona tady byla za mnou v létě loňského roku. A já jsem dvakrát byl za ní už.”*

2.2 Samostatnost

Alexander: Alexander i v TK přijímá hmotnou podporu, tj. tabák od své rodiny. O své současné finanční situaci se nezmínil. Před nástupem do léčby byl finančně zcela nezávislý. V léčbě mu pomáhá psychická podpora jeho rodiny.

Jan: Jan přiznává, že již od mládí byl obklopen penězi a neváží si jich. *“(…) já jsem byl koupený dítě.”* Tvrdí, že mu rodiče penězi kompenzovali to, že na něho z důvodů časové náročnosti jejich zaměstnání neměli čas. Do doby než Jan nastoupil do léčby v TK se nechal hmotně i finančně rodiči podporovat. Po první léčbě v psychiatrické léčebně a následném relapsu si Jan uvědomil důležitost rodiny, zejména dcery. Uvědomil si také, že rodiče stárnou a jednoho dne ho opustí a on se bude muset postavit sám na vlastní nohy. To byl klíčový moment, kdy se Jan rozhodl, že se musí od rodičů finančně osamostatnit. *“Ty naši, tak já potřebuju od nich přestat brát a začít něco dávat. Takže ted’ka, když mě máma sem volala, posílala mě náky mý věci ještě z domu. Tak první její otázka hnedka: “máš co kouřit, já ti pošlu salámky, já ti pošlu tabáky”. Tak jsem to zatrhl, a protože musím já sám se začít starat.”* Janovi se daří finančně se osamostatnit. Před nástupem do TK se Jan zadlužil, otcovu finanční pomoc ale odmítl a teď se snaží vypořádat se se svými dluhy sám.

Radek: Radka podpořil otec hmotně tím, že mu koupil k Vánocům mobilní telefon. Radek tento dar vnímá jako projev otcovy důvěry. Jinak se Radek v rozhovoru o samostatnosti nezmínil.

Jonáš: Jonáše rodiče podporují psychicky, finančně nikoli. To, že ho rodiče finančně nepodporují, vysvětluje následovně: *“(…) na základě mého chování v minulosti, kdy jsem mámu okrádal o peníze, tak finanční podpora není.”* Jonáš tvrdí, že život v TK bez finanční podpory jeho rodiny není jednoduchý. Ve své situaci hledá pozitivní aspekty. *“Je to pro mě těžký docela, bez té finanční podpory, ale může mě to hodně posunout.”*

Jaroslav: Jaroslav tvrdí, že se jeho nezávislost na rodině postupně vyvíjí v průběhu léčby v TK. *“Ještě pořád začátkem léčby jsem měl tendenci po nich něco chtít. Pořád jsem nebyl dost samostatnej. Dneska se za to stydim. Dneska bych to neudělal (...).”*

Magdalena: Magdalena tvrdí, že nechce být své matce, sestře a příteli přítěží. *“Já je nechci otravovat, to je jejich život a nebudu co čtrnáct dní: “hele pošlete mi balík?”* Před nástupem do léčby byla Magdalena finančně soběstačná. V rozhovoru si podle mého názoru protirečí, když na jednu stranu tvrdí, že nechce být své matce, sestře a příteli na obtíž. *“Já je nechci otravovat, to je jejich život a nebudu co čtrnáct dní: “hele pošlete mi balík?”* Na druhou stranu si nechává do TK zasílat balíky, které platí její přítel a připravuje je její sestra. Před nástupem do léčby se Magdalena nechala finančně i hmotně podpořit přítelem. *“Přijel, všechno mně koupil. Koupil mi holinky, koupil mně to to. On mně dal a i peníze, do toho Brna, když jsem se stěhovala. Mně dal sedm set euro jako, abych měla na byt, abych zaplatila dva nájem. Ale všechno mi nakoupil. Krémy, prostě nachystal mě. “M. kafe”. Prostě rukavice, pak mi koupil vložky. A i já se mám pro co snažit.”* Magdalena je v léčbě pouze měsíc, a proto věřím, že v budoucnu se bude snažit osamostatnit z toho důvodu, že samostatnost je jedním z cílů léčby.

Prokop: Z rozhovoru vyplývá, že Prokop nebyl před nástupem do léčby na nikom finančně závislý. Prokop se v rozhovoru o finanční nebo hmotné závislosti nezmínil. Z rozhovoru lze vyvodit, že jediný člen rodiny, který by ho teoreticky mohl finančně podpořit, je jeho otec, ale ten o Prokopově závislosti ani léčbě neví, tudíž ho finančně nepodporuje.

3. Podpora rodiny klienta a jiných blízkých v léčbě v TK - kdo klienta podporuje, jestli rodina spolupracuje s TK

Alexander: Alexander má podporu rodičů po celý život, nyní si ale myslí, že pokud rodiče zklame a začne znovu užívat drogy, podporu a důvěru rodiny nebude schopný nikdy znovu obnovit. *“Dvacet let už to je takhle, že jsem začal budovat tu důvěru, kterou oni do mě vložili a já jsem ji vždycky zklamal.”* Projevy podpory rodičů vnímá prostřednictvím telefonátů, zasíláním tabáku. Od bratra Alexander zatím podporu nemá. O zlepšení vztahu s ním se pokouší. *“On tu důvěru na rozdíl od těch rodičů nabýval hůř.”* Mimo rodinu Alexander podporu nemá. S kamarády, kteří nebrali drogy, kontakt přerušil. *“Takže teďko i některý, který zůstali ještě, tak s nima jsem přerušil kontakty sám, protože za prvý ani nemůžu se kontaktovat s některejma lidma a za druhý se stydím ještě. Stydím se za to, jak jsem žil nebo za to, že jsem tady, za to, že ani nevím, jak s nima...”* Rodinní příslušníci s TK zatím nespolupracují, Alexander se jim to ale v nejbližší době pokusí navrhnout.

Jan: Jan odmítá hmotnou a částečně i finanční podporu rodičů. Otec platí alimony na Janovu dceru a také mu platí mobilní tarif. I přesto, že by byl Janův otec ochotný zaplatit Janovy dluhy, Jan tuto nabídku odmítá. *“(…) nechci, aby to platil, že si musím nabít držku sám a dostat se z toho sám.”* Psychicky je v léčbě Jan podporován. *“Co se týče teďka rodiny, tak mám v nich podporu. Držej mě palce. Celej život mě podporovali. I pak v těch nejhorších chvílích, kdy jsem jim ukrad ty věci, kdy jsem přiznal tátovi, kolik jsem mu ukrad peněz. Podpora rodičů je pro mě důležitá po psychický stránce.”* Jan se domnívá, že pokud začne znovu užívat drogy, podporu rodičů definitivně ztratí. *“(…) teďka jenom dvě možnosti. První možnost je, buď to, že to tady dám až do konce a budu mít nadále jejich podporu a budu moc se i vrátit do toho S. bytu nebo začít u nich bydlet a znovu a jinak.”* Jan uvádí, že má v léčbě i podporu matky své dcery. *“Z M. strany mám podporu v tom, že má to sem přes tři sta kilometrů a přijede každých čtrnáct dní, kdy to půjde. (...) myslím si, že kdyby se ke mě M. nechovala tak, jak se chová v tenhle moment, nebo kdybych jí volal a řekla mě, že nemá čas, ať zavolám za tejdén, tak by to pro mě byla cesta k tomu, abych utek odsud, abych odešel.”* Janova rodina v blízké budoucnosti plánuje spolupráci s TK. Janův otec má domluvenou rodinnou terapii v TK. Janova rodina také spolupracuje s ambulantním centrem pro drogově závislé, odkud má Jan podporu v léčbě od své terapeutky.

Radek: Radek podporu matky v léčbě nemá. S nástupem do léčby s matkou neměl navázaný žádný kontakt, v průběhu léčby se to však změnilo. *“Když jsem přišel semka, tak*

jsem říkal, že máti nemám, protože jsem s ní nebyl vůbec. S garantem jsme přišli na to, že ju potřebuju. Že je pro mě matka důležitá (...). Jak jsem jí chtěl dokázat, že odsud jdu budovat dál zázemí. Budu normálně fungovat. Tak jsem to dělal proto, aby matka viděla, že jsem něco dokázal.” Na základě poslední uvedené věty usuzuji, že Radkovi na mínění matky záleží a že by mu její podpora v léčbě prospěla. Psychickou podporu v léčbě má od otce, sestry a sestřenice. S TK Radkův otec ani matka nespolupracují.

Jonáš: Na počátku léčby Jonáš podporu matky nevyhledával a přerušil s ní veškerý kontakt. Vztah s matkou se v průběhu léčby změnil. Jonáš s ní je nyní v kontaktu. Významnou podporu v léčbě Jonášovi poskytuje jeho otec. *“Ale byl pro mě strašně důležitěj táta v tomhle. V tom posledním nástupu do léčby, protože to je můj vzor životní.”* Já určitě jakou podporu mám, tak mám psychickou podporu, že vždycky, když mám slabší chvílky a řeknu jim to, tak oni říkají důvody, proč tady zůstat, v čem je to dobrý, abych tady byl a tak. Psychická podpora tam je. V tom, že byli tady i za mnou na návštěvě. Zajímali se o to.” Kromě otce Jonáše podporují jeho bratři a babička. Důležitost podpory rodiny vyjádřil slovy: *“Já si říkám, jak by to bylo, kdyby to nebylo vůbec, kdyby jsem vůbec neměl ten kontakt s nima a vůbec bych neměl asi žádnou... Nebo měl bych motivaci, ale bylo by to o hodně těžší bez nich. Bylo by to fakt o dost těžší.”* Kvůli krádežím nemá finanční podporu. Oba rodiče se zúčastnili rodinné terapie v TK.

Jaroslav: Jaroslavovi jsou oporou v léčbě především rodiče. *“Takže tu podporu od rodiny cejtím velikou. Svým způsobem je to pro mě motivace veliká.”* Matka vyjadřuje zájmem o zlepšení komunikace. *“Máma se mě na to nedavno ptala, že sem volala, chtěla mluvit s někým terapeutem, se jich chtěla zeptat na to, jak maj se mnou mluvit. Ona se hodně zajímá o to, o naši problematiku.”* Mezi další lidi, kteří Jaroslava v léčbě podporují, patří sousedé z vesnice a rodinní příbuzní. *“Jaroslav má v léčbě podporu bratra. “Jinak s těma sourozencema, s těma staršíma, navázal jsem vztah teďka s bratrem s vrstevníkem (...). Mu nesahám ani po kotníky. Třeba to vim i teď, ale už mě to netrápí. Už se s nim bavim. Když jsem šel do tý druhý léčby, tak on mě o tom přesvědčil, když jsem šel podruhý do Červeňáku, tam jsem se teda přihlásil, ale stejně i teď mě hodně podporuje. Koupil mi tričko, když jsem tam šel, takový pěkný gesto. I ta jeho přítelkyně mě v tom docela to...”* Jaroslavova rodina s TK nespolupracuje, protože si nemyslí, že by jim rodinná terapie mohla být nápomocná.

Magdalena: Magdalena má psychickou podporu své matky, sestry a přítele. Matka Magdalenu podporovala při nástupu do léčby v psychiatrické léčebně. Při nástupu do TK

Magdalena matčinu podporu neměla, jelikož matka trvala na výběru jiné TK, což Magdalena odmítla. Nyní Magdalenu matka podporuje. *“Ted’ už je ráda, že su tady.”* Matka se snaží podpořit Magdalenu psychicky i hmotně. *“Magdalenko, my ti pošleme všechno, co potřebuješ. Soustřed’ se na sebe”.* A *viš jako hezky mi to řekla.* Magdalena se velice upíná na podporu přítele po psychické i finanční stránce. *“Přijel, všechno mně koupil. “M. já na tebe počkám. Ty seš prostě... Bud’ silná”.* Takže já mám podporu od něho šílenou. Já si to právě už nedokážu ani představit, že kdybych ho neměla, viš co.“ Přítel Magdalenu ujišťuje slovy: *“Já jsem na tebe čekal čtyřicet devět let, takže co jsou to dva roky v komunitě”.* Viš, jakože já tu podporu od něho mám.” Přítel Magdalenu také podporuje tím, že s ní plánuje budoucnost. *“Napsal mně, v tom blázinci mě prostě napsal: “M. já koupim barák na pohraničí”.* Dále jí slibuje: *“Takže mi koupí psa, kterýho jsem si tam chtěla vydupat, abych mohla vstávat, abych mohla pro něco vstát, abych měla tu chuť.”* Podle mého názoru se Magdalena na tyto myšlenky velice upíná a myslím si, že Magdaleny vytrvalost v léčbě úzce souvisí s podporou přítele. Magdalena má psychickou podporu i některých svých kamarádů. S TK zatím žádný rodinný příslušník ani přítel nespolupracuje. Přítel hovoří pouze německy nebo anglicky, a proto Magdalena předpokládá, že by rodinnou terapii v TK nebylo možné uskutečnit. Kooperaci matky a TK by Magdalena uvítala, proto se pokusí spolupráci v budoucnu zprostředkovat. O dosažení možnosti této spolupráce je ale skeptická. *“Ona ti řekne, že nemá čas, že má svých starostí dost”.*

Prokop: Osoby, které Prokop zmínil jako důležité v jeho životě, jsou jeho dvacetí jedna letá dcera, otec a kamarád. S kamarádem se znají mnoho let. Kdyby Prokop potřeboval na pár dní zázemí nebo jakoukoli jinou podporu, může se na kamaráda kdykoli obrátit. Prokop má v léčbě dceřinu podporu. Prokop byl dceru během léčby několikrát navštívit a po dokončení léčby by chtěl jít na doléčování do stejného města, kde dcera v současné době bydlí. *“Takže jsme se domluvili s dcerou, že nastoupím do J. na doléčovák, aby jsme si byli nějak víc nablízku než sto kilometrů. Mohli se aktuálně vidět při problému jednoho nebo druhýho. Myslim si, že jsme si vzájemně tak nějak oporou.”* Otec Prokopa v léčbě nepodporuje. *“Můj otec neví o tom, že jsem závislý.”* S TK tudíž nespolupracuje.

4. Klientovy plány do budoucna po dokončení léčby

Alexander: Alexander se v rozhovoru zmiňuje o tom, že by po dokončení léčby v TK rád využíval doléčovací program. Na druhou stranu si velice protirečí a o své budoucnosti se v rozhovoru příliš nezmiňuje. *“A já ti říkám, nejsem smířenej ještě v tomhle tom stádiu s tím, že si nedám (...).”* Alexander si ještě není jistý svou budoucí abstinencí, je si ale vědom toho, že léčba závislosti je dlouhý proces, a věří v to, že se jeho názor na abstinenci změní.

Jan: Po dokončení léčby v TK chce Jan využívat služby doléčovacího centra pobytovou formou. Jan se pokusí najít si doléčovací centrum v blízkosti bydliště své dcery. *“Když bude doléčovák s ubytováním v R., což je ode mě sedmdesát kilometrů, tak tam půjdu, protože to je pro mě reálně dostupný, abych třeba každéj druhej, třetí den jel za tou dcerou.”* Pokud Jan nenajde doléčovací centrum v okolí bydliště dcery, nastěhuje se zpět do bytu, ve kterém pobýval před nástupem do léčby, a doléčovací centrum bude navštěvovat pouze ambulantně. Po dokončení léčby se Jan pokusí splatit své dluhy a najít si zaměstnání. *“Co se týče těch dluhů, tak chci si to vyřešit sám. Tady chci to dát až do konce. Chci si najít práci.”*

Radek: Radek po dokončení léčby v TK podstoupí následnou léčbu v doléčovacím centru v jiném městě než ve kterém užíval drogy. *“To je jiný město, protože já mám s B. problémy. Já jenom když tam jezdím na výjezdy ještě teďka, tak furt su v napětí. Hlavně to mám spojený s drogama a lidi a tohle. Protože jsem tam fetoval deset let nebo kolik.”* Radek se po dokončení léčby v TK pokusí pozastavit exekuce a pokusí se jít do insolvence.

Jonáš: Jonáš má velice blízký vztah s otcem, proto se rozhodl pokračovat v doléčování blízko bydliště otce. Jonáš má obavu z toho, že z časových důvodů nebude schopen trávit s otcem tolik času, kolik by chtěl. *“ (...) nevím, jak na tom budu časově, protože budu muset chodit do práce, chci si dodělat školu a určitě koničky budu mít, takže teď tohle to všechno skloubit s těma návštěvama tam, tak to pro mě bude problém, ale každopádně určitě to budu chtít udělat, tak abych s nima mohl trávit co nejvíc času.”* Po dokončení doléčovacího programu by se Jonáš rád přestěhoval za otcem.

Jaroslav: Po dokončení léčby v TK by rád Jaroslav pokračoval v léčbě v doléčovacím programu ambulantní formou. Jaroslav se chce vrátit do své původní práce. *“ (...) časem bych chtěl potom něco pohodlnějšího, protože už fyzicky bych na to taky dlouho neměl. Ale určitě se tam chci vrátit, protože na mě čekaj.”* Později by Jaroslav chtěl změnit zaměstnání a žít v renovací nábytku a dřevěných starožitnostech. Bydlet bude v domě, který se nachází

ve stejné vesnici, ve které bydlí jeho rodiče. Jedná se o stejný dům, který obýval před nástupem do léčby.

Magdalena: Magdalena si uvědomuje důležitost doléčovacích programů, a proto by po dokončení léčby v TK chtěla pokračovat v následné léčbě v doléčovacím centru. *“Ale je to důležitý to doléčování. Šíleně důležitý no.”* Jedním z cílů doléčovacího programu je to, aby si klient našel práci, což je pro Magdalenu zbytečné, protože nechce dokončit doléčovací program celý a chce se vrátit do Německa k svému příteli. *“Musím a v tom doléčovák je, že si vezmeš nákou tu práci, protože aspoň ty dva měsíce tam dám, jsem přemýšlala, že minimálně.”*

Prokop: Po dokončení léčby v TK bude Prokop pokračovat v léčení v doléčovacím programu. Následnou péči bude využívat ve stejném městě, kde bydlí jeho dcera. *“Takže jsme se domluvili s dcerou, že nastoupím do J. na doléčovák, abysme si byli nák víc na blízku než sto kilometrů. Mohli se aktuálně vidět při problému jednoho nebo druhýho. Myslím si, že jsme si vzájemně tak nějak oporou.”* V průběhu doléčování si Prokop plánuje najít práci. *“Okamžitě si najdu práci, což si myslím, že není pro mě problém najít si práci, protože, kdo chce pracovat, tak práci vždycky najde. Mám dvacet let zkušeností ve strojírenství, takže to taky nebude tohle, ale nejsem přesvědčenej o tom, že prostě celej život chcu zůstat v takhle velkým městě a chodit do nějaké normální práce do fabriky prostě. Dělat osm hodin jako. Spíš bych prostě, já nevím, dělal třeba, měl třeba svou čajovnu (...).”* Budoucnost má Prokop naplánovanou pouze do konce doléčovacího programu. *“Já jsem vlastně za ty poslední roky jsem přestal nák plánovat do budoucna.”* Zároveň ale tvrdí: *“Byl bych rád, když bych třeba mohl žít jako někde v podhuří, třeba Beskyd, někde prostě na nějaké roubence nebo prostě v jurtě nebo něco takovýho. Mít prostě nákej svůj pozemek, kde bych měl prostě psa a ovce a tak nák jako se trochu se stranit prostě běžnému životu.”* Prokop přemýšlí o studiu na vysoké škole. *“A pak jsem chtěl jít na vejšku, což jsem zatím neudělal, ale nic není ztraceno. Ted' přemýšlím samozřejmě o nějakým vyšším vzdělání, ale už ne z profesního hlediska, ale spíš ze zájmu, že by mě zajímala filosofie, teologie a takovýhle věci jako.”*

5.8 Závěrečná část

5.8.1 Zodpovězení výzkumných otázek

Jakou roli hrají vztahy klienta s rodinou nebo jinými blízkými v rozhodování pro nástup do léčby?

Při nástupu do léčby byla rodina pro 6 ze 7 respondentů významným faktorem. Jan, Radek, Jonáš, Jaroslav nastoupili do léčby, protože od rodičů dostali ultimátum - buď se půjdou léčit, anebo ztratí jejich psychickou, finanční i hmotnou podporu. Prokop a Jan uvedli jako silnou motivaci při rozhodování pro nástup do léčby zlepšení vztahu k jejich dcerám. Mezi časté zaznamenané motivy v rozhodování pro léčbu patřily finance a toxické psychózy. Dalším motivem bylo předávkování adrenalinem. Z rozhovorů s respondenty je patrné, že se jejich motivace k léčbě vyvíjí. Někteří z nich uvedli jako důvod pro nástup do léčby nátlak rodičů, postupně si však zřejmě uvědomili, že léčba bude úspěšná pouze v případě, že se budou léčit ze svého vlastního rozhodnutí. Ze zpracování tohoto tématu vyplývá, že rodina měla velký vliv na bývalé uživatele drog při rozhodování se pro nástup do léčby.

Změnil se vztah, jenž měl klient s rodinou a blízkými před nástupem do léčby v porovnání se vztahem, který má klient s rodinou a blízkými v současnosti?

Změnu ve vztahu respondentů s blízkými osobami od nástupu do léčby po současnost jsem v rozhovoru zaznamenala u všech respondentů. Respondenti uvedli, že změna ve vztahu s rodinnými příslušníky a jinými významnými osobami se projevila komunikací s nimi. Dva respondenti uvedli změnu od nástupu do léčby po současnost ve vztahu k matce. S nástupem do léčby byli oba respondenti přesvědčeni, že nechtějí s matkami navazovat kontakt. V průběhu léčby se jejich stanovisko změnilo a oba v současné době usilují o navázání či zlepšení vztahů. Změna vztahů je úzce spojena se znovuzískáváním důvěry rodinných příslušníků či jiných blízkých osob. Každý z respondentů uvedl, že léčba v TK má pozitivní dopad na vývoj vztahů zejména s rodinnými příslušníky.

Kteří rodinní příslušníci nebo jiní významní blízcí podporují klienta během léčby? Jak ho podporují?

Psychickou podporu rodinnými příslušníky a jinými důležitými osobami v léčbě jsem zaznamenala u každého respondenta. Někteří respondenti se nechávají podporovat pouze psychicky, jiní využívají podporu finanční či hmotnou (viz. níže podtéma Samostatnost). Myslím si, že psychická podpora je pro klienty TK nejdůležitější. Podle mého mínění

psychická podpora velice úzce souvisí s důvěrou v budoucí abstinenci respondentů. Podpora rodiny a jiných blízkých osob je jedním ze základních předpokladů pro úspěšnou léčbu. Všichni respondenti si důležitost své rodiny uvědomují a váží si jí. Většinu z nich podporuje pouze rodina. Jana navíc podporuje matka jeho dcery, Magdalenu přítel a Prokop má podporu kamaráda. Jedním z projevů podpory je podle mého názoru spolupráce rodiny s TK formou rodinných terapií (viz níže). Dále se podpora projevuje zájmem o respondenty formou telefonických hovorů či návštěv.

Spolupracuje klientova rodina nebo blízcí lidé s terapeutickou komunitou? Popř. jak?

Z rozhovoru vyplývá, že rodina pouze jednoho respondenta spolupracuje s TK formou rodinné terapie. Čtyři z respondentů v budoucnosti navrhnou svým rodinným příslušníkům možnost účasti v rodinné terapii, přičemž otec jednoho z respondentů má sjednaný konkrétní termín rodinné terapie. Tři respondenti o rodinnou terapii zájem neprojevují.

Jaké jsou plány klienta TK do budoucna po dokončení léčby?

Všichni respondenti v rozhovorech uvedli, že si uvědomují důležitost následné péče po dokončení léčby v TK, a proto chtějí pokračovat v doléčovacím programu ambulantní či pobytovou formou. Magdalena si jako jediná uvědomuje, že doléčovací program nebude schopna dokončit celý, protože chce žít s přítelem v Německu. Radek využije následný program v jiném městě, než žije jeho rodina, protože v tom samém městě bydlel před nástupem do léčby, tudíž je pro něho toto město rizikové. Čtyři z respondentů uvedli, že po dokončení léčby v TK absolvují doléčovací program v blízkosti bydliště rodinných příslušníků.

Jak probíhala závislost klienta?

Na tuto otázku jsem dostala odpověď od každého klienta na počátku rozhovoru. Tuto otázku jsem respondentům pokládala jako první z toho důvodu, že jsem s nimi chtěla navázat rozhovor a zároveň mi zodpovězení této otázky pomohlo pochopit odpovědi na výzkumné otázky v širším kontextu. Tématem průběhu klientovi závislosti jsem se v této bakalářské práci detailněji nezabývala, protože úzce nekoresponduje s cílem výzkumu.

5.8.2 Podtéma - samostatnost

Toto téma se v rozhovorech vyskytuje velice často a se vztahem k rodině podle mého názoru úzce souvisí. Vysokou četnost výskytu tohoto tématu si vysvětluji tím, že

na samostatnost je v TK kladen velký důraz. Jedním z cílů léčby v TK je dosažení samostatnosti a nezávislosti.

Nezávislost na rodině se v průběhu léčby vyvíjí. V době, kdy byl proveden rozhovor, uvedlo 5 ze 7 klientů, že jsou finančně nezávislí na jiných osobách. Jan uvedl, že je finančně samostatný, ale že za něho rodiče platí mobilní tarif a alimenty, což za finanční samostatnost nepovažují. Magdalena se nechává finančně podporovat přítelem.

5.8.3 Diskuse

Cílem výzkumu bylo zodpovědět výzkumné otázky, což se dle mého mínění zdařilo. K výsledkům jsem dospěla pomocí kvalitativního výzkumu formou polostrukturovaného rozhovoru, jehož následný přepis jsem vyhodnotila tematickou analýzou. Z výsledků této tematické analýzy vyplývá, že udržování sociálních vztahů mimo TK je pro klienty důležité.

Kvalitativnímu výzkumu může být vytknut pružný a nestrukturovaný charakter (stěží lze replikovat). Další nevýhodou kvalitativního výzkumu je, že výsledky výzkumu nemusí být zobecnitelné na populaci a nemusí být platné v jiném prostředí. Výsledky mohou být vysoce ovlivněny člověkem, který je vyhodnocuje (Hendl, 2016).

V rozhovorech se objevil efekt společenské vhodnosti (efekt sociální dezirability), který nastává v případě, že lidé chtějí působit lepším dojmem (Atkinson, 2012).

Kvalitativní výzkum jsem realizovala polostrukturovaným rozhovorem. V průběhu získávání rozhovorů se objevila témata, která s mým výzkumem nesouvisela. Pokud jsem si byla vědoma odchýlení se od předem připravených témat, pokusila jsem se rozhovor směřovat k požadovanému tématu, abych předešla získání irelevantních informací. Jindy jsem naopak úmyslně ponechala novému tématu volný průběh, aby byl rozhovor uvolněný a pomohl mi v hodnocení pozorované osoby. Tento přístup po dokončení rozhovorů vyhodnocuji jako přínosný v tom, že mi umožnil poznat další témata, kterými se respondenti momentálně zabývají. Podle mého názoru se respondenti o těchto tématech zmiňují, protože je subjektivně považují za velice důležitá. Téma, které nekoresponduje s cílem mé bakalářské práce a zároveň se v rozhovorech vyskytlo velice často, je téma financí. Četnost výskytu tohoto tématu v rozhovorech značí jeho důležitost. Proto by bylo vhodné toto téma zmapovat v samostatné výzkumné práci.

Při vyhodnocování přepsaných rozhovorů tematickou analýzou jsem se v některých případech setkala s tím, že respondenti neodpověděli na mnou položenou otázku. Pokud jsem si nezodpovězení otázky uvědomila, položila jsem otázku znovu. Dále jsem zaznamenala, že si někteří respondenti ve svých odpovědích protiřečí.

Do rozhovorů jsem se snažila nepromítat informace, které jsem o respondentech získala před uskutečněním rozhovorů.

6 Závěr

Hlavním cílem této práce bylo popsat důležitost vztahů klientů terapeutické komunity s rodinnými příslušníky nebo se signifikantními osobami a význam jimi poskytované podpory.

V první části jsem stručně zpracovala problematiku drogové závislosti. Dále jsem se zabývala obecnými charakteristikami terapeutických komunit, principy, pravidly, fázemi léčby a motivací drogově závislých k léčbě. Další kapitola teoretické části s názvem Význam rodiny a signifikantních osob v procesu léčby v terapeutické komunitě popisuje výzkumy, které důležitost podpory rodinou klienta v léčbě dokazují. Důraz je zde kladen na rodinnou terapii, která je součástí léčby.

Po provedení a vyhodnocení výzkumu, který byl uskutečněn formou polostrukturovaného rozhovoru s klienty Terapeutické komunity v Podcestném Mlýně, a po prostudování odborné literatury jsem dospěla k závěru, že vztahy, které klienti udržují mimo terapeutickou komunitu, jsou pro ně jedním z nejdůležitějších faktorů léčby. Léčba v terapeutické komunitě je pro drogově závislého klienta nesmírně náročná. Pokud má klient v průběhu léčby podporu rodiny, může ji v obtížných chvílích využít k překonání složitých situací v léčbě i po jejím dokončení. Zlepšení vztahů v rodině je jedním z cílů léčby. Před nástupem do léčby klienti mnohdy trávili čas pouze s uživateli návykových látek. Udržování těchto vztahů je pro klienty v léčbě nežádoucí, proto bývá rodina jediným bezpečným zdrojem podpory. Rodina pro něho často bývá velice silnou motivací k udržení abstinence.

Zpracování této práce mi umožnilo získat komplexní představu o fungování terapeutických komunit. Týdenní stáž, jež jsem v Terapeutické komunitě v Podcestném Mlýně absolvovala za účelem provedení polostrukturovaného rozhovoru, mě obohatila o mnoho nových a nečekaných zážitků a umožnila mi nahlédnout do života klientů terapeutické komunity. Podle mého názoru jsou terapeutické komunity velice prospěšné, zejména z toho důvodu, že poskytují klientovi možnost dostat svou závislost pod kontrolu v bezpečném a podpůrném prostředí. Život v terapeutické komunitě mu umožňuje osvojit si nové způsoby chování, v čemž mu pomáhají ostatní klienti a také strukturovaný program terapeutické komunity.

Seznam použité literatury

Adameček, David. Fáze komunitního programu a způsob přijetí do TK. In: Petr Nevšímal, ed. *Terapeutická komunita pro drogově závislé II.: Česká praxe*. Praha: Středočeský kraj, 2007. ISBN 978-80-7106-937-9.

Baharuddin, Dini Farhana, Abdul Halim Mohd Hussin, Melati Sumari, Sarina Mohamed, et al. Family intervention for the treatment and rehabilitation of drug addiction: an exploratory study. In: Richard Pates, ed. *Journal of Substance Use*, London: Informa Healthcare, 2014. ISSN 1465-9891.

Bém, Pavel. Systém péče - Jednotlivé složky. In: Kamil Kalina a kol., ed. *Drogy a drogové závislosti 2: Mezioborový přístup*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003. ISBN 80-86734-05-6.

Boyatzis, Richard E. *Transforming qualitative information: thematic analysis and code development*. Thousand Oaks: SAGE Publications, 1998. ISBN 9780761909613.

Braun Virginia and Victoria Clarke. Thematic analysis. In: H. Cooper, P. M. Camic, D. L. Long, A. T. Panter, D. Rindskopf, et al., ed. *APA handbook of research methods in psychology*. Washington, DC: American Psychological Association, 2012. DOI: 10.1037/13620-004.

Broža, Jiří. Pravidla terapeutické komunity. In: Petr Nevšímal, ed. *Terapeutická komunita pro drogově závislé II.: Česká praxe*. Praha: Středočeský kraj, 2007. ISBN 978-80-7106-937-9.

Coleman Sandra B. and Donald T. Davis. Family therapy and drug abuse: A national survey. In: *Family process*. Oxford: Blackwell, 1978. DOI 10.1111/j.1545-5300.1978.00021.x

Disman, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 4. nezměn. vyd. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1966-8.

Fisher, Dennis G., David P. MacKinnon, M. Douglas Angalin and John P. Thomas. Parental Influence Parental Influences on Substance Use: Gender Differences and Stage Theory. In: M. Douglas Anglin, ed. *Journal of Drug Education*. New York: Baywood, 17(1), 1987. ISSN 1541-4159.

Fischer, Slavomil a Jiří Škoda. *Sociální patologie: Analýza příčin a možnosti ovlivňování závažných sociálně patologických jevů*, 2. rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5046-0.

Hajný, Martin. Vývojové aspekty vzniku a rozvoje drogové závislosti. In Kamil Kalina a kol., ed. *Drogy a drogové závislosti 1: Mezioborový přístup*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003. ISBN 80-86734-05-6.

Hartl, Pavel a Helena Hartlová. *Psychologický slovník*, 2. vyd. Praha: Portál, 2000, s. 122. ISBN 978-80-7367-569-1.

Hartl, Pavel a Helena Hartlová. *Velký psychologický slovník*. Praha: Portál, 2010, s. 689. ISBN 978-80-7367-686-5.

Hendl, Jan. *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace*. 3. vyd. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0219-6.

Hser, Yih-Ing, Margaret Maglione, Margaret L. Polinsky and M. Douglas Anglin. Predicting Drug Treatment Entry Among Treatment-Seeking Individuals. In: Hannah H. Knudsen, ed. *Journal of Substance Abuse Treatment*, New York: Pergamon Press, 1998. ISSN 0740-5472.

Kaufman, Edward and Marianne R. M. Yoshioka. *Substance abuse treatment and family therapy*. Rockville: U.S. Dept. of Health and Human Services, Substance Abuse and Mental Health Services Administration, Center for Substance Abuse Treatment, 2008. ISBN 1288234872.

Kalina, Kamil a kol. *Mezioborový glosář pojmů z oblasti drog a drogových závislostí*. Praha: Filia Nova, 2001. ISBN 80-238- 8014-4.

Kalina, Kamil. *Terapeutická komunita: obecný model a jeho aplikace v léčbě závislostí*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2449-2.

Kalina, Kamil. *Klinická adiktologie*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-4331-8.

Kalvach, Zdeněk, Zdeněk Zadák, Roman Jiráček a Helena Zavázalová. *Geriatric a gerontologie*. Praha: Grada, 2004. ISBN 80-247-0548-6.

Kooyman, Martien. Terapeutická komunita pro závislé. In: Martien Kooyman, George De Leon a Petr Nevšimal ed. *Terapeutická komunita pro drogově závislé I: Vznik a vývoj*. Praha: Středočeský kraj, 2004. ISBN 80-7106-876-4.

Kudrle, Stanislav, 2003b. Úvod do bio-psycho-socio-spirituálního modelu závislosti. In: Kamil Kalina a kol., ed. *Drogy a drogově závislosti 1: Mezioborový přístup*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003. ISBN 80-86734-05-6.

Kudrle, Stanislav, 2003a. Psychopatologie závislosti a kodependence. In: Kamil Kalina a kol., ed. *Drogy a drogově závislosti 1: Mezioborový přístup*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003a. ISBN 80-86734-05-6.

Lees, Jan, Mark Freestone, Rowdy Yates, Eric Broekaert, et al. Therapeutic communities. In: Rowdy Yates, Eric Broekaert and Stijn Vandervelde, ed. *International journal of therapeutic communities*. London: Emerald Group, 2007. ISSN 0964-1866.

Liddle, Howard A. and Aaron Hogue. Multidimensional family therapy for adolescent substance abuse. In: Eric F. Wagner a Holly B. Waldron, ed. *Innovations in Adolescent Substance Abuse Interventions*. New York: Pergamon, 2001. ISBN 978-0-08-043577-0.

Machová, Jitka a Dagmar Kubátová. *Výchova ke zdraví 2*. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5351-5.

Merten, Klaus. *Inhaltsanalyse: Einführung in Theorie, Methode und Praxis*. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften, 1983. ISBN 978-3-531-11442-2.

Miovský, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada, 2006. ISBN 978-80-247-1362-5.

Mravčík, Viktor, Blanka Korčíšová, Pavla Lejčková, Lenka Miovská, et al. *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2004*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2005. ISBN 80-86734-59-5.

Mravčík, Viktor, Pavla Chomynová, Kateřina Grohmannová, Barbara Janíková, et al. *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2015*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2016. ISBN 978-80-7440-156-5.

Nešpor, Karel. *Návykové chování a závislost*, 3. dopl. a oprav. vyd. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-267-6.

Nevšímal, Petr. *Terapeutická komunita pro drogově závislé I: Vznik a vývoj*. Praha: Středočeský kraj, 2004. ISBN 80-7106-876-4.

Nolen-Hoeksema, Susan. *Psychologie Atkinsonové a Hilgarda*. Vyd. 3., přeprac. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0083-3.

Petrusek, Miloslav a Alena Vodáková. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996, s. 512. ISBN 80-7184-164-1.

Radimecký, Josef. Programy pro rodinné příslušníky. In: Petr Nevšímal, ed. *Terapeutická komunita pro drogově závislé II.: Česká praxe*. Praha: Středočeský kraj, 2007. ISBN 978-80-7106-937-9.

Richterová-Těmínová, Martina. Cíle léčby. In: Petr Nevšímal, ed. *Terapeutická komunita pro drogově závislé II.: Česká praxe*. Praha: Středočeský kraj, 2007. ISBN 978-80-7106-937-9.

Sedláková, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-3568-9.

Stanton, M. Ducan. Appendix A: Review of reports on drug abusers' family living arrangements and frequency of family contact. In: M. Ducan Stanton a Thomas C. Todd, ed. *The Family Therapy of Drug Abuse and Addiction*. New York: Guilford Press, 1982. ISBN 9780898620375.

Šefránek, Martin. *Evaluaace výsledků léčby v terapeutických komunitách pro léčbu závislostí: Změny v užívání návykových látek, kriminálním chování a v dalších oblastech rok po ukončení léčby*. Praha: Úřad vlády České republiky, 2014. ISBN 978-80-7440-103-9.

Ühlinger, Claude a Marlyse Tschui. *Když někdo blízký pije: rady pro rodiny osob závislých na alkoholu*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-610-0.

Valíček, Pavel. *Rostlinné omamné drogy*. Benešov: Start, 2002. ISBN 80-86231-09-7.

Internetové zdroje

Minařík, J. O drogách obecně. *Drogová poradna* [online]. © 2009 [cit. 2017-06-20]. Dostupné z: <http://www.drogovaporadna.cz/o-drogach-obecne.html>

Operační manuál. Terapeutická komunita v Podcestném Mlýně. Standardy kvality, 2016a. *Podané ruce* [online]. © 1995-2017, 2016 [cit. 2017-07-05]. Dostupné z: http://www.podaneruce.cz/data/home/komunita_pm/OM-TK-STANDARDY-KVALITY-2016.pdf

Operační manuál. Terapeutická komunita v Podcestném Mlýně. Procesní standardy, 2016b. *Podané ruce* [online]. © 1995-2017, 2016. Poslední revize 29.3.2016 [cit. 2017-07-09]. Dostupné z: http://www.podaneruce.cz/data/home/komunita_pm/OM-TK-STANDARDY-KVALITY-2016.pdf

Poruchy duševní a poruchy chování (F00-F99). *ÚZIS* [online] © 2014 [cit. 2017-07-05]. Dostupné z: <http://www.uzis.cz/cz/mkn/F10-F19.html>

Programy a péče. *Podané ruce* [online]. © 1995-2017 [cit. 2017-07-05]. Dostupné z: <http://www.podaneruce.cz/programy-a-pece/>

Rozdělení drog. *Substituční-léčba.cz* [online]. © 2017, poslední revize 27.7.2017 [cit. 2017-07-27]. Dostupné z: <http://www.substitucni-lecba.cz/rozdeleni-drog>

The Truth About Synthetic Drugs. *Foundation for a Drug-Free World* [online]. © 2015 [cit. 2017-07-05]. Dostupné z: http://f.edgesuite.net/data/www.drugfreeworld.org/files/truth-about-synthetic-drugs-booklet-en_en.pdf

What Is the Difference Between Organic and Synthetic Drugs?. *Alcohol Rehab Advice* [online]. © 2017 [cit. 2017-07-05]. Dostupné z: <http://alcoholrehabadvice.com/what-is-the-difference-between-organic-and-synthetic-drugs/>

Seznam příloh

Příloha č. 1: Přepis rozhovorů z terapeutické komunity

Tazatel je dále označován jako T a respondent R. Věchna zmíněná jména jsou pozměněna a geografické údaje jsou zkráceny pouze na počáteční písmena, aby se dodržela anonymita rozhovoru.

Přepis rozhovoru s Alexandrem

T: *Tak mi prosím pověz o tom, jak jsi se stal závislým.*

R: Tady až jsem přišel na to, že tady ty moje problémy začaly zhruba ve stejný době, kdy začaly problémy mého táty. Protože táta po revoluci hned začal podnikat a přišel k penězům, a to byl devadesátej druhý třetí rok, nějaký stánky s občerstvením a takhle, a začal pít, začal hrát automaty v té době a začal mámu podvádět. Takže tak nějak v té době já jsem začal mít ty samý problémy. Začal jsem s alkoholem, začal jsem s automatama. Poměrně jako už v tomhle tom věku, v těch třinácti, v necelejch čtrnácti letech jsem si nadělal nějaký dluhy. Chodil jsem na diskotéky, kde jsem hlavně konzumoval alkohol. A pak na jedný diskotéce někdo přišel s tím, že má něco na povzbuzení a že po tom vydržíme, budeme tancovat, bude nám fajn. To tak já jsem se tomu nebránil. Byl to teda pervitin. Vůbec jsem neměl představu o tom, co to je. Všichni to šňupali. Já jsem měl strach to šňupnout, tak jsem si to nalil do coly, tenkrát. Takže jsem to nalil do pití, vypil jsem to, protože pak jsem měl strach, aby mi to neudělalo něco v nose nebo v hlavě. A byla to obrovská eufórka. Eště druhý den jsem se tam vrátil, tančili jsme furt, vydržel jsem úplně, jsem byl nabitej energií.

T: *Na tý první dávce?*

R: Jo, jo. A bylo mi strašně dobře. A pak už to šlo všechno strašně rychle. Během tří měsíců jsem do toho spad, jakože fakt už to i doma pak poznali. Pučoval jsem si peníze od kamarádů, protože jsem to už pak chtěl shánět, do toho automaty samozřejmě, jo. Tam nějak ta závislost se zkombinovala hnedka z kraje. A naši samozřejmě nevěděli, jak na to, jo, protože myslím si, že v té době měli starosti sami se sebou, takže ani nějak tomu nevěnovali pozornost, až tolik, jako jak by asi to zasluhovalo ten problém v té době. No a já, shodou okolností, jsem měl tetu ve Španělsku. Tátova sestra, která tam odjela hnedka po revoluci. Pak se tam vdala až někdy v devadesátým sedmým osmým se jako vzali, ale našla si tam Španěla. A než v tom devadesátým a zůstali tam žít. On byl poměrně úspěšnej podnikatel tam. Měl nějakou firmu na výrobu barev a tak. Takže jako fakt velký peníze. Ta teta se nabídla jako když nějak vlastně táta jí říkal, jaký mají problémy tady, co se děje. Tak se nabídla, že by mě tam vzali. Že oni děti ještě neměli v té době ještě. Dneska už je mají ale tenkrát je neměli, protože byli chvílku spolu. Tak jakože by mě tam vzala, že bych tam moh nějak fungovat, dát se tam dohromady.

T: *Že by tě odstříhli od těch drog.*

R: Jasně, že by mě odstříhli od těch drog a tak dál. Dneska zpětně, když to vidím, tak to bylo úplně nejhorší možný rozhodnutí. Protože já tam přijel, mně bylo čtrnáct let, teda přiletěl.

Bydleli jsme v B., kousek od B. Oni měli obrovskou vilu, nábytek od Mackintoshe, mramor všude úplně, prostě masakr. Já jsem tam měl celý podkrovní patro pro sebe s obrovským balkonem. Jsem vyšel na terasu. Na terase sprcha vlastní, jo. Koukal jsem na moře přímo, takže úplně mazec. Začali mi tam platit školu. Začal jsem chodit do školy. Každý tři měsíce jsem lítal domů. Úplně šíleně mě zásobovali penězma. Pak jsem začal dělat nějaký brigády ještě tam teda, protože jsem chodil do baru vypomáhat s obsluhou. Protože většinou buď mě tahali mezi starší společnost, mezi stejně starý lidi, jako byli oni. No a mě samozřejmě se v těch barech líbilo, takže jsem tam zase alkohol a tohleto i to prostředí. Tam jsem si strašně zvyk na peníze. Vždy jednou za ty tři měsíce jsem přilít sem. Samozřejmě už to bylo tak jako na tajňáka, že už jsem to nikde... Už jsem věděl, že před tou rodinou se musím mít na pozoru, jinak je to v prdeli. Tak jsem třeba přiletěl na tejden. No a hnedka samozřejmě za těma kámošema, a hnedka uživačky.

T: *A tys bral drogy celou tu dobu teda?*

R: V tom Španělsku ne.

T: *Tam ne. Jo, jo.*

R: Ale tam samozřejmě zase alkohol.

T: *Před čím ses měl teda na pozoru?*

R: Vždycky, když jsem přilít sem, tak tady jsem bral, jo?

T: *Jo jenom tady.*

R: No jasně. Vždycky jsem přilít po třech měsících třeba na tejden, na čtrnáct dnů. To jsem tady profetoval. Pak jsem tam jel zase na tři měsíce se léčit, ale to už oni nevěděli. Nešlo to poznat, takhle po tý krátký době ještě. Oni neznali ani ty příznaky, jakože jsem pak spal nebo tohle to. Říkal jsem třeba, že jsem vypil něco nebo tak. Tak to oni nějak neřešili v té době už. Pak jsem jednoho dne jsem se vrátil a přivezl jsem si větší sumu peněz tenkrát, který jsem tam vlastně ušetřil - dost, protože jsem tam neměl za co utrácet peníze. Mi dávali kapesný fakt obrovský na tu dobu. No a přijel jsem sem, tady jsem se nějak rozjel moc a už jsem tam neodjel nikdy. Pak už nevěděli, co se mnou, tak zkoušeli tam zpátky znova, tam už jsem nechtěl, protože jsem při tom posledním odjezdu, jsem si od té napůjčoval ještě nějaký peníze. Když jsem byl tady tak oni furt: "vrat' se" a tohle to. Pak už pochopili, že jsem zase do toho spad. Já říkám: "Hele, tak mi pošlete, já si koupím letenku, přiletím. Pak už jsem si vymejšlel: "mám tady nějaký dluhy, potřebuju to zaplatit". Oni mi furt posílali, posílali, teda rodičům mejm, který mi to dávali a já jsem to prokalil všechno. Tam jsem si strašně zvyk na úplně jinej život,

hlavně na ty prachy a nechtěl jsem se toho vzdát, takže pak když mě přihlásili na školu, tak už mi to nestačilo. Ale furt to bylo takový, ještě že se to dalo ukočírovat, že tam nebyl nějaký sociální dopad. Dokázal jsem normálně fungovat, chodil jsem pak ještě do té školy. Pak když jsem odešel ze školy, protože jsem ukončil po dvou letech, tak jsem si našel práci v Itálii jako číšník, protože jsem měl tu gastronomku. Tam jsem dva roky makal. Ale zase, byl jsem v Itálii, byl to alkohol, občas koks nebo to, někde tam na párty. Když jsem se vrátil sem, tak to byl perník. Ale furt jsem to tak nějak zvládal ten život normálně. V Itálii jsem měl pak havárku, tam jsem teda z Itálie odjel. Dostal jsem se do výkonu trestu tady v České republice, protože byl jsem zvyklej na prachy. Tady už jsem neměl žádnou možnost se prosadit a jako fakt makat někde za desítku nebo tenkrát ani ne za sedm za osm se mi nechtělo.

T: *Kvůli té havárce?*

R: Kvůli havárce jsem dostal vyhoštění z Itálie. Protože jsem tam boursal pod vlivem alkoholu samozřejmě. Takže přišel jsem o řidičák, kterej mě držel nad vodou. Přišel jsem o práci, o zázemí. V Itálii jsem byl dva roky, takže to jsem tam budoval, o všechno jsem přišel. Všechno jsem tam musel nechat, nemoh jsem se vrátit do toho státu. Tady už jsem musel začít úplně. Sice měl jsem nějaký prachy, ale musel jsem začít sám. Tady jsem si hnedka rychle našel přítelkyni, stejně starou jako já. Mě bylo devatenáct v té době. Pronajali jsme si ve Z. diskotéku. Samozřejmě zase vůbec mně nedocházelo v té době nějaký rizikový věci a to ne. Takže tam se strašně rozjel alkohol a drogy. Pak přišlo první předávkování. Furt jsem teda šňupal. Předávkování, kdy jsem skončil na ARU. Potom ARU jsem přestal užívat. Ale hlavně, co mě zajímalo, já víc než na těch drogách, jsem byl závislej na penězích. Teďka nedávno jsme na to vlastně přišli s L., když jsem měl garanták. Že ty peníze jsou jedna z největších mojich závislostí.

T: *A jako co s nima děláš? Nebo jak se to projevuje?*

R: Co s nima dělám? Já je většinou rozházím vždycky. Ale tady o tom už mluvím od začátku, co tady jsem. Já jsem teď byl ve výkonu trestu od dva třináct do dva patnáct. Jinak já jsem deset let venku vyráběl, prodával drogy. Takže jsem se živil drogama víceméně. Za ty dva roky teď toho výkonu trestu posledního, tak jsem si udělal takovou vizi, takovej plán, že vydělám obrovský peníze nebo fakt balík, během krátký doby a pak na všechno seru. Ale věděl jsem, že vydělám ranec, jako fakt balík a třeba pak fakt za půl roku budu ve velkém a pak na to seru. Já jsem za toho půl roku nebo za osm měsíců vydělal tři a půl mega.

T: *Ty jo, tak to je teda hodně. To byl plán.*

R: To byl plán, kterej vyšel. To i M. mi říkal tady, když jsem o tom mluvil na životopisný, že fakt jako klobouk dolů, že fakt neviděl člověka... Všechno, na co jsem v životě šáhl, se mi dařilo. Vždycky když jsem měl ňákou takovou ambici, tak jsem toho dosáhl.

T: *To sis vydělal drogama?*

R: Drogama a podvodama, protože já jsem ještě dělal úvěry, nabíral jsem na lidi půjčky u Český spořitelny. Takže my jsme měli zhruba každý tři tejdny, vždycky než proběh ten proces toho schválení, tak každý tři tejdny tam bylo půl milionu v bance. Takže hlavně tady na tom to naskákalo. Ale ty peníze jsem vydělal. Samozřejmě kámen úrazu, perník, kterej jsem k tomu potřeboval, abych tohle mohl všechno realizovat. Takže ještě do toho jsem jel drogy, dával jsem a všechny ty peníze skončily v automatech vesměs. Takže sice jsem opravdu dokázal ty prachy vydělat, ale zároveň jsem pochopil, že je to úplně k ničemu.

T: *Stejně je nemáš.*

R: Takhle s těma penězma to bylo celej život. Já jsem byl furt úplně nahoře během krátký doby anebo jsem pak spadl do strašnejch sraček, tenkrát v tý době. Když pak jako takový extrém vždycky. Ale poprvý jsem se dostal do výkonu trestu v těch devatenácti. To bylo pár měsíců, co jsem si potřeboval hromadit a hromadit peníze a už tady jsem nevěděl jak, tak trestnou činností. V tý době mi to připadalo úplně cool. Připadal jsem si, že na mě nemůžou. Přišlo devět měsíců, pak přišlo šestiletý vězení. To už bylo za větší věci, takže už těch let bylo víc. Tam jsem začal s nitrožilní aplikací.

T: *Ve vězení?*

R: Ve vězení. Jakmile jsem jednou zkusil tu jehlu, tak tam ta závislost propukla úplně. To mi bylo dvacet čtyři, kdy jsem si poprvý aplikoval nitrožilně. A v těch dvaceti čtyřech letech to pak mělo rychlej spád. To, co jsem zažil do tý doby, tak šňupal jsem, šňupal jsem ale nemusel jsem to mít a pak po tý zkušenosti s tou jehlou, tak jsem pochopil. Celej život prakticky, od těch čtrnácti, jsem žil dva životy. Takže tak, jak jsem to měl v tom Španělsku, takže jsem před nima žil takhle, ale já jsem žil jinak. Tak jsem žil až do týhletý doby. Já jsem i chodil do práce. Občas jsem i dělal, po tom šestiletým výkonu, povolání jako třeba finanční poradenství, pojišťovací poradenství jsem dělal. To jsem měl ještě všechny zuby, dneska už je nemám. Dělal jsem telekomunikace, dělal jsem energie. Takže spíš takový kancelářský práce. A do toho samozřejmě jsem vedl i druhý život, kdy jsem páchal trestnou činností. Takže jsem vedl takový dva životy. Proč to říkám teďkom? Proč jsem o tom začal? Ztratil jsem nit' teď.

T: *Já nevím teď.*

R: To je jedno, ale víceméně od toho začátku tý nitrožilní aplikace v tom vězení, tam toho nebylo samozřejmě tolik, těch drog. Byly tam ty drogy, ale nebyl takovej přístup. Tam hnedka jsem chytl dvě žloutenky, béčko, céčko. Dokonce moje první aplikace, která byla, tak hnedka jsem si píchnul céčko žloutenku. Docela jako tragický. Vůbec jsem nevěděl, co to je v té době. Nebylo tam tolik těch drog, takže to bylo dvakrát třikrát tejdně, pak čtrnáct dnů nic. Takový prostě období. Samozřejmě vylezl jsem ven a chtěl jsem to všechno dohnat. Měl jsem nějaký majetek, kterej jsem zdědil po babičce, která mi umřela, když jsem byl v tom výkonu, půl roku před tím, než mě propustili. Co mi odkázala, prodal jsem nemovitost. Takže jsem měl pár set tisíc na začátek. Samozřejmě chtěl jsem všechno dohánět. A doháněl jsem to tak, že jsem to doháněl drogama. To bylo v roce dva tisíce šest. A od toho roku dva tisíce šest to je jeden velkej šrumec.

T: *Jakože od té doby jsi bral drogy až po teď.*

R: Od té doby jsem si píchal. Začal jsem vařit. Ještě jsem dělal dva šest, co jsem vylezl, tak jsem začal s těma tak normálně. Začal jsem makat v tý pojišťovně, protože jsem si koupil maturitní vysvědčení a čistej trestní rejstřík.

T: *To jde?*

R: To jde. Stálo mě to patnáct tisíc dohromady oboje dvoje. Našel jsem si přítelkyni v P., která do té pojišťovně mě dostala. Protože ona tam pracovala. Pak, když už mě tam chtěla dostat, už jsme spolu byli asi tři čtyři měsíce. Tak jsem musel s pravdou ven před ní, že jsem trestanej, neřekl jsem jí úplně za co a kolikrát. Už ani nevím, co jsem jí tenkrát řekl, asi za bouračku. Ale se špinavým rejstříkem to nehrozilo, protože tam jsi jako OSVČ. Dostáváš registraci od Český národní banky. Já jsem shodou okolností seděl za falešný peníze. Tak už jsem jí musel říct pravdu. Samozřejmě po dvouletým vztahu, pak když už jsem jí dělal nářezy, protože pak už jsem fetoval tak, že jsem to nezvládal sám. Ona mě nahlásila a položila mě, že jsem tam na základě toho falešného maturitního vysvědčení a o tu práci jsem přišel. Až ta jehla mně ukázala tu závislost jako opravdu, tu pravou tvář. Do té doby to bylo občas, když jsem chtěl. Když jsem chtěl, tak jsem si dal, když jsem nechtěl, tak jsem si nedal, nepotřeboval jsem to. Napil jsem se třeba zase. U mě hlavně se ty závislosti střídaly. Od dvanácti let to začaly cigarety, ve třinácti tráva, kterou jsem pak rychle opustil, tu trávu. Pak tam byl hnedka alkohol. Pak ten pervitin. Pak pervitin zase jsem vysadil. Byl tam alkohol. Pak to byl alkohol i pervitin. Pak zase jsem vysadil tohle po tom předávkování, ale byly to zase léky, takže jsem zase pět let měl závislost pak na benzodiazepinech. Když jsem vůbec třeba i jiný drogy moc neužíval, jako třeba perník do toho pak časem. Ale přestal jsem pít

třeba alkohol v té době úplně. Dneska vůbec. Dneska deset let alkohol nepiju už. Takže takňák o mojí závislosti. Kdyby tě něco zajímalo, tak se ptej.

T: *Jo, jo. Takže když jsi ztratil práci, co potom?*

R: Když jsem ztratil práci u té pojišťovny, nedal jsem se tak snadno. Já jsem měl rychlý řešení, protože v době, když už jsem pracoval pro pojišťovnu v P., tak o mně měla zájem realitní kancelář. To jsou finanční poradci. To vlastní Kellner. To spadá pod Kellnera. Takže to je největší finanční poradenství u nás. Měla o mně zájem tam p. pobočka, protože fakt jsem měl dobrou produkci. S tím, že jsme se samozřejmě potkali na seminářích nebo podobných akcích. Měli o mně zájem. Ale samozřejmě v době, kdy jsem byl v té pojišťovně, tak jsem absolutně neměl potřebu k nim přecházet. Když to krachlo v té pojišťovně, tak jsem přišel do té realitní kanceláře, že bych chtěl přejít. Tam byly nějaký administrativní procesy, který musely proběhnout. Muselo se vyřídít nový osvědčení, protože tam už nepracuješ pro jednu pojišťovnu, ale pracuješ pro všechny pojišťovny. Děláš tam i hypotéky a všechno. Takže tenhle ten proces trvá dva, tři měsíce. Já mezi tím jsem tam dělal a smlouvy se psaly na jméno mojí nadřízený. Ale já už jsem tam flákal falešný smlouvy. Smlouvy, který už jsem měl třeba údaje lidí z pojišťovny. Takže jsem pak ještě nějakou dobu dělal tam takhle. Pak bohužel to padlo všechno na hlavu té nadřízený, protože já jsem nikde nefiguroval. Jako papírově jsem nikde nefiguroval. Takže papírově všude figurovala ona. Na smlouvách podepsaná ona. Takže ňák jsem z toho vybruslil. Pak jsem se vrátil k drogám zase. Pak zase výroba, distribuce.

T: *Ale bral jsi celou dobu ne?*

R: Jo, bral jsem celou dobu úplně. Samozřejmě vždycky ňákou dobu jsem to zvládal. Ale nejde to utáhnout třeba dva roky v kuse.

T: *Že to je finančně náročný nebo zdravotně?*

R: Psychicky, jasně. Dokážeš strašně moc věcí. Třeba jsem chodil, ti říkám, dělal jsem v B.. Mi říkal v P. dealer v obleku. Protože já jsem tady měl vlastně kancl a o asi šedesát metrů dál jsem bydlel. Měl jsem byt. Já jsem odešel odpoledne z kanceláře, šel jsem do bytu, kde se ke mně sjížděli dealeři z pardubického kraje a nabírali u mě drogy. Tam jsem vydělával třeba šedesát, sedmdesát měsíčně a to jsem fakt nadělal třeba čtyři pět smluv do měsíce. Tam jsou fakt hezký provize. A do toho jsem ještě dělal dvacet třicet dní na drogách.

T: *Kdybys to neutrácel, to bys byl boháč.*

R: Kdybych to neutrácel, tak dneska bych byl v balíku. To je právě ono, že tak jak jsem rychle k těm penězům přicházel, tak jsem si jich nevážil nikdy. Mě spíš bavil ten samotnej

život. Mě ani nebavily ty peníze, protože jsem věděl, že je druhý den mám znova. Mně stačí osm tisíc na to, abych navařil padesát gramů, který já prodám minimálně za sto tisíc. To mi fakt stačí osm tisíc, abych si nakoupil ty léky a ty potřeby.

T: *Co potom, když tě vyhodili z téhle práce?*

R: To byla zase trestná činnost. Prodej.

T: *Kdy ses šel léčit?*

R: Léčit. Poprvý, kdy jsem začal přemýšlet o léčení, tak to bylo v roce dva tisíce jedenáct, kdy jsem přišel úplně zase o všechno. Protože já jsem ty P.... To bylo od dva sedm do dva devět, pak jsem nějakou dobu byl v té realitní kanceláři. Pak jsem ještě zůstal ještě bydlet v Ch.na pardubicku. Kde jsem už jel jenom distribuci. Pak už jak to šlo postupně dolů, dolů, dolů, rozházel jsem prachy z toho baráku a o všechno jsem přišel. Tak už jsem si řekl, že toho je moc. V roce dva tisíce jedna jsem si poprvý řekl, že bych chtěl jít do léčby nebo že bych s tím chtěl něco dělat. Poprvý jsem slyšel o nějakých komunitách. Poprvý jsem se dozvěděl o nějaké léčbě. Tenkrát v té době. Do té doby jsem to neřešil. Něvěděl jsem vůbec, že je nějaká takováhle možnost. Takže ve dva dvanáct jsem šel do PLka do O. Sám od sebe jsem šel na káčko, tam jsem jim řekl můj problém. Hnedka jsme zavolali na detox do O. Tam jsem jel. Po třech měsících v O., kdy tenkrát ještě primář mi tam doporučoval komunitu, vzhledem k tomu, že jsem takhle dlouho závislejší. Já jsem vůbec nechtěl slyšet o nějakých komunitě.

T: *Na rok vid'?*

R: Hlavně po těch letech strávených ve vězení, říkám: "já jsem úplně v pohodě". Hlavně já jsem fakt byl přesvědčenější po těch třech měsících, když jsem odcházel, že jsem vyléčenější. Neměl jsem chuť na drogy. Neměl jsem myšlenky vůbec na drogy. On mě tam tenkrát přesvědčoval o tom, že to jsou skryté chutě. A já říkám: "co to mluví ten debil, jaký skryté chutě?" Nechápal jsem to vůbec. Myslel jsem, že jsem fakt silnější a že to nevemu. Trvalo to dva dny. Pak jsem vyřizoval komunitu, S. Do který jsem nakonec nedošel vůbec. Pak přišel výkon trestu zase. Toho výkonu trestu je dohromady devět let. Takže to už je taky dost.

T: *A ještě komunita.*

R: Takže přišel výkon trestu další, v tom jsem byl v tom dva patnáct, tam jsem si udělal tyhle ty plány megalomanský, který částečně vyšly a částečně nevyšly. Minulej rok v létě, v červnu už jsem neměl vůbec nic z těch peněz. Už po mně šla policie. Začaly schízky těžký, začala paranoia, začaly toxický psychózy. Strašně rychle jsem navýšil dávky, během toho posledního půl roku užívání, asi pětinašobně. Už jsem věděl, že takhle to dál nejde. Že prostě nemůžu

dál. Takže jsem šel znovu do té léčby. Šel jsem znovu do O. a už jsem věděl, že komunita jo. Takže začal jsem až ten minulej rok pořádně zajímat o to, co to je komunita, jak to tam funguje, na jak to je dlouho, co mi to může nabídnout. A teď jsem tady.

T: *A když ses rozhodoval léčit, hrál v tom roli vztah k jiným lidem?*

R: V každým případě. Jak bych to popsal ten vztah s tou rodinou. Samozřejmě já jsem měl vždycky obrovskou podporu rodiny. Tam byly úplně výborný vztahy z jejich strany.

T: *Myslíš s rodičema?*

R: Jo. Rodiče, bratr, babička, jako prarodiče. Už od čtrnácti oni něco zjistili, že já dělám. Udělal jsem průser. Já jsem se začal kát, když oni na to přišli: “ne, už se to nestane maminko, už to bude dobrý”. Oni mi dali nákou důvěru. Já samozřejmě jsem ji absolutně zklamal. Oni, že už to je naposled snad a tohle. Takhle to jede patnáct let nebo kolik let. Dvacet let už to je takhle, že jsem začal budovat tu důvěru, kterou oni do mě vložili a já jsem ji vždycky zklamal. Když jsem vylez z toho vězení, tak máma věděla o tom, nebo já jsem jí řekl o tom svém plánu, o svejch záměrech vydělat peníze. Oni samozřejmě moc rádi za to nebyli, ale už si na to zvykli postupem těch let. Ale samozřejmě, když viděli po tom půl roce, co to se mnou udělalo, že jenom ubližuju lidem okolo sebe, ubližuju jim a hlavně i sobě, tak jsem začal pozorovat, jak to ničí i je. Mejm rodičům je šedesát, takže to je jiný než před dvaceti lety, kdy jim bylo čtyřicet a byli ještě plný života. Ale teď opravdu jsem začal vidět, jak stárnou a jak je to deprimuje. Jak to ničí můj život. Rodina je jedna z mejch největších motivací, proč jsem v léčbě.

T: *Jo. Ještě někdo jinej, kromě rodiny, tě motivuje nebo podporuje?*

R: Kromě rodiny vůbec. Samozřejmě jsou to rodiče, s kterejma ta komunikace byla na bodě mrazu, když jsem nastupoval do léčby, protože moc tomu nevěřili. Teďko postupem času, co jsem tady, čili v léčbě jsem už od července, mezi tím jsem měl recidivu od července minulýho roku. Od července do října. V říjnu jsem měl tři týdenní recidivu, kdy pak jsem se vrátil na začátku listopadu. Při té recidivě jsem zase vyhledal rodinu. Řekl jsem, že jsem do toho zase spadl během dvou týdnů, co jsem venku a že to chci zastavit nák. Takže vzali mě domů. Pomohli mi zase všechno vyřídit. Ale moc tomu nevěřili samozřejmě. Řekli: “jde do komunity, zase náký gesto jeho”. Teď až, postupem času, cítím jak jsou šťastnější a šťastnější. Opravdu začínají věřit tomu, třeba říkali: “vydrží tam měsíc”.

T: *To je úspěch vid'?*

R: Jo a čím dýl tady jsem, tak tím cejtím, že ten vztah víc se upevňuje.

T: *Takže se to mění, vid', od té doby, co jsi nastoupil hodně.*

R: Jo hele, hodně, fakt hodně. Teďka ta komunikace byla víceméně zdvořilostní: “jak se máš, potřebuješ něco, už to tentokrát fakt neposer”. Ale nebyly tam ani emoce. Volal jsem a ten rozhovor tři minuty. Už jsme si neměli co říct. Teďko trvá. Voláme si deset minut a ta máma furt něco se ptá, furt něco říká. Zajímají se o mně čím dál víc. Fakt začínají zase nabývat tu důvěru. Co je horší, tak je vztah s bratrem teďko zatím. Jestli budu mít zejtra prostor na skupinu, tak bych o tom mluvil zejtra na skupině.

T: *Tak to jen stručně něco řekni, jestli chceš.*

R: Jo. Vztah s bratrem. Já jsem mu vždycky záviděl spíš. Myslel jsem si, že já jsem vždycky lepší než on. Pohrdal jsem jím, ale v realitě to byla závist. Dneska už to vím. Dokážu to přiznat. Celej život jsem to nepřiznával, protože on sportovec. Dělal thai box, chodil do posilovny, má dobrou práci. Takže věci, který jsem já chtěl dělat a kterých jsem nedosáh.

T: *Jemu se ty věci dařej.*

R: Jemu se daří. Jsou to ty obyčejný věci. On nepije. On nekouří. Nikdy drogy. To vůbec nikdy. Fakt je slušnej. Úplnej opak. Říkám, já jsem tím vždycky pohrdal. On furt sedí doma. Z práce do práce. A já si tady užívám. Dneska vím, že to byla všechno závist. Že on si dokáže udržet tu stabilní práci. Já ne. Když jsem prodal tu nemovitost, tak z toho dostal i nějaký peníze on. Já když jsem vylezl ven, tak babička byla půl roku po smrti. Odkázala to mně, ale přepisovalo se to na mámu, tím, že jsem byl ve výkonu trestu. Máma rozhodla, že ty peníze rozdělí mezi nás oba. S čímž já jsem moc nesouhlasil. Tím vztah vůči tomu bratrovi... Ta nenávis se prohloubila ještě, kterou jsem vůči němu měl. Furt jsem si myslel, že on je upřednostňovanej v té rodině. Vyčítal jsem mu to, že on dostává větší pozornost, větší lásku, větší péči. O to to bylo horší, že já jsem ty peníze profrcal z toho baráku a on si je uložil na spořicí účet a furt je měl. Já jsem měl pocit, že to jsou moje peníze. Někdo jsem to tak cejtil, že jsou to moje peníze. Takže samozřejmě jsem mu je krad. Při každý příležitosti, jsem to, co jsem našel u něj doma. Když nebyl doma, tak jsem mu něco vzal. Byly to tisícový částky. Pak to byly nějaký věci. Když jsem pak už byl v prdeli, neměl jsem na drogy, tak o to víc jsem se ubíral ke krádežím doma i jemu. Taky to tam bylo u něj. Vždycky mi začal trochu věřit. Já jsem to vždycky posral, okradl jsem ho. Takhle to bylo poslední osm let. Takže ten vztah je takovej, ještě teďko, na bodě mrazu.

T: *Jak on se staví k tomu, že se léčíš?*

R: To zatím nevím, protože jsem s ním doposavad' nekomunikoval. Nevím ani, jak tu komunikaci navázat, protože nechci, aby to bylo jako předtím, protože vždycky z vězení jsem mu psal dopis: "Brácha, já už budu lepší". Byly to ňáky sliby vždycky. ňáká pokora z tý mojí strany, ale asi nebyla moc upřímná. Pak jsem to samozřejmě vždycky posral a jelo to nanovo. On tu důvěru narozdíl od těch rodičů nabýval hůř. Protože trošku to vidí. Samozřejmě ty rodiče furt doufaj a asi až do poslední chvílky budou doufat, že se to změní. Ale on už asi je skeptičtější. Takže ten vztah ještě není ňák navázanej. Nicméně v neděli, nebo kdy to bylo, jsem volal domu a poprvý jsem s ním mluvil. Máma ho dala k telefonu. To jsem tady říkal.

T: *Jo, jo, jo.*

R: Máma mi ho dala k telefonu, já jsem vůbec nevěděl, co mám říkat. Byl jsem z toho úplně paf. Teďko jsem psal email, posílal jsem ňáký fotky. Takže ta komunikace teďko ňák začne.

T: *Jemu si poslal email přímo?*

R: Jo, přímo jemu.

T: *Tak čekáš na odpověď.*

R: Jo, ale mail byl jenom s fotkama, takže začátek jenom takhle.

T: *No, jasně.*

R: Dvanáctýho jedu domu dubna, takže tam doufám nebo věřim, že se to ňák nastartuje ta komunikace mezi náma zpátky.

T: *Tak ho uvidíš myslíš?*

R: Jo.

T: *Jo, tak jo. Co je pro tebe nejdůležitější v tom vztahu k rodině?*

R: Co je pro mě nejdůležitější ve vztahu k rodině. Asi to, aby se netrápili už. Asi aby to, aby se netrápili. Aby už jim přestaly ty starosti, který kvůli mě měli prakticky celej život a trošku jim to začít vracet. A trošku se jim odvděčit se jim. Ne samozřejmě tak, jak jsem to dělal do teď, že třeba když jsem vydělal rychlý prachy, tak jsem vzal třeba já nevím padesát, šedesát tisíc, odnesl jsem to mámě, který jsem pak stejně vytahal. A nebo jsem tam nosil věci, který mi nosili lidi, co kradli v obchodech, co jsem skupoval za drogy. Takže jsem tam nosil dárky. Takže takhle ne, ale vracet jim to tak, že to dokážu teďkom. Fakt chci, aby měli radost ze mě. Aby měli radost. Aby mohli v klidu ňák dožít, aby měli klidný stáří. To je pro mě důležitý.

T: *Je ještě někdo, kdo by tě podporoval mimo rodinu a babičky?*

R: Jo. Babička. Je tam babička, která teďko už je jiná, protože druhej dědeček... Babička umřela, dědečekové oba umřeli a babička je jediná, která mi zůstala teďko. Dneska jsem jí zrovna volal. Ta má vždycky obrovskou radost, že mě slyší a ta asi mě má z vnoučat a pravnoučat mě má asi nejradši. Kupodivu. Celej život jsem se jí taky strašně moc natrápil.

T: *Ňáký kamarády třeba máš, co neberou?*

R: Jako abych byl upřímněj. Měl jsem kamarády, a mužu říct, že i přátele mezi drogově závislejma lidma a samozřejmě lidi z okruhu nezávislejších lidí, s kterejma jsem měl kamarádský a přátelský vztahy, tak o ty víceméně jsem přišel už, protože ty když viděli, jak se ten můj život vyvíjí, že je to buď že jsem dobrej nebo jsou to drogy nebo je to kriminál nebo je to trestná činnost. A trvá to už dlouhodobě. Tak o tyhle ty lidi, o většinu jsem přišel. Neříkám že o všechny, ale o většinu jo. Můj problém je ten, že já jsem si nikdy těhle lidí neuměl vážit. Pro mě měl hodnotu člověk, kterej ke mně chodil pro perník. Ale neměla pro mě hodnotu přítelkyně, s kterou jsem prožil dvouletej vztah, která mi odpustila úplně v pohodě a ještě se snažila mě podpořit. Takže takovej člověk pro mě hodnotu neměl. Naopak. Čím větší ten člověk byl zmrđ, tak tím víc mi byl bližší. Až takhle to musím říct. Takže právě tímhle tím přístupem jsem přišel o většinu těhle těch lidí. Takže teďko i některý, který zůstali ještě, tak s nima jsem přerušil kontakty sám, protože za prvý ani nemůžu se kontaktovat s některejma lidma a za druhý se stydím ještě. Stydím se za to, jak jsem žil nebo za to, že jsem tady, za to, že ani nevím, jak s nima... A nevidím zatím ani důvod, proč s nima navazovat ňákej kontakt. Já víceméně takhle když jsem šel do léčby, abych to řek úplně přesně. Když jsem se rozhodl jít do léčby, fakt že půjdu do tý komunity, tak jsem se rozhodl, že se odstříhnu úplně od toho vnějšího světa. Že veškerý ty vztahy přetrhám a veškerý vztahy nechám za sebou a začnu úplně znova. Jenom s tou rodinou. Jenom s rodinou.

T: *Ty jsou bez drog, že jo? Ty tě podporujou. Myslejí to s tebou nejlíp. To jo.*

R: Jo, jo.

T: *Kde vnímáš největší problémy ve vztazích k tý rodině?*

R: Největší problémy ve vztazích jako mezi mnou a tou rodinou?

T: *Mámou, tátou.*

R: Jo. Tak největší problém je určitě ta závislost moje. To je určitě největší problém. To je věc, s kterou se nikdy nesmířili. Srovnali se i s tím, že jsem ty drogy prodával, že jsem je vyráběl. Srovnali se i s věcma, který jsem dělal s další trestnou činností. To co máma vždycky říkala, že fakt nechce, abych nešel do kriminálu už. Že už to nepřežije. Zase vidět, jak tam

trpím někde nebo to. I když ono to tak úplně není. Ale jako největší problém určitě v těch vztazích je samozřejmě ta závislost a lež. To lhaní. Moje lhaní.

T: Toho se bojíš, že by se mohlo dít i v budoucnosti, třeba že jim budeš lhát nebo oni tobě? Nebo něco takového? Nebo to je otázka minulosti?

R: Já bych to asi jako... Co ti chci říct, tak na skupině bych to asi neřekl nebo někde veřejně, ale mám obavu z toho, že jim budu muset lhát zase, protože si nejsem moc jistej, ještě tím, že chci s drogama skončit úplně. Nejsem smířenej s tím, že si nikdy nedám. Ale vim, dneska je důležitý, že jim to nesmím nikdy říct už. Že by je to položilo. Že potom, co bych prošel komunitou, teda a oni opravdu už věřili, že tohle už je definitivní. Že oni moji rodiče nejsou úplně.. Neříkám, že jsou hloupý, ale samozřejmě s intelektem na tom nejsou úplně.. Já nevím. Mají IQ třeba kolem stovky.

T: To je průmět, to je fajn.

R: Jasně. Takže nejsou úplně nějak extra vnímaví k těmhle těm věcem. A tu závislost nechápou moc. Takže myslí si, že když člověk projde komunitou, že se může vyléčit a vůbec nemaj představu o tom, co to ten boj s těma drogama je. A já ti říkám, nejsem smířenej ještě v tomhle tom stádiu s tím, že si nedám, ale pokud se to zvrtno po tý komunitě, kdy oni mi budou na sto procent věřit a budou vědět, že já už jsem v pohodě a bude je to těšit, tak to zklamání, už to nebudu moc udělat. Takže radši budu lhát a v životě za nima nepříjdu a nepoprosím o pomoc. Udělám všechno pro to, aby se to nedozvěděli už. Pokud by se ještě něco takového stalo. Já doufám, že ne. Mám ještě před sebou patnáct minimálně měsíců. Jak tady, tak v doléčováku, takže jsem na začátku víceméně.

T: Takže to je proces. No jasně. Není ještě konec.

R: Takže furt věřím tomu, že ten proces celkovej až bude kompletní, tak že to se mnou něco udělá. Ale teď to nemůžu říct. Pokud by se něco takový stalo, tak největší obavu mám z toho, že bych jim musel zase lhát.

T: Jak ti tu podporu ty rodiče poskytují? Tím, že ti volaj? Nebo jak to vnímáš od nich?

R: Podporu. Nevolaj ani oni mě, jako spíš já volám jim. Máma se pokoušela několikrát sem dovolat. Nedovolala se, protože to je furt obsazený, ten telefon. Takže jsme domluvený tak, že já jim zavolám a oni mi volaj zpátky nebo volám i já jim.

T: Tos vlastně říkal, že teďka si voláte i dyl.

R: Jo, určitě podporuju poskytujuj tím, že mají zájem. Že tam jako cítím ten zájem od nich. Cítím tam tu víru teďko jejich. Cejtím tam tu víru, že i oni věřej, že já to teďko dokážu. Cejtím tu radost jejich. To mě motivuje. To mě fakt motivuje. Už je nechci zklamat. Bejt u toho, když mi tam máma bude říkat: “Hele, já to nezvládám s tebou, ty už si to posral”. Tohle fakt už nechci. To fakt ne.

T: *Spolupracujuj něk s tou komunitou?*

R: Ne, ne.

T: *Ňáký rodinný terapie?*

R: Ne.

T: *To nechceš ani?*

R: Hele zatím o tom nepřemýšlím. Promluví si o tom s nima, jak pojedu teďkom na výjezd domu. Tak si s nima o tom nejdřív promluví já osobně. Protože já jsem je osobně neviděl ještě a uvidím, co na to řeknou.

T: *Takže jim to zkusíš navrhnout?*

R: Jo. Zkusím jim to navrhnout. Asi by bylo dobrý třeba, kdyby aspoň byli uvedený do tý problematiky trochu. Někým, kdo tomu rozumí. A že by to taky mohli líp pochopit.

T: *Kor když máš pocit, že to nechápou. Tak to by bylo super.*

R: Otázka druhá je, jestli když jim to tady někdo takhle vysvětlí, že to nemusí bejt tak, jak oni si vysnili teďko. Tak jestli to nebude spíš horší pak pro ně. Uvidím. Tohle fakt ještě nevím. Tohle je ještě brzy. Jinak podpora tak jako... Posílají mi kouření. Podporujuj mě kouřením. Protože máme rodinného příslušníka, kterej má přístup k pašovanému tabáku. Takže tam mám tabák za úplně směšnou cenu. Takže podporujuj mě tímhle tím, že mi posílají ten tabák, abych nemusel tady utrácet. Jinak ani jinou podporu od nich ani nechci.

T: *Jasně. Tak jo. Ještě jsem se chtěla zeptat nakonec, co jsi vystudoval?*

R: Co jsem vystudoval? Tak já mám osm let základní školy. Pak když jsem byl v tom Španělsku, tam jsem byl dva roky. Tak jsem chodil na Escuela secundario de estudio generales, to je jako u nás gymnázium. Takže tam jsem chodil skoro dva roky. Pak jsem se vrátil sem a dělal jsem gastronomku, nebo hotelovku.

T: *Tos dokončil?*

R: Ne, tam jsem dělal dva ročníky. Dva ročníky a odešel jsem.

T: *Neuvažuješ o tom, že bys to dokončil?*

R: Přemejšlel jsem, když jsem byl teďko v tom výkonu, tak jsem byl na oddělení pro toxíky na tom specializovaným a tam jsme to s terapeutkou začali řešit, že bych dodělal dálkově školu a už jsem si i vybíral školu. Někej cestovní ruch, něco někde v Brně, myslím, že to bylo. Samozřejmě nedošlo k tomu, protože jsem vylez ven, pad jsem do drog. Jsou lidi, třeba S., ten se teďkon zajímá o školu. Tak zase mi to hází myšlenky, že bych na tomhle tom moh zapracovat. Zatím mám spoustu jinejch věcí k řešení. Protože mám tam soud ještě. Mám tam ňáký jiný věci zdravotní. Musím si dát zuby do pořádku a tak dál a tak dál. Je toho víc. Tady to už se postupně děje, ale školu tu školu mám tak ňák v hlavě, že to není úplně vyloučený.

T: *Ještě jsem se chtěla zeptat, jestli bys mi řek, kolik ti je.*

R: Třicet sedm.

T: *Jak dlouho tu seš?*

R: Od sedmýho prosince. To znamená tři měsíce.

T: *Tak jo. Je ještě něco důležitýho, na co jsem se zapomněla zeptat? Nebo bys chtěl dodat něco?*

R: Přemejšlim. Hele nic mě nenapadá teďko.

T: *Moc ti děkuju za rozhovor a za upřímnost. Děkuju.*

R: Za málo.

Přepis rozhovoru s Janem

T: *Moh bys mi, prosím, povědět víc o tom, jak ses stal závislým, jak a proč si se rozhodl léčit?*

R: Proč jsem se stal závislým? Úplně celej ten příběh?

T: *No.*

R: Já jsem byl nadějnej sportovec. Ve dvanácti letech mě našli vrozenou vadu kolene a řekli, že mám kolena jak invalida. Musel jsem přestat s veškerejma sportama a v osmnácti proběhla transplantace kolene. Takže ve dvanácti já jsem se začal flákat. Protože jsem přestal sportovat. Rodiče v devadesátým čtvrtým roce začli podnikat. Když já jsem přestal se sportama, tak já jsem začal krást tátovi peníze. Nejdřív po malejch částkách, pak se to zvyšovalo, až to byly deseti tisíce. Ve třinácti letech jsem začal kouřit trávu. Na den patnáctejch narozenin jsem měl poprvý lajnu pervitinu. S tím, že mě drogy zajímaly už od malička, tak jenom jsem chtěl vědět o čem to je. Ať teda vim, o čem povídat. Tak mě to náh uchvátilo. Spad jsem hnedka mezi velký ryby, kde jsem místo učňáku, tak jsem se pohyboval mezi vaříčema. V sedmnácti letech, já jsem jezdil do varny do D. a do M., jsem z S. Před osmnáctým rokem, tak obě dvě ty varny pozavíraly, ve kterejch jsem hodně figuroval. Takže já jsem se lidově posral a napráskal jsem je. Za to mě byly udělený prospěšný práce tři sta hodin. Rodiče mi dali nůž na krk s tím, že řekli, že se půjdu léčit. Tak já jsem šel v osmnácti letech do C. Tam jsem vydržel čtrnáct dní.

T: *To je taky komunita?*

R: To byla léčebna, psychiatrická léčebna. Tam jsem vydržel čtrnáct dní. Z dětství mi zůstal jedinej kamarád, co nemá s drogama nic společnýho, ten bydlí v P. Já jsem s ním v kontaktu celou tu dobu. On mě nabídnul práci, nabídnul mi bydlení, takže já jsem tam v C. vydržel čtrnáct dní a potom jsem se odstěhoval do P. a našim jsem zavolal s tím že budu abstinovat, že už na nich nebudu parazitovat. Takový ty slovíčka, co jsem se tam naučil. Odešel jsem do P. v osmnácti a nějaký drobný. Tam jsem po čtrnácti dnech nebo po třech tejdnech jsem si našel přítelkyni M., s tou mám teda teďka dceru. Byl jsem s ní osm let. Tam se k tomu ještě dostanu. Jinak v P. jsem vydržel abstinovat asi tejdne, takže jsem ve finále byl čistej tři tejdny. Kde jsem zase spadnul mezi vaříče hnedka, díky penězům, který jsem kradl, tak jsem měl otevřenou cestu těmhle lidem. Seznámil jsem se s M., která tam dělala veterinu. Já mám byt od rodičů v S. Táta, když začal podnikat, tak začal přestavovat barák, kde vyrůstal. Takže mě nechal byt. S M., když dodělala veterinu, tak jsme se přestěhovali do S. To mě bylo asi tak devatenáct, kde jsem se díky těm penězům, tak jsem se naučil ty drogy vařit. M. začala dělat

Vysokou školu chemicko technologickou v B., takže ta chtě nechtě jsem z ní dostal nějaký ty vzorečky na výrobu. Díky penězům a známejm, který jsem měl jsem se to naučil dělat. Bral jsem to za jejíma zádama. Až do pěta dvaceti jsem to bral za zádama M., za zádama rodičů. Si všichni mysleli, že abstinuju. Když mi bylo dvacet, tak jsem začal dělat v P. v H., kde tam je samej Polák, takže jsem se seznámil s nějakjma lékárníkama z Polska. Začal jsem vozit prášky a začal jsem si to vařit už čistě sám na sebe.

T: *Pervitin.*

R: Jo. Bavíme se o pervitinu.

T: *Prodával jsi to taky třeba?*

R: Nikdy jsem to neprodával. Nevydělával jsem si tím, kupoval jsem si za to holky. Takže to jsou takový ty můj toxi milenky. Jinak perník jsem měl pro sebe vždycky, pro ty holky a pro svý kamarády, tím že jsem krad ty peníze. Já jsem ty peníze krad denodenně. Kradl jsem desetitisíce a otec na to nikdy nepřišel. Měl nějakou svojí obálku se svejma ulitejma prachama. Nevim do dneška, kde on k tomu přišel k takovej částkám. To je v celku jedno. Takže proto jsem to neprodával. Když jsem si vydělal třicet tisíc na vejplatě. Ještě bych chtěl k tomu říct, že v osmnácti jsem začal hrát automaty. Takže veškerý moje prachy šly do automatů, protože probdělý noci, tak noci v hernách. V P. jsem dělal asi rok. Pak jsem dostal sto tisíc odstupný, že snižujou stavy. Tak jsem přemejšlel, co budu dělat dál. Baví mě řídit, tak jsem si udělal papíry na kamion. Od dvaceti jedný do šesta dvaceti, do loňskýho července, jsem byl zaměstnanej jako řidič Mezinárodní kamionový dopravy. S tím, že M. udělala vejšku. Ta tam byla na koleji.

T: *Jo.*

R: Jo na koleji. Byla tam na koleji, takže já jsem celý ty tejdny byl doma sám. Když se ona vrátila na víkend za mnou, tak jsem žil takovým dvojm životem, že jsem byl přes den s ní, v noci jsem měl vždycky vytypovaný nebo zmapovaný, kdy ona chodí čůrat, takže já jsem věděl, že jde v deset spát, že ve dvě se vzbudí na záchod, takže v deset vypad, o půl druhý jsem se vrátil, ona se vyčůrala a já jsem zase utek. Ty noci jsem byl s těma svejma milenkama a v herně. Když M. začla bejt těhotná, mě bylo pětadvacet, jí bylo dvaadvacet. Tak se to začlo všechno nák provalovat, protože ty peníze, který jsem doma spořil, tak jsem v noci vždycky bral do tý herny. Ona to tušila. Já jsem si ty peníze vzal s tím, že ráno až otevřou banku, tak si zase ty prachy vyberu ze svýho účtu a vrátím je tam. Ale vždycky dřív než otevřeli banku, tak M. na to přišla. Takže se to celý nák provařilo. Pak ještě takovej ten vrchol v tom, kdy se to

profláklo, tak bylo, že jsme si koupili zahrádku a já jsem začal ten perník vařit v karavanu. Jednou jsem doma zapomněl klíče a ona na tu zahrádku šla, vlezla do toho karavanu a tam viděla celou tu laboratoř.

T: *Už to bylo jasné.*

R: Takže bylo vymalováno. Zavolala potom rodičům mejm, s tím teda, co se stalo, jaký má tušení, co našla, co nenašla. Kde já jsem se s nima sešel, tam jsem jim přiznal, jak našim, tak M., co dělám celou tu dobu. Narodila se dcera, s tím že jsem říkal, že až se dcera narodí, tak já přestanu brát. Když se dcera narodila, tak já jsem začal brát ještě o to víc. Nevím proč. Zatím jsem si na to nepřišel. Takže M. se odstěhovala i s malou asi po dvou měsících po porodu. Odstěhovala se do vedlejší vesnice. Pořád jsem tu podporu v té rodině měl, protože na tom perníku jsem vždycky všechno si ukecal. Byl jsem multifunkční. Takže podpora v té rodině byla, ale nák jsem to přestal psychicky snášet, že mě odešlo dítě, kvůli mejm hovnám. Veškerý prachy jsem rval do automatů, pak jsem přestal. S tím kamionem jsem jezdil furt, ale vlezl jsem si na neschopenku a na tý neschopence jsem byl asi devět měsíců. Od prosince dva tisíce patnáct do dubna dva šestnáct, tak jsem chtěl spáchat sebevraždu, protože jsem nevěděl, jak z toho ven. Takže neměl jsem o tom moc zjištěný, marně jsem se snažil předávkovat pervitinem, s tím že mi pukne srdce. Začal jsem si dávat gramový dávky, kdy jsem si vždycky dal, pak jsem omdlel. Po třech čtyřech hodinách jsem se vzbudil a prostě jsem žil. Takže jsem ty dávky takhle navýšil do strašného extrému. Probudila se ve mě toxická psychóza, kdy jsem viděl hlasy, slyšel jsem mrtvé kamarády, který se předávkovali. Prostě toxická psychóza.

T: *To muselo bejt hrozný.*

R: Bylo. Už jsem nevěděl, jak z toho ven, tak jsem pořád se snažil předávkovat. Já jsem nikdy neměl sílu na to skočit pod vlak nebo si podříznout žíly nebo tak něco. Říkal jsem, že když odejít, tak chci odejít prostě v nějakým rauši, co mi je příjemný. Takže jsem si od známého, co dělá v nemocnici, sehnal adrenalin. Kdy jsem si teda pustil adrenalin. Omdlel jsem asi na dva a půl dne, kdy jsem se vzbudil úplně dehydratovanej na kapačkách. To mě doma našla máma, která zavolala sanitku. Nákým způsobem mi asi zachránili život. Takže jsem tady zaplat' pán bůh. Třináctýho třetí dva tisíce šestnáct jsem nastoupil do psychiatrický léčebny Č. S tím, že ode mě dali ruce rodiče, dala ode mě ruce M. Ta mě dala k soudu, že nechce otce, takovýho Jakej jsem. Takže mě prostě všichni udali. V tom Č. jsem vydržel tři měsíce, kde už jsem si myslel, že jsem z toho nejhoršího venku. Říkal jsem si, že si perník už nikdy v životě nedám. Podepsal jsem reverz dvacátýho druhýho července a vrátil jsem se zpátky do S. Zpátky do toho bytu, kde rodiče mě ten byt nechali a věřili mě. Věřili mě, že už se k tomu nevrátím.

Ještě abych to upřesnil s těma rodičema, tak já jsem byl koupený dítě. Protože v momentě, kdy naši začli podnikat, tak mě to vynahrazovali penězma. To že byli od rána do noci pryč. Ještě mám bráchu, kterej je o pět let starší. Tomu je třicet dva. Ten je úplnej opak mě. Ten si šel celej život za svým snem. Takže on má svojí cestovní kancelář. Má barák na Bali. Je úplně jinej. Naši mě nechali ten byt, protože bráchovi pomohli s rozjetím tý cestovky. Takže to chtěli mít vyrovnaný, ty konta, že jemu dali tohle, tak mě dali byt, takže jsem se měl kam vrátit. Když jsem byl v tom Č., tak ta jejich podpora zase začla ňáká bejt, kdy chtěli, abych se dal do kupy, takže mi maminka posílala salámky, posílala mi tabáky, kdy jsem si řek. Prostě jsem to dítě byl koupený. Byl jsem koupenej svým způsobem. Už tam mi říkali, že bych měl jít do komunity. Jsem pořád říkal: “v žádným případě”, že nevím, proč bych měl jít do komunity, když teďka tady si dávám život do kupy. Už tam mi říkali, že musím přestat brát od těch rodičů veškerý ty dary a ty salámky, co mě máma furt posílala. Tak mě to nedocházelo proč. Když jsem se vrátil z Č., tak jsem si našel dvě práce, našel jsem si brigádu, dal jsem výpověď u tý kamionový dopravy, kde jsem řekl, co se se mnou děje. Na což to pochopili, takže jsme se rozešli v dobrým. Ještě než jsem šel do toho Č., tak jsem si nabral různý půjčky, protože když otec byl někdy odjetej, tak zrovna nebylo, kde ty peníze krást. Takže jsem si bral různý rychlo půjčky, kde to otec asi desetkrát dokola furt zaplatil vždycky, protože když došlo na datum splatnosti, tak já jsem mu řekl, co mám za problém a na což otec řek: “no co mám dělat”, takže to vždycky zaplatil. Takže jsem věděl, že mám ňáký zadní vrátka, co se týče peněz. Když jsem se vrátil z Č., našel jsem si dvě práce a brigádu, abych se dokázal o sebe postarat. Hlavně o dceru a o sebe. Na alimentech platím dva a půl tisíce, mám soudně daný, dceři posílám pravidelně pět tisíc pořád, protože mě dva a půl tisíce přijde málo. Všechno se mě dařilo, do doby, než jsem dostal první vejplatu. Kdy jsem na těch pracích a brigádě, tak jsem dostal dvacet sedm tisíc a platil jsem co mám. Zbylo mě ňákejch šestnáct a já s těma šestnácti tisíci jsem prostě nebyl schopnej vyžít, i když jsem byl čistej, protože jsem nikdy neuměl žít s takhle málem. Takže jsem se zase vrátil k minulosti. Člověk, když umí ten pervitin vyrábět, tak to je prokletí, protože je to zlo a je to rychlej přísun peněz. Takže jsem zase oprášil starý kontakty, začal jsem to vařit. Takhle jsem byl asi tři tejdny. V tom stejným kole, kdy pak mě to všechno došlo. Jako bych dospěl. Že vlastně já od těch rodičů fakt jenom беру. ňák mě došlo, že dcera půjde za rok do školky, že rodiče tady taky nebudou věčně. Otcovi je padesát devět, mámě šedesát. Takže co budu dělat já, až oni odejdou? Nehledě na to, na tom léčení v tom Č. jsem poznal sám sebe. Jaká jsem osobnost. Bylo mě dobře bez těch drog. Takže jsem začal nad tím vším přemejšlet a dopřemejšlel jsem do takovýho stádia, že mě teď život na těch drogách bavil. Já se jezdím ambulantně léčit do K. Neměl jsem sílu na to

naším říct, že cesta drog je ta cesta, kterou chci jít. Takže jsem si je vzal do auta, odvezl jsem je za tou mojí ambulantní terapeutkou do K., kde jsem jim řekl, že si jdu svojí cestou, že mě zajímají nepoznaný drogy, což je heroin. Zajímá mě Z., kde mám spoustu známejch. Lákalo mě to. Zajímají mě squaty. Takže dcera nedcera, jdu si svojí cestou. Hlavně, že jsem tý dceři posílal peníze, to jediný mě uklidňovalo. Takže jsem jim to řek. Naši mi řekli, že mi nebudou bránit, že to je moje cesta, že jsou smutný, že udělám nešťastnou dceru, na což já pořád mlel dokola, že hlavně jenom že jí dávám peníze. Takže z K. naši odjeli domu už sami, já jsem odjel do Z. V Z. jsem byl tři tejdny, kde jsem zkusil nějaký experimenty s heroinem, zažil jsem si, co je to bejt na squatu. Po třech tejdnech jsem nějak procit a řekl jsem si, že to není ta cesta, kterou chci jít, takže jsem zavolał do terapeutický komunity, kde jsme teď. Zavolał jsem našim, jestli mě dají ještě šanci, že jdu do komunity. Dopadlo to tak, že mě řekli, že mi tu šanci daj. Jsou rádi, že jsem v tý hlavě nějak prozřel, já procit. Takže jsem se vrátil k nim do L, kde oni žijou. Tam jsem s nima strávil Vánoce a Silvestr, letošní dva sedmnáct, kde sice jsem byl pod vlivem. Oni to věděli. Nastavili jsme si pravidla, za kterejch pravidel já tam budu. Pro ně bylo důležitý, abych nastoupil sem a pro mě bylo důležitý, abych to vydržel. Abych sem nastoupil, tak to pro mě bejt nepřetržitě pod vlivem, protože jakmile jsem neměl, tam nevím, co by se stalo. Kam bych zase utek nebo neutek. Takže naši tohle postoupili, Vánoce, Silvestr proběh fajn. Na Silvestra jsem měl dceru, což taky bylo super. Čtvrtýho ledna jsem nastoupil na detox a třicátýho prvního ledna jsem nastoupil sem. Co se týče teďka rodiny, tak mám v nich podporu. Držej mě palce.

T: *Vaši, že jo?*

R: Jo. Co se týče vztahů s M., to je maminka dcery. Tak když jsem se vrátil z Č., taky se ten vztah zlepšil. Začala mě nějakým způsobem ne věřit, ale spíš doufat. Takže tam máme kamarádskej vztah v tenhle ten moment. Taky mám její podporu, příští víkend přijede na návštěvu s dcerou, na co se těším. Ty naši tak, já potřebuju od nich přestat brát a začít něco dávat. Takže teďka, když mě máma sem volala, posílala mě nějaký mý věci ještě z domu. Tak první její otázka hnedka: “máš co kouřit , já ti pošlu salámky, já ti pošlu tabáky”. Tak jsem to zatrh a protože musím já sám se začít starat. Jinak mým hlavním problémem je to, že neznám hodnotu peněz. Neznám hodnotu peněz.

T: *Takže ses rozhod léčit kvůli dceři a kvůli tomu, žes byl trošku na dně, jak si byl v tom squatu?*

R: Hlavně jsem se rozhodl léčit kvůli dceři. To všechno bylo ten přelom roku dva tisíce patnáct, kdy u mě byla tříměsíční toxická psychóza. Dcera byla čerstvě narozená. Ta se

narodila dvacátýho čtvrtýho osmý dva tisíce čtrnáct. Takže jsem to těžko snášel. Do toho ještě tam je takovej paradox, že já jsem asi volal o nějaký pomoci. Když táta byl odjetej, tak on sbírá různý starožitný věci. Investuje peníze tady do těch věcí. Já jsem ty věci mu začal doma krást, na což on taky na to nepřišel, protože má nahoře v baráku má, říká tomu archiv, kam si dává všechny tady věci. On sbírá různý hodinky, flašiny, gramofony. Po dědovi máme mince, známky. Takže spousty hodnotnejch věcí, který já jsem začal prodávat. Všechno teďka se odehrávalo v tom přelomu roku dva patnáct. Já jsem z města, který má šest tisíc obyvatel. Policie, ta o mně ví úplně všechno. X-krát mě zastavovali. To bylo snad sedm krát, kdy mě zastavili. Já jsem měl auto plný chemek. Vždycky mě zastavili v noci. Auto plný chemek. Já oči o tři metry přede mnou. Takže jejich otázky byly: “co se stane, když vám dáme líznout?”. Říkám: “tak jsem v prdeli”. Tak oni mě nechali vždycky odjet. Já jsem to nechápal, protože mám svědomí. Říkal jsem si, že zmrdi, jako jsem já, tak pak přejížděj přesně ty nevinny maminky a tak. Protože je to dnes a denně ve zprávách, kdy člověk pod vlivem přejele támle nebo zabil támle tu. Mě to svědomí začlo dohánět. Začlo mě to dohánět v tom, co dělám, že ty policajti mě nechávají jezdit. Kradu otcovi furt dokola věci. Něměl jsem sílu na to to říct tátovi, co jsem mu všechno ukrad. Takže když se pak tady to všechno nakupilo. Nedařilo se mě spáchat sebevraždu, policajti mě pořád nechávali jezdit. Já jsem pořád byl v tom začarovaným kole. Tak jsem se ve dvě ráno, jsem zazvonil na stanici, že se chci udat. Tak mě vzali na výslech. Venku jsem měl zaparkovaný svoje nový auto. Vyndal jsem tam pervitin, vyndal jsem tam injekční stříkačky, trávu no prostě úplně všechno. Řekl jsem jim, že už nevím, jak dál. Řekl jsem jim, co jsem tátovi všechno ukrad, že chci, aby to oni oznámili tátovi a ať mě zavřou nebo ať něco začnou dělat, protože takhle to dál nejde. Byl jsem na dně. Byl jsem na dně. Na což asi po dvou hodinovým výslechu mi řekli, ať si vezmu svejch pět švestek a odjedu. Tak to mě šlo už úplně proti srsti. Kdy jsem si zase vzal všechen ten materiál, sedl jsem do toho svého auta a odjel jsem. Takže to byla hlavní motivace, proč jsem se pak odešel léčit. Odešel jsem se léčit potom, kdy jsem se probudil v tý nemocnici po tom předávkování adrenalinem. Tak jsem náč začal dospívat a dozrávat. Takže hlavní ten motiv byl dcera.

T: Jo. Ještě jsem se chtěla zeptat, co se stalo, že jsi přestal vnímat jako dostačující, že jí posílaš ty peníze?

R: Jak na to odpovědět. Já jsem nebyl schopnej, tím, že jsem byl permanentně pod vlivem, od patnácti do pětadvaceti, jsem byl non stop pod vlivem perníku, jenom s tou tří týdenní pauzou v C. v osmnácti letech. Takže jsem měl tu palici úplně oblblou a jakmile jsem na tom perníku

nebyl, tak mě všechno bolelo. Nebyl jsem schopnej dojít si pomalu ani na záchod, takže jsem se bál náky výchovy. Báł jsem se starostí a povinností. Takže uklidňovalo jenom to, že dám peníze. Maminka dcery s drogama nemá nic společnýho. To je milionovej člověk. Vychovává dceru super. Snad je to srozumitelný.

T: *Takže, že jí nestačí peníze jsi zjistil, až když ses začal léčit.*

R: Ano.

T: *Jo.*

R: Protože potřebuje i otce, potřebuje mít mužskej vzor to dítě. Já nevím, kdy se to v M. zlomilo, jestli tím, že jsem jí posílal ty peníze, i větší peníze, než nám určil soud, tak asi proto ona se mnou začla nák komunikovat. To si myslím já, že díky tomuhle. Když jsem byl v Č. tak tam za mnou třikrát přijeli na návštěvu. Když jsem se vrátil, tak já jsem se o ní začal zajímat. Teda já se o ní zajímám celej život. Ale začal jsem jí navštěvovat. Chtěl jsem s ní bejt denno denně. Jinak soudně to mám, že jí můžu vidět každou lichou neděli, pod dohledem třetí osoby na dvě hodiny. Takže to bylo pro mě strašný. Dcera ke mě tíhne, takže to pouto se tam mezi náma upevnilo. M. to taky vidí, že ta dcera je na mě fixovaná hodně. Takže to nák začla tolerovat. Shodou okolností začla tolerovat i to, že jsem tam jezdil pod vlivem. Nejdřív řekla, že nechce, abych tam jezdil pod vlivem, tak jsem jednou přijel, kdy jsem nebyl pod vlivem. Na což jsem byl úplně nefunkční, neschopnej, tak mě řekla, ať radši přijedu pod vlivem, ale že to nechce vidět, takže to začala tolerovat, že jsem tam přijel na návštěvu, kdy jsem si na záchodě dal a pak jsem zase s tou dcerou trávil celej den. Dokonce jsem tam mohl trávit i noci, kdy M. věděla, že nespim, ale celou tu noc jsem byl na počítači nebo jsem koukal na filmy. Pak zase ráno malá vstala, já jsem si zase dal tu svojí dávku a vlastně to šlo nák dál. A teďka, co jsem tady, tak dcera mě hledá. Je na mě fixovaná.

T: *Přijde ti, že se změnilly vaše vztahy od začátku léčby po teď?*

R: S M. nebo s rodičema?

T: *Oboje.*

R: S M. určitě se vztahy změnilly, k lepšímu se změnilly. Jednak ona si našla přítele, partnera, s kterým teďka začla stavět barák, takže ona začla bejt konečně šťastná. Já jí to přeju, protože jsem jí osm let jenom lhal a žil jsem dvojí život. Takže z tohohle hlediska se to změnilo k lepšímu, protože se jí trošku ulevilo. Není na dceru sama. Má oporu a má přítele, kterýho si přála, kterýho si zaslouží.

T: *Takže ten vztah mezi vámi je teď lepší díky tomu, že ona má přítele, jo?*

R: Vidím to takhle.

T: *Ale asi s tvým nástupem do léčby to asi nemá nic společného nebo jo?*

R: Ne, ne.

T: *Jo. A s rodičema?*

R: S rodičema můj vztah. Celej život mě podporovali. Vztah byl dobrej. Super. Výbornej. I pak v těch nejhorších chvílích, kdy jsem jim ukrad ty věci, kdy jsem přiznal tátovi, kolik jsem mu ukrad peněz. Protože teďka my se o tom bavíme jako dospělej s dospělým. Já jsem si asi před půl rokem přestal cokoli nalhávat a prostě jsem dospěl. Takže otec sám říká, že nikdy neví, kolik jsem mu za ten život ukrad peněz. Já to vim. Nakrad jsem mu přes čtyři miliony za deset let. Teďka když se o tom bavíme, tak ten vztah je rozbitej, ale tím, že jsem nastoupil teďka sem do tý komunity, ještě s takovou upřímností, s jakou jsem jim volal z tý Z., že jsem si to sehnal a jdu do tý komunity, že jsem dospěl a všechno mě to došlo, tak se ten vztah snažíme zase upevnit. Každý druhý večer si volám s tou mámou. Mluvim i s tátou. Smějou se na mě. Fanděj mě. Všechno dobrý, ale cejtím to, že ten vztah je roztrhanej. Jinými slovy, mám poslední možnost. Nejsem tady proto, že bych měl nůž na krku od nich. Kdybych tady nebyl, tak já mám kam jít, i kdybych vypustil ten byt v S, tak mám spoustu známejch. Samozřejmě všichni ty známý jsou na drogách. Ale tím, že umím ty drogy vyrábět, tak to mám o level jednodušší, zároveň složitější v další abstinenci mý.

T: *Tak jsi na začátku léčby, ono se to třeba změní ještě. Myslíš, že ty peníze, jak si teďka řekl rodičům, že už od nich žádný nechceš, že to zlepší váš vztah? Že na tom to závisí taky nebo to děláš kvůli sobě?*

R: Dělán to kvůli sobě. Dělán to v první řadě kvůli sobě. Jestli to zlepší náš vztah, neřekl bych. Neřekl bych, protože náš vztah může zlepšit maximálně to, že budu abstinovat. Co se týče těch penězů, tak když mě máma teďka řekla, že mě pošle tabáky, že mě zas pošle náky věci, tak když jsem jí řekl, že to nechci, tak zněla potěšeně. Měla z toho prostě radost. Že konečně jedu to, co tvrdím.

T: *Super.*

R: Protože celej život jsem něco lhal jim, sobě. Sliboval. Takže je vidět štěstí z máminy strany.

T: *Paráda. Co je pro tebe ve vztahu k rodině nejdůležitější?*

R: Upřímnost, důvěra?

T: *Kde třeba vnímáš největší problémy ve vztazích k rodině a dalším blízkým lidem?*

R: Kde jako v sobě?

T: *No. Jaký jsou překážky.*

R: Tak překážky jsou určitě, když jsem pod vlivem.

T: *To už teď nejsi.*

R: To teď nejsem. To teď těžko říct.

T: *Nebo je třeba něco čeho se třeba bojíš v tom vztahu k rodině nebo blízkým, třeba k tý M.?*

R: Co se týče M., tak se bojím tý upřímnosti a říct jí to, v čem si myslím, kde byl zakopanej pes v našem vztahu. Proč já jsem bral. Proč jsem bral i přesto, když se narodila dcera. Takže co se týče M., tak asi upřímnost. Co se týče rodičů, tak snad ani, já ani nevím.

T: *Ty tě podporujou, že ti nedávaj důvod, aby ses něčeho bál, že jo, v tom vztahu?*

R: Tak. Když jsem psal dopis odsud asi před třema tejdnama domu, tak jsem jim tam napsal všechno. Jak to tady chodí, jak tady budu dlouho, ty fáze, funkce, jak to prostě je tady. Technický věci. Nakonec dopisu jsem napsal, že jim neslibim, že tady vydržim až do konce, protože to zatím neslibim ani sobě. Já jsem to vždycky sliboval. Byly to kecy.

T: *Jo, jo. Že teď si uvědomuješ, že to slíbit nemůžeš.*

R: Tak. Takže jsem tohle to napsal, na což jsem dostal dopis od nich zpátky, kde mě máma napsala, že mě fandí, že konečně je vidět, že jsem se vyspal, že to co jim píšu, tak má hlavu a patu. Z máminy strany veliká podpora. Na konec toho dopisu začal psát i táta, kterej to napsal naprosto na rovinu. Ten napsal, že mám teďka jenom dvě možnosti. První možnost je, buď to, že to tady dám až do konce a budu mít nadále jejich podporu a budu moc se i vrátit do toho S. bytu nebo začít u nich bydlet a znovu a jinak. Když to tady nedám, tak se nemám ani vracet domu. Ono to tak zní, že mám od nich nůž na krku, ale mám a nemám. Oni to tak cítěj, ale já to tak necítim. Jsem tady kvůli sobě. Nejsem tady kvůli nim.

T: *To je skvělej přístup.*

R: Trvalo to ale.

T: *Jakou podporu ti v tý léčbě poskytuje třeba ta M.? Jak ti to dává najevo?*

R: Podpora z M. strany je určitě veliká, protože vždycky když jí zavolám, volám jí většinou obden. Tady v komunitě dávaj přednost kontaktu s dítětem i v tý nultý fázi, kdy nemůžeš mít

návštěvy. Tak návštěva té dcery a maminky dcery je prioritní tady. I v té nultý fázi. Takže to jsou takový výjimky. Když jí volám, tak by mi samozřejmě mohla říct, že nechce mít se mnou nic společnýho, ať se jí ozvu, až něco dokážu a tak. Vůbec to takhle není. Vždycky když jí zavolám obden, tak si krásně povídáme. Vypráví mě o tom, co dělaly. Jak malá roste. Pak si povídám s malou do telefonu. Z M. strany mám podporu v tom, že má to sem přes tři sta kilometrů a přijede každých čtrnáct dní, kdy to půjde. Tak už jenom v tomhle vidím, tu podporu. Ona to svým způsobem ví, že já jsem na tu dceru strašně fixovanej. To je jenom moje domněnka, ale myslím si, že kdyby se ke mě M. nechovala tak, jak se chová v tenhle moment nebo kdybych jí volal a řekla mě, že nemá čas, ať zavolám za tejdén, tak to pro mě byla cesta k tomu, abych utek odsud, abych odešel.

T: *Myslíš si, že je pro tebe důležitá podpora i těch rodičů nebo to není až tak důležitý, spíš ta dcera?*

R: Podpora rodičů je pro mě důležitá po psychický stránce. Protože jsem mamánkovskej. Já jsem na venek tvrdej chlap, ale vevnitř jsem jak máslo roztíratelnej. Takže ta podpora psychická vůči rodičům je pro mě základní. Co se týče té dcery, kdybych teďka odsud odešel nebo když mám odchodovky, odchodový myšlení, tak chci odejít jenom kvůli tomu, že chci jít za tou dcerou, protože vím, že můžu bejt dceři na blízku, že to M. toleruje, když jsem pod vlivem, takže mě to prostě žene ven, protože bych s tou dcerou mohl bejt dnes a denně. Sice pod vlivem, ale mohl bych s ní bejt. Tím, že M. má k tomu přístup, jakej má, že mi jí prostě nezakazuje, že mě podporuje, že i přijede na tu návštěvu a bude jezdit, tak se tady držím a budu tady a vydržím, když to bude v tomhle tom harmonogramu pokračovat.

T: *Paráda. To budu držet palce. Hele a spolupracuje tvoje rodina s tou komunitou nebo M.?*

R: S touhle?

T: *No.*

R: Zatím nespolupracuje, s tím, že můj garant, to je ten příjemnej pán, co je teďka tady, tak on chce, aby dvacátýho pátýho února, ne března, aby dvacátýho pátýho března, přijel můj otec za ním, na rodinnou terapii, protože s ním chce mluvit. Chce ho taky vyslechnout, když to řeknu blbě. Takže od dvacátýho třetího března začnou spolu tady spolupracovat. Jinak naši celej život spolupracujou s L. v K., což je ambulantní centrum pro drogově závislý. V tom dopisu, kterej mě máma poslala jako odpověď na ten můj dopis, tak tam byla zpráva i od pani L., to je ta moje terapeutka, kde se dozvěděla, asi tady od terapeutů z Podcestnýho Mlýna, že jsem teda nastoupil. V tom e mailu, kterej máma přiložila do toho dopisu, tak tam je napsaný, že jí

dobrý holub donesl dobré zprávy, že jsem teda nastoupil po velkejch bojích do komunity. Že mě drží moc palce, ať mě pozdravuje a že rodičům přeje konečně slunné dny a jako podporu. Takže mě to těší, když vidím tu podporu z více stran.

T: *Takže ti to vyhovuje, jak spolu spolupracujou, že jo?*

R: Jo, vyhovuje. Těší mě to.

T: *A že ten táta je ochotnej přijet, že jo?*

R: Tak. Je tam vidět ta podpora. Ještě co se týče teďka mejch dluhů, tak po tom Č., kdy jsem si nabral zase ty rychlo půjčky, zas a dokola, tak jsem nák procit. Tátovi jsem řek, co mám za rychlo půjčky, za dluhy a že si dám bydliště na městskej úřad, protože byt je psanej na otce, tak aby ty exekutoři až přijdou, aby mu neměli, co vzít. Otcovi konkrétně v tom bytě. Takže v tenhle ten moment já jsem zadluženěj, splácím čtyřista padesát tisíc do Komerční banky, kde mě nedovolili žádněj splátkovej kalendář, takže tam to roste. To je jedno. Splácím půl mega do Komerčky téměř a splácím tři sta tisíc nákejm lichvářům, jako je Půjčkomat, Credit Portal, Ferratum Bank a Cetelem. Když jsem odcházel sem, tak otec zase to chtěl za mě zaplatit, protože celej život mě táh k tomu, abych neměl dluhy, na což já jsem už asi po dvacátý, kdy otec to všechno zaplatil, tak já jsem mu řek, že nechci, aby to platil, že si musím nabít držku sám a dostat se z toho sám. Takže v tenhle ten moment řeším dluhy. Tady se platí taky nájem. Teďka to zatím platim z podpory v nezaměstnanosti. Od dubna budu mít vyběhanou hmotnou nouzy, z ktorej mě zbyde šestnáct stovek na měsíc. S tím já se budu muset naučit tady žít, takže se budu muset omezit. Mám ze sebe strašnou radost, že jsem konečně dospěl, že nechci po rodičích ty peníze.

T: *Ale zároveň, přijde ti fajn, že tu jsou? Že kdyby náhodou přišlo do tuhýho, že by teda pomohli?*

R: To je právě ono. Celej život jsem je měl jako zadní vrátka. Ona teďka už jde ve finále do tuhýho. Rodiče mě teďka, co se týče financí, tak mě podporujou v tom, že jsem s tátou domluvil, že platí alimenty na dceru. Posílá těch pět tisíc. A máma platí telefon. Takže mě stejně nákyjm způsobem dotujou. Co se týče těch dluhů, tak chci si to vyřešit sám. Tady chci to dát až do konce. Chci si najít práci. Pak bych to chtěl řešit insolvenčí nebo tady těma věcma, jak se to dělá. Ale pořád tam cejtim ty zadní vrátka, že ten otec, když to tady dám do konce, tak by asi to chtěl zaplatit, ale já nechci, takže to je zatím běh na dlouhou trať.

T: *Máš náky plány? Už přemejšlíš o tom, co bude, až dokončíš léčbu? Třeba kam půjdeš bydlet?*

R: Přemejšlim. Tím, že jsem z maloměsta, tak nejbližší... Určitě doléčovák. Doléčovací centrum. Chtěl bych doléčovací centrum s bydlením. Jenomže já to mám na nejbližší doléčovák... Je možný, že je v R.. Když bude doléčovák s ubytováním v R., což je ode mě sedmdesát kilometrů, tak tam půjdu, protože to je pro mě reálně dostupný, abych třeba každéj druhej, třetí den jel za tou dcerou. Když v R. doléčovák nebude s ubytováním, což se dozvim, až v druhý fázi, někdy za čtyři měsíce to začnu aktivně řešit. To je tady podmínka. Když tam nebude tak se vrátím zpátky do S. Vrátim se zpátky do toho bytu, protože chci bejt nablízku dcery. Jinak pro mě je prioritní to doléčování. Strašně bych ho chtěl s ubytováním, ale chci bejt dceři na blízku. Takže se všechno odvine tady od toho.

T: *Můžu se tě zeptat ještě na okraj, co jsi vystudoval?*

R: Jsem vyučenej kuchař.

T: *Jo a kolik ti je?*

R: Je mě dvacet sedm.

T: *Jak dlouho tu jseš? Délka pobytu.*

R: Jsem tady dneska měsíc a třináct dní. Jsem na začátku.

T: *I to je už dlouhá doba. To není úplnej začátek.*

R: Tím, že čtvrtýho první jsem nastoupil na detox, takže od čtvrtýho první už chodím po nákejch zařízeních, abych se dostal sem. Vždycky se někde musí začít.

T: *To určitě. Tohle je skvělý. Je ještě něco, co bys chtěl dodat? Něco, na co jsem se nezeptala? Něco důležitýho?*

R: Snad asi ani ne. Ty jo. Takhle rychle jsem nikomu ještě svůj život nevyličil v kostce.

T: *To jo. To věřim.*

R: Takže já bych řek, že to je asi tak všechno. Jinak pro mě je ta podpora rodičů strašně důležitá. Já kdybych je neměl... Já ani nevím, jaký by to bylo, kdyby mě dali úplně košem, kdyby tenkrát z tý Z., jak jsem jim volal a řekli by, že jsem jim jedno, že jsem se rozhod jít svojí cestou, tak bych sem asi ani nenastoupil, kdybych tu podporu neměl. Kdybych jí neměl teď, tu podporu, tak... Já to hážu pořád na stranu dcery, ale kdybych neměl tu podporu v rodině, tak tady asi taky nejsem. Protože přesto, ten život na tom perníku je pro mě jednodušší, příjemnější a efektivnější než v tenhle moment. Třináct let pod vlivem a teďka poznávám sám sebe. Takže všechno mě bolí, bolí myšlení a bolí všechno. Takže prioritní je podpora rodičů.

T: *Držíš se dobře teďka, myslím. Je to super.*

R: Jo, držim. Opravdu jsem si přestal lhát a vím, co chci. Snad mě to vydrží.

T: *Moc ti děkuju.*

R: *Nemáš vůbec zač. Snad to splnilo.*

T: *Určitě.*

Přepis rozhovoru s Radkem

T: *Pověz mi, prosím, víc o tom, jak si se stal závislým.*

R: Jak jsem se stal závislým. Já nejspíš myslím, že to bylo zapříčiněný tím, že se naši rozvedli. Že do mých desíti let naši žili spolu. Pak mamka začla podvádět taťku a oni se rozvedli. Zkrátka já jsem šel s otcem bydlet. Prvně jsem šel bydlet s máti, ale nechtěl jsem bydlet s tím borcem, s kterým ona byla. Tak jsem šel soudně k otci. Ten mi dával větší volnost. Mohl jsem si v nízkým věku chodit, kdy chcu dom. Ani se mě neptal, kam chodím. Takže takový povolování hranic ze začátku. Tak jsem se chytl nějaké partičky na učňáku. Já jsem byl dost obézní, když jsem byl malej. Nebo jako ve škole jsem byl dost obézní. De facto, ta droga i pomáhala v téhle oblasti. Jakože jsem nejedl a nespál jsem po tom a tohle. Takže to bylo takový zapříčinění, že jsem do toho spadl. Ještě se vrátím na tu střední školu. Tak tam jsem se chytl jedné partičky, právě kde jsem chodili na párty. Postupem času jsem byl v těch drogách, aniž bych si to uvědomil.

T: *Začals prvně třeba hulit trávu?*

R: Začal jsem hulit trávu, pak jsem začal hodně pít alkohol. Pak jsem to měl všechno dohromady, spojitost. Ne že bych se vožíral. Spíš jsem šel po tom pervitinu ze začátku. Ke konci už jsem spíš popíjel. Takhle se to potom už otočilo. Na té střední škole jsem začal chodit na párty. Vůbec všechno kolem mě začlo bavit. Tancování, to prostředí, těch sedm tisíc lidí třeba a tohle. Vůbec jsem si neuvědomoval, že dělá mi to špatně. Do školy jsem ještě chodil. Učil jsem se. Sice známky nebyly nic moc. Takže jsem si neuvědomoval, že je něco špatně. Až když doma začly větší hádky s otcem, kvůli právě škole, že potom jsem už nestačil docházet do školy. Jsem byl unavenej, takže jsem nedocházel do školy. Měl jsem horší docházku, takže otec musel kvůli mě do školy. Tak se to začlo řešit, co se děje. Já jsem to vždycky házel na alkohol. To on věděl, že piju. Vůbec nevěděl o pervitinu ani extázích, že v tom vůbec jedu. Takže jsem lhal. Všem jsem lhal tady v tomhle. Až jsem do školy nezvládal chodit vůbec, tak mě vyhodili. To mi otec tenkrát řekl, že buď půjdu znova do školy nebo musím do práce. Do školy se mě už nechtělo, tak jsem si našel práci u jednoho soukromníka. Mám nedostudovanej třetí ročník zámečníka. Jsem studoval zámečníka. Takže nemám dostudovanou školu. S třetím ročníkem jsem skončil. Šel jsem do té práce, kde jsem taky fetoval. Práci jsem asi po sedmi letech úplně ztratil. Já nevím v té drogové kariéře, co bych tam zmínil. Pak už to šlo jenom z kopce, že už jsem jen doháněl tu ztrátu, co se týče únavy a tady tohohle, těma drogama.

T: *Jak se k tomu třeba stavila máma během tady toho?*

R: Máma právě, když jsem od ní odešel, když mě soudně přidělili k otci, tak mě tenkrát řekla, že jestli překročím ten práh, tak že mě nezná. To mi bylo asi jedenáct dvanáct let. Když jsem přišel semka, tak jsem říkal, že máti nemám, protože jsem s ní nebyl vůbec. S garantem jsme přišli na to, že ju potřebuju. Že je pro mě matka důležitá, protože já se kvůli tomu vážu na ženský hodně. Až kolikrát, jak to mám říct, jako kdybych hledal tu matku. Takže právě proto, abych si ten vztah vylepšil s tou mamkou, zlepšil. Jenomže jsem se o to snažil a tam je ta bariéra.

T: *Protože jsi ve dvanácti odešel k tátovi.*

R: Ano. Samozřejmě byly tam nějaký oslavy narozenin babičiny, já jsem se tam samozřejmě opil, udělal jsem ostudu. Takže moje máti, když mě viděla občas, tak to nebylo v dobrým světle. Takže si udělal svůj obrázek. Nebylo to jenom z její strany asi.

T: *Ty si říkal, že na tom pracujete s tím garantem, na tom vztahu teď?*

R: My jsme obnovili takový to základní. Jako ozvat se jí na svátek, na narozeniny. Já jsem vlastně tady pátral kolik jí je. Jsem nevěděl, kolik je mamce let. Takže na ty narozeni, den matek, MDŽ.

T: *Tak jí voláš nebo co?*

R: Zavolám jí nebo pohled jí pošlu. Na Vánoce jsem jí poslal. A takovejhle vztah. Něk se s tím smírju, že už to asi ani nemusí být lepší. Jak jsem jí chtěl dokázat, že odsud jdu budovat dál zázemí. Budu normálně fungovat. Tak jsem to dělal proto, abych matka viděla, že jsem něco dokázal. Tak by to ani nemusela ocenit. "Tak, co jako" třeba by řekla. A co mám teďka jako dělat.

T: *Něká komunita, že jo?*

R: Dvacet let nic a teď jakože máš byt, tak se mám z toho posrat? Jakože se to může stát. Třeba by se to nemuselo stát. Ale moje máti je docela dost tvrdá. Já když jsem já posílal dopis odsud, tak pak jsem se dozvěděl, že ho roztrhala. Ani si ho nepřečetla. Od těch dvanácti letech nebo kolika, jsem se s ňou neviděl, tak jsem jí poslal dopis. To mě tenkrát dost vzalo, protože jsem něk počítal, že jí to potěší nebo něco. Tak jsem to vzdal, ale tenkrát mě jedna garantka tady řekla, že a i když ho roztrhala, tak je to matka a něco to s ní muselo udělat. Tak na základě toho jsem to dál vyvíjel tady tu aktivitu. Takže jsem jí psal na Vánoce a budu jí psát zase na svátek a narozeniny.

T: *Ona nereaguje nijak?*

R: Ona mi ani jednou nevolala. Nic. Ptala se mé sestry. Já mám ještě ségru. Ptala se mé sestry, jak se mám jako a tohle.

T: *Od ní ses dozvěděl, že ten dopis roztrhala?*

R: Od ní jsem se to dozvěděl.

T: *Sestra žije s tvojí mámou?*

R: Ségra žije s mojí mámou.

T: *Ta tam zůstala bydlet, že jo? Tys odešel.*

R: Ta tam zůstala, já jsem šel k otci. Je fakt, že kdybych tam zůstal, tak su asi vyučenej, mám školu a náký vzdělání. Moje ségra tohohle dosáhla. Tý se povedla hotelová škola. Takže je v tomhle směru aktivnější.

T: *To nevíš, jestli je to tím.*

R: Ona taky měla problém s alkoholem. Ono už jen ten rozvod těch rodičů asi udělal svoje. Že jsem ani nečekal, touhle tou léčbou, co jsem tady, že si uvědomím, že ta rodina je strašně důležitá. Pro to dítě, ten vývoj a tady tyhle věci. Tak jsem si to vůbec neuvědomil a tím, že jsem bral drogy, tak dá se říct, že jsem se někde emočně zastavil třeba ve dvaceti letech nebo v pěta dvaceti letech. Takže já doháním ještě tu ztrátu.

T: *Jak se třeba táta staví k tomu, že se léčíš? Jak tě podporuje?*

R: To je taky dobrá otázka. Já bych spíš řek, jak to skončilo u toho mýho otce jo?

T: *Určitě.*

R: Že už to dopadlo tak, že já už jsem bydlel u jeho kamoša postiženýho. On se o něj otec staral. U něho jsem bydlel, venčil jsem mu psa a tak. Já už jsem se chytil partičky bezdomovců u Alberta, kde jsem popíjel krabičák. Taková ta dvacka. Prostě hrůza. Takový ty stojáci, jak někdy to je vidět u obchodu. Takže tam jsem se nabíjel a pak náký ty drogy. Já se tomu směju, ale bylo to teda hrozný, teďka když se na to dívám zpětně. Já jsem spal a i za poštou už na parapetu na kartonech. Tenkrát jsem našel peněženku, které shodou okolností nic nebylo kromě šedesáti tripů asi, jako LSD. To byla fakt náhoda. Snědl jsem jich asi pět. Zbytek jsem rozdál. Byl jsem z toho strašně v prdeli. Probudil jsem se na chodbě v paneláku. Úplně vyřízenej. To jsem tenkrát zavolal tátovi, že su prostě v prdeli, že potřebuju pomoc. Protože to už bylo. Buď někde padnu anebo tohle. Tak mě zavřel. Zavřel mě k tomu kamošovi než vystřízlivím a tohle, že další den půjdem do Č. Že už se o mně bojí a abych byl

stabilizovanej. Tenkrát jsem měl jít na tři měsíce na protialkoholní. Tam na ten detox. Kde jsem si uvědomil asi po měsíci, kdy tam běžně normálně alkohol sis mohla koupit.

T: *Na tý léčbě?*

R: Na tom detoxu v B. v Č. Takže tam se normálně dalo pít. Takže tam jsem si nák uvědomil, že bych byl za chvíli tam, kde jsem byl. Tak jsem přemýšlel, že mi to stačit nebude. Což si myslím, že byla dost zásadní náky moje... Že jsem se nad tím pozastavil dokonce.

T: *Jakože ti nebude stačit...*

R: Otec po mě vyžadoval jenom Č., ty tři měsíce. Tenkrát už to bylo několikrát. Nebudeš pít přes týden aspoň nebo něco takovýho, ale to jsem dodržoval vždycky... Až to pak zase sklouzlo zpátky. Teďka už jsem měl pocit ze začátku, že to stačit nebude. I když ten otec nevyžadoval už další léčbu, tak já za sebe jsem měl pocit, že by to stejně za chvíli bylo zase tam, kde to bylo. Takže jsem se dostal k tomu Podcestnému Mlýnu, kam jsem teďka nastoupil a teď tady budu úspěšně končit.

T: *Tak super. Takže to je tvoje první léčba.*

R: První léčba.

T: *Takhle úspěšná už.*

R: Tak úspěšná no.

T: *Jakože takhle dlouho tady nikdo není jak ty.*

R: Teďka ne. Co su tady, tak tři lidi obtiskli tady ruku za ten rok a asi dvacet pět se jich tady vyměnilo.

T: *Ted' ty k tomu máš nejbliž, z těch, co tu jsou.*

R: Já už doufám, že to tu doklepnu. Že tam tu ruku obtisknu. Ale uvědomuju si, že tím to asi teprve začíná všechno.

T: *Ještě půjdeš na doléčovák? Máš v plánu?*

R: Jdu na doléčovák. Jdu do O.

T: *To je jiný město, než si bydlel?*

R: To je jiný město, protože já mám s B. problémy. Já jenom když tam jezdím na výjezdy ještě teďka, tak furt su v napětí.

T: *Takže se tam nechceš vracet, ne?*

R: No, no. hlavně to mám spojený s drogama a lidi a tohle. Protože jsem tam fetoval deset let nebo kolik. Já říkám furt deset let, ono je to možná dyl. Takže já jenom když do toho B. jedu, tak cítím takový to napětí v sobě. Ostražitost, napětí, nemůžu se uvolnit. Dívám se jestli tam někde někoho nepotkám nebo něco, protože to tam znám. Dostal jsem se tam do docela dost špatných, s lidma, oplítačky, drogy a tohle. Teďka ještě navíc jdu na soud svědčit. Takže z toho taky nejsem odvázaněj. Takže mě to dohání. Nesu si toho docela dost s sebou na ten dolěčovák. Mám nějaký dluhy. To jsem taky zjistil, že je to můj spouštěč, že když to táhnu s sebou, tak mě to dožene k tomu, když to neřeším, že stejně to v životě nezaplatím. Na co bych to platil. To nemá smysl.

T: *Tomu nerozumím.*

R: Že mám ty dluhy. Že jich mám tolik, že vždycky jsem to přestal platit. Tak jsem si v konečným důsledku řek, že to stejně nikdy nezaplatím. Že je jich moc. To, že dlužíš, ti zabraňuje žít normální život. Takže ty de facto se nemůžeš začlenit do té normální společnosti. Takže to je jedna věc, kterou jsem si tady uvědomil. Která si myslím, že je dost podstatná. A před tím neutíkat. Takže teďka řeším ty exekuce. Řeším pozastavení exekucí. Chtěl bych jít do insolvence. Jenomže jsem zjistil teďka, že když dlužím státu, tak nemůžu jít do insolvence. Takže musím prvně zaplatit, protože dlužím na zdravotním ještě. Takže musím zaplatit prvně tohle. Takže na tom dolěčováku budu řešit, jak to mám vlastně řešit.

T: *Prvně teda dluh státu a pak to zbylý?*

R: Podle mě budu muset prvně zaplatit dluh státu a pak ty exekuce řešit. Ale já si nejsu vědom, že když se nechám normálně zaměstnat. Což je další věc, která je potřebná k tomu normálnímu žití, tak mě pudou po platu. Takže já budu muset i s těma exekutorama, s těma dalšíma exekucema, co mi zůstanou, budu muset být v kontaktu a něco jim splácet.

T: *Oni ti hold vezmou část a něco ti musejí nechat ne? Tak to asi chodí nebo ne?*

R: Právě že znám i případy, kdy když se ty lidi s nima nedomluvili, tak oni jim vzali všechno. Ne úplně všechno, ale skoro všechno. Ve finále to pak to nikoho nezajíma, co kdo za co žije. Prostě dluží. Takže je dobrý s nima udžovat ten kontakt. Což samozřejmě stojí dost úsilí. Furt nějaký vypisování, volání, toto je práce a tady tohle. Takže to nebude jednoduchý. Byl bych rád, kdybych vyhrál sportku, ale to bych musel teprve vsadit. Což tady stejně není dovolený. Vůbec tady ten hazard jako takovej je... Nemůžu tak přemejšlet že jo?

T: *No jasně. Na tohle spolíhat, to není ono.*

R: Já snad doufám, že si najdu dobrou práci. Chci dělat zámečnickinu zase.

T: *Chtěl bys dokončit tu školu?*

R: To teďka těžko říct.

T: *Šlo by to navázat nebo bys musel znova?*

R: To nevím, to jsem nezjišťoval. To jsem vůbec nezjišťoval. Ale je mi třicet dva a nevím, jestli na to mám vůbec. Jestli na to vůbec mám teďka. Teďka do těch dluhů a všeho.

T: *Během práce by si musel studovat asi.*

R: Nevím, jestli bych tohle na to vůbec měl. Já teďka budu mít co dělat, abych vůbec ustál tady ten tlak. Budu na tom doléčováku, budu muset sám všechno řešit. Otec mě láká domů, ale tam vím, jak by to dopadlo. Už jsem několikrát byl u něho. Zás bych si toho nevážil, že su tam. Za čas by mě to celý pohltilo. Jak mám ty exekuce s tím, že oni můžou a i ti exekutoři na to bydliště, kde člověk přebývá.

T: *To asi jo.*

R: Že nemusí jen na to trvalý bydliště, co je v občance, ale i na to bydliště, kde zrovna přebývá ten člověk. To je další věc, že já tam ani de facto kvůli tomuhle nemůžu. Navíc to B., jak jsem říkal je pro mě rizikový. Já to tam prostě znám a byla by to otázka času, kdy bych potkal někoho známýho. Takže do toho B. ne. Takže jdu do té O., kde to všechno teprve začíná. Všechno to začíná. Můj největší problém jsem zjistil, že není pervitin, ale alkohol. To je moje primární droga. Že jak se napiju, tak je všechno v prdeli. Garant mi doporučil a i antabus.

T: *Co to je?*

R: To je, když si dáš antabus a napiješ se, tak se vyzvracíš.

T: *Jo.*

R: Takže bych měl asi s tím antabusem, abych to dokázal zastavit v zárodku už. Ale stejně si myslím, že kdyby už došlo tady na tohle, že bych se napil, tak ...

T: *Že tě zvracení neodradí od pokračování?*

R: Ne, že už jenom to, že jsem to udělal, víš. Psychicky. Navíc je to moje první léčba. Věřím, že to zvládnou tady to. Takový ty chvíle, kdy mi bude nejhůř, prostě se zavřu, zatnu zuby a hotovo. Já jsem si to navíc ještě teďka trošku zvýšil tím nekouřením. Já jsem sem přišel a kouřil jsem normálně. Přestal jsem kouřit. Nekouřím dva měsíce.

T: *To je super. To je velkej úspěch. To úplně abstinuješ od všeho.*

R: Teďka už de facto od všeho. Beru to tak, neříkám, třeba začnu kouřit, pod tíhou všech těch starostí a tohle. Ale už to budu brát jako první signál k tomu, že je něco špatně. Měl jsem to nastavený tak, že pivo třeba. Že si dám třeba jedno pivko nebo něco, že je něco špatně. Teďka už to mám jako tu cigaretu. Zase o něco vejš. Precejen ta cigareta v mém případě uškodí míň než...

T: *Určitě. To pivo.*

R: Než to pivo. Sním o to víc mrkve a jablek.

T: *Dobře pro tebe. Ještě tady ostatní tady všichni kouřej, to musí bejt vážně složitý takhle přestat.*

R: Já jsem se na to trochu připravil. Já jsem se i formoval o tom. Připravil jsem se. Jde o to plánovat si ten čas. Ty volna. Ať jsou malý volna, třeba patnácti minutovky, tak a i ty větší, takže třeba jsem si... Říkám, co budu dělat, začala přestávka, tak že si půjdu umýt mrkev, že si tohle to. Vyčistit zuby. Třeba jsem si čistil zuby a i pětkrát denně. Takovýhle věci.

T: *Tak když ti to pomohlo. Ale slyšela jsem, tys tu asi nebyl na tý skupině, ale že tě ostatní mají fakt za vzor i s tím kouřením. Že tím i ostatním ukazuješ cestu, jak to zvládat.*

R: Tak ono je to o vůli, jako cestu. Je to hodně o vůli. Musím přiznat, že jsem a i začal víc sportovat. Začal jsem běhat. Začal jsem běhat víc a fakt já jsem tady ze začátku furt lítal po baráku. Furt jsem se někoho ptal, jestli něco nechce nechce, pomoc, abych fakt se zaměstnal. I v tom volně kulečník jsem hodně hrál. Prostě jsem se zaměstnával, protože jakmile jsem se ocitl v posteli, tak už jsem věděl, že už něco tohle, takže jsem si vzal mrkvičku. Protože ono je taky důležitý... Musí se člověk vyvarovat, když přestane kouřit, tukům, cukrům a bílému pečivu.

T: *Abys po tom neztloust?*

R: Abys na tom neměla závislost. Neviměnila jsi závislost, protože tuky máme rádi, máme rádi cukry, nebo naše hlava spíš.

T: *Cukry jo.*

R: Zajídat chutě na cigaretu cukrama, čokoládama není v konečným důsledku moc dobrý.

T: *To je dobrý vědět, když přestáváš.*

R: To vyloženě jsem se dočetl z takové brožurky. Takže jsem takhle asi místo cigarety si kupoval jabka, mrkve, co do teďka. Zatím se mi daří nekouřit. Takže su rád. Navíc ještě peníze navíc.

T: *To je asi hodně za cigarety.*

R: I když je fakt, že jsem ze začátku utratil skoro stejně za ovoce jak za ty cigára.

T: *Přestával si průběžně nebo ze dne na den?*

R: Přestával jsem na dvakrát. Přestával jsem tak, že jsem si říkal, že dokouřím to, co mám a přestanu. To mi vyšlo asi na půlku dna a asi po hodině už jsem žebal tabák. Už jsem byl rozkouřenej. Nepomohly ani jablka ani mrkve, který jsem měl nakoupený. Ten den hnedka potom, jsem si říkal, že začnu hnedka od rána. Od rána. Ještě mě zbyl nákej tabák. Říkám tohle. To jsem si nechal jako rezervu, kdyby bylo fakt nejhůř, tak abych si moh zapálit. A to mě už vydrželo. Devátýho první myslím nebo devátýho prosince. Devátýho prosince asi. Devátýho prosince jsem přestal kouřit. Nakonec to, co mě zbylo, jsem rozdál.

T: *Tak to nejsou dva měsíce to je daleko dýl.*

R: No de facto, teď už to budou tři.

T: *Už přes tři možná. Ne tři to budou.*

R: Ne, tři to budou. Tři to budou. Dva to byly a tři to budou.

T: *Nechával sis rezervu i s jinejma drogama? Když jsi říkal teďka, že sis nechal rezervu s cigaretama?*

R: Čoveče, to jsem nepřemejšlel. Nad tím jsem nikdy nepřemejšlel.

T: *Nebo s alkoholem, jestli si to někam schováš, kdyby bylo náhodou.*

R: Alkohol jsem neschovával. Ten byl dostupnej furt. Za dvacku víno jako tohle. Asi ne. Drogy jsem si neschovával. To ani nešlo. Když jsem věděl, že je mám, tak jsem je sfetoval. Ale s tou cigaretou jsem si to pojistil. To je fakt.

T: *No nic. Tak se k tomu vrátíme, takže když ses rozhodoval léčit, tak to bylo proto, že ti táta nedal na výběr?*

R: De facto, to byl ze strany otce, byl to i ze strany rodiny, jako sestřenice, přítelkyně bývala. Už to co já jsem neviděl, oni viděli, že jsem na tom fakt špatně. Tak už se ty vztahy začaly trhat na všech frontách.

T: *Takže vztahy v tom hrály důležitou roli.*

R: Takže vztahy v rodině. Takže už jsem na tom byl hodně špatně.

T: *Vyvíjejí se ty vztahy?*

R: Jo to ses na to ptala, já jsem odběhl.

T: S tou mámou ne si říkal.

R: S tou mámou se to taky trochu posunulo.

T: *Že si změnil ty přístup.*

R: No. Se setrou, sestra zlepšila. Já jsem jí dlužil peníze. Ty jsem jí vrátil, takže jí nic nedlužím. Takže ségra je ráda, že funguju. Byla dost nešťastná a s tátou, ten mi dokonce dal telefon na Vánoce. Takže nějaká důvěra z jeho strany, za co su strašně rád, protože tam to bylo už, ten vztah, tak mi nevěřil, že když jsem šel kupovat třeba pečivo, tak mu jsem musel nosit účtenky. Dokládat účtenky, že jsem to fakt koupil. Že jsem si nekoupil krabicový víno.

T: *Ted' na výjezdech?*

R: Ne, ne.

T: *Ted' už ne.*

R: Ne. Před tím ještě. Před tou léčbou. Takže tam je náznak té důvěry, že mi věří.

T: *Že už to nedělá.*

R: Jasně. Sám mi i řekl, že je vidět změna, že je za to rád, že se léčím. Já to můžu jenom potvrdit, že se ty vztahy zlepšily.

T: *Se ségrou teda taky, jak si jí splatil, ten dluh. Ještě někdo hraje důležitou roli v tvym životě?*

R: Tak sestřenice možná.

T: *S tou se ten vztah taky mění?*

R: Tam je to furt stejný, ona mě furt podporovala. Tam se to spíš z její strany zhoršuje, jakože ona má teďka víc starostí. Ale jinak ten vztah máme furt stejnej. Já jsem ty vztahy měl víceméně v B. s lidma. Já jsem si založil a i novej Facebook a vyloženě, když mi choděj ty o to přátelství ty žádosti, tak si vybírám lidi, takže většinu házím zpátky, protože mě to hází do tý minulosti. Takže já jsem tam neměl nic, nějaký hlubší vztahy.

T: *Takže nemáš žádnýho kamaráda nebo někoho, kdo by nebral venku?*

R: Možná pár by se jich našlo, ale s těma nemám větší vztah, takže víceméně spojený s drogama všechno.

T: *Máš nákej vztah, kterej by podle tebe nebyl pozitivní? Z pohledu tvé léčby? Jakože by tě někdo stahoval, že bys měl pocit, že chceš skončit kvůli němu.*

R: Jako že bych skončil s léčbou?

T: *Že by na tee někdo nepůsobil zrovna dobře.*

R: Ne to ne. Všichni mě v léčbě podporují.

T: *Všichni podporují. Super. Co je pro tebe ve vztahu k rodině nejdůležitější?*

R: Ve vztahu k rodině? Asi upřímnost. Důvěra.

T: *Kde vnímáš největší problémy ve vztazích k rodině?*

R: Největší problémy? Možná s tou upřímností.

T: *Toho se bojíš i do budoucna?*

R: Toho se bojím i do budoucna, protože já s tou matkou budu muset mluvit stejně. Nebo budu muset buď to nechám, tak jak to je nebo si s ní budu muset promluvit o tom, jak to bylo, když jsem byl malej, co se vlastně stalo. Nebo se na to zeptat otce nebo obou zvlášť. Protože to, co mi jsme se ségrou viděli jako malý dětska, se nám promítá v životě. Aniž bysme si to uvědomovali. Pro mě by to bylo tím pádem hodně cenný. Chtěl bych vědět, jak to přesně zezáčlo. Když se na to podívám, ten náhled.

T: *Co jak začlo?*

R: To jak máti začla podvádět otce. Proč ho začla podvádět.

T: *Jo takhle bys to chtěl vysvětlit.*

R: No. Protože já jí to dost zazlívám.

T: *Že vás rozdělila. Rodinu.*

R: Třeba tam mohl bejt ještě jinačí fakt. Zkrátka něco o tomhle, zároveň vím, že to bude těžký téma jak pro ní, tak pro mě. Takže se to možná ani nijak nedozvím a možná ani vědět nebudu. Nevim.

T: *Je to těžký, když s tebou teďka nekomunikuje a ty bys potřeboval vyřešit něco takhle důležitýho s ní.*

R: No. Ono by to mho pomoc a i mě ve vztahu k ženským do budoucna. Tady ten pohled.

T: *Čekáš že se bude ospravedlňovat?*

R: Matka?

T: *No. Čekáš něco takovýho?*

R: Já si spíš myslím, že ona bude házet špínu na taťku. To dělá taťka máti. Takže to je takový, oba na sebe házou hlínu nebo špínu nebo vinu. Ještě mi garant poskytl náhled, že jestli ona tu

křivdu, co vidí v otci, jestli to na mě nepromítá ona, jestli to na mě nepromítá, tím, že se mnou nekomunikuje. Takže to je taky možný. Ale překvapila mě do telefonu, jednou věcou a to bylo že... Já jsem jí řekl, že jsem si tady přišel na pár věcí ohledně toho, že byla s taťkou. A ona, že to už je jedno, co bylo, bylo, ale že nejhorší na tom je, že jsme to odnesli my, jako dětska.

T: *To říkala?*

R: To říkala?

T: *Jak to víš? Vždyť si s ní nemluvil.*

R: Protože si s ní mluvil po telefonu.

T: *Jo ty s ní mluvil.*

R: Já jsem jí volal na narozeniny. To mě potěšilo, že si to uvědomuje. Že na to stejně myslí, po tom všem. Teď nevím, jak by to nesl otec. On to neví. Já se teďka připravuju na to, mu o tom říct, že tady v tom Mlýně, mě do toho ne jako nutili, ale říkali mi, že bych do toho měl jít, do toho vztahu s matkou. Takže bych mu to chtěl nasvětlit, až budu u něho s ním. Protože mě to taky trochu tíží, že to neví. Chtěl bych, aby to věděl, aby když by s tím měl nějaký problém nebo něco, aby mi to řekl. Spíš než kdyby se to měl dozvědět někde.

T: *Než aby sis rozbil vztah i s ním. Spolupracuje tady s tou komunitou táta? Rodinný terapie?*

R: Ne, ne, ne. Jako ví o té možnosti, ale jako vůbec.

T: *Tak to jde.*

R: Jo jde to.

T: *Tak jo. Chtěl bys ještě něco říct, něco důležitýho, na co jsem se nezeptala?*

R: Že jsou drogy svinstvo.

T: *Dobrý vědět.*

R: Dávat si na ně bacha.

T: *Tak jo. Tak ti děkuju moc za rozhovor, za upřímnost.*

R: Jo, jo.

Přepis rozhovoru s Jonášem

T: Mohl bys mi, prosím, povědět něco víc o tom, jak ses stal závislým? Třeba jak a proč. Proč ses rozhodl třeba pak jít i léčit.

R: Jo. Jak jsem se stal závislým. Tak já jsem vesměs utíkal z nějaké atmosféry, co byla doma. Z nároků od mámy, co jsem měl. Vůbec k tomu, jak jsem se měl chovat doma a tak. Tak jsem utíkal ke kamarádům, se kterejma mi bylo líp. Tam to začlo, takový to prostě, že na základce jsme chodili pít. Vždycky v pátek byli akce, chodili jsme se ožírat. Potom jsme zkusili trávu. Pamatuju si, že na čerty jednou to bylo. Kdy byla nějaká akce a tak jsem si tam poprvý zahulil. Něk se mi to zalíbilo a zalíbilo se to i mému nejlepšímu kamarádovi, se kterým jsem trávil hodně času. Se kterým mi bylo dobře, jelikož to byl spíš... Se taky pohyboval v té partě lidí, kdy jsou trošku už takový problémový lidi. Nebo ne úplně problémový. Třeba na té základce se to rozdělovalo na slušnou třídu a tu horší třídu, problémovou a já jsem víc inklinoval k té horší třídě. Cejtil jsem se tam cejtil líp. Tak s tím kámošem právě jsme začali hodně hulit a tam asi jsem začal bejt závislej na té trávě, kdy jsem to zjistil. Teď si asi uvědomuju zpětně, kdy jsem kvůli tomu doma i začal krást peníze, kvůli trávě. Takže to potom přešlo v to, že mě vyhodila máma z domova v osmnácti letech a jelikož jsem byl na ulici. Tím, jak jsem se choval, tak jsem přišel i o ty kamarády. Takže najednou jsem všechny ve směs ztratil a protože jsem kvůli té trávě začal dělat fakt problémy. Začal jsem okrádat ty moje kamarády, půjčoval jsem si od nich peníze, nevracel jsem je. Zůstal jsem úplně sám a tak jednoho dne v noci, jsem neměl kam jít. Byla dlouhá noc. Nechtěl jsem spát na lavičce. Chodil jsem městem, tam jsem potkal kamaráda nebo známýho, kterej tam projížděl ve čtyři ráno na bruslích po městě. Tak jsem se ho zeptal, jestli něco nemá. Věděl jsem v té době, že něco existuje něco jako pervitin a tak. Tak jsem se ho zeptal, jestli by mi něco neprodal a tak to jsem si dal takovou svojí první čáru, kdy mi to ulehčilo mojí životní situaci. Ten stav se mi líbil a hodně mi přišel vhod, hlavně v té mojí situaci, kdy jsem neměl, kde spát, potřeboval jsem zabít čas. Potřeboval jsem energii, neměl jsem ani moc na jídlo a tak. Tak to byla taková moje asi zásadní životní čára, já tomu říkám. V té době jsem se začal bavit s jinejma lidma, s těma, co už to berou a tak. Našel jsem si tam taky kámoše, se kterým jsme hodně chodili na akce. Já jsem na základě toho, začal využívat lidi jiným způsobem. Využíval jsem toho, že mě mají rádi. Hodný lidi, bejvalýho trenéra florbalu, u kterýho sem bydlel, kterej mě živil ve směs. Já jsem takhle fetoval. Začal jsem hodně fetovat, na akcích různých, hudebních akcích. Vůbec jsem se dostal mezi tu jinou partu zase, mezi tu horší. Mezi ty feťáky a takhle jsem začal brát

hodně, kdy už jsem bez toho nemoh nic. Pomalu jsem si nedošel bez toho na záchod. Už jsem jenom ležel v posteli. Takže tak asi jsem se stal závislým.

T: *Jak ses pak rozhod léčit? Co bylo zlomový?*

R: Zlomový byl asi rozhod s bývalou partnerkou, se kterou jsem strašně moc bral. Tam bylo zlomový to, že jsem najednou přišel o středu nad hlavou. Během toho vztahu jsem přišel o podporu rodiny. Protože z mojí strany jsem se jim neozýval. Oni se mi teda neozývali. Viděli jsme se tak jednou za rok a najednou jsem se ocit fakt úplně sám. Protože, když jsem byl s tou bejvalkou, tak jsem přišel úplně o všechny. I o ty špatný lidi i o ty dobrý lidi. Zůstal jsem úplně sám na ulici. Do toho jsem měl toxické psychózy, kdy jsem vůbec reálně nepřemýšlel. Úplně jsem běhal po Č. po městě. Úplně jidne jsem byl hlavou, vůbec ne v realitě. Tak jsem volal už mámě o pomoc. Volal jsem mámě o pomoc, jestli nemůžu k nim, že nemám kde bydlet, že nemám ani peníze. Tak tam byla podmínka na mě kladená, jo můžeš k nám zpátky, ale musíš do léčby. Takže moje první léčba byla v Č., kde jsem vydržel sedm dní nebo deset dní jsem tam vydržel a po sedmi dnech jsem se ozval té bývalé přítelkyni, která mi řekla, že je doma sama úplně, jestli nemůžu přijet, tak vrátil zpátky k ní. Ale to, co mě hnalo do první léčby mojí, tak bylo na základě toho, abych měl zázemí u rodičů. Jestli chceš slyšet i další léčby, jako třeba jak jsem se dostal sem.

T: *Jo, jo.*

R: Tak druhá léčba byla něco podobného, jelikož jak už jsem říkal, v první léčbě jsem odešel po deseti dnech, k tý bejvalý partnerce, se kterou jsem tam vydržel asi dva tejdny v bytě, kde se toho strašně moc změnilo za těch deset dní, co jsem byl v tý první léčbě. Nastoupili tam daleko horší lidi, daleko horší parta. Úplně teď ona začala užívat nitrožilně a tak. Já jsem se dostal zase do svý toxický psychózy. Zase jsem byl v situaci, kdy jsem neměl peníze, plus ještě ona tam byla s jinýma klukama, takže jsem to tam nezvládal. Nakonec to vyvršilo hádkou, kdy jsem zase skončil s batůžkem na zádech na ulici. Se zavřenýma dveřma. Takže podobný se to opakovalo, ale už jsem chtěl i trošku sám, protože jsem věděl, že to nemá východisko tady to. Tak jsme šel do druhý léčby, která byla v J. tříměsíční am jsem vydržel tři měsíce, šel jsem na doléčovák. Znova jsem zrecidivoval na doléčováku a to bylo taky kvůli ženský. Spíš to bylo kvůli přítelkyni, ale zase kvůli jiný. Takže jsem šel, ale už ze svýho rozhodnutí, protože ta toxická psychóza, která mi vypršela během tý léčby, tak se mi zase vrátila. Bylo to úplně už neúnosný. Zlomil jsem si občanku v ruce, zahodil jsem všechny dokumenty, co jsem měl o mojí existenci. Přišel jsem o práci. O všechno. Tak jsem říkal:

“takhle to nejde”. Na základě toho, že přemejšlim na těch drogách, jinak dělat takovýhle věci, dostávat se do takovýhle situací. Tak jsem se šel léčit dobrovolně.

T: *Už kvůli sobě.*

R: Už kvůli sobě. Šel jsem do J. na měsíc a po měsíci jsem skončil tady v terapeutické komunitě. Takže tak asi.

T: *Jakou roli ve tvém rozhodnutí k léčbě hrají vztahy s rodinou teď nebo kamarádů nebo ty přítelkyně?*

R: Ja jsem byl rozhodlej, v tom, když jsem šel ještě do léčby, že podporu tý rodiny nebo podporu mámy, že jí nebudu chtít, že úplně s ní utnu kontakt, všechno a tak. Ale byl pro mě strašně důležitěj táta v tomhle. V tom posledním nástupu do léčby, protože to je můj vzor životní. Je to taky člověk, kterej si v minulosti prošel problémem, kterej ustál, přešel ho a je z něho úplně... Můj vzor. Je to člověk, kterej nechybuje nebo aspoň mi to tak přijde. Ten život dokáže si řídit podle toho, jak chce. Je spokojenej v tom životě. Hodně mi přijde, že mám s ním, strašně moc společnýho s tím tátou. Tak to byl muj takovej motor, k tomu, abych se šel léčit, abych s ním neztratil úplně kontakt, jelikož já jsem si i v tom, když jsem bral, tak jsem měl takovou zásadu, že se s ním nebudu vídat, pokud budu na drogách. Tu jsem teda porušil a tím, že jsem to porušil, tak jsem si říkal: “a stop”, tak že to nejde a chci se jít léčit, protože nechci přijít o kontakt s ním a je pro mě důležitěj člověk strašně moc v tý rodině. Tak jsem se šel léčit, abych mohl bejt v kontaktu s ním. Jelikož já mám rodinu, jak v Č., tak v O. Protože naši se rozvedli, když mi byli tři roky, tak teď je to tak jako na půl. Víc mám radši nebo víc mi záleží na tý tátový rodině a hlavně i kvůli nim, abych s nima mohl trávit ten čas. To byl fakt můj takovej motor.

T: *Takže s mámou jsi říkal, že nechceš mít žádný vztahy během tý léčby, to tak máš furt?*

R: Nemám to tak. S mámou ten kontakt jsem navázal. Bylo to postupem toho, jak jsem byl čistej dlouhou dobu, tak jsem měnil názory. Vzal jsem si i skupinu, tady v komunitě na to. Změnil jsem podhled na ten můj vztah k tý máme. Bylo tam hodně výčitek vůči ní a takovejch věcí, který jsem jí strašně moc zazlival, tak jsem měl blok. Takže jsem si na to vzal skupinu. I po tý skupině jsem si tak říkal, jestli nebude lepší to utnout ten kontakt, ale přesto je to moje máma, takže jsem to neutnul ten kontakt. Jsem za to rád, protože na poslední návštěvě, co jsem u ní byl, tak mi řekla, jak to bylo v minulosti, kdy já jsem jí měl některý věci za zlý. To, že se na mě vykašlala, když mi bylo nejhůř a tak. Dozvěděl jsem se, že to vůbec nebylo její rozhodnutí, ale že byla tlačena do toho ze strany přítele, tak úplně mi to změnilo můj pohled

na ní a tak. Teď ten kontakt s ní mám, udržuju ho, ale jakože by to byl takovej zdravěj vztah matky se synem, tak to není ani jako teď. Každopádně jsem s ní v kontaktu.

T: *Tak super. Někdo ještě další, kamarádi, máš nějaký?*

R: Kamarádi. Měl hodně kamarádů, teď momentálně nemám ani jednoho kamaráda venku. Mám jako kamaráda, ale je to uživatel. Je to taky člověk, kterej mi napíše sám od sebe, kdy ani rodina mi saba od sebe nenapíše, vždycky musím já. Je tam ale, je to rizikovej kontakt. Jinak nikoho, kdo by byl v pohodě nemám nikoho takovýho.

T: *Docela se to vyvíjí ty vztahy před tím než si nastoupil a teď. S mámou si vůbec nechtěl mluvit, že jo, a teď už s ní komunikuješ, tak to je pokrok.*

R: Jo docela jo. Ale je to hodně z mojí strany, že říkám, hodně do toho dávám ty energie já, do toho kontaktu. Trošku mě to mrzí teď, že tam není víc úsilí z těch jejich stran, jak z máminy tak z tátovy. Že vždy jsem ten, kdo se ozývá já. A ptám se, jsem zvědavěj jak se maj. Ne že by oni takhle zavolali.

T: *Jak se ta tvoje rodina staví k tý léčbě? Podporujou tě? Jak ti to dávaj najevo?*

R: Každěj si asi představuje podporu jinak rodiny. Já určitě jakou podporu mám, tak mám psychickou podporu, že vždycky když mám slabší chvílky a řeknu jim to, tak oni říkají důvody, proč tady zůstat, v čem je to dobrý, abych tady byl a tak. Trošku, co mám stěžejní je to na základě mého chování v minulosti Kdy jsem mámu okrádal o peníze, tak finanční podpora není. Je to pro mě těžký docela, bez ty finanční podpory, ale může mě to hodně posunout. Psychická podpora tam je. V tom, že byli tady i za mnou na návštěvě. Zajímali se o to.

T: *Oba rodiče?*

R: Jo, sice zvlášť. Máma zvlášť i táta zvlášť, ale byli tady za mnou a vim jako, že ta podpora je hlavně to, že vim, že se budu moc bavit s tím tátou, když budu v pohodě.

T: *Spolupracujou s komunitou?*

R: Jo měli jsme rodinou terapii.

T: *Jako s obě rodičema?*

R: S oběma, ale s každým zvlášť. S mámou byla ta rodinka taková... Bylo to vždycky jedno sezení a já jsem dal hodně prostor, když tady byla máma, na to aby si řešila svoje problémy, aby si mohla s kým povídat tady a říct, co jí hodně trápí a tak. Potom akorád tak byla otázka, že si dává za vinu nebo nedává si za vinu, ale že se ptá sama sebe, v čem byla chyba, že jsem

začal brát drogy. Chtěl jsem jí to tam říct na tý rodince, ale neměl jsem na to sílu. Je to moje máma a nechci jí zranit. I když říkám, mám tam pořád nějaký výčitky, už nejsou tak velký, ale je to takový těžká říct vlastní máme, kde udělala chybu nebo tak. S tím, že já si svoje chyby připouštím a řekl bych jí to taky, že jsem udělal strašně moc chyb. Ale přesto je to strašně těžký. S tátou, když tady byl táta, tak tady byl táta, babička, bráchové tady byli, z tátovi rodiny. Jsem za to strašně rád, že tady byli. Že byla ta rodinka. Viděl jsem tam babičku poprvý brečet na tý rodinný terapii. Dávali tam hodně najevo, že jim záleží na tom, abych to tady dodělal. Takže to bylo úplně super. Řekl jsem jim, co se stalo, jelikož jsem byl v minulosti v jejich blízkosti. Potom jsem se už neozval, protože jsem začal zase brát, tak jsem jim měl možnost vysvětlit, co se stalo, kde byla chyba a tak.

T: *Takže ti vyhovuje, jak spolupracujou s komunitou ta rodina?*

R: Ve směs mě to vyhovuje. Trošku, co mě mrzí nebo štve je to, že ve směs názory odborníků na každého zvlášť nebo na každého, jsou podobný a mají takový jakoby to ty terapeuti ve směs stejný věci jakoby ke každému. Že by bylo dobrý to tu dokončit. To je jeden z příkladů. Mrzí mě to, že to nejde do tý individuality. Možná, že kdyby zavolali mojí garantce, tak asi by to bylo individuální, ale že hodně daj na takový ty obecný informace. Myslim si, že by to mohli brát tak, že se koukat na to, že taky mám svoje myšlení, že nejsem jako každej, že by to mohli ty rodiče rozdělovat. Že by snad trochu toho zdravýho rozumu a ne jenom tý odbornosti. Ale jinak jo. Každopádně se mi libí ta spolupráce komunity s rodičema. Tu možnost mi tu dávaj, ta komunita mi tu dává tu možnost s těma rodičema řešit, co bych s nima ani já sám o samotě já neřešil. Takže za to jsem strašně rád, že tady ta možnost je taková.

T: *To je tady jeden terapeut, kterej dělá ty rodinný terapie nebo proč to nebyla ta garantka?*

R: Je tady specialista na to. Šéf komunity Láďa, kterej sám o sobě říká, že ty rodinky dělá dobře. Myslim si, že je dělá dobře, ale bylo to takový divný, kdy já jsem tady byl chvíli a ten Láďa si myslim, že o mně moc nic nevěděl. Neměl jsem možnost s ním moc mluvit a tak. Tak jsem měl z toho trošky strach, aby to zas nebylo v tý obecnosti. Ani jsem se nezajímal o to, jestli vůbec by ta garantka tu rodinku mohla se mnou udělat. To je taky fakt, to mě nenapadlo ani.

T: *Že říkáš, že by to bylo třeba lepší vid'?*

R: To mě nenapadlo, ale každopádně myslím si, že by to bylo určitě lepší, kdyby tu rodinku vedla moje garantka, která o mně ví. Ví o tady těch věcech, co se týče rodiny, tak já to tam přináším skoro na každý sezení, co s ní mám. Takže určitě by to bylo v něčem lepší.

T: *Spolupracujou rodiče třeba s jinejma organizacema, kromě tady té terapeutický komunity?*

R: Jako myslíš s organizacema na závislost?

T: *No.*

R: Já mám pocit, že moc ne. Já mám pocit, že ne, ale každopádně si myslím, že spíš táta, když už. On má hodně známých, takže se spíš baví s nějakým známým o tom, o těch problémech. Nebo že si sám na internetu najde tu problematiku vůbec tý závislosti a tak. Myslim si, že to tak je, protože dřív, třeba před rokem, kdybych s nim něco řešil, tak má hodně suverénní pohled zdravýho člověka, nezávislýho člověka a hodně by na mě kladl otázky: “proč jako to nejde normálně, proč normálně nemůžeš pracovat, proč nemůžeš žít život jako každej jinej, proč zase spadáš do těch drog a tak”. Teď už se na to tolik neptá a víc mě chápe. Takže mám buď pocit, že s někým komunikuje anebo že si to zjišťuje, že už ví, že to není tak jednoduchý, říct si nechci a že už to dokáže chápat ty problémy, že to je trochu složitější.

T: *Co je pro tebe ve vztahu k rodině nejdůležitější?*

R: Nejdůležitější ve vztahu k rodině. Z jaký strany z mojí nebo z jejich?

T: *Z tvojí. Co od nich třeba potřebuješ.*

R: Co od nich potřebuju. Já od nich potřebuju, nebo chtěl bych i potřeboval bych upřímný zájem o mně. Ne zavolat v momentě, kdy se něco řeší nebo tak, ale zavolat, v momentě, kdy by měli zájem fakt se zeptat, jak se mám a tak. Co bych potřeboval...

T: *To tam není tohle, že by ti zavolali, když potřebuješ, že ty musíš že jo?*

R: Že spíš já. Občas si říkám, jestli vůbec ví, že jsem. Ale to už jsou takový extrém. Potřeboval bych asi i upřímnost od nich.

T: *To ti taky chybí jo? Je něco, co na tom oceňuješ na tom vztahu k nim? Co je dobrý?*

R: Asi to, že to se mnou ještě nevzdali. Tak sice mi je dvacet dva, ale už je to moje třetí léčba. Tak že to ještě nevzdali.

T: *Vnímáš nějaký problémy ve vztazích k rodině? Že by tam mohli nějaký nastat?*

R: Do budoucna?

T: *Jo nebo teď.*

R: Problém je určitě od strany mámy, tak její přítel je pro mě jeden velkej problém. Je to člověk, kterej má úplně jiný zásady než máma, vůbec než naše rodina. Máma je s ním nespokojená. Je to spíš v tom smyslu, že mám s ním problém já, když se máma trápí. Tak hodně s tím mám problém já, s tím člověkem. Vidím to jako problém do budoucna ve sblížení se s tou mámou, kdyby jako tam k tomu došlo, tak tam pořád je ten otčím, se kterým se nemůžeme vystát oba dva. Co se týče tátový strany, tak jako jedinej problém teď momentálně vnímám to, že se k nim nemůžu přiblížit teď momentálně. Že i následující půl rok, dejme tomu tři čtvrtě rok budu od nich celkem daleko, jelikož moje další kroky povedou do B. na doléčovák. Tak oni bydlí u O. kousek, takže je to nákejch dvě stě padesát kilometrů daleko a nevím, jak na tom budu časově, protože budu muset chodit do práce, chci si dodělat školu a určitě koníčky budu mít, takže teď tohle všechno skloubit s těma návštěvama tam, tak to pro mě bude problém, ale každopádně určitě to budu chtít udělat, tak abych s nima mohl trávit co nejvíc času. Takže za těch třičtvrtě roku si říkám, že bych se tam mohl přestěhovat. Každopádně tam do jejich blízkosti na M. k tátově straně.

T: *Takže B. tam je nejbliž k tátovi?*

R: Nejbliž je tam O., ale já jsem zase jsem si zavařil do budoucna v minulosti, že jsem už absolvoval doléčovák v O., ale odešel jsem tam s tím, že jsem tam měl dluh, kterej jsem tam nezaplatil. Tím pádem tam nemůžu jít na ten doléčovák.

T: *Tak apson zkusíš náký další, jak to chodí jinde. Takže je pro tebe ta podpora blízkých důležitá, že jo, v průběhu tý léčby. Máš o koho se opřít, ne? Toho tátu hlavně.*

R: Určitě jo. Já si říkám, jak by to bylo, kdyby to nebylo vůbec, kdyby jsem vůbec neměl ten kontakt s nima a vůbec bych neměl asi žádnou... Nebo měl bych motivaci, ale bylo by to o hodně těžší bez nich. Bylo by to fakt o dost těžší.

T: *Tak ti děkuju. Ještě bych se zeptala třeba, co jsi vystudoval?*

R: Co jsem vystudoval? Vystudoval jsem... Nevystudoval jsem nic. Mám základní školu a mám ukončenou druhou ročník střední školy obchodní, obor obchodník s maturitou.

T: *To si chceš dokončit tady ten obor?*

R: Je to teď věc, kterou hodně řeším aktuálně. Nevím jestli to chci přímo dokončit, ale asi spíš budu chtít na obor dělat rukama něco. Abych uměl něco rukama a chci maturitu určitě, potom časem si dodělat.

T: *To budeš řešit až v další fázi jo? Nebo to už řešíš, co bys chtěl?*

R: Asi na číšníka bych chtěl jít. Protože se mi líbí to prostředí, potřebuju mít kolem sebe lidi a pořád bejt někde mezi lidma, takže jsem si vybral jako obor číšník.

T: *Řek bys mi ještě nakonec kolik ti je let prosím?*

R: Jo, dvacet dva let.

T: *Jak dlouho tu už jsi?*

R: Jsem tady sedmý měsíc.

T: *Sedmej? Jo. Máš ještě něco důležitýho, co bys chtěl dodat? Nebo jsem na něco zapoměla?*

R: Nenapadá mě nic, aniž by ses zeptala.

T: *Tak ti moc děkuju za rozhovor.*

R: Jo, není zač.

Přepis rozhovoru s Jaroslavem

T: Mohl bys mi, prosím, říct o tom, jak ses stal závislým?

R: Takže závislosti u mě asi spočívaly v tom, že vážla komunikace s rodičema. Takže závislejší jsem začal být na alkoholu už v hodně raném věku, dá se říct v pubertě, už někdy v patnácti letech při první příležitosti nějaké jít někam na zábavu. To bylo v patnácti nebo šestnácti, to je jedno. Takže tam jako... a tam jsem si začal kompenzovat, to, co jsem si doma myslel, že nemůžu. Takže obrovské frajer napítej, velký ramena, holky. Najednou s tím alkoholem v krvi nebyl problém nic. Rvačky. Sebevědomí, který mi do té doby chybělo doma. U mě to spočívalo fakt v té komunikaci s rodičema, protože já nevím v kolika, ve čtyřech v pěti letech mám takovej dojem, si mě naši osvojili z děčáku do pěstounské péče, ještě spolu s dalšíma třema sourozencema, který jsou vrstevníci, ale ty takový problémy jakoby neměli úplně, takže tam ta komunikace byla od nich k rodičům úplně normální, ta moje byla taková podnícená strachem. Bátl jsem se autorit. Je jsem vnímal jako autority. Že jsem tu péči měl tu samou, viděl jsem to samý, tu samou péči, ale naši prakticky nevěděli, jak se mnou komunikovat. Takže od malička jsem jezdil k psychologům, aby naši věděli, jak se se mnou vůbec mají bavit.

T: To je vidět ta snaha, že se snažili o tu komunikaci.

R: To jo. Snažili se furt. V té pubertě to bylo asi takový komunikačně na jednu stranu i dobrý, asi nejlepší, protože přirozeně nějaký to sebevědomí člověk má v pubertě i bez toho alkoholu, ale nebylo to asi takový. Hodně to spočívalo taky v mé tendenci srovnávat se se sourozenci. Protože neměli úplně poruchy soustředěnosti jako já. Já jsem měl při učení šíleně velký poruchy soustředění. Měl jsem obrovské bloky v tom. Když jsem byl uvolněnej, tak jsem pochopil všechno. Když se máma s náma učila, jakože se s náma učila, když jsme byli malý a k něčemu nás dokopala každopádně, to určitě, sto procentně jo. Bez ní bysme byli, nebo já určitě, bych byl asi, bych řekl, že možná negramotnej. Nějak jsem k tomu ty předpoklady podle těch psychologů měl. Na jednu stranu říkali, že mám potenciál, ale že asi nevidí možnost u mě ten potenciál rozvinout. Že tam byly ty komunikační bloky. Asi úplně jsem ho nerozvinul, to si myslím, že ještě asi ne. To až teď jsem začal mít chuť se sebou něco dělat. Ale spíš tomu dávám prostor až po tady jako, po komunitě. Tady tolik času na to není nebo není, tady si ho nehledám, protože toho času tady je málo. Když už ho mám, tak ho využívám k odpočinku. Asi to celkově u mě fakt spočívalo v té komunikaci a ve srovnávání se se

sourozencema, který byli normální. I když nežijou všichni úplně normálně, nebo normálně, jak se to vezme. Vždycky tam něco bude.

T: *To jsou tři bratři nebo tam je i ségra?*

R: Je tam brácha a dvě ségry.

T: *Jsou všichni mladší jak ty?*

R: Jsou všichni stejně starý jako já. To jsou vrstevníci.

T: *S nima jsi měl dětství jaký?*

R: Já bych řekl, že hezký. Podle mě určitě dobrý.

T: *Rozuměli jste si?*

R: Tak taková ta komunikace byla ještě normální, s nima jo, ale s rodičema jsem měl prostě blok. Do teďka mám i bloky se úplně zasmát, jako už loni jsem se o to hodně snažil, protože jsem si to víc uvědomoval z čeho to pochází. Vůbec jsem nevěděl, že to je blok, kterej pochází ze strachu z autorit. Proto i tady mám občas tendence nebo aspoň do nedávna jsem měl tendence se autoritám stavět tou obrácenou tendencí útoku. Ona není obrácená tendence, ale ona je to ta samá. Útok a strach mají obrovskou souvislost. Takže asi tak.

T: *To je jako by ses jim bránil.*

R: Jasně. Ale u rodičů vždycky jsem viděl, jako dítě asi ne, ale viděl jsem na nich snahu se mi přiblížit a já jsem nevěděl jak. Vždycky jsem byl v rozpacích, když na mě reagovali jako na ostatní s nákou pochvalou nebo takový. Ale máma vždycky odmalička říkala už, jako od našeho dětství říkala, že nás nebude za nic chválit, protože to děláme všechno pro sebe. Prosazovala hodně spartánskej způsob výchovy, takovej docela tvrdej. Jsme fakt makali od malička, furt.

T: *To jsem ještě neslyšela tady to, že by někdo prosazoval u dětí.*

R: Na druhou stranu, si myslím, to psychologové doporučovali, protože jako děti jsme jezdily s našima na srazy pěstounů, což organizoval fond ohrožených dětí. Pod tu nadaci jsme spadali nebo spadáme prakticky furt, jako naši. Já už dávno ne. To se jezdilo na takový srazy tejdenní, čtrnáctidenní. Někej program pro děti tam. Rodiče měli debaty mezi sebou o tom, jak vychovávají děti. Pro naše to bylo, svým způsobem, hodně přínosný, ale přestali na tady ty srazy jezdit ve chvílích, kdy viděli, že některý pěstouni toho zneužívaj, jako vyloženě pro svůj prospěch finanční. Protože takový lidi bohužel jsou. Já jich znám taky hodně.

T: *Ty jiný rodiny?*

R: Jo.

T: *Oni za to mají peníze. Takže vy jste nebyli adoptovaní?*

R: Ne. My jsme v pěstounské péči. Adoptovaní děti, teda rodiče, který si adoptují děti, tak nemaj takový příspěvky jako ty pěstouni.

T: *Jo. Nedělali to vaši z finančních důvodů, ne?*

R: To jsem přesvědčenější, že ne. To určitě ne. Ty fakt do nás cpali první poslední. Oni nás zase svým způsobem nerozmazlovali. Nemohli jsme si přát hračky, nějaký luxus, ale nikdy jsme neměli hlad nebo nechodili jsme otrhaný. Do té školy jsme měli všechno. A to s nima dneska hrozně moc cejtim, že mám tendenci se jim za to odvděčovat. Až je mi to úplně líto, co si s náma vytrpěli. I od těch sousedů na vesnici, malá vesnice. Lidi tam do nich... Některý nás podporovali, jako rodinu. Některý to, takový ty starší ročníky, ty to zavrhovali jako cikáni nemůžou bejt normální. Mámě říkali, jaký tam bude ukrutný zlo a takovýhle.

T: *Ježiš, to je hrozný.*

R: Ono svým způsobem, se to bohužel stalo u těch mladších sourozenců, co si naši brali. Já je ani nepovažuju za sourozence, jako bohužel. Je to chladný, ale já to říkám na rovinu, že ne.

T: *Jako že měli ještě další jako ty pěstouni? Jako až po vás?*

R: No. Jasně. Já nevím, jestli si je vzali, když mi bylo plus mínus šestnáct. To už bylo od nás docela daleko. Tak si naši vzali ještě potom dva malý sourozence, těm bylo každému asi dva roky, plus mínus. Potom ještě další dva. Vzali si vrstevníky nebo tam je rozdíl asi rok, plus mínus, jejich jako od nich a od nás patnáct let nebo víc.

T: *To už je pro vás velký rozdíl věkové s nima.*

R: No a úplně jsme se s nima nesžili.

T: *Ty jo, to vás tam bylo teda.*

R: Dohromady deset.

T: *Líbilo se ti to?*

R: Já úplně nevím, jestli jsem na to byl zvyklej. Já myslím, že ne. Jako mě tam ty sourozenci... Já jsem byl hodně přísnější na ně, až mě naši od nich odháněli, protože jsem začal upřednostňovat, bohužel asi, jsem taky začal bejt... Jsem začal upřednostňovat nějakou výchovu, kterou naši aplikovali na nás, nebo máma hodně. Což ale dobře nebylo, protože jsem se od nich hodně oddálil. Mě to bohužel ani nemrzí, protože se to tam trochu

vyrovnávalo. Naši už byli ve věku, kdy říkali, že je berou spíš jako vnoučata. Takže k nim byli mírnější. Na nás byli hodně tvrdý. Za co ale jsem dneska rád. Ani jsem nechtěl třeba... Nebo spíš to byla podvědomá reakce nebo z pocitu povinnosti, že musím bejt na ně taky takovej. Takže jsem na ně byl hodně přísněj. Mě to je dneska jedno. Protože z nich se vyvinuli úplně neskutečný parchanti, ale neskutečný, protože naši je fakt rozmazlovali a dneska toho sami litujou. Protože je okrádali o šiléný peníze. Bohužel už jen z principu je okrádali. Ještě do nedávna. Ještě loni, tam dva bráchové... Pro mě je to obrovskej psychickej problém, protože jinak se tím furt zabývám. Protože ty rodiče si je vzali z děcáku, na ně neplatí. Brali si takový ty rychlo půjčky a nosili to domů. Vysmívali se jim do očí. Chystali na ně podvody úplně neskutečný. Falšovali jejich doklady. To jsou lidi, který vůbec do tý rodiny nepatří.

T: *Šiléný.*

R: Já říkám mámě na rovinu a říkám jí to vždycky, že pro mě tady ty dva ubožáci nejsou rodina.

T: *Bere to taky tak máma?*

R: Toho jednoho už vyhodila a toho druhýho se bojí vyhodit, protože ten si sám neutře ani prdel. To je takovej chudák. Ten si to kompenzuje tím, že si hraja na strašnýho elegána, ale nevydělal si nikdy ani korunu. Už asi tři roky předstírá, že chodí do práce. Naši ví, že nechodí, ale oni se ho bojí vyhodit. Táta by ho vyhodil okamžitě, ale máma se bojí. Máma se o něj bojí.

T: *To chápu.*

R: Najednou zjistila, že je pozdě. Nevim, to já jim už domlouvát nemůžu. Já jsem kvůli tomu se loni dostal znova do Č. Nějak bych to asi i vydržel. Všechno bych to i dal. Půl roku na to, co jsem odešel z Č., vrátil jsem se domů, tak jsem začal zase chlastat, protože už jsem byl nervama úplně na zhroucení.

T: *Ty ses vrátil k rodičům?*

R: Právě to byla taky chyba, že jsem se vrátil k rodičům. Ale já jsem měl pocit, že je v tom nechci nechat samotný, protože jsem viděl, co se děje.

T: *Kvůli těm sourozencům mladším dvoum.*

R: Jasně. Taky jsem za ně vyházel všechny peníze, který jsem do tý doby našetřil a šel jsem do Červeňáku, aby oni neplatili ty exekuce, protože máma byla zoufalá a nechtěla, aby na

začátek se zadlužili v jedna dvaceti ve dva a dvaceti letech, aby se zadlužili takovým způsobem, že to budou splácet celý život.

T: *Jo ty si zaplatil dluh za ty děti.*

R: Protože to máma platila. Přemlouvala tátu k tomu, aby to zaplatil. Tak táta to platil. Nechtěl samozřejmě. Ale on na mámu hodně dá, protože viděl, že byla zoufalá. Mě to sralo taky, tak co jsem mohl, tak jsem taky zaplatil. Dneska si říkám, že bych je radši... To nemá cenu ani mluvit. Dneska toho lituju, že jsem to dělal. Ale já jsem to dělal pro naše, ne pro ně. Tak zase. To já si vydělám. Strach nemám, že ne.

T: *Jak si teda začal s téma drogama?*

R: Prvně jsem se zhulil na vojně. S drogama jsem nikdy úplně nezačal, jako s tvrdejma. Začal jsem s chlastem plus mínus patnáct šestnáct let, což bylo takový to jednou za čtrnáct dní, víkendový pití nebo to byly jen ty soboty. Někej interval tam už tenkrát byl. Pak po učňáku na vojně, kde se ten interval zkracoval. Víceméně na víkendový pití pravidelený a tam asi. Tak nějak nárůst sebevědomí. Člověk je ve fyzické kondici a všechno. Tam jsem začal ztrácet pocit nějakýho svýho místa prostě doma nebo někde vůbec. Co jsem si uvědomil až zpětně. Takže tam jsem se prvně zhulil, což mi tenkrát neudělalo dobře ani trochu. To byla taková příležitost, někdo tam vytáh brko, tak jsem se zhulil, u piva ještě k tomu, což mi fakt dobře neudělalo. Držel jsem se ještě jenom v tom pití, v hluvozvkách jenom v tom pití. Pak i rozchody s přítelkyněma různějma postupně jsem taky utvrzoval chlastem. Hulit pravidelně jsem začal až v jedna třiceti letech.

T: *To už si chlatal hodně během tady toho?*

R: Když jsem začínal hulit, tak jsem ten chlást pomalinku pouštěl.

T: *Jsi to vyměnil.*

R: Spíš jsem to vyměňoval za hulení. Takhle během teďka posledních, já nevím, pěti, šesti let, šesti let tak jsem to vyměňoval úplně za to hulení. Sem tam jsem se ještě napil, ale pořád jsem ještě upřednostňoval spíš to hulení. Vyzkoušel jsem pervitin. Ale tam jsem rychle pochopil, že bych šel do prdele. Že ztratím všechny návyky pracovní a všechno. Protože to mě přestalo bavit za měsíc všechno. Už jsem nemyslel na nic jinýho než na ten fet. Přitom toho nebylo moc. V uvozovkách nebylo moc. Bylo moc. Bylo to na základě ovlivnitelnosti mojí tehdejší, protože jsem odešel z doma, nevím v kolika, v jedna dvaceti ve dva a dvaceti, už nevím sám. Ve dva a dvaceti jsem odešel z domova a ve zlym, kvůli chlastu. Protože naši se nechtěli dívat na to, jak každé víkend chlastám. Nic jsem doma pořádně ani nedělal. Do práce jsem chodil

furt, to jsem si vždycky držel. Ale nák jsem už byl docela už arogant, si myslím a s našima už jsem nekomunikoval vůbec. Tam jsem se začal hodně uzavírat po tý vojně, z pocitu viny. Protože na vojně jsem provedl průser. Tam jsem rozsekal auto ožralej a už jsem kazil pověst rodině. Což hodně trápilo tátu, mámu taky. Takže po vojně jsem hledal práci. Dlouho jsem jí najít nemoh, asi dva měsíce, což mi naši dávali neskutečně sežrat. Že nebudu doma, když nebudu mít práci, což chápu. Ještě že jsem jí pak našel. Hodně to vycházelo z toho pocitu, že jsem neměl práci. To pro mě byla taková spouštěcí situace. Nevím jestli kompenzace, ale neuměl jsem řešit problémy. Neměl jsem s kým o tom mluvit, neuměl jsem se svěřovat. Pořád tam byl ten komunikační blok. Takže jsem chlastal hodně, když jsem neměl tu práci. Ale to jsem chlastal furt. Na základě nevydařenejch vztahů, protože vztahy mi logicky nemohly fungovat, když jsem nijak nekomunikoval. Nevim no. Pak jsem byl dlouho venku. Ne že úplně na ulici, to bylo takový napůl. Nák jsem živořil. Šel jsem od jednoho živnostníka ke druhýmu. Střídal jsem práce hodně. Nák jsem začal bejt asi i konfliktní. Hodně jsem provokoval, když jsem byl ožralej, protože ono ti narostlo sebevědomí, který mi do té doby chybělo. Tak jsem si to hodně kompenzoval chlastem, ale tenkrát jsem si to neuvědomoval takhle úplně. Asi spíš jenom pod takovou tou klasickou frází, že nalitej člověk má velký ramena. Tak to jsem viděl. Možná že jsem toho i zneužíval i pro komunikaci, pro seznamování a takhle. Prostě jsme na tom odbourával svoje bloky na tom chlastě. Hulit jsem začal pravidelně až v jedna třiceti, když už jsem chtěl mít klid, když už jsem hodně uzavřenej do sebe, protože jsem se toulal venku s pocitem, že už domu nesmim a už nikdy nevidim naše a já nevím, co všechno. Pocity viny z toho, jak jsem odešel. Jestli jsem pro tátu nebyl dost šikovnej a takovýhle. Že jsem v něm měl vzor, ale tenkrát jsem si to neuvědomoval, tak to většinou bejvá. Pak už jsem byl hodně uzavřenej do sebe a to hulení ve společnosti jsem vyměnil. Už jsem chtěl hulit sám, vyloženě sám. Nějak se hodně rychle umrtvit nebo jak to říct. Hodně rychle vypadnout z reality, protože jsem si v tom hledal svoje světy, kde jsem myslel na všechno možný, co mě do té doby tížilo.

T: Takže ty jsi odešel od rodičů v jedna dvaceti, pak jsi hodně chlastal, že jo, a střídal jsi práce až do jedna třiceti, kdy si začal hulit.

R: Jasně, střídal jsem práce. Odešel jsem k jednomu živnostníkovi, kde jsem dělal tři roky a bylo taky... Tam to bylo postavený na tom, že jsme tam dělali celej den, furt někde něco na stavbách, na katru jako na pile v truhlárně, všechno možný. Strašně málo platil. Měl jsem pronajatej statek, kde jsem měl zvířata, drůbež a tak nějak jsem se tam snažil hospodařit a měl jsem hrozně málo peněz. Pil jsem do toho. Ale pořád jsem dělal u něj, ale začalo mě to srát až

ve chvíli, kdy jsem se seznámil s jednou holkou a ta mi otevřela oči, jak žiju, že žiju jak hovado. Vydělávám pár korun a tohle všechno. Pak mě to teprve začalo srát, takže tam ta ovlivnitelnost byla, ještě do nedávna hodně. Taky potom to vycházelo i z toho, že jsem se dostal jinam, dostal jsem se do fabriky do automobilky, kde jsem najednou potkal hromadu lidí. Bydlel jsem na ubytovně s hromadou lidma. Ty lidi byli buď vrstevníci nebo mladší. Takže se chodilo na pařby a všechno možný. Takže tam už to hulení začalo narůstat. To mi bylo plus mínus těch sedm a dvaovlcet, osm a dvacet. Takovej už trošku tragéd. To jsem ani ještě pořád neměl problémy navazovat vztahy. Tenkrát jsem ještě vztah měl. Už zase s jinou slečnou, ale měl. To pak asi abych neztratil tvář před lidma, tak jsem se i nechal zneužívat. Že mě to i v podstatě sralo, ale neuměl jsem se ozvat, protože jsem pořád měl za to, že to k tomu patří. Pomáhat ostatním, ale pořád se mi to nevracelo. Takže jsem byl hodně ovlivnitelnej. To už byl zase další zásek v podvědomí. Něco špatně, že je. Tam jsem začal už hulit pravidelnějc. Pak se to hulení okolo mě začalo motat hodně a já nevím, do těch devět a dvaceti, když jsem byl v P.

T: *Ty jsi skončil v tý automobilce a šel si do P.?*

R: Pak jsem dělal načerno všude možně. Protože pak jsem tam krachnul kvůli chlastu. Tam jsem krachnul kvůli chlastu. Nechal jsem to já víceméně tu práci. Ňák jsem měl, nevím... Začal jsem žít mezi mladšíma lidma. I ty, co byli stejně starý se mnou, tak Ňák bylo hodně přistěhovalců, bylo hodně lidí z ciziny a Ňák se mi zase začínali otvírat zase nový obzory. Hodně jsem se nechával ovlivňovat slibama od lidí, který ve finále nezaplatili. Pak jsem se dostal do sraček, že jsem neměl už ani doklady u sebe, nic.

T: *Cože? To je hrozný.*

R: To je takový. Ale musel jsem si tím projít. Na jednu stranu si říkam dneska, že je to dobře. Protože dneska už bych se takhle ovlivnit nenechal ani omylem.

T: *Máš ty zkušenosti teď.*

R: Že už vim, když někdo mluví, tak vim, co říká už.

T: *Takže jsi byl v P. a co dál?*

R: Tam teprve jsem začal si hulení kupovat, když jsem na to ty peníze měl.

T: *A předtim?*

R: Předtim ne. Předtim se to kolem mě motalo pořád. To bylo ještě takový příležitostný, těch sedm a dvacet, osm a dvacet, devět a dvacet. V těch devět a dvaceti jsem byl P., tam jsem byl

dva roky, plus minus nějaký měsíc. Tak jsem se zase dostal jinam. Pořád přes lidi, přes živnostníky. Pořád jsem putoval od jednoho ke druhému. Ten nezaplátil, tak jsem šel ke druhému. Pořád jsem se bál najít si normální práci. Ani na pracák jsem nešel. Ty dva roky jsem dělal načerno. Ani žádnou podporu nebo socialku jsem nečerpal. Vůbec nic. Ještě jsem to platil exekučně potom. To mě potom dohnalo až dýl. Hromada exekucí mě potom dohnala. Takže naštěstí mám všechno zaplácáno. Trvalo to šest let ale.

T: *Paráda.*

R: Dohromady přes pět set tisíc, ale vždycky mě drželo to, že jsem měl práci.

T: *To by ses z toho jinak nevymotal.*

R: To ne. V těch osm a dvaceti jsem vyzkoušel prvně piko.

T: *Prvně co?*

R: Pervitin. Ale to je to, co jsem říkal, že to mě rychle pustilo. To bylo ale taky na základě toho, že jsem tam bydlel na ubytovně, jak jsem dělal v té fabrice, kde bydlela hromada lidí. Pro mě se chovali dost divně. Já jsem do té doby o pervitinu... Jenom jsem to slyšel to slovo, ale jinak jsem o tom neměl ponětí vůbec co to je. Najednou tam ty lidi smažili okolo mě úplně všichni a já jsem to hrozně dlouho neviděl.

T: *Takže si to ani nevěděl, že to dělaj?*

R: Ne. To jsem možná, já nevím, půl roku jsem to neviděl, protože se přede mnou schovávali. Což to chápu, protože nevěděli, co jsem zač. Pak jsem se k tomu jednou přimotal. Byla tam i hromada holek. Taky feťáček, ale vypadaly dobře nebo normálně, ale i dobře. Taková kompenzace, že jsem hledal progresivnější typy k sobě, což dneska vím, že bych nechtěl ani omylem. Ale tenkrát... Takže zase ovlivnitelnost. Bohužel jo. Prostě jsem nechtěl bejt pozadu. Takový to klasický, když jsem začal kouřit. To mě taky naučila ženská. Ty dobrý holky, který o mě stály, jsem odmítal, protože jsem pořád podvědomě hledal progresivnější typ. Já to teďka nechápu třeba.

T: *Co tím myslíš, tím progresivní typ?*

R: To většinou jsou ty smažky. Takový ty ostřejší lokty. Teda chápu to, ne že to nechápu, ale nebyly progresivní v tom dobrým směru přemejšlení. Prosazovaly si něco, co mě tenkrát ničilo úplně se vším všudy. Máma vždycky říkala: "ty potřebuješ ráznější ženskou, která tě dá do latě". Klasika tohle. Ale dneska chápu, proč to říkala.

T: *Ona taková taky byla, jsi říkal. Docela rázná.*

R: Právě. Právě proto, to chápu. Protože člověk si podvědomě právě že hledá vzor mámy. Dneska to chápu. Nevim, jestli bych hledal úplně to samý, ale vlastně jsem to dělal. Máma za mlada byla taky taková docela divoká, jakože pařila, všechno. Ale takovej ten temperament. Já tomu říkám progrese. Tak u feťáček je to progrese. Ale takovej ten mámi temperament uměla převést na tu praktickou stránku věci. Hlava rodiny. Takovej ten hlavní motor. Táta zabezpečuje technicky všechno, vydělává. Máma taky jako pěstounka, ale pořád tam ten chod je společnej. Oni se doplňují tady tím. Pro mě je to takovej klasickej ideální vzor rodiny. Táta na co šáhne, to umí. Máma takovej ten spíš sociální typ.

T: *Máš pocit, že ti rozumí máma?*

R: Já mám pocit, že mi rozumí oba, ale s mámou se spíš víc bavím. Ale to je protože u táty mám ještě pořád takovej trošku blok, kterej se snažim teďka hodně odstraňovat. Já jsem se s nim za mlada třeba vůbec nebavil, protože jsem nevěděl jak. Já jsem se bál něco říct, protože když jsem něco řekl, tak to byla píčovina a pořád mě shazoval, ale oni to opravdu píčoviny byly, dneska když to tak ňák si uvědomuju, tak to fakt píčoviny byly. Ale dneska už asi nemám takový ty bloky, který by mi ňák to... Právě že přes ty bloky jsem se snažil něco říct, ale vždycky jsem to řek v ňákym stresu. Spíš z pocitu povinnosti. Tady to postupně, už je to něco jinýho teď. ňák to neumim popsat, ale když se spolu bavíme, tak je to přirozenější. Právě že jsem to hledal přes ňáký témata. Zkoušel jsem to přes témata, který jsou mi blízký. Takže jsem věděl třeba, že když jsem potom začal hospodařit sám v těch dva a dvaceti nebo tři a dvaceti na tom statku u toho živnostníka, když jsem odešel od našich ve zlym, tak jsem si vzpomněl na to, že jsem víceméně napodoboval tátu. To mi došlo až hodně dlouho po tom, že jsem dělal to, co dělal on, všechno, zahrádku, zeleninu, tady tohle všechno. Takže přes takový tyhle témata s nim navazuju takovou tu komunikaci, která mi tenkrát chyběla. Občas zabrousíme do normálního sociálního tématu nebo to říkám jako moc to, ale občas se bavíme o něčem, i o lidech třeba. Víceméně když mluvím třeba o sourozencích, něčemu se i občas zasměju, že ten dělá tohle a tamten tohle. Nebo já, že jsem dělal tady to špatně. Už se tomu i umím zasmát. To je takový to, co nás víc přibližuje k sobě, takový to... I ňákou radu od něj. Nebo když mluvím tady o svých problémech nebo když jsem s ním mluvil o tom, že se půjdu léčit, tak mi na to dal svoje názory. Hodně stručný, ale výstižný. Jednoduchý a výstižný. Máma je takovej ten typ, která má potřebu mi to víc přiblížit, protože mě má pořád za toho blba, kterýmu to musí vysvětlit, ale to je normální. To je její způsob komunikace. Teďka v poslední době to tak není. Teďka mi přijde, že se mnou mluví přirozenějc než kdykoli jindy.

T: *To se změnilo tady během léčby?*

R: Já bych řekl, že hodně.

T: *I s tátou? S tím taky mluvíš jinak, jsi říkal.*

R: Taky. Ale už jsem na to navazoval nebo už jsem se o to snažil, já nevím, před rokem, když jsem vyšel z toho Č., tak ale i před tím. Ale šlo to postupně. Po tom Č. to bylo o něco lepší. Teďka je to taky o malinko lepší, ještě nemůžu říct, že je to na takový úrovni, kterou já bych si představoval. Na druhou stranu ani nevím, na jaký úrovni by to mělo být. Možná, že už to dávno dobře je. Já to sám nevím úplně. Špatnej pocit z toho nemám a to je asi možná to směrodatný, že z toho špatnej pocit nemám, protože teď mám pocit, že kdybych se ho zeptal na cokoli, tak mi odpoví normálně v klidu. Kdybych se ho zeptal tenkrát, já nevím, před patnácti osmnácti lety, tak by se možná podivil, co to melu za píčoviny.

T: *On se taky mění, že to není jenom o tobě.*

R: Taky svým způsobem. I když jsem měl dlouho pocit, že se se mnou snaží mluvit opatrně. Máma se mě na to nedavno ptala, že sem volala, chtěla mluvit s nějakým terapeutem, se jich chtěla zeptat na to, jak maj se mnou mluvit. Ona se hodně zajíma o to, o naši problematiku.

T: *To je skvělý, že takhle se snaží.*

R: Hodně moc. Já jsem jí řekl úplně normálně, jako jsme se bavili vždycky. Protože to je takový to, z čeho jsem já měl loni obrovský trauma, když jsem přišel domu z práce, že jsem se nastěhoval zase zpátky k rodičům než se zase finančně rozhoupu, osamostatním. Tak jsem cejtíl, že se mnou mluví jinak.

T: *To se ti nelíbilo?*

R: Ne. Právě že jsem to viděl a pak jsem jí to i vyčet. Půl roku mi to trvalo, než jsem to uměl zformulovat. Došlo to k hádce. Až teprve potom jsem jí řekl, že to cejtím, že se mnou mluví úplně jak s debilem, jak s malým dítětem, že to už se nedá poslouchat. Na druhou stranu jsem z mámi cejtíl bezmocnost, bezradnost, že už nevěděla jak. To bylo těžký, tam jsem se hodně nechal narušovat těma bráchama, který dělali ty dluhy a všechno. To jsem nemoh vystát, to když jsem viděl, jak jsou naši z toho úplně zoufalý. Na Vánoce neměli pomalu na normální nákup. K první léčbě mě přesvědčili naši. To každopádně.

T: *Jak to teda bylo? Zůstali jsme u toho, když ti bylo, já nevím, dvacet sedm, byl jsi v tý P., tam jsi pracoval načerno.*

R: Pak jsem se dostal do M. k jednomu živnostníkovi. Pořád jsem dělal načerno. Pak od M. to bylo kousek do Z., kde jsem prakticky začínal. Nebo předtím v K., ale pak jsem se dostal do

Z. do automobilky a potom do P. Z tý P. jsem se dostal a za dva roky jsem se dostal zpátky do Z. přes ty živnostníky. Zase jsem se vrátil, do tý samý automobilky. Potom ještě do masokombinátu, protože to v tý automobilce jsem fungoval už ani ne měsíc. Už jsem si tu práci neudržel. Nemusel jsem sice nikam dojíždět nic, bydlel jsem tam na ubytovně. Ale už jsem začal chlastat hodně. Asi z pocitu, že už zase mám jistou práci na smlouvu. Sice pod agenturou, ale měl jsem něco jistýho.

T: *Proč si kvůli tomu chlastal?*

R: To bylo to, že mi zlenivěla vůle.

T: *Jo, že už ses nemusel tak snažit.*

R: Přesně tak.

T: *Jak si na tom byl během tady toho s vašima nebo se sourozencema, celkově s rodinou?*

R: Já jsem s nima nekomunikoval devět let prakticky.

T: *Od té doby co jsi odešel?*

R: No, to nebylo ani devět let. Nebylo. Bylo. Bylo to devět let. Pak jsem potřeboval nastoupit do masny, protože jsem zase práci neměl. Už jsem hodně hulil. Už jsem hulil pravidelně. Už jsem kupoval hulení. Sháněl jsem hulení. Nechával jsem si minimum na jídlo. Neudržel jsem peníze tenkrát vůbec. Pak jsem měl jistotu, pocit jistoty, takže jsem se přestal snažit. Sice jsem do práce chodil, ale zase jsem začal chlastat. Což venku tak úplně nebylo, když jsem byl předtim. Tak jsem taky chlastal, ale pořád jsem měl v podvědomí to, že si musím nechat na jídlo a na bydlení. Provizorně jsem bydlel všude možně, po ubytovnách, u různých lidí, všude možně i nebydlel taky. Některý období jsem i nebydlel. Pořád jsem sháněl práci, to byla pro mě prioritou úplně největší. I když načerno všude možně, i za žrádlo různě takový to. Fakt to bylo takový dost na hovno. Ale to sebevědomí jsem na to měl asi i o to větší, že jsem se musel víc snažit si něco najít, udržet, ale pořád jsem ještě nehledal práci na smlouvu. Pak když jsem se vrátil do Z., to mi bylo těch třicet, tak jsem začal dělat v tý automobilce. Tam jsem zůstal měsíc, protože jsem se zase nezřízeně vožral. Přišel jsem do práce vožralej, tak mě vyhodili. Takže zase psychickéj propad. Pak jsem si našel práci v masně. Potřeboval jsem... Neměl jsem peníze na vstupní prohlídku, tak mě napadlo po x letech zavolat domu. Tak jsem zavola domu. Máma tomu ani nemohla věřit, že volám já. Ta si myslela, že si někdo dělá z těch mladších sourozenců srandu. Potřeboval jsem půjčit tisícovku na vstupní prohlídku a tomu věřila: "tak když je to tak, tak přijed". Tak jsem tam přijel úplně rozklepanej, protože jsem nevěděl, co bude. Neviděl jsem je devět let nebo osm let nebo jak dlouho. Pak jsem se dal s

nima zase dohromady. Viděli, že makám. Tu tisícovku jsem nezneužil. Fakt jsem do tý masny nastoupil. Makal jsem tam. Najednou ubytovna. Ale bylo tam strašně moc práce. To bylo od rána od pěti třeba do sedmi, do osmi do večera. To byla fakt dřina. To byl úplně mazec. Ještě v ledovej vodě a všechno možný. To je jedno. Tam to žrádlo bylo. Vždycky tam bylo co jíst v tý masně. Tam je vždycky co jíst. Takže zase mi zlenivěla vůle a zase jsem nešetřil nic. Tenkrát mě tam dohnala první exekuce a už jsem měl potřebu hulit denně. Už jsem tam měl svýho týpka vychytanýho, dealera, ke kterému jsem chodil denně pro hulení. Třeba pro malý množství, cokoli. Ale jako jen z exekuce ještě jsem měl třeba tři litry jenom, takže jsem potom i prodával věci, co jsem měl u sebe, nějaký svoje osobní věci a už to šlo do prdele. Tam jsem prvně pocítil závislost na trávě. Víceméně jsem jí vyměnil za alkohol. Ještě jsem do toho pil pořád, ale už ne tolik. Spíš tím pitím jsem hledal společnost. Potřeboval jsem bejt mezi lidma, protože měl jsem nějaký naučený chování v tom směru, že jsem tenkrát na chlast balil holky. Nebo na chlast, ne že bych je tím chlastem uplácel, ale tím sebevědomím, normální komunikací otevřenější. To určitě. Takže to jsem měl pořád zažitý, ale už jsem komunikovat neuměl vůbec. Už jsem byl úplně v prdeli. Už jsem se soustředil spíš jenom na ty lidi, třeba na huliče jenom a různě a i na feťáky. Takže i na lidi, který byli na pervitinu, že v Z. těch lidí bylo hrozně moc. Jezdil jsem domu, už to šlo. Zažil jsem s našima první Vánoce po x letech v těch třiceti. Že mě pozvali i na chatu. Měli pronajatou chatu na L., tak mě tam pozvali. Na ty Vánoce hrozně rád vzpomínám. To bylo fakt jako, to jsme se smáli s těma rodičema. To pro mě bylo po těch devíti letech bylo něco neskutečného i pro ně, i pro ty sourozence mladší. Asi ne všichni to brali dobře, že spíš oni žárlili než já. Protože nějakou dobu se poutala pozornost na ně a když jsem se vrátil, tak se poutala pozornost na zase mě. Mně v tom dobře nebylo, protože jsem viděl, že některý ty mladší sourozenci jsou z toho úplně v prdeli. Pak mě vyhodili. Jak to bylo. Ono toho bylo hrozně moc. Já už si to ani všechno nepamatuju.

T: *To je jedno, tak řekni jenom něco.*

R: Pak mě vyhodili z práce, ne z tý masny. Z tý jsem odešel sám. Začal jsem dělat v jiné fabrice. To byla strojařina. Tam na tý ubytovně jsem poznal feťáky. Ty lidi, který byli na tom pervitinu. Něk to schovávali a dlouho jsem to potom neviděl a pak jsem se k tomu přimotal, zase skrz ženskou. Takže jsem s tím docela i koketoval jeden čas. Trvalo to tak zhruba měsíc. To jsem sám na sobě viděl, jak se mi ta psychika mění, jak začínám bejt zmrđ. Takovej vychcanej. Už jsem neměl daleko okrádat lidi, už to bylo takový, v práci mě nic nebavilo. Už jsem fakt myslel na ten fet. Pořád jsem měl příklad v rodině, že jsem jezdit domu a pro to srovnávání v rodině, že ta komunikace vážne čím dál víc od těch Vánoc. Tak na to jsem se

vysral, protože to jsem viděl, že to je konečná. Že kdybych v tom pokračoval dít, tak přijdu o všechno. Jezdil jsem domu nějakou dobu, pak jsme s našima byl na ty Vánoce. Zůstal jsem nějakou dobu doma ještě po Novém roce. Z té fabriky mě vyhodili. Tam na mě někdo něco ušil, nákou boudu a bylo to i vůči mé špatný komunikaci, protože jsem marodil se zubem. Měl jsme něco se zubem a nák jsem se tam neomluvil a že tam půjdu druhej den, ale nák jsem se tam neomluvil a když jsem tam zavolal s tím, že druhej den jdu do práce, tak už mi řekli, že ne. Chyba v komunikaci z méj strany, to asi každopádně. Takže mě vyhodili. Naši mě nechali doma, ale to už byl psychickej propad hodně velkej, protože přišel jsem o práci, teďka naši mě nechali doma z lítosti, protože teďka jsem se neměl kam vrátit do toho P. V té práci už jsem nebyl a bydlel jsem tam na ubytovně. Což byla záchrana, protože bych se tam asi ufetoval. Asi bych v tom pokračoval, kdybych tam zůstal. Takže jsem si hledal práci a začaly mě dohánět exekuce z toho volnýho života venku. Z těch devíti let, co jsem byl všude možně, tak mě začaly dohánět exekuce, támhle pokuty, pojištění a já nevím, co všechno. Začala chodit jedna exekuce za druhou. Na jaře jsem si našel práci. V tu zimu to ještě nešlo, to bylo špatný. Nebo našel jsem si práci taky v brigádě na pile jsem dělal. Tak na mě táta zase koukal o trošku líp, že mám aspoň tu práci, když už. Do té doby to bylo úplně v prdeli. Pak už tam měli naši takový dedukce, že jsem se tam přišel schovat domu, že jsem je zneužil, že jsem se přišel domu schovat před exekucema a před dluhama a já nevím před čím možným, komu ještě všude možně dlužím. Ale já jsem do té doby o tom ještě nevěděl, takže to bylo takový... Těžko se jim to vysvětlovalo. Tak mě naši nechali tam. Už jsem měl práci, pak jsem si na jaře sehnal ještě lepší práci na štěstí. Ale komunikačně už to bylo špatný. Už jsme se o ničem moc nebavili a už to bylo spíš, jenom že čekali, kdy začnu žít normálně. Už viděli, že hulim. Už jsem se s tím ani netajil. Byl jsem docela i konfliktní s těma sourozencema mladšíma. S těma jsem se hodně hádal. Všechny možný hospody, kvůli všemu možnýmu. Pak mě nechali bydlet na chalupě, což je na té samý vesnici po prarodičích, která byla vybydlená ta chalupa. Tak jsem si tam začal různě upravovat všechno možný a už jsem měl větší jistotu toho, že mám svoje bydlení. Tak jsem tam i trávu pěstoval. To mi bylo těch třicet dva, třicet tři. Naši už byli zoufalí, když viděli, že jsem tomu úplně propad. Víceméně já už jsem začínal bejt zoufalej taky, protože jsem viděl, že už bez toho nevydržím. Tak jsem si peníze z vejplat dával k našim s tím, že já bych je sám u sebe neudržel, ale prakticky jsem tam chodil několikrát denně, že potřebuju na tohle, na tohle, už jsem jim lhal. Sice to byly moje peníze, ale oni byli nešťastný z toho, že neudržím ani korunu. Že nic nenašetřím, že nebudu nikdy normálně žít. Takže jsem je i zneužíval svým způsobem, protože mi dávali moje peníze a třeba zbytky, co jim zbyly od jídla, tak mi tam po sourozencích posílali na chalupu. Já jsem se na to svým

způsobem spolíhal. To ode mě bylo trochu svinstvo. Něco málo jsem si nakoupil, ale pořád jsem byl takovej... V určitéj závislosti na trávě jsem neuměl hospodařit. Pro mě byla bohužel priorita už ta tráva. Práce pořád. To vždycky. Přesvědčili mě naši k léčbě. Nebo když už jsem viděl i já, že už je něco špatně, tak naši mi říkali pořád: “to je na léčení, jdi se léčit, vždyť to už není možný s tebou”. Naši třeba doufali, že se seznámim s holkou a začnu žít normálně. Já jsem o to v tu dobu ani nestál. Už jsem byl hodně uzavřenej do sebe. Už jsem na chalupě truchlil sám. Chtěl jsem bejt sám. Už ani s těma sourozenema jsem si nerozuměl vůbec nic, ani s těma svejma vrstevníkama. V těch pět a třiceti už jsem viděl, že to je konečná. Naši mi dali nůž na krk s tím, že jestli se nepůjdu léčit, ať se seberu a jdu pryč, že to nemá cenu, že se na to nechtějí dívat. Takže to byl první impulz k léčbě. Já jsem doufal, že se něco změní. Nevěděl jsem vůbec, jak ta léčba vypadá, co tam budu dělat, ale na jednu stranu jsem si říkal, aspoň budu mezi lidma, kterejm už rozumim bohužel, který znám. Takže jsem to i přijal a i jsem se na to těšil svým způsobem. Byl jsem sice nervózní, ale těšil sem se. V tý léčbě to ze mě opadlo a z našich taky, z rodičů taky, že už jsem konečně v léčbě. Ještě pořád začátkem léčby jsem měl tendenci po nich něco chtít. Pořád jsem nebyl dost samostatnej. Naši třeba jeli do Itálie, když jsem nastoupil do léčby, tak jeli do Itálie a já jsem jim volal, jestli by mi mohli poslat tisícovku, že tam nemám co kouřit a takovýhle píčoviny. Protože jsem si za tu dobu nenašetřil vůbec nic skoro, pár korun, nic. Dneska se za to stydim. Dneska bych to neudělal nebo dneska už dávno ne. Pak za mnou přijeli asi po dvou měsících a už bylo vidět, že z nich opadlo napětí, že tam jsem. Ke konci léčby jsem se tam nechal vyprovokovat od jednoho pablba a z léčby mě vyhodili za agresi. Ne že za rvačku, ale nějak mi tam ujížděly nervy. Bylo to koncem třetího měsíce. Třeba dneska zpětně vím, že to byly skrytý chutě. Tenkrát jsem to nevěděl, že jsem byl podrážděnej už dlouho před tím a že jsem tam i vyjel po sestře jednej, po staniční sestře. Nahlásila to a vyhodili mě. Já jsem z toho byl zoufalej, tak naši ať určitě přijedu domu. Já jsem se jim bál i zavolat. Prvních pár dní jsem měl strašně špatnej pocit z toho, jak budu s našima komunikovat, že mě od někud vyhodili. Tak jsem z toho byl špatnej, ale naši mlčeli, ale bylo na nich vidět, že jsou strašně zklamaný. Pro mě to znamenalo hodně. Pro mě ten pocit toho, že oni mají konečně z něčeho radost, byl hrozně důležitěj a já jsem to najednou zase posral. Něak to šlo v pohodě. Ubytovali mě tam a začal jsem chodit do práce. Vrátil jsem se do práce, kde jsem dělal hned po vojně ve fabrice na výrobu tašek betonovejch. Tam to začalo klapat. Měl jsem hromadu zkušeností zase z venku, takže o to víc mě brali. Takže jsem tam začal mít docela dobrý pozice a vydělávat pěkný peníze. Já už jsem tam třetí rok, protože jsem tam dělal ještě před tím, před tou léčbou. Začal jsem se zase hádat s bráchama, protože dělali ty dluhy a mě to sralo a měl jsem potřebu vykompenzovat našim

to, jak mě celou dobu pomáhali a měl jsem pocit, že je musím opatrovat nebo jak to říct správně.

T: *Já tě chápu.*

R: Takže se jim zavděčit, ale bylo to samozřejmě o ničem, protože jsem půl roky vydržel. Tak ňák jsem doma i cvičil, myslel jsem si, že se budu věnovat svým plánům, který jsem si v tý léčbě do hlavy nainstaloval, ale prakticky jsem se jich z časových důvodů ani z těch, že jsem byl vytíženější z práce neudržel. Přišel jsem z práce, byl jsem tak utahanější, že jsem si sedl k televizi a prostě jsem byl úplně mrtvej. Půl roku jsem se tam hádal s bráchama, až to přerostlo do agrese, skoro ke rvačce nebo z toho víceméně rvačka byla. Potom jsem to pár dní na to už nevydržel a šel jsem se normálně vozit. Už jsem ani sobě to nezapíral. Nebo nezapíral, řekl jsem si: “dám si jedno, dvě a půjdu pryč”, ale už podvědomě už jsem plánoval recidivu. Takže jsem pak volal na Č. a ve chvíli, kdy mi řekli, že mě berou, že nastupuju, tak se mi strašně ulevilo. Protože jsem si řek, že musím začít jinak, že musím udělat něco jinak. Ale sám vim, že musím pokračovat ještě v tom venku. Podcenil jsem i doléčování, sice jsem si řekl, že na doléčování jezdit budu, že budu jezdit na skupiny. Domluvil jsem si to i na tom Č., ale víceméně z těch důvodů, který dneska vidim tak trošku i jako výmluvu, i když ne úplně, protože jsem na to fakt čas neměl. Z tý práce jsem tam neměl jak... Auto jsem neměl. Auto nemám ještě teď. Řidičák mám, ale časově mi to fakt nevycházelo.

T: *Z toho Červeňáku si šel rovnou sem teďka naposled? O tom si teď mluvil? Byl si tam dvakrát.*

R: Na podruhý jsem šel sem. Takže jsem nastoupil znova do Č., tam jsem byl měsíc a tam mě nakopali sem s tím, že ten terapeut mi řekl, jestli půjdu... Já jsem chtěl jít původně na doléčovák. O komunitě jsem nechtěl ani slyšet. Říkal jsem si: “doléčovák to je tak akorát”. Můžu chodit normálně do práce, vydělávat, něco našetřím, budu se tam věnovat terapiím. Už jsem měl rozeslaný žádosti, už mi i odpovídali, že bych mohl nastoupit. Ale nechal jsem se přesvědčit k tomu, že mám jít do komunity. Prostě mi bylo řečeno, že když půjdu na doléčovák, tak jsem tam za půl roku zpátky. Což dneska tomu věřim, protože víceméně ten doléčovák je fakt otevřenější. Člověk tam může jít dělat cokoliv. Snadno do toho spadne, protože ty příležitosti má. Tady je našťěstí nemá. Teď když je mám... Mohl bych prakticky selhat kdykoli, ale to určitě nechci.

T: *Takže ses rozhodl jít léčit spíš asi kvůli sobě nebo kvůli někomu jinému?*

R: Na podruhý kvůli sobě už. Na poprvý úplně ne. Na poprvý těch impulzů bylo víc. Rodina, která už ze mě byla zoufalá. Aspoň to zkus.

T: *To jsi říkal, že by tě jinak vyhodili z toho bydlení.*

R: Taky, ale já jsem na druhou stranu chtěl se sebou něco dělat, ale nějak jsem pořád ještě nevěděl... Nebo nedával jsem tí léčbě důraz. Ale na druhou stranu jsem tomu věřit chtěl, že to něco změní. Protože asi taky taková osudová náhoda, že kolega z práce, kluk, kterej tam se mnou všude dělal najednou zmizel. Nikdo dlouho o něm nic nevěděl a potom přijel po pár měsících, že byl v léčbě a že je spokojenej, úplně vysmátej, vypadal dobře. Fakt vypadal dobře. Najednou z takový trosky, která byla úplně k ničemu, tak najednou přijel normální člověk a to mě taky docela přesvědčilo. "Jdi do léčby, já jsem byl teďka na Č., tam je to úplně super, to je perfektní." Takže i on mě o tom přesvědčoval a ono to přišlo úplně v tu dobu, kdy mě o tom přesvědčovali naši.

T: *Ta první léčba?*

R: V tý první. Já vim dneska, že to náhoda nebyla, že není náhoda fakt vůbec nic. Nějak jsem nechápal, proč lidi tam pořád říkali, že jsou po druhý v léčbě, po třetí v léčbě. Já jsem říkal, co tam mužou dělat po třetí a dneska to chápu. Až potom, kdy jsem se dozvěděl, že první recidiva tě přesvědčí o tom, že je fakt potřeba něco změnit, tak jsem to pochopil taky, že je třeba dojít k tý první recidivě. Že do tý doby si to člověk neuvědomí. Že odsud nevylezu zdravej, což tenkrát jsem si myslel z toho prvního Č. ale že se sebou musím dělat něco celou dobu. Náký sebevzdělávání, prostě něco. Nesmí se ty myšlenky zastavit, musí se pořád o něco snažit. To už dneska vim.

T: *Ještě jsem se chtěla zeptat, jestli se vyvíjí vztahy s těma sourozencema během tady pobytu.*

R: S těma mladšíma v kontaktu nejsem, ty mají takovej svůj svět, tomu já už úplně nějak... Dokážu se s nima bavit, když jsem byl naposled doma na Vánoce teďka, tak tam i ségra přijela se švagrem, s mým kolegou z práce, takže s tou jsem se bavil. Už to bylo takový, že dokázal jsem se s ní bavit normálně. Takovej normální rozhovor. Jinak s těma sourozencema s těma staršíma navázal jsem vztah teďka s bratrem s vrstevníkem, kterej byl úspěšnější nebo je úspěšnější. Pracoval v Německu, našetřil, vzal si dvě děti z děčáku. Já jsem na něj kdysi dávno žárlil, že jsem si říkal, že mu nesahám ani po kotníky. Třeba to vim i teď, ale už mě to netrápí. Už se s nim bavim. Když jsem šel do tý druhý léčby, tak on mě o tom přesvědčil, když jsem šel podruhý do Č., tam jsem se teda přihlásil, ale stejně i teď mě hodně podporuje. Koupil mi tričko, když jsem tam šel, takový pěkný gesto. I ta jeho přítelkyně mě v tom docela

to... S nima jsem teďka docela i v kontaktu, jakože jednou za čas, ale nák jsem si říkal, že tenhle člověk mě musí logicky zahrnout. Černá ovce rodiny, hulič a já nevím, co všechno. Docela jsem byl překvapenej, že je to úplně obráceně. Takže tu podporu od rodiny cejtím velikou. Svým způsobem je to pro mě motivace veliká.

T: *Nezklamat?*

R: Taky, ale ani sám sebe už nechci, protože už se toho i bojím, co bude venku, protože vim, že čím dýl jsem tady tak si uvědomuju, že fakt stačí malý pivo a jsem v prdeli. Protože já jsem tu řeku už dávno přešel a už se nedostanu nikdy zpátky. Vždycky budu bohužel na tom druhym břehu tý řeky, kde už mi ta vůle nesmí povolit vůbec v ničem. To vim. Protože ten interval bude o to rychlejší, ta zkáza by byla o to rychlejší.

T: *Podporuje tě ještě někdo kromě toho bráchy a rodičů?*

R: Myslim si, že jo. Je hromada příbuznejch, co o tom ví a i lidi z vesnice. Zaznamenal jsem takovej poslední rozhovor, když jsem si tam šel koupit cigára do hospody. Malá vesnice, tam zná každej každýho. Já tam nesedávám na pivo. Jenom tam chodim pro cigára. Hospodská je taková drbna a lidi, který mě znaji všichni tam. Když jsem odtud vyšel, tak jsem zaslechl, takovej rozhovor: “co s nim je, vždyť on je pořád takovej sám na tý chalupě a tohle, nikam nechodí, nikdo o něm nic neví”. Ta jedna kamarádka z dětství, tak ta tam zrovna mluvila a řekla takovou docela hezkou věc, pro mě hezkou věc v tu chvíli: “on maká, on celou dobu maká, ale prostě chlastá”. Pro mě to bylo hezký v tu chvíli v tom, že ty lidi se o to zajímali.

T: *To je pravda. Máš i kamarády, co by nechlastali?*

R: Jo. Měl jsem tam jednoho, když jsem byl v největší krizi, tak jsem k němu chodil. On je těžce věřící. Chodil jsem k němu. On mi dával práce na starym baráku, kterej koupil a opravoval ho za svoje peníze. Práci měl sám jako zedník. Žil z vejplaty jenom z jedný jako normální zedník. S tím, že když bylo fakt nejhůř, tak jsem si u něj vyžebbral práci. Chodil jsem tam dělat na ten barák všechno možný. Třeba za stovku za dvě, jako jen tak. Byl to takovej obrovskej kontrast úplně nevěřícího Tomáše a někoho silně věřícího. Takovej muj negativní postoj a jeho šíleně pozitivní. Obrovskej kontrast. Já na to dneska hrozně rád vzpomínám. S tím člověkem taky chci bejt v kontaktu. On na Facebooku neni. Číslo na něho nemám. Asi bych ho našel na internetu, ale to pro mě bude úplně o něčem jinym za nim dojet až budu moc. Víceméně jsem mu ani nikdy nepoděkoval. Jednou na Vánoce jsem mu něco přivez, krávovinu. Tak mě i namotivoval k tomu, že chci dělat potom... Nebo chci to dělat, celou dobu na to myslim, že chci dělat renovaci starýho nábytku a starožitností dřevěnejch všech

možnejch. To co maj lidi naházený na půdách a ani o tom neví, co to je. On takovýhle věci dělal.

T: *Co je pro tebe ve vztahu k rodině nejdůležitější?*

R: Ve vztahu. Asi aby ke mě byli upřímný, aby mi nemazali med kolem huby, protože na tom jsem vždycky pohořel.

T: *Je něco, čeho se v tom vztahu k rodině bojíš? Problémy?*

R: Dneska už bych se nebál ani výčitek, ale nedavno asi jo.

T: *Výčitek jako že bys jim něco vyčet?*

R: To já už ani nechci, protože jsem si to s nima všechno vyřikal, to co jsem vůči nim měl. Něáký svoje pocity křivdy z toho, že jsem tenkrát nechal doma hromadu peněz, když jsem prodal byt. To jsem ani neřek. To je jedno. Po vojně jsem si koupil byt v T. Naši mi na to půjčili čtyřicet tisíc a zbytek jsem měl svýho. Já jsem tam dva roky jenom chlastal v tom bytě tom T. Sice jsem práci měl, ale pak jsem nechal peníze doma. Naši mě přesvědčili o tom, abych ty peníze nechal doma nebo že je všechny prochlastám, protože jsem ten byt prodal ještě o sto tisíc dráž. Garsonku. A vydal jsem se pak do světa, když to tak řeknu. Já jsem měl obrovskej pocit křivdy z toho, že mi ty peníze měli nechat, že bych dneska žil jinak, ale dneska vim, že to je kravina, že už bych dávno nežil.

T: *Takže ti tím pomohli.*

R: Stoprocentně. A už mi to dávno vrátili tím, že mě nechali na chalupě. Tim mi to vrátili už několikanásobně, protože kdybych si měl někde platit nájem, tak už bych si ho dva roky platil za svý peníze. Už dávno sám. To o hodně dýl, už dva roky, tři roky, čtyři roky možná už. Takže asi jsem za to rád. To už jsem si s nima vyřikal tady to všechno. Dneska si říkám, tenkrát jsem jim za to v emocích vynadal úplně. Naši seděli, měli sklopený hlavy, mlčeli, poslouchali a přitom dneska vim... Už jsem se jim za to i omluvil nedavno nebo na Vánoce, protože jsem věděl, že to byla krávovina. Že oni se mi fakt snažili pomoc celou dobu.

T: *Spolupracujou tady s tou komunitou teďka? Rodinný terapie, to ne?*

R: Ne.

T: *Ty to nechceš?*

R: Já jsem to nechtěl, protože já mám takovej dojem, že jsem tady to doma dávno udělal. Takže to, co mi tady předhazujou, že je dobrý si s rodičema vyřikat, tak to už jsem dávno udělal.

T: *Není to pro tebe smysluplný to dělat?*

R: Už ne. Už je to zbytečný, aby do toho tady terapeuti rejпали. Oni stejně našim řeknou to, co oni ví sami. Když poslouchám naše, tak se to neliší od ničeho... Nebo neliší se to vůbec od toho, co tady říkají ty terapeuti. Vůbec od ničeho. Naši mě znají líp. Kolikrát mám spíš pocit, že tady terapeuti mi úplně nerozuměj v tom, co říkám, ale naši vždycky.

T: *Jaký jsou tvoje plány po dokončení léčby?*

R: Vrátit se do práce a na tu chalupu, kde jsem obejval posledních šest let, protože jsem si tam i dělal záhonky a věci, který mě bavily, takový ty normální ze života. Už nic pochybného.

T: *Co doléčovák?*

R: Doléčovák ambulantně. Budu dojíždět.

T: *Z té chaloupky?*

R: Jo. Mám to kousek odsud.

T: *To jde. Takže tam chceš bydlet a co chceš dělat za práci ty tašky betonový?*

R: Zatím jo, ale časem bych chtěl potom něco pohodlnějšího, protože už fyzicky bych na to taky dlouho neměl. Ale určitě se tam chci vrátit, protože na mě čekají. Zase nemůžu jim podrazit nohy v tom smyslu, že mi tady naroste nějakým stylem sebevědomí a že teď mám na víc, to nejde. Pro mě by to bylo z morálního hlediska úplně... Pro mě by to byl podraz. Oni mě vždycky podporovali. I když jsem se vožral nebo nepřišel jsem. Tak mě vždycky podporovali. Takže tady to jim fakt udělat nechci.

T: *Mohl bys mi ještě nakonec říct, co si vystudoval?*

R: Jsem vyučený kuchař číšník.

T: *Kolik ti je?*

R: Třicet šest.

T: *Jak dlouho že jsi tady v té komunitě?*

R: Desátej měsíc.

T: *Tak jo, tak ti děkuju. Je ještě něco důležitýho, co bys chtěl dodat? Na něco, na co jsem se nezeptala?*

R: Ne, jenom že už bych chtěl jít na cigáro.

T: *Tak jo. Moc ti děkuju za upřímnost. Děkuju*

Přepis rozhovoru s Magdalenou

R: Já vůbec nevím, jak mám začít.

T: *Tak mi prosím pověz o tom, jak si se stala závislou.*

R: Jak jsem se stala závislou. Já ti to asi řeknu tak, jak na životopisný jsem to říkala. Já vůbec nevím, kde mám začít.

T: *Já jsem tu nebyla, takže o tobě vlastně vůbec nic nevím, takže...*

R: No já ti to řeknu tak, jak jsem to říkala prostě na životopisné, protože ono to tak asi do sebe zapadá se vším všudy. Takže prostě dětství jsem měla škaredý, jo? Jsem nejstarší ze tří sester. Mám mamku. Mám mamku. To je strašně divný.

T: *Je to dobrý.*

R: Ne, prostě jsem měla dětství dobrý. Narodila jsem se. Ve dvou letech se naši rozvedli, moje mamka s mým tatškou. Můj tatka byl alkoholik a mamku bil. Takže se rozvedli v mých dvou letech. Ve čtyřech letech se narodila moje mladší sestra A. A A. s jiným otcem. Mamka měla jinýho, ale ten zase pil, takže mamka ho hledala po hospodách a tak dále. On ju nebil sice, ale prostě, jo? Výplatu musela hledat, prostě kde byl R., tak tam ho hledala jo, mezi kamarádama v hospodě. No takže se s nim taky rozvedla a jsem pak vlastně... To jsme bydleli v B. v K., tak že to, jak to bylo? Normálně jsme vlastně chodila, jestli si pamatuju, do Jiskříček, do skautu a chodila jsem do sportovek. Pak v mých desíti nebo devíti letech vlastně vstoupil náš otčím do života J. Za dva roky potom se narodila ještě nejmladší sestra, ale my jsme zažíval prostě od devíti let peklo vlastně. Mamku mlátil prostě a volali se policajti. Bydleli jsme na sídlišti, že jo. Takže susedi na nás furt volali policajty. Vyhazovala se železná židle z okna. Mamka si zakrývala moncly protě na všech fotkách, co je. Albumy, co byly, víš. Tak prostě na všem měla fotky, jo. Vždycky prostě on se vožral jo, pohádali se, takže odešel, my jsme se vždycky strachovaly, kdy přijde. Vrátil se zpátky, rozbil mámě hubu. My jsme měly byt jedna kk. Jedna plus jedna, takhle jedna plus jedna, takže jsme si vždycky... Já jsem tu A. držela. Vždycky jsme se strachovaly, co zase bude. Máma strašně křičela, plakala. My jsme tam vlastně čekaly, že jo. Nebo kolikrát naběhl k nám do pokoje a shodil celou obývací stěnu. Ráno jsme hledaly aktovky. Ráno, když jsme šly do školy, tak jsme hledaly v té shozené stěně... Tam běhal se znovem normálně do... Jak máš na umyvadlo. Tak tam běhal prostě a sedl si k nám si pamatuju. Jako by to bylo včera. No nenáviděla jsem ho. Nenáviděla. Tak si k nám sedl a říkal, že jestli mě vaše máma opustí, tak to nabourám... Auto Škodovku jsme měli, takovou sto pětku kulatou. Tak jestli mě vaše

máma opustí, tak prostě tak to napálím do prvního stromu. Mě bylo deset, A. bylo šest. My bysme tak seděly. A že se zabije. Lepil nám pokoj, abysme se k mamce nedostaly, tak nám lepil futra, víš co. Takový drsný dětství. No takže já jsem ho nenáviděla, to bylo od mých devíti. Prostě čtyři roky, takže jsem se nerada strašně, nesnášela nevim, možná bych ho byla... Nevim, jestli schopná zabít. Tohohle člověka prostě... To byla prostě zruda a bestie. A i mámu prostě... Do mámy kopal. Kopal do našeho psa, kopal do mámy, když byla těhotná. Když prostě čekala K. Prostě píčus. Píčus obrovskej a nenávidim ho. Taková perlička potom bylo to, že s mámou na konec po pěti nebo čtyřech letech jsme měli peklo, pak byla nějaká pauza. Pak to zkusila mamka znovu, aby bylo tady ten otec, jako úplná rodina jo teda, když teda. Chtěla to zkusit. Nešlo to, takže ho zase vykopla asi za půl roku a moje mamka má jedinou sestru v Brně a s tou jedinou sestrou se on dal potom... To je taková perlička no. Se s ní dal do kupy.

T: *To je strašný.*

R: Takže se přestala bavit i teta s mamkou, babička se přestala bavit s tetou L., jak se nebavila s mámou, když byla s J., tak se zase přestala s to. Takže úplně takhle. Ale víš co, boží mlýny melou pomalu, jo, ale jistě, takže ho pak mrdlo nějak. Jsme se dozvěděli, že... Narodila se K, jo v mých jedenácti letech.

T: *On jí opustil mámu, když byla těhotná?*

R: Tak ono to všechno začlo v devíti, jo? Deset, v jedenácti se narodila K., pak s náma ještě dva roky byl a pak ho mamka vykopla, protože ju furt mlátil, že jo. To bylo obden. Obden. Čtyři roky minimálně.

T: *To bylo hrozný.*

R: Takže já jsem měla takový dětství nedětství, víš co. Takže já jsem prostě...

T: *Spíš nedětství.*

R: Nedětství, já vůbec. A potom v pubertě jsem potom měla ještě problémy, ale to je jedno. Takže vlastně tady bylo tady tohles to a on se vlastně potom s tou tetou. A ho asi nějak mrdlo nebo něco prostě na ulici šel prostě něco mu... Měl infarkt nebo něco, ale on chlastal, takže po tom infarktu se začal... Přestal nějak mluvit, ho znovu jako hááá... Tak on mluvil a prostě jo chtěl i tu K. vlastně nám... Tu K., tu jeho dceru, tak chtěl k té tetě L. a jakože... Takže telefonoval. No mamka vůbec. Vůbec to nedovolila. Vlastně řekla, že to neexistuje, ještě kor když je s její sestrou, že? Společně. Takže se znovu musel učit psát, znovu učit se mluvit, jak

do computeru, když dáváš počítače, když dáváš informace. Tak prostě i on, ale už neměl sílu tu tetu L. tak mlátit. Jo, takže on to... Přitom ta teta L. věděla, jak mamínu to...

T: *No jasně.*

R: Přitom si s nim... Takže tam je to takový trošku, že se x let nebavily. Jako hodně dlouho, teď se asi dva roky nebo tři roky spolu konečně baví.

T: *Jako máma s tetou?*

R: Co? Mamka s tetou, ale oni se taky nějak po pěti, po sedmi letech rozešli s J., protože on byl nefachčenko a fakt jako chlastal. No a já jsme potom v tom dětší... Takže my jsme si žili svoje, oni si žili svoje. A já jsem v dětství... Já to budu zkracovat než na životopisné. Ne jako zkracovat, budu to říkat už tak nějak v kostce. Už u toho nebudu brečet, jsem u toho brečela. Prostě jsem ho nesnášela a nenívidím za to, co mámě dělal.

T: *To je pochopitelný.*

R: Ty a víš co, ty tam sedíš a čekáš a nevíš. Ty tam nemáš, jako jak pomoc. Běžet k mamce. Ta nás vyháněla, abysme neviděly tu krev. Prostě nebo sousedi jo. Mamka prostě... Jo bordel v kuchyni, všechno zahazoval, vyhazoval prostě a i příbory, teď to dal na tu postel, kde oni měli to... Zazvonili sousedi, tak mamka to přikryla, jo, že se ho bála, tak to přikryla prostě peřinou a že se nic neděje. My jsme se kvůli tomu potom i přestěhovali, protože letěla ta železná židle a okna, jo. A z pátého patra paneláku dole přistála, rozumíš? Takže takovýhle. Já jsem vlastně chodila do sportovek a tak já jsem prostě ani nebyla, jako nechtěla jsem ani být doma. Já jsem byla ráda venku spíš s klukama a tak. Já jsem byla klučičí typ. Na kole a po stromech a tak, než panenky a to no. Takže to. Pak jsme se vlastně přestěhovali do B., do cikánské čtvrti v mých jedenácti. Ještě než tím, než se K. narodila. K. už se narodila vlastně v B. a tak. Já jsem cikány nesnášela, samozřejmě jsem se s nima prala a všechno, že jo. No prostě to. A od čtvrté třídy, to už jsem chodila vlastně v B. Tak od čtvrté třídy se mnou začly být problémy, že jo. To tam ještě ten J. figuroval, tam to taky nepřestalo, tam taky furt mamku mlátit a tak dále. A od čtvrté třídy jsem měla dvojky z chování. A měla jsem je ne za to, že bych jako dělala nějaký závažný věci, ale prostě za to, že jsem se vozila na učitelské židli jo, že jsem dělala blbiny. Prostě jsem byla takovej vesel typ, prostě jo. A rozesmívala a tím jsem jako až na střední škole měla dvojky z chování. Takže potom jsem šla na textilku, jako na módní návrhářku. Protože strašně ráda kreslím a vytvářím něco. A i s tou dvojkou z chování a to mi máma řekla, prostě máma... S mamkou já mám takovej ty jo. Prostě ona mě... Když to řeknu tak, tak ona mi neřekne celý život : "M. jo", už v těch šestnácti mi řekla: "máš dvojku z

chování, tě nevezmou bez přijímaček a tohlenc”. Já jsem tam přišla, namalovala pár obrázků a udělala jsem jenom talentovky a vzali mě i s dvojkou z chování. Ale tohle mám celej život od mámy a my máme s mamkou takovej praktickej vztah. My ho nemáme víš, jako Ivet, jako...

T: *Jako kamarádky vid’?*

R: My si povykládáme i to zlé, jako takhle řeknu jí, ona taky, jenže ona je takovej generá, přísná a je... Víš jakože ona ti neřekne: “Jo, to dáš M.” nebo něco.

T: *Že tě nepovzbudí.*

R: Nepochválí tě: “Jo tady někdo uklízel, jo tady to nepatří”. A ty jí uklidiš celej byt, když jsou na dovolené, prostě víš co si mamka přála víš?

T: *Jsi jí chtěla udělat radost.*

R: Chceš jí udělat radost, tak vyšūruješ i včetně oken a prostě my máme dva psy, dvě kočky. Prostě vyšūruješ to tam úplně. Tak jí aspoň takhle udělám radost a ona přijede: “a tohle sem nepatří”. Otevře, do komínků, víš co, i vyžehlený věci, všechno. “A tady někdo někdo uklízel” a neřekne: “já M. tady je hezky uklizino”. I K. ségra přijela: “M. to úplně takhle je krásný, víš, že tady takhle nikdy nebylo uklizeno?”. Prostě s mamčou máme já nevím no. S mamčou máme takovej prostě jen to nejnūtnejší a někdy přijde chvílka, že si sednem a jako zasmějem se, ale jsou tam asi tady to, že já jí to ňák nedokážu odpustit z dětství, že se nechala asi řezat. Vůbec nevím, co to je. To tady teprve budu řešit. Jsem tady teprve měsíc, víš co. Ale jako su tady a mužů třeba říct, že ten telefonát předevcírem s mamkou byl super. Jo, že byla klidná a tohle. “M. soustřed’ se na sebe, mi ti všechno, co potřebuješ pošlem”. Víš jakože jo.

T: *Že se snaží.*

R: Ale před tím, když jsme se ňák chytly, kvůli tomu dětství nebo tak. “Mamko, tys mě milovala, nemilovala a tak prostě se nechat tak...”. Tak vždycky to skončilo tak, že já jsem odešla a... Já nepošlu svojí mámu do prdele. Já jí neřeknu: “běž do prdele nebo něco”. Nic v životě sprostýho slova, ale to je to, že já to s ní neřeším a už teď jsem došla do toho stádia nebo prostě ty poslední roky, že já už sklapnu, víš? Uzavřu se. Přece se nebudu hádat s mámou. Mám jenom mámu. A tohle já si vždycky řeknu a jdu do prdele a pak to ve mě je jo? A já jsme měsíc uražená.

T: *Nic nevyřešenýho.*

R: Nic nevyřešenýho. Víš, je to ve mě a prostě já se s tím trápím, ale nedám to najevo. Jsem jako kdyby uražená. V jejích očích jsem uražená. Já jsem uražená a třeba se tam měsíc prostě

neukážu, jo? Pak se tam jako tak už bych mamku mohla, teď mi ségra řekne: “Jo M., mamka se na tebe ptá”. Jo, tak když se na mě ptá, tak já tam půjdu. Ale řekne ti to zase ta ségra, jo. Tak tam jdeš a zase prostě huláká a řve jo a prostě tak si sbalíš. “Proč jsem sem chodila”. Jo a zas jdeš prostě pryč.

T: *K tvejm ségrám se chová jinak než k tobě?*

R: Ségry jí umí poslat do prdele. Víš, oni jsou obě dvě mladší a K. je teda hodně rozmazlená, ale já mám s K. výbornej vztah, jo. K. je... Vlastně v mých jedenácti se narodila a ona teďko má mimčo. Má mimčo. Má A. ročního. Má svojí rodinu. Nejmladší sestra a má nejdřív dítě. Taky mamka nechtěla. Řvala. Řvala, kvůli tomu, aby... Ona byla vlastně na potratě jednou a podruhý byl A. Takže vlastně řvala, vodila jí sousedky z ulice, předtím než... U toho prvního potratu. Tak jí vodila sousedky z ulice. “Řekni, řekni kolik...” K. se dívá, rozumíš, na tom letišti, kouká na tu televizi a ta sousedka nad ní s tou mamkou stojí a “řekni kolik to všechno stojí, řekni jí, když bude matka samoživitelka”. A tak K. víš tam jenom tohle a takhlenc. Chtěla se koukat na tu televizi a já jsem zrovna přišla na návštěvu. Tak já jdu na tu pojišťovnu a víš co, vůbec jsem tam nechtěla jít, ale já jdu na tu pojišťovnu, abych jako šla a ona: “no já půjdu taky někam”. Úplně se sbalila, víš jakože prostě.

T: *To nechce poslouchat.*

R: Takže šla na potrat a nadávala, že přece nebude babička v padesáti letech, jako co. Že ať si uvědomí, že když na to zůstane sama. No a oni podruhé už potom teda na tajňačku. A ke mě dovezla kočárek, že už čekají miminko a ať to neříkám mamce ve třech měsících a já: “K. víš co jako”. Bylo to takový, že mamka to nevěděla. Pak mamka nadávala, že všichni ostatní a sousedky to vědí a že všichni to věděli a ona to ví poslední. A tak jí zas ta druhá ségra řekla: “vidíš to, ale ty když si nadávala u toho prvního, tak se ani nediv, že K.... K. to zažívá, prožívá, užívá si to těhotenství a prostě ty když jsi nadávala u toho prvního, tak ona to chce mamko prožívat s tebou”. A jak tohle ta ségra řekla té mámě, tak mamka úplně otočila a hned se o ní začla starat.

T: *Jí to došlo.*

R: Jo a dneska jak je ráda, že je babička a už třetí den musí být u A. Víš, se to celý otočilo. Ten A. úplně vnesl jako, fakt jako lásku, jo. A třeba pusu jako jo, pusu jsme si dávali, nedáme si pusu. My nejsme rodina... Nebo ani narozeniny ani svátky my neslavíme, víš jako. Narozeniny, že si napíšem smsku, ale jako...

T: *Že to není takový srdečný.*

R: Ne, ani k těm kulatinám, ani k třicetinám, k osmnáctinám třeba jako dárek to ne. Tohle my vůbec neznáme. My tohle nějak neprožíváme a tím, že to neprožívám, vlastně tak já jsem to *tak nějak ne to, tak já to ani dál nijak, víš.*

T: Jasně. To máš tak z té rodiny. To se dá pochopit.

R: I teď jsem zapoměla třeba na to no. Takže takovej vztah jako máme... My jsme tři holky, že? Takže si dokážeš představit, jak to u nás vypadá, že? “Ty sis půjčila moje tričko, ty sis ho půjčila minule, tak ho aspoň vyper”, víš co? U nás je to řvaní, ale mamka třeba... Ona miluje psy. Ona je veterinářka. A teďkom teda řídí šaliny v B., ale ona je veterinářka. My máme dva psy a dvě kočky doma, ale ona jak opečovává prostě ty zvířata, tak na nás řve: “tys měla porodit psy”. Prostě, víš co, “zvířata a ne nás, protože k nám se chováš hrozně”. A tak ve srandě jí to řekneš a ona zas něco argumentuje. Ona prostě má vždycky odpověď. “Místo, abyste se staraly o sebe o svý dluhy, už jsme mohly mít dvougenerační barák. Jako zas na druhou stranu, já jí... Tady, co jsem, tady nad tím strašně přemýšlím, jak ta mamka to měla jejíma očima, což jsem nikdy v životě před tím nepřemejšlela. Já mám sestru, tu druhou. Vlastně A., která se narodila ve čtyřech, takže teď jí je třicet a K. je teďkon dvacet čtyři. A A. byla před sedmi rokama v S.

T: Aha taky na léčení.

R: Tak. Ona osm let si píchala a je sedm let čistá.

T: Páni.

R: No. Takže tam byla taky. Já jsem měla jet původně do S., než sem. Ale tam bylo to, že tam ten terapeut... Já jsem s nim byla vlastně už v Č., tak ten terapeut mi řekl... Já jsem tam volala, mamka: “jo běž tam”, ségra: “jo běž tam”. Já ti pak řeknu, jak jsem se tam dostala. Ale já jsem měla bejt původně v Sejkku, vlastně že, ale on mě tam tenkrát, nebo teďkon, mi řekl ten terapeut, že musím mít nějakou psychiatrickou nemoc plus závislost, teda jo na... No závislost. A já jsem jako řekla: “tak kurva, já už jsem tady zavřená jak v blázinci, čtrnáct dní a prostě já mám tady dělat před kamerama jakože jsem blázen, abych se kurva někam dostala do nějaké komunity, když chci. Jo, takže prostě jak jsem se spojila s Peťou Matouškem z Podaných rukou. Jak ono to teď celý je, to je nesouvislý. Prostě Peťka Matoušek je z Podaných rukou. Já jsem se byla dva tisíce třináct léčit v Černovicích na protialkoholním, jako alkoholička. A Peťka Matoušek vlastně... A já mám dluhy a exukuce kvůli revizorům, a on mi nabídl to, že mi tam do těch Podaných rukou na tu Vídeňskou v Brně může chodit pošta.

Takže já s nima... Je dva tisíce sedmnáct. Já tři roky vlastně s nima jsem furt v kontaktu, takže mi tam chodí pošta, jo?

T: *Jo takhle.*

R: Takže cokoli mi přijde, tak on mě vždycky zavolá, takže jsem tam jenom jednou měsíčně. Vždycky mi tam něco přijde, takže i z toho Mnichova jsem musela jezdit si pro poštu takhlenc. Z Mnichova, to ti pak řeknu. Takže, co jsem chtěla říct. Takže přes toho Peťu Matouška, já jsem hned volala: “ty prosim tě, mamka prostě mi sehnala Sejřek, tam je ta psychiatrická... Já prostě nejsou nákej... Já si nemyslím, že jsou nějak psychicky nějak nemocná, já chcu jenom se jít léčit su závislá, to víš Peťo.” On mě vlastně říkal M. Kroměříž, Šternberg a máma furt: “ne, Kroměříž je nemocnice”. Když jsem jí vždycky řekla... Takže já jsem si něco sehnala a ona mi to vždycky jako zhatila, víš. “Nebo Šternberg, co to je, já prostě pojedou jenom do Sejřku, jo. Jo, že mě tím... To mi napsala jednou ségra: Máma pojedou jenom do Sejřku. Jo nenapsala mi to ta máma. Kurva, co to je? Víš co. A to co měla napsala ségra, tak mě pošle máma na Viberu, jo prostě a ty seš z toho jako... Su nasraná, kvůli tomuhle tomu. Nevim, co s tím mám dělat. Tady to budu muset si nějak jako promyslet, víš nějak prostě najít cestu, protože to mě trápí tady toto. A přitom já jí, jak jsem ti říkala, nemůžu ani... Neřeknu jí ani sprostýho slova. Ba naopak, mamka má ráda zahradu, já jediná na tu zahradu s ní jedu. Já ten vztah k tomu mám a prostě posekám jí tu trávu a nosim jí tu vodu, ořežu jí ty stromy a holky nepojedou. Holky jí pošlou do prdele. “Co seš zas nervózní, běž do prdele.” Oni jí pošlou, ale já si to nedovolim a na mě je nejhnusnější. Takový zvláštní.

T: *To je zvláštní no. Jestli si na tebe vylejvá zlost nějak.*

R: Hledám furt, co dělám kurva špatně, víš co. A že jsem... Takže vlastně jsem to teda je nějak, abys měla obrázek o mamce. Jako furt nevim no. Je mi to líto, protože nevim... To bych si tady chtěla právě že vyřešit, vztah s mamkou. Nebo že mi... Nevim, jestli mi přeje, nepřeje. Prostě jsem od dvaceti let... Takhle, takže jsem byla na tý textilce. No a tím, že jsem měla už takový dětství, tak já už jsem ani nechtěla vlastně bejt doma, utíkala jsem do party. Teď jsem už ani nechodila na tu módní návrhářku, vůbec, protože mě tenkrát kdosi řekl, že jenom nejlepší prostě, takže jsem a i v té partě se chytla, že prostě módní návrháři jenom ti nejlepší, takže jsem tenkrát na to se vysrala. Chodila jsme za školu. Dostala jsem se do party, kde se začla hulit tráva. To mě bylo šestnáct. Jednou jsem utekla na čtrnáct dní z domu a za tohle jsem se dostala do pasťáku, takže mě moje máma dala za čtrnáct dní na útěku z domu, jsem se dostala do pasťáku. Jinak já jsem měla dvojky z chování, ale samý jedničky. Vyznamenání.

Ale tím, že máš tu dvojku z chování, tak to vyznamenání tam nemáš, máš tam jenom prostěla. Až na střední, takže jsem měla vlastně vždy takhle...

T: *Do pasťáku jen kvůli tomu jo?*

R: No. Od čtvrté třídy dvojky z chování, ale já jsem se dobře učila. A ještě jsem narozená na den učitelů. Jan Ámos Komenský a já vždycky dvojkařka jim dávala víš tu ruku a oni stáli v té řadě. No kdybys tak tohle, tak... Ještě jsem reprezentovala až střední školu ve všech sportech, víš co? Jsem reprezentovala a oni vždycky: “ty seš taková zlobivka, dzrzá”. Ale taky mi gratulovali vždycky k narozeninám a já jsem vždycky dávala tu kytičku, protože jsem reprezentovala ještě ve sportu. Já sem byla takový, víš co. Bylo to takový zvláštní. No na to strašně ráda vzpomínám, protože sportovat jsem měla. Mě to strašně bavilo.

T: *To je vidět, že ti to šlo, ten volejbal. Tobě to fakt šlo proti nám.*

R: Vid'. Víš co jediný přes tyčku, tak to byla Z. S. Ona byla vyšší, tak přes tyčku, tak to jsem vždycky to... Jasně Z., ale všechno. Šplh, sprint, všechno mi šlo. To se docela někdy biju do hlavy, že tohle jsem měla dělat no.

T: *Tak ještě třeba můžeš něk.*

R: No a už ani nemáš s kým, to se ti tak rozprchne ty party. I na střední už se to tak jako... Všichni už maj děti, jako s kým chceš jít. “Hele pojď na basket”. Víš jako si zaházet na koš.

T: *Sama někam jediné no.*

R: Víš co, už to není ono. My jsme hrály softball, jo. Prostě šup, hop a první meta. My jsme měli chlapa no z tělocviku. To byl dobrej chlap. Do té doby jenom opičí dráhy. No a pak jsem vlastně se dostala do té party, takže marihuana a co tam potom bylo. Tak marihuana, pak jsem vlastně chodila za tu školu, tak jsem se domu nevracela, takže jsem tohle... A mamka mě dala do pasťáku. Dala mě vlastně prvně do střediska výchovné péče na V. Tam jseš dobrovolně. To mi bylo patnáct až šestnáct. V šestnácti se o mně... Jsem se dostala do diagnostického ústavu vedle na Veslařskou, jo. Protože jsem se vrátila domů a zase byly ty stejný problémy. Takže jsem skončila... To už mamka vlastně šla na sociálku. Řekla, že mě nezvládá a takže jsem se dostala do diagnostického ústavu na Veslařskou. Tam už se o tobě rozhoduje, jestli půjdeš dál do toho výchovného ústavu, do toho pasťáku. Takže jsem jim utekla. Neutekla. Utekla jsem jim. Jo utekla, ale pak mě chytli policajti. To jsem utekla s pankáčem. To jsem vlastně přišla o panictví v šestnácti. Pak mě chytli policajti, takže zpátky do toho diagnost'áku a v tom diagnost'áku rozhodli, že pojedou do M. do Výchovného ústavu pro děti a mládež v M. Tam jsem taky utekla, protože mě to tam dovezli před velkýma prázdninama a to mě bylo

šestnáct. A já jsem jim řekla, že se nenechám zavřít do klece jako před prázdninami, jak králík do klece. A oni: “ale M. ty můžeš pokračovat, ty jsi udělala první ročník na textilce, ty můžeš jít jako druhej, ty můžeš prostě získat výuční list za rok” a já:” No ale já tady nebudu prostě na velký prázdniny”. Tvrdohlavá, ne? Já jsem beran. Tvrdohlavá. Takže ale říkám: “já se vrátím v září”. Já jsem na třikrát jim utekla, než se mi to podařilo. To jsem stopla a i policajty. Jsem neměla brejle, víš co, na dálku, takže dvacet metrů, třicet metrů za M. jsem jela zase zpátky.

T: *Jo jela jsi zase zpátky.*

R: Tak jsem si stopla policajty, tak to bylo takový, že na to dlouho vzpomínali. Takže na potřetí jsem utekla, ale já jsem se tam toho září vrátila na ten výuční list.

T: *A kam jsi vlastně šla, když si byla pryč?*

R: Já jsem jela vlakem... Co? Po ulicích, po ulicích. Já jsem si zažila i pankáče i tady to... Tady ty: “človíčku, človíčku, nemáš nějaký drobák na nádraží.

T: *Ty jsi spala někde venku v šestnácti?*

R: No takhle jsme vlastně... Na squatech, nějaký rozpadlý barák. Takže tam jsme spali, kde byly zahrádkářské oblasti, tak tam nebo jo. Otevřený chaty. Ve vlacích jsme spali, takže já tady, když slyším třeba S., tak já ten život znám, ale znám ho chvíličku a mě se ten život nelíbil. Já jsem si od toho vzala prostě jenom to nejhezčí a to bylo, to že dali prvně najíst ženám, psům a pak teprve sobě. Tohle se mi na pankáčích líbilo a to je tak všechno, Ivet. To jako..

T: *No jako tenhle život, to si nedovedu představit.*

R: Jo, já ve čtrnácti chodila mezi skinheady a taky jsem si z toho vzala jenom to dobrý, jo, že už oni potom mlátili i namejkapovanou babu, černovlásku, tak to už jsem taky odešla, že se mi nelíbilo, že mlátili fakt vyloženě každého. Jo takže já jsem si z toho vzala vždycky jako... Jsem vyzkoušela od každého něco a vzala jsem si z toho...

T: *To co si chtěla.*

R: Takový to. Jasný. Takže jsem potom byla v M., udělala jsem si výuční list vlastně a z toho M. jsem šla znovu na školu. Už jsme tam udělala výuční list a odcházela jsem v sedmnácti zpátky za mamkou vlastně a ona mě tam hned, hned mě nechtěla doma. Hned mě dala na internát vlastně do R., kde jsem si začla dělat druhej výuční list a to čalounici. Takže to jsem dělala rok a půl na tom internátě. To mi šlo. To mě vlastně a i řekli, jestli nechci jít do

maturitního oboru a já jsem píča řekla, že ne, protože tam ty děcka mám přece ráda. Prostě kráva, dneska víš, já už se úplně vidim, kde jsem mohla bejt a úplně mě to tak sere. Jako udělej si školu prosim tě, dělej ju dlouho.

T: *Ted' když to vidíš zpětně, tak je to jiný no.*

R: Je no, jako už s tím nic nenadělám. Jako maturitu bych si mohla dodělat, jenže já už su ted'ko... Já už su zase někde jinde. Ted' su zase s přítelem v Německu. Mám Německýho přítele. To ti řeknu potom. Takže vlastně v devatenácti... No rok a půl mě to bavilo. Mistrovou čoveče super, super, čalounice bomba. A vlastně tam su potkala jednoho borca na diskotéce, to jsem chodila vlastně už na diskotéky, jsem chodila, že jo? Takže jsem potkala Z., což byl můj první kluk a vysrala jsem se po roce a půl na čalounicu a ještě rok a půl jsem měla před sebou, takže přesně v půlce já jsem prostě mermomocí v devatenácti letech chtěla pracovat. A já jsem se s ním seznámila na diskotéce. On byl barman a já jsem začla jako v šatně, ale dělala jsem i tu školu a dělala jsem i to. Takže jsem dělala v šatně na diskotéce a on mě pak strčil za bar. No a jak mě strčil za bar, tak já jsem taky řekla, že chci pracovat mermomocí. Takže jsem se vysrala na tu školu a máma ho neměla ráda, za to vlastně Z. jo, že díky němu vlastně... On jak byl nefachčenko, já jsem ho a i živila a jako tak. Víš, nebyl nijak... On hrál a i automaty. Tenkrát jsem vůbec drogy neznala a on mě tvrdil... Říkám: “to není možný, ty prostě celou noc pracuješ, pak seš celej den se mnou a jenom dvě minuty...”. A on mi tvrdil, že dvě minuty v šalině jenom stačí takhle zavřít oči a že je jako... A já byla tenkrát naivní v těch dvaceti a já mu tenkrát věřila, protože jsem ty drogy neznala a já úplně, jo, víš co a úplně strašně naivní růžová holčička jsem byla, úplná píča. Takže s ním jsem byla čtyři roky a to byl jenom fakt feťáckej vztah. S ním jsem si okusila všechno, od alkoholu a ty čtyři roky, díky tomu, že jsem pracovala na diskotéce a začal můj start gastronómie. Vlastně od devatenácti letech já se o sebe starám a vždycky ještě jako kdyby o někýho chlapa. Takže první střecha nad hlavou zaplatit. Jo, to je prvořadý a práce. Třeba nedokážu pochopit, že někdo nemá rád... Nebo nepracuje. Protože naše máma: “musíš pracovat, jo, neděláš školu, vydělej si na to. Kouříš? Vydělej si na to.” Jo ona jako má takovejhle... To je dobře na druhou stranu, protože mě vedla k samostatnosti. Za to su ráda, jo?

T: *To je normální docela, no.*

R: Ale chybí tak mi ta špetnka tý lásky od ní, no.

T: *Takže s ním jsi začla brát drogy?*

R: Takže já jsem ve dvaceti si s Z. začala vlastně brát drogy a tak já, že nose, prostě pervitin jsem vyzkoušela, ale i do toho chast. A já mám lásku k tancování a to jsem měla společnou i s tím přítelem Z. Takže my jsme byli od pondělí až do soboty, každý den na diskotéce a každý den jsme vlastně pili alkohol, ty jo, panáky, že jo. Jseš mladej, takže to ses vůbec nehlídal. Jenom v nedělu, kdy měly zavřeno diskotéky, tak jsme měli volno a zase to stejný a takhle čtyři roky. Do toho pak přišly vlastně ty úplně ty drogy až tak, že jsme bydleli... Přivedl mi vaříče domu, že jo. Kriminálka. Nebo šli prostě vařit a pak to prostě prodali a místo toho, aby ty peníze donesli na nájem... Jsme měli byt tři plus jedna, tak to prohráli na automatech. Prostě nasraná jsem byla jako. Plno lidí se u nás otáčelo. Pak ho zavřeli. Kriminálka. Takže já jsem mu ještě, píča, nosila balíky do té vazby. Posílala jsem mu Malborka. Posílala jsem mu maximy, který jsou drahý, časáky jo. Prostě jsem se o něho... Protože mě ho bylo líto, že jeho rodina na něho srala. Takže tak jsem aspoň teda já. No ale tím jsem to prostě... Tím, že ho zavřeli, tak já.. On mě nechal vaříče doma, kterej tam měl pronajmutej pokoj, ale on mě nedával peníze za pronajmutej pokoj, já jsem musela prostě převzít tu štafetu, to žezlo po tom Z. On mě vždycky dal prostě vál, jo? A já jsem si našla deset lidí, kterejm jsem to prodávala. Tím jsem získala peníze na nájem a splatila byt tři plus jedna dvanáct tisíc na V., abych měla na ten nájem. Ted' se ti tam točijou ty lidi že jo. Chodí ti tam pro to tohle a... Takže furt sirup dokupovala, furt tohle. To jsou třeba takový věci, jako jo? Pak jsem ho teda vypakovala, jo. A pak jsem potkala světskýho kluka B. S tím jsem byla pět let. To je kluk z kouzelnické rodiny. Oni mají úplně jinej život. Že jezdíš po vesnicích a tam, kde mají kulturák, tak se zeptaj starosty, jestli chcou kouzelnicej program pro děti a takhle jezdijou celý léto, připojujou se na elektriku. Takže já jsem potakal B., ten taky jako sem tam fetoval, ale on byl spíš hulič a nepil alkohol. My jsme se potkali, on by sto kilovej. O proti Z. Z. byl modelka, ještě mě podváděl, furt mi lhal a B. byl prostě sluníčko, ale chlap se má starat o ženskou. Mi tenkrát padla ta brada. On byl moje láska. On byl moje srdíčko. Tak mě vlastně B. za mě... A i jezdil ještě na ty návštěvy k tomu Z., mě vozil do té vazby. Jo prostě hodnej byl víš, ale já jsem s ním nic neměla. Já jsme prostě měla ho fakt jako kamaráda. Říkám to je člověk, víš co úplně... "To má dělat chlap, M. Dobij mi kredit, tady máš dvě stovky. No bys měla..." Úplně prostě fakt mě pada huba, protože já jsem... Jo a ted' jsem zašla na tu návštěvu k tomu Z. a říkám: "tak mám kamaráda, kterej se o mně stará, jenom abys měl jako to...", a on mě řekl: "tak hlavně spolu nechod'tě v Brně za ruce, ať vás někdo nevidí". Ted' po těch čtyřech letech mi spadli ty růžový brejle a já: "do prdele" a vysrala jsem se na něho, protože mu hrozilo vězení pět let, jo a začala jsem chodit s B. A s B. jsem byla pět let krásných. Fakt jako s ním byla strašná sranda a optimista. Úplně mě naučil milovat."Miláčku, jsem doma". Jako byl

takovej. A hulil. A vždycky když zahulil, tak potom pak dělal divadlo. Vzal Jů a Hele nedělá. Začal prostě mluvit. Prostě já jsem si s ním furt smála, ale potom jsme spolu začli taky fetovat, víš. A to je prostě špatně. Asi tři roky jsme spolu zase na plno fetovali. Já teda jenom nosem, já nikdy injekčně. Já se bojím jehel od třinácti. Su tady... Protože všichni jehel, su takovej svatoušek mezi nima. Protože si nedokážu to jejich... Jak oni tomu říkají. Já ani nevim, ty jejich výrazy, co oni mají. Ale já teda jenom nosem no. A s B... Jenže já jsem ho po pěti letech podvela. Tam taky totiž bylo takový, že mě přived kriminálního domu poslední rok, kterej u nás bydlel a nic nám nepřispíval, takže jsem se zase hádali, že prostě nám choděj dluhy dom, že ten nám neplatí ani dva tisíce usraný, aby dával za postel a internet. Zaviroval mi počítač porno stránkama, takže jsem byla úplně nasraná, že jsem se kvůli P. rozešla s B. No a pak jsem vlastně tři roky záměrně, protože jsem ho podvedla, ale já neumim lhát a on přijel prostě z těch kolotočů v Polsku vlastně byli, tak přijel: “M. dělalas to?”. Já říkam: “jo”. Prostě brečela jsem, mlčela jsem a on rozdělil peníze a pro mě skončila strašná láska. Já jsem ho strašně milovala. Rozdělil peníze a říkal: “tak si vyřid’ svoje dluhy a já svoje”. A odešel. Já jsem ještě půl roku na něho čekala, jestli se vrátí do té České republiky z toho Polska, až skončí sezóna. Tak jsem rozdělila ten byt. Strašně jsem byla v prdeli. Psala jsem mu furt smsky, že mě to strašně mrzí, že už to nikdy neudělám a prostě on byl člověk, kterej mě naučil milovat. Strašná dvojka jsme byli. Každěj nám záviděl, že to neni možný, že jsme spolu čtyři, pět let, že prostě jsme jak na začátku a já jsem potom nikoho nechtěla, víš. A mě se o něm zdá. Vole, jsem se vzbudilam, byla jsem nasraná, že to byl jen sen, prostě to bylo, jo, jak kdybych žila. Prostě furt jsem jak kdybych porkačovala v těch snech v tom jednom. Takže jsme se s B. rozešli a já jsem tři roky nikoho nechtěla, takže jenom práce, flaška, práce, flaška, práce, flaška, víno, práce, víno, práce.

T: *A už jsi nefetovala? To jsi přestala bez něj?*

R: I fetovala, ale hlavně tam se to přehodilo i na ten alkohol. Přehodilo se to v tu dobu na ten alkohol, protože to bylo záměrně.

T: *Jo.*

R: To jsem dělala i v P na České vlastně. Já jsem měla dobrý práce. Já jsem si vybírala restaurace. Restaurace R., restaurace U R., kde máš vole višňový, medový a tak dále piva. Jo, já jsem si vybírala samý lepší. U C. italskou, hotel S. Já jsem byla jako výborná i si mě vždycky chválili. Akorát: “M. takhle ne”. Takže mě potom třikrát vyhodili z práce. To už mě i máma říkala, že mám problém z alkoholem. Já: “že nemám, že to prostě toto”. “A máš, nemusís ani chlastat, ale prostě i jednou měsíčně, ale pokud potom jedeš tři dny, tak to jsou ti

kvartální a seš tam. A su alkoholik ve třetí rozhodné fázi, což je že už nemáš klapku. Už nemáš klapku, nepamatuješ, už nemáš tu míru v sobě a už nikdy v životě jí ani mít nebudeš. Nepamatuješ si, ses agresivní, ptáš se další den, co jsi dělala. Ptáš se, co si dělala, protože ty si to nepamatuješ, chápeš?

T: *Jakože nemáš míru, jakože to tam leješ a nikdy se nepozvracíš třeba nebo co?*

R: Ne nikdy už si neřekneš: “a mám dost, jdu domu”.

T: *Jo jasně.*

R: Ty máš rozhodný. Já jsem potom vlastně... Se k tomu dostanu. Takže je rok dva tisíce třináct. Tím, že jsem se vlastně utápěla v chlastu, nikoho jsem, tak jsem tím, jak mi to mamka říkala a i já co dělám. Já jsme jí nevěřila, že jsou proti mě spiknutí a že to není možné, že třeba su agresivní, když jsem byla vždycky všechno veselá a pamatovala jsem si to. A prostě mamka: “vždyť už tě dvakrát vyhodili z práce”. A já jsem si ještě nabrala dvě hospody, ještě vlastně před tím, před tou léčbou. Tak jsem si nabrala hospody. Jednu hospodu Z., pak Č. pivnici a v jednom měsíci jsem dělala dvě hospody, takže jsem vykrývala vlastně volno vždycky tou druhou hospodou. No a dvacátý sedmý den jsem se tak vožrala v té práci vlastně. Jsem se tak vožrala, že vlastně od rána už jsem pila piva a pozvali mě na Jégra chlapi, že dobře obsluhuju a že su fajná servírka a já jsem se v té práci vožrala a už jsem nemohla ani vlastně markovat na tu kasu, přišel ten kuchař kamarád z té druhé hospody, kde jsem pracovala vlastně večer na pivo a on mě doprovázel domu a řekl: “M. ty dostala nákej záchvat po cestě, když jsem tě doprovázel domu. Oblíkal jsem tě v práci” a že jsem nák se mrdla sebou do obrubníku a že jsem zůstala prostě ležet jako nehnutě, takže se lekl, zavolal na mě záchranku. Záchranka mě vlastně nespacifikovala. Nějak jsem se probrala, začala jsem se s nima prát, takže záchranka na mě zavolala městskou policii. Městská policie přijela, ti mě spacificovali, protože jsem měla roztrhlej vlastně nad obočím... Jo, měla jsem tam vlastně náký na šití. Tak mě ti policajti, aby mě mohli jako ošetřit, že, takže mě odvezli na úrazovku. Já si pamatuju jenom tři hlavy a světlo. “Slečno nechte toho, já vás potřebuju zašít”. Já jsem... Asi mě zašili. Vůbec si to nepamatuju. On mi to potom všechno vykládal ten kamarád. Já jsem z té nemocnice... Jsem měla vlastně realitního makléře jako přítele. My jsme bydleli mimo B. a poslední autobus ti tam jede v jedenáct hodin. Já jsem si z té úrazovky z toho B. tam nějak dostala, ve tři ráno jsem zazvonila na toho Z, celá od krve se sešitou hlavou a vůbec si to nepamatuju. Šla jsem spát, ráno jsem vstala. Protože jsem si to nepamatovala, tak jsem normálně zase jela do té práce. Co se mě stalo a tohle. A teď ta servírka, ta kámoška, co jsem tam měla pronajatej pokoj, abych mohla vykrývat ty dvě

hospody. Tak mě říkala: “M. ty jsi se prala se záchrankou a prostě s policií” a já: “prosim?”. Protože já taková normálně nejsem a já se takovejch lidí v normálním střízlivým stavu vážím, víš co. A teď já: “prosim? To si děláš srandu”. Ne. A teď volám tomu M. Ten M. mi to potvrdil, jo. Protože ta vylezla z baru nebo před barákem. Ten mě doprovázel a oba dva to viděli a teď jak mi to řekli a teď ta máma. Teď se mi to celý spojilo, že i sestry. Říkám: “kurva, proč mě někdo nenahrajete, ať se vidím?” “Někdo, vždyť to nejde v té chvíli, když ty začneš nadávat a tohle”. Že se prostě proměn od malička ím úplně... I ten B. mi říkal, ten světskej, tak mi říkal: “M. ty se vždycky proměníš v někoho, koho já vůbec neznám.” A já úplně jim to nevěřila, protože jsem myslela, že jsou všichni proti mně. “Proč mě lžete, tohlenc to”. Víš co, úplně z toho v prdeli. Tak a jak ona mě řekla, že jsem se prala, tak říkám: “tak a já jdu”. V tu chvíli jsem zavolala... Ještě jsem sjela do té hospody a on ten šéf: “M. vy jste tak výborná servírka. Proč? Jako takhle to nejde”. Já říkám: “Já vím šefe, já se jdu léčit” a on: “tak to jste dobrá”. Úplně tak na mě jako... Takže já jsem si s tím pásečkem z blázince chodila ještě pro výplatu. Na černo jsem tam byla, takže on mi dal a i výplatu. Nemusel mi jí davat. Ale dal mi i výplatu. A já jsem volala té mamce a mamka mi řekla: “tak a co? Vážně? Myslíš to vážně?”. Já říkám: “jo mamko, su rozhodlá”. Ona: “takže musíš jít na pracák, musíš jít na sociálku” a teď mi do toho telefonu začla, co všechno musím udělat, abych to vlastně nemusela platit, takže já s tím monclem čtrnáct dní ještě k psychiatrovi musela, aby mě tam přijali. Tam musíš mít nákej psychiatrickej prostě... Jo, jsem v životě nebyla u psychiatra, takže jsem si to... Těch čtrnáct dní, než jsem měla nástup do toho protialkoholního, tak jsem chodila po těch úřadech s tím obrovským monclem. Šíleně jsem se styděla. Teď to vy to... A všude jsem vlastně říkala, že se jdu léčit. Úplně hrozně mi bylo. Vůbec na to nezapomenu, na tady toto. Byla jsem tam tři měsíce v B. v Č. na protialkoholním, což mi strašně dalo. Tak jsem si prvně říkala, tři výplaty, to je strašně dlouhá doba a pak jsem tam chtěla ještě zůstat, jo. Ale tam byly takový prostě páky, že co máš dělat? Odvést pozornost. Jo, to prostě vim, když tohle... Napít se. Vyhybat se prostě těm místum, nechodit do restaurací, nechodit, kde je alkohol. Jenže ono to máš těžký, že jo, to bych musela jenom chodit s mamkou do lesa. Protože všude ten alkohol máš. Na dětských akcích. Všude ten alkohol je. Jdeš v Dačicích, máš tady tři cedule - Sudová vína. Všude ten alkohol máš. Reklama, alkohol, televize, reklamy. Všude máš alkohol. A mě tohle... Všude tě to obklopuje. Takže jsem vlastně byla dva tisíce třináct na léčbě. Rok jsem byla čistá, Ivet. Rok. Pro mě to je úplně nádhernej rok.

T: *Po první léčbě, to je teda dobrý.*

R: To bylo super úplně. Půl roku jsem chodila ještě na Antabus, jsem nevěděla ještě vůbec nic. Jenže tam je to fajn, že se to tam učíš a víš, co to tomu tělu dělá. Tam děláš z toho zkoušky. Co ti to dělá. Co je delirium tremes. Co je to Antabus. Jestli jsi byla na záchytné stanici, ptali se mě, jestli jsem se někdy počurala. Já úplně: “né”. Jo, prostě se o tom učíš, jak ti to bere ty mozkový tyhlenc ty, jo. Co můžeš mít za demenci. A ty se o tom učíš, co to tomu tělu dělá. A já mám ráda svoje tělo. Jo, jako do třiceti neměla, to jsem měla malý prsa, ale prostě potom... Mám ráda svoje tělo. Prostě úplně mě to dalo. A vždycky když jako jsem s tím bojovala, tak jsem jako přemýšlela. Nechci být zlá, nechci být agresivní. Jo, a tohle mi vždycky pomáhalo, takže za každéj den jsem se odměnila. Za každéj den abstinence jsem se vždycky odměnila. Jo, něco jsem si koupila a ono to na to psycholožka: “M. musíte ale prostě...”. “Ne, vždyť já jsem barmanka z P.”. “Ne, musíte změnit povolání”. Ona mi to neřekla, ona čekala, až si na to přijdu sama. Já ten třetí měsíc potom jí dala za pravdu. Ona mi to jenom tak nakřápla. A já jsem potom přišla na to, že říkám: “jo, jako musím změnit povolání”. Vždyť jsem obsluhovala Lucku Bílou, vždyť jsem obsluhovala všechny herce, co nám tam chodili do té P. Vždyť já se toho nechci vzdát, mě to strašně baví. Já miluju gastronomii. Já mám k tomu vztah jako. Musí být všechno čistý, naleštěný. Jo, má to být čistý. Já mám ráda Pohlreicha, protože ten má čisto. Sice je jako trochu sprostější, ale tak to má bejt. On nadává pro něco. Takže jsem šla, byla jsem rok čistá, a pak jsem si našla vlastně povolání... Toho realitního makléře jsem vlastně opustila, že jo. A našla jsem si povolání steward na vlaku, jo. Takže seš číšnice na vlaku. Takže jsem tři roky jezdila jako steward jídelních a lůžkových vozů. Takže jiný povolání, tam se to jenom zpříjemňuje ta cesta, takže tam vyloženě nejdou lidi se vozrat. Jo, i když ten alkohol... Bylo tam víno a pivo. Ale držela jsem se, ale zase mě to přehodilo na ten pervitin. Jo, takže alkohol, pervitin a teď se mi to prostě střídalo. Když ne ten, tak ten. Jo, takže tím, že jsem jezdila... Protože jsem měla dluhy, exekuce, takže jsem si za tím šla, to jsem si řekla v léčbě, že si za tím jdu prostě splatit ty dluhy. Měla jsem dvě stě padesát tisíc, jo. Takže tam jsem si řekla, že si udělám brýle, že začnu chodit zase do knihovny. Takže tohle jsem si všechno splnila, ale potom už jsem si ještě přidala, protože jsem třeba jezdila dvacet sedm dní a třiceti jedna a furt jsem byla jenom na kolejkách mimo B. Já jsem vůbec B. třeba čtyři dny neviděla. Žilina, Vídeň, Gratz, Praha a furt jsem takhle jezdila a vždycky do toho B. jsem... Takže jsem se už podporovala. Mám nejlepší kamarádku, která má vaříče jako pravou ruku vaříče. A už jsem byla nachystaná. Už jsem to měla... “Jedu na čtyřenku”. A ona: “Jo, M.”. Takže byla nachystaná, já jsem ani někde nečekala, jak jsou prostě všichni ostatní nebo takhlenc. Já jsem to měla prostě vždycky jenom pod nos. Já jsem si to zaplatila a zase jsem jela. “Hele jedu pěti denku”. “Jo, M. přijď

zítra”. Šup. Jo, nebo už jsem měla a i z toho jídeláku, už jsem jí volala, že jedu do B. , ať je nachystaná. Takže já už jsem se začla podporovat a pak už jsem ani vůbec nespala a vlastně celej život od dvaceti su na pervitinu nebo na alkoholu. A ono se ti to střídá. Nebo mě se to jako teda střídá. Sestra to měla naopak. Byla na tom pervitinu. Sedm let je čistá, ale přehoupala to na alkohol a pije a Jégry a toto. A to přesně řekla psychologka: “tytyty, bububu, dávej si na to pozor, ať se ti to nepřehoupne na jakoukoli závislost, ať už na kávě nebo na alkoholu”. Ono to tak prostě je, víš co. Takže já říkám, že mám prostě problém se závislostí celkově, víš co. No a potom, jako já jsem jezdila vlastně ty tři roky, tady tou stewartkou jsem si splatila... Zbývá mi už jenom padesát tisíc. Šla jsem si za tím, ale jezdila jsem jako blázen. Z dipečinku: “M. vy jste hodná, ale prostě taky firma úplně na píču, prostě neproplácely přesčasy, když jsem z toho byla a i... Vůbec se s náma nikdo nebavil. Hroznej přístup, takže z toho jsem taky byla... Že ten svět je hroznej, víš co, úplně tak. A tím, že jsem jezdila trasu Praha - Mnichov, Mnichov - Praha, takže to jedeš taky půl dne. Vlastně celej den. To jedeš Praha - Mnichov, máš tam pauzu a pak jedeš zase zpátky, takže prostě jedeš i šestnácky na vlaku. Prostě jedeš, obsluhuješ, vaříš, děláš řízky, jo prostě narvaný. To jsem jezdila i trasu Praha - Vídeň - Gratz. Regiojety, nový vlaky. Takže to jsem jezdila já. Já jsem prostě... Jo, sice jsem už nebyla servírka, ale stewartka, a tam jsem potkala Š., což je strojvedoucí Mnichovský a on je zase Němec, jenže já su angličtinář. Takže jsme jenom anglicky spolu valili a strašná láska. Jemu je sice padesát teď už. Já jsem jako zapomněla na jeho narozeniny. Vzalo mi to paměť. Vzalo mi to úplně všechno. Takže tam jsme se seznámili, začali... Že máme zablokovaný dveře a nepustí nás do Česka, takže M. nalítla, já říkám: “neexistuje, ty pojď, neumíš německy, ty mi to otevři”. A on tam seděl. Jo a už vzájemně...Strašně krásný začátky jsme měli. Jo, když jeli třeba dva, jeli třema R. s K.: “Se na tebe ptal”. A já říkám: “já na něho myslim, to není možný, ne”. Tak potom to bylo, že jsme si začli psát. Půl roku jsem jezdila ještě jako stewart, ale vždycky když jsem tam přijela, tak jsme šli třeba na večeři, teda na oběd nebo když jsem byla nemocná, tak mi tam všechno donesl jako léky a prostě salátek, ale i té kolegyni nebo kolegovi, to je jedno, kdo jel. To bylo takový hezký, že i toho kolegu, šéfovi: “nepotřebujete nudle?”. Takže nudle mu donesl a vždycky, aby byl aspoň tu hodinku, hodinku a půl se mnou. To jsme tam stáli. Já němčinu nesnáším. Německo taky, nebo ne Německo, já prostě jo. A teď prostě ta řeč. A mně to nešlo se to naučit. Prostě něco umim, něco jsem pochytila ale su angličtinář. Ale po půl roce on prostě, abych byla tohle... Já jsem furt fetovala, furt. A chtěl, abych se za ním přestěhovala. Tak jsem se přestěhovala. Měla jsem ale poslední rok nebo půl roku paranoidní stavy, víš co. Já jsem se k němu přestěhovala do toho U. do Německa u M. . Na stewartovství jsem se vysrala a on i docela žárlil, takže abych jako... Že si tam najdu

práci, splatím si dluhy během dvou výplat. Víš, už takhle jsem to i viděla. Že se tu němčinu naučím, že ještě jsem učenlivá, ale teď mi to nešlo a on je workoholik. On je strojvedoucí u D.\ Furt byl v práci, jeden den měl třeba volno. Takže já zavřená. Žádný přátelé, neumím Německy. Do německých obchodů, kam mám jít. Všude všechno Německy, ani tam wifina není free, takže já jsem pak chytala potom už paranoidní stavy, že jsem jela třeba jednou za měsíc do B., ale už jsem utekla a i z toho B. do toho Německa, že už nechci ty drogy. Chápeš mě?

T: *Jo, jo.*

R: Že už chci skončit a že tohle bude ta cesta a do toho právě přišel ten Š. Ono to bylo takový akorát víš, že tak. On je zlatíčko. On se o tebe stará, akorát je strašnej puntičkář a mě to strašně sere. Takže jsem za nim to... Ale byla jsem furt doma zavřená, takže deprese, všechno. Pak jsem si vždycky jela jako kdyby ulevit do toho B.. Že jsem si dovezla... Deset dní jsem mu doma dělala psycho. On se potřebuje vyspat, koncentrovat, soustředit se a já prostě noční program. M. že, všechno jsem si tam nanosila a plná energie, že jo. A do koupelny jedna kk, že jo on šel na záchod a "M." jo. Prostě pak přišel z práce, já na něho, že dal prostě čip. Jsem si přečetla nákej článek na internetu, tak mi to blbě ten Google přeložil, takže že existují nějaké čipy v televizi, že mě nahrává, že prostě to není možné, že když přeblikávám tak ty moderátoři prostě, úplně, že mě vidí. Prostě takový úplně už tak, že jsem si začala říkat, prostě jo. A on: "M. kein chip". Jo a úplně prostě jo... A já jsem na něho křičela, byla jsem na něho i hnusná, že prostě mě nahrává, že mě prodává celému světu a že neplatí žádný nájem, že vim, že tady ty divadelní byty jsou. Úplně jsem byla na sračky, víš co. Že prostě zadarmo, že neplatí nájem. No hrozný úplně. Pak jsem se tam a i dvakrát ztratila. Takže po dvou a půl hodinách jsem prostě, že tam není ta wifina, nefungoval mi překladač ani mapy. Tak jsem tam po dvou a půl hodinách přišla domů úplně uplakaná, že konečně ten barák. Š. byl v práci. Takže jsem potom čtrnáct dní nevyhlížala, měla jsem deprese, že se zase ztratím, víš co a takovýho jako mazec no. A tím, že jsem si každý měsíc pro to jezdila, tak ono se mi ta paranoidita... Posledního půl roku už jsem neměla ten stav, kterej jsem chtěla mít. Už se ani... To už je to, že se to přehodí do té fáze nějaké a ty už to nevrátíš nikdy v životě. Už nebudu mít nikdy v životě ten veselej stav, jak jsem kdy měla na tom alkoholu, že jsem si všechno pamatovala, roztancovala se, bylo veselo, pamatovala jsem si to. Vždycky ona je to varovná, počáteční, rozhodná, konečná... Je to u alkoholiků a všichni jsem byli v té rozhodné v té třetí. A tam už není to, že se vrátíš do té druhé. Nikdy. A nikdy nevíš, kdy se ti to přehoupne. To je u alkoholismu takový to, víš. Jakože je to přítel, kterej se na tebe tváří:

“jo dej si, je to relax a tohle”. Ale jak už přecházíš k těm panákům nebo prostě záleží, co piješ, jak často a co. Tak je to takový... A u toho mám větší pokušení, no. Š. mě vlastně podporuje, já jsem se vlastně potom, sedmnáctýho dvanáctý vlastně my jsme se hádali, protože se mi nevěnoval, že jo, že se vrátím prostě zpátky do B., že jo. Byl prostě furt v práci a mě to strašně tady toho... A on teda jakože tohle, jenže já jsem to brala jako rozchod sedmnáctýho dvanáctý jsem se vrátila do B. . Všechno jsem si zařídila prostě a hned jsem si valila pro vál a měla jsem takový paranoidní stavy, že jsem se vrátila do té České republiky a vlastně jsem slyšela všude Němce. V paneláku v B., v B. jsem slyšela všude Němce, tak říkám tady pět německých rodin. Slyšela jsem Š. nad sebou, jak šuká prostě. Jsem si říkala, že to není možný, tak jsem se kryla. Byly ty, jak se to jmenuje, rachejtle. Vánoce, období Vánoc. Já jsem se kryla, že po mně někdo střílí, že mě sledují. Chodila jsem prostě... Já jsem na Štědrý den, jsem si domluvila benzínku, že tam půjdu prodávat. Oni mě řekli, že tam budu celou směnu, dvanáctky sama. Bylo to na čtyřproudovce, že mě tam srazí auto se mi zdálo, takže jsem tam ani nedošla. Na Štědrý den, Ivet, jsem došla do B. B.. Jsem nejela na tu benzínku. Jsem měla domluvený, že na Štědrý den půjdu na zkoušku. Tak jsem projela jenom tím autobusem do té nemocnice a přišla jsem za těma doktorama. Říkám: “prosim vás, mě šíleně bolí hlava a potřebuju vyšetřit, slyším hlasy”. Google, telefon mě strašil. Já jsem prostě... Já jsem byla furt... Teď ti to řeknu. Já jsem byla přihlášená furt v tom Německu na tom Š. notebooku. Takže tím pádem se mi v telefoně furt objevovaly německý stránky. Já jsem slyšela všude ty Němce a teď ten telefon a ta televize. A zas to začlo stejný a já jsem byla úplně vystrašená. Že po mně jdou, že mě chtějí unést. Jo, kryla jsem se, takže já jsem dostala takovej strach, že prostě slyším hlasy a ti doktoři... Tam se mi nevěnovala doktorka, takže jsem šla už do kostela a na ten Štědrej den kolem dvanácté, do kostela. Tam jsem seděla. Já nejsu věřící nebo tak. Prostě jsem tam seděla, prosila jsem, ať už tohlenc to... Pak jsem došla za ségrou. Říkám: “ségra, prosím tě může mě švára odvést do B. do Č., já proště su... Já asi blázním”. A ona: “M.” a přijela mamka a odvezla mě na Štědrý den do blázince a vlastně jsem řekla a ona: “to musíš všechno říct”. Takže to byla ňáká... Teď vím, že to byla ňáká psychóza prostě z těch drog. Takže měsíc jsem čekala. Všechno jsem si sháněla, tu komunitu a ten Š. z toho Mnichova, ten se na mě nevysral. Prostě přijel, když jsem byla v tom blázinci. Přijel, všechno mně koupil. Koupil mi holinky, koupil mně to to. “M. já na tebe počkám. Ty seš prostě... Buď silná”. Takže já mám podporu od něho šílenou. Šílenou podporu. Víš co, on mě jako drží. “Be strong, be strong, you can, you can I know it”. \Víš co úplně, já ho prostě miluju. Je to nejstarší můj chlap, ale prostě on co pro mě dělá. On se o mě staral. On mě ten režim házel, co je tady. On ráno vstal, kafe dělal, dělal mi snídani. Já nerada

snídala, tak víš co, jo. Tak on, jo prostě: “M., M. you must. Musíš tohle”. Teďka mi prostě vařil zdravý jídla, jo prostě. On to... On mi to... Já jsem mu to ale všechno řekla, než jsem se přestěhovala do toho Německa. Všechno jsem mu to řekla.

T: *Super.*

R: Že su alkoholička, že mám takový makový problémy, že prostě budu taková a maková, že potřebuju odvízt pozornost nebo něco vypnout. Všechno mu to popsala. A on: “já ti pomůžu, já vím jak”. A on tím, že byl furt v práci, tak já to brala tak, že mně nechce pomoc, že nechce ani, abych si sehnala práci. Vždyť já jsem tam to... A nebyla jsem, Ivet, jako furt... To bylo třeba deset dní, co jsem si jela těch svejch deset čar, pak jsem týden spala a pak jsem byla normální. On ví, jaká su normální, víš co, jemu se to prostě líbí. Takže on mně prostě posílá... Teďka poslal ségře přes Western Union sto euro. Takže ségra mi posílá balíky. Jo mamka jako kdy tohle, ještě neposlal peníze. Já říkám: “mamko on pošle peníze”. Ale mně o to nejde, mně jde o to, jakej je člověk, víš co, že mě z toho dostane.

T: *Že tě podpořil a tohle všechno.*

R: Napsal mně, v tom blázinci mě prostě napsal: “M. já koupim barák na pohraničí”. Abych neměla z toho ty nervy, víš, z té němčiny, že abych tam měla aspoň ty Čechy trochu.

T: *To je nápad.*

R: Tak že mi koupí psa, kterýho jsem si tam chtěla vydupat, abych mohla vstávat, abych mohla pro něco vstát, abych měla tu chuť. Prostě já bych nenechala psa pochcat. Takže že mi koupí... “Tebe čeká lepší život”. A kdykoli jsem měla třeba paranoidní stav v tom blázinci, já jsem mu to napsala. Napsala jsem to i ségře. To jsou takový dva lidi, kterým se svěřuju. Jsem mu to napsala, že slyším hlasy, že mi chtěou ublížit a on: “M. neposlouchej je”. Víš jako on mě umí vždycky to pohladit. “Neposlouchej je, M. “, jo prostě. “Tebe čeká lepší život, better life with me. I wait. Já jsem na tebe čekal čtyřicet devět let, takže co jsou to dva roky v komunitě”. Víš, jakože já tu podporu od něho mám. Teď jsme spolu mluvili předevcírem. To jsem říkala vlastně. To jsi slyšela na RK. Takže já su za to ráda. Napsala jsem mu dopis. Ono je to pro mě těžký v té angličtině. Já úplně tu angličtinu nemám vypilovanou, víš, že řekneš všechno.

T: *No jasně, není to náš rodnej jazyk.*

R: Třeba hřebík, kdybych do skladu šla dělat. Já to neumim. Já umim hlavně z té gastronomie a komunikativně. A do toho se mi plete ta němčina, takže jo. Strašnej myšmaš jsem měla v

hlavě. Teď se ním hádej, že jo, anglicky v těch nervech, ještě anglicky. Takže su anglicky, německy dopověděla jsme to česky a polib mi prdel. Sedla jsem si vždycky na ten záchod.

T: *To muselo bejt veselý.*

R: “Kein chip in Fernseher”. Fernseher je televize.

T: *Super.*

R: No on je prostě ale zlatíčko. Takže přijede devatenáctýho třetí přijede, víš co. Takže su ráda. Takže tady bude chodit. Uvidí to. Takže teď to vlastně popiš, jak tady ten malý pičin. Tu prdel tady světa, když on je zvyklej, že jo... Oni mají všechno luxusní, čistý moderní. Takže ho tady žeň, víš co, motoráčkem semka a když tady jsou prostě dva domy a vysvětlí mu, to na té mapce. Takže osmi stránkovéj dopis A4 v angličtině a ten manuál teď vlastně do angličtiny nějak dát.

T: *Aha to taky musíš.*

R: No já jsem to musela nák popsat, jak se tady mám a co, jaký mám... Že nemůžu ještě telefonovat, že můžu až v druhé fázi, tak to jsem musela nák popsat, rozumíš.

T: *No tak to si trénuješ teda.*

R: No to si teda kurva trénuju. A od mamky. Mamka je teďka... Včera jsme spolu mluvily. Minulej týden jsme spolu vlastně taky mluvily. A já ju říkam, že su z toho... Že Š. se neozval, že su z toho nervózní, že to telefoní číslo ví, že jsem mu to psala v dopise a i ségra, že vlastně psala na Viberu mu a že su z toho tohle a mamka říká: “M. my ti všechno...”. Hezky jo. Ona mi říká M., když je nasraná, ale ona to teďko hezky. “M. my ti pošleme všechno, co potřebuješ. Soustřed se na sebe”. A víš jako hezky mi to řekla. A včera taky: “bolí mě záda z práce a toto. A co ten Š. jako”. Já říkám: “jo, akorát tady neni ten tříhvězdičkovéj hotel, na co on je prostě zvyklej, jo”. Takže su ráda. Já mám podporu vlastně od něho a jdu si za tím. Jdu si za tím, že ten život druhej chcu fakt... Jak jsi slyšela tu motivaci na tom RK, na tom přestupu.

T: *Jo, jo.*

R: Tak tak to je, že půlku života jsem nic nedokázala, jenom jsem utíkala. Nic jsem nedokončila, jak tu školu, přitom jsem na to měla. Do dneška mám od mamky na talíři: “Jsi na to měla, maturitu nemáš”, víš co. Furt to mám. Ona s tím snad nikdy nepřestane, víš no.

T: *Takže tě podporuje ségra, Š. mamka, že jo?*

R: Ségra. Ségra mi posílá balíky. Ta umí jediná anglicky. Mamka umí jen rusky, takže si s ním hovno rozumí, takže K. si s ním píše přes Viber anglicky a vlastně s mamkou vždycky pošlou balík. A K. chodí přes Western Union... Nebo podporuje... Mamka takhle, že to pošle a ségra, že asi vyzvedne ty peníze, že to prostě spolu nák spacifikujou. Že tam chodí za tím A. Nevim, já se na to zeptám. Oni mají svých starostí dost, že jo. Mamka ty šaliny... Taky dělá různý směny a K. ta má miminko, takže prostě víš co. Já je nechci otravovat, to je jejich život a nebudu co čtrnáct dní: “hele pošlete mi balík?” Prostě já se celej život se o sebe starám, celej život su servírka, barmanka a najednou mám někoho prosit, víš co. Ani chlapa, prostě to by mělo být fifty fifty jako jo.

T: *A myslíš že se ten vztah nák mění v průběhu tý léčby? Třeba s Š. nebo s mamkou.*

R: Tak já nevim jak to bude. Su tady měsíc, ale s mamkou se to určitě změní. Protože mamka jako jo, určitě jo.

T: *Jo, jo.*

R: Řiká sice, že neprijede hned, ale že prostě jo. Jo, protože oni to chtěli. “Běž se léčit”, prostě tohlenc to jo. “Ty potřebuješ komunitu”. Jo jako a pokud tady mám toho Š., tak padlo od ségry, od té druhé vlastně od A., co byla v S., že zneužívám Š. Já říkám: “kurva já jsem s ním rok jako, to je můj partner, co se mi do toho sereš, starej se o sebe jako”. Jakože ona nemá, za to já nemůžu jako. Já bych zase neměla ty její partnery, co ona měla, jo.

T: *Jasně no.*

R: Jako prostě to tak snad má bejt jako. A teď já su šetřivej člověk. Mně poslali sem za osm set, jako já nechci žádný kartony, já si balim. Já si poprvý v životě balim, prostě cigára, abych ušetřila, aby ten Š. tolik toho nemusel, víš co. A mamka: “má hodně peněz”. Víš co, mě to sere tady ty kecy, jako že má hodně peněz, že si za to dá. Ale všechno mi nakoupil. Krémy, prostě nachystal mě. “M. kafe”. Prostě rukavice, pak mi koupil vložky. Strašně starostlivej a víš co, on je jako úplný zlatíčko. A i já se mám pro co snažit. Mám. Já to ani už nechci. Nepamatuješ si, nemáš vzpomínky. Nechci to vůbec. A když budu v tom Německu... On mi řekl, že koupí ten baráček, ať se mám kam vrátit, že hned jak to, tak pojedeme do M . . Takže já to doléčování nemám, víš, tak vyřešené, jak oni chtěou na ten doléčovák. Proč bych si tady měla shánět práci, když vím, že budu v Německu, víš?

T: *To je pravda no.*

R: Ale je zas důležitěj. Pro mě ty doléčovací páky, já jsem to používala prostě, když si vezmu v potaz to protialkoholní.

T: *To je fakt těžký ta budoucnost, že jí máš takovou nejistou teď. Vid', že bys chtěla jít pryč, ale zároveň ten doléčovák je důležitěj.*

R: Musím. Musím a v tom doléčovákú je, že si vezmeš nákou tu práci, protože aspoň ty dva měsíce tam dám, jsem přemýšlala, že minimálně. Kdysi tady padlo, že ty dva měsíce bych měla, tak nejde o tu práci, jde o to, abych nezačla tady někde pracovat, přitom vím, že půjdu do Německa. To je takový prostě... Ale je to důležitý to doléčování. Šíleně důležitý no.

T: *A jak se k tý léčbě staví třeba máma? Nevadí jí, že jsi nešla do toho S. a že jsi tady?*

R: Právě že, ta mi řekla, že mě odveze jenom do Sejšku... Je ochotná svým autem.

T: *No právě.*

R: A když... Potom mě vlastně můj vychovatel z toho past'áku mě vezl semka. My jsme spolu v tom kontaktu x let. Jo, úplně super. On je můj táta. On mi strašně dal do života, víš. Tak jsem mu zavolala. My jsme se neviděli teďka asi osm let. A on: "M. já tě odvezu, že seš to ty, já tě odvezu". Taky dělá terapeuta na jižní Moravě. Mají tři střediska, ale pro patnáctiletý ve středisku výchovné péče. To je právě z toho M. tak tam. A on mě semka... On: "to vyjde úplně nastejno, jestli S. a nebo D. ". Jo, jakože kilometrově, tak já nechápu, proč mě sem ta máma neodvezla, víš jakože.

T: *Takže se s tím pořád nák nesmířila, že jsi tady? Furt by chtěla, abys šla tam?*

R: Já jsem pořád neviděla ten rozdíl. Já jsem furt viděla, proč říká, že jdu do S., to jako mám uznat, že mám mít tu psychiatrickou nemoc plus závislost. Co ta máma po mě chce? Uznat, že su blázen? Furt to nechápu, víš Iví.

T: *Takže ona to furt jako nepřekousla, že jsi tady a že jsi nešla tam, kam ona chtěla?*

R: Já jsem jí to potom napsala, ještě když jsem mohla vlastně na tom telefoně. Že místo toho, aby byli rádi, že jsem si tu komunitu sehnala sama a že mě vezmou hned. Protože tady bylo to, že můžu do týdna. Já jsem poslala dopis a mně další den i D. volala, jo. A do toho S. mě dal termín až dvacátýho devátýho první, tady jsem měla nástup dvacátýho čtvrtýho. Hned za týden. Do týdna. A zrovna to vyšlo, že ten Š. přijel do toho B. a už... My jsme to se Š. poslali a on tady byl tři dny v tom B. . První den jsme to poslali. Já jsem měla tři vycházky z toho blázince s ním, jo, od pani primářky. Tím mě to všechno nakoplo. A hned další den, ten druhý den, co to došlo, tak jsem to všechno. On u toho byl, takže on ví, že su tady a všechno vlastně ví ohledně toho a víš co.

T: *Jasný a co ta máma teda? Ta to furt jako nepřekousla?*

R: Chtěla, abych šla do Sejřku, protože tam byla ségra a tohlenc to.

T: *To chápu a teď už? Teď už jste si volali a už je všechno v pohodě?*

R: Teď už je ráda, že su tady. No jasně tak jako. “A co jsou tam za zvířata?” Jako ptala se tohle. Já říkám: “mamko je to farma se zvířatama, že jo, prostě jsou tam koně”. Mně se to líbilo, že jsou tady koně a tam byly myslím jenom prasata. Nevim, prvně jako pískovala, proč nejdu do toho S., ale mně se tam nelíbilo, že mám uznat jakože mám nějakou psychiatrickou nemoc a ona to věděla, já jsem jí to všechno řekla. A že tady můžu nastoupit. Že tady holky nemaj, že maj nedostatek, že můžu nastoupit do týdna, jo prostě. A ségra zase: “nevim, co vymejšíš, proč si nepočkáš na ten S.” Vůbec jsem to nechápala, ty zprávy. Kurva tak, já si seženu... To je jedno jestli komunita ta nebo ta, ne? Hlavně že jdu. A já jsem, abych už tam byla. Tam byly šílený případy. Víš co, jako různý diagnózy. Jedna tam běhala s hasičákem, pak si hrála s ohněm, se zapalovačem, vytrhávala... Druhá běhala. Já jsem s ní byla na pokoji. U postele na místě běhala, jo. To byla Ukrajinka, se tam potom svlíkala. To byla ta s hasičákem. Třetí tam byl nákej pokoj, kterej vždycky přišel na sesternu svlíknutej. Tam byly takový případy, že já jsem normálně říkala, vole normálně člověk se tady píča zblázní, vole.

T: *To už bys mohla do S.*

R: No, jasně. Super. Proto jsem říkala, nemám jako před těma kamerama dělat, jakože su taky blázen, aby mě vzali do toho. Takže já jsem odtud a i chtěla vypadnout. Já jsem byla ráda, že takhle D. zavolala a že můžu jít hned jako. Ale byla tam mamka za mnou. Dovážela. Já musím svojí mamce všechno proplatit, víš.

T: *Jo, aha.*

R: Když jsme tam přišli, tak jsem měla tři a půl tisíce. To jsem měla ještě peníze od Š. vlastně. On mně dal a i peníze, do toho B. , když jsem se stěhovala. Mně dal sedm set euro jako, abych měla na byt, abych zaplatila dva nájmy. Já jsme to vůbec nechápala. Říkám, my se rozcházíme, teď on mi dává peníze. Mám si shánět a i byt. To si přijdu jako kurva, jako že su. Jak si to vůbec představuje. Jsem si tak říkala, že jako bude jezdit a bude ke mně chodit. Jo úplně mě to celý mátló. Pak jsem slyšela všude... No to bylo hrozný. Takže su hodně vystrašená. Už to nechci, protože vím, že takový stavy budu mít a nechci. Chtěla bych aspoň jednou mimčo, no. Mně vzali vejcovody oba dva. Takže bych aspoň umělým oplodněním. V Německu je to placený státem, u nás si to platíš, ne?

T: *Já nevím, jak je to tady.*

R: No tři úkony tady platí zdravotní pojišťovna a pak si to všechno platíš a v Německu je to podporovaný. To jsem se dozvěděla až po seznámení s Š., ale bylo to takový sympatický, je tam ta rodina podporovaná.

T: *A ta péče tam je možná i lepší než tady, že jo.*

R: Pro rodiny, pro děti je tam přednostní jak kdyby. Což je super, no. Akorát se to špatně učí ta němčina teda pro mě. Hrozně špatně. U. jsem se učila týden. U. . Tam kde bydlím. No takže Š. a bude za mnou jezdit. Říká prostě, že každěj měsíc. Šílená podpora on pro mě je. Já si to právě už nedokážu ani představit, že kdybych ho neměla, víš co. Jak ostatní třeba tady, víš co.

T: *Jak i ten M. ti řek, možná ať se zamyslíš nad tím, co by bylo, tak to musí bejt těžký.*

R: On mně řekl něco takovýho, vid'?

T: *No něco takovýho. Ať taky s tím počítáš, že se to může stát, že jo. No to je těžký s něčím takovým počítat, to chápu.*

R: Jako jo, tak musela bych to z té hmotné, jasně.

T: *Tak to není jen o penězích, že jo.*

R: Ne tak proč jsem tady hlavně. Já tady nejsem kvůli tomu, abych řešila vztah se Š., že. Já su tady proto, abych se dala já sama dopořádku.

T: *A spolupracujou něk s tou terapeutickou komunitou tady? Třeba máma nebo ségra, Š. Tady jsou ty rodinný terapie.*

R: Zatím ne, protože su tu měsíc a on je Němec. Kdo se tady s nim bude bavit německy, maximálně anglicky.

T: *No to by asi nešlo. A asi ani nic takovýho neplánuješ teda ,vid'?*

R: S nim asi ne, no. Ale mamka to nevím, to se jí budu muset zeptat, že. Ona ti řekne, že nemá čas, že má svých starostí dost. Vím, co řekne úplně, víš co. Ale jako zeptám se jí na to. Hodlám se jí na to zeptat no.

T: *A co je pro tebe, třeba ve vztahu k mamce, důležitý?*

R: Ve vztahu k mamce důležitý? Nevím, nějaký to pochopení nebo slovo podpory, který já asi nemám, víš. Nebo že by tě pochválila nebo nějak byla oporou, to nemám.

T: *Přesně, to si říkala. A co je pro tebe nejdůležitější ve vztahu k Š.?*

R: Láska.

T: *Láska. Že tě podporuje?*

R: Ne. Že mě podporuje. Podpora obrovská. Partner, víš co. Fakt jsme part'áci.

T: *A vnímáš tam nějaký problémy, který by třeba mohly vzniknout mezi váma?*

R: Tím, že je puntičkář, pečlivý.

T: *Jo. Jako tou povahou, ne?*

R: No jasně. Protože já su taky pečlivka, ale jako on už to přehání, víš.

T: *Všeho s mírou, vid'?*

R: No. Měl rozdělený kastroly a u toho i naběračku i s pokličkou v každym regálu, to už je drsný jako. A ty mu to dáš do šuplíku, kde máš všechno a on zase: "M", že to musí být jako u toho do prdele. Nebo ti srovná, trošku hodíš vole ručník na radiátor a on přijde, tak to narovná no. Takže v tom asi, víš. Takže si jako přijdeš nedokonalá. Na tom fetu si přijdeš dokonalá. Takže já ho vlastně teď musím dohnat prostě.

T: *Bojíš se ještě něčeho teda? Kromě tady toho, že je puntičkář, co by ohrozilo vztah?*

R: Možná moje nekomunikativnost, což se tady učim. Víš co, mám komunikační bloky, že se urazim a zmlknu. To mám i s tou mámou, takže toto tady musím asi nějak řešit.

T: *A myslíš, že je nějakej vztah venku, kterej by tě jako neovlivňoval pozitivně, že by tě to třeba táhlo ven? Chápeš? Že by ti někdo říkal, pojď už domu nebo něco takovýho.*

R: Ne.

T: *Všichni tě podporujou?*

R: Všichni mě podporujou. I kamarádi i kamarádky, který nefetujou, tak vědí o tom. Já nejsem člověk, co lže. Prostě jsem si dala a oni to o mně vědí. Když jsem byla v tom blázinci. "M. to je zlo". Já jsem jí to napsala. A ona: "Víš, su ráda, že to tak vidíš, že se jdeš léčit, já za tebou přijedu". Moje kamarádka barmanka z P., mě už tenkrát říkala o dluzích. Tak mě říkala: "já za tebou přijedu i s malým s K. My si uděláme výlet. To je dobrý, že seš takhle." A i když jsem šla do tý protialkoholní léčby, žádný negativní reakce. Já mám plno... Spousta přátel mi zůstala, Ivet. Já su za ně ráda.

T: *I těch, co neberou?*

R: Ty normální, ty bezpečný a já su za ně ráda, víš co, protože oni... A líbí se mi i... Já to prostě říkam takovou jaká su, víš co, a oni to berou. Oni to berou a prostě. "Seš dobrá, že si..." Já jsem šla do toho a jsem myslela, jak budu na tu léčbu do toho protialkoholního...

Samou podporu jsem cítila. Úplně super to bylo. A i tam za mnou byli na návštěvách. “Seš dobrá, že ses takhle dokázala prostě to to”. A teď si každéj myslí, že su v tom Německu. Facebook mám vypnutej a nejsu, že. Jo, taky bylo teďko v tom blázincu, že máma si dělala technickou, aby mě teda odvezla do toho S.. Já jsem byla v tom blázincu a přivezla mi cosi a říká: “ježíš marja, já jsem byla na tý technickej a víš koho sem tam potkala? Tvojí kamarádku no ze základky. Jak se jmenovala? Č. no. A že se Č. ptala, jak se M. má? Je furt v Německu?” A máma jí... Víš, co jí odpověděla?

T: *Jo.*

R: No. Ne není ona je teďko v blázincu. Teď jedu na návštěvu. Tak to jsem byla hodně nasraná. Ale to jsem mamce nedala, říkám: “jo aha”. Pak jsem šla na pokoj, mamka odjela a říkám: “ty vole, proč se zase takhle zachovala”. Proč neřekla, že jo, že su v Německu nebo teďko, že jsem přijela. Proč to řekne? Já teďka nepůjdu na slezinu. Nepudu na slezinu. Jako, víš co, proč to musí vědět Č., která tady x let... Ne ona je v blázincu, teď za ní jedu na návštěvu. Co to je za odpověď. Ona to ještě takhle ta máma řekne. Víš jako to jsou takový věci, který ona je taková. Mě to strašně sere, ale s tím asi nic neudělám. Co tam ještě máš, protože už máme to, musí bejt večerka. Dostanu sankci a i ty.

T: *Hele ještě jsem se tě chtěla zeptat, jestli jsem se nezapomněla zaptat na něco důležitýho?*

R: Nezapomněla ses zeptat na nic zeptat, protože jsem ti všechno řekla.

T: *Jo, tak to je asi všechno. Tak ti moc děkuju za rozhovor, za upřímnost.*

Přepis rozhovoru s Prokop

T: Mohl by jsi mi prosím povědět víc o tom jak si se stal závislým? A třeba pak, jak ses rozhodl jít léčit a proč?

R: Takže cirká do šestatřiceti let jsem žil spořádaným životem, byl jsem šestnáct let ženatý, měl jsem třináctiletou dceru, manželku, spokojené manželství. Vybuřoval jsem si kariéru. Od dělníka jsem prostě postupoval v kariéře. Dělal jsem dvacet let ve strojírenství. To znamená od mašiny po CNCčka, což jsou počítačem řízený stroje, pak jsem je programoval, pak jsem dělal mistra, vedoucího výroby, technologa, pak jsem dělal manažera obchodu, pak jsem dělal asistenta obchodnímu řediteli. To znamená slibná kariéra. Vše bylo dostupné. Manželství z mé strany naprosto spokojenost. Myslím, že jsme asi tak normálně požívali alkohol, tak jako každý. Jednou za měsíc někam do klubu nebo něco podobného. Drogy jsme užívali výjimečně. Prostě experimentálně. Když byla nějaká příležitost si něco dát, tak jsme si něco dali. Drogy jsem užíval vždycky s manželkou veškeré, protože jsem se snažil prohloubit náš vztah. Třeba na extázi si pěkně popovídat. Je teda pravda, že jsme něk pravidelně, se možná dá říct, zkoušeli trávu. Dejme tomu tak, jak kdy, dejme tomu tak dvakrát týdně. Až byla třeba malá uložená, všechno bylo hotový, tak jsem si třeba pustili film nějak z filmového klubu nebo já jsem měl doma několik počítačů. Věnoval jsem se hodně IT, tak jsem něco někde našel, většinou nějaká zahraniční produkce nezávislá, pak jsme si k tomu dali jointa. Myslím, že to nijak nezasahovalo do našeho manželství, a jak říkám, s drogama jsme něk experimentovali. Měli jsme teda, dejme tomu jedno takové období několika let, kdy jsme trochu víc užívali extázi a víc znamená, tak čtyřikrát do roka. Jinak jsem drogy nikdy nebral. Od mládí, někdy od puberty se věnuju hudbě, elektronické hudbě, to znamená, že jsem nějak inklinoval k DJingu nebo k něčemu takovému. Chodil jsem třeba v B. na F., kde jsem dělal zvukaře na nějakých akcích. Podporoval jsem mladé DJe. Dělal jsem nějaký supporty. Tak něk okolo té hudby jsem se vždycky motal. To znamená, nebyl problém se dostat k jakýmkoli drogám, ale jak říkám, brával jsem, dejme tomu, že jsem si jednou za tři měsíce dal i koks na nějaké párty.

T: Na těch hudebních akcích, jak jsi říkal?

R: Jo přesně tak. Jak říkám do těch šestatřicet, co jsem byl ženatý a měl jsem fungující spokojenou rodinu, spousty peněz, v té poslední době až moc někdy. Manželka si už pak vyměřšlela blbosti, ale dejme tomu. V šestatřiceti manželka se něk rozhodla. Já sem se spíš snažil stavět svůj život a všechno, rodinu, vést k tomu dceru k nějakým duchovním hodnotám. Pro mě bylo mnohem lepší hodit do auta stan a spacák a jet pod stan do Beskyd, než letět

někam do prdele k moři a válet se na pláži. To není můj styl. Nicméně manželka inklinovala spíše ke konzumnímu způsobu života, což mi teda nevyhovovalo, takže se naše cesty rozešly, tím způsobem, že si začala žít paralelní vztah s naším společným známým. Posléze se k němu odstěhovala i s dcerou, kterou ňák zmanipulovala. Dostala jí do péče. Dcera toho potom litovala. To už je jedno. Já jsem to nezvládl. Zhroutil se mi svět. Přišel jsem o rodinu o domov. I když jsem si myslel, že všechno je skvělý, tak to skvělý nebylo. Takže jsem začal pít. Hodně pít. Byl jsem schopnej stáhnout za večer sedmičku vodky a jít spát. Nicméně měl jsem v práci obrovskou zodpovědnost za desítky milionů a za sto šedesát zaměstnanců, takže jsem pít nemohl, takže jsem začal brát kokain, abych se ňák aspoň zmatlal, abych nemusel furt myslet na tu duševní bolest. Takže jsem valil na kokainu, což bylo celkem dobrý. Peníze jsem na to měl. Nebylo problém si denně obstarat gram kokainu. Ale přece jenom dvaapůl tisíce denně je už celkem výdaj, takže jsem ho začal prokládat perníkem a postupem jsem nahradil kokain pervitinem. Odešel jsem z práce. Zavřel jsem se doma. Vybudoval jsem si ze svýho bytu takovou zenovou jeskyni. A čtyři roky jsem prakticky nikam nevycházel, byl jsem jenom doma s hudbou s knížkama a se svou bolestí. Vybudoval jsem si za tu dobu samozřejmě závislost na pervitinu. Takže jsem, dejme tomu, po těch třech letech začal ňák svoji situaci řešit. To bylo v roce dva třináct. Jsem začal, protože su B., navštěvovat Brněnské sdružení Podanné ruce. Snažil jsem se samozřejmě s tím ňák přestat. S perníkem. Ale vzhledem k bolesti, kterou jsem ňák měl v sobě. Nemohl jsem se s tím vyrovnat. Nemohl jsem to pochopit. Tak jsem vždycky během čtrnácti dnů do toho zase spadl. Začal jsem teda svou situaci řešit a řekl jsem si, že se půjdu někam léčit. V podstatě jsem ani tak nepotřeboval se zbavit závislosti na pervitinu, jako spíš najít ňákej smysl existence. Takže jsem se od roku dvaťináct jsem absolvoval asi čtyři léčby v PLku. Krátkodobých, od měsíce do tří měsíců, který nepomohly. Vždycky došlo k recidivě nejpozději do měsíce. A poté jsem teda dva patnáct v rámci své čtvrté léčby v PLku jsem přešel sem do komunity, kde teď přitom když jsem střízlivěl ze všeho, to znamená z alkoholu a z drog, tak jsem ňák začal. Snažil jsem se pochopit a přijmout jednání manželky, který jí vedlo k tomu, že mě opustila. A hlavně pracuju na tom na objasnění svých vlastních chyb v manželství, který jsem v podstatě neviděl a nepřipouštěl jsem si, že jsou to ňáký chyby.

T: Mě zaujalo, jak jsi mluvil o tom, že jsi byl čtyři roky sám víceméně. Co na to dcera nebo ňáký příbuzní tvoji nebo kamarádi?

R: Matka zemřela před jedenácti lety na rakovinu. S otcem tak jako máme ňáký vztah, i když ne moc dobrý, protože on byl hodně tyran. Já jsem v podstatě utekl z domu někdy v osmnácti. Moje starší sestra taktéž. A dcera, když jí bylo těch třináct čtrnáct, odstěhovaly se do J.. Sto

kilometrů daleko. K novému tatínkovi. Ona tedy záhy ňák pochopila, že udělala chybu. Dokonce jsme uvažovali o tom, že se odstěhuje ke mně do Brna, protože každý víkend za mnou jezdila. Chodili jsme po výstavách, po koncertech. ňák jsem se jí věnoval. V podstatě asi jak jsem to ňák dělával vždycky. Snažil jsem se jí ňák předat všechno, co jsem za ten život posbíral, ale poté co jsem se teda začal propadat do pervitinu, tak jsem ten vztah ukončil, protože to nebylo dobrý, už jsem potom nezvládal být čistej o víkendech. Takže jsem ten vztah utnul. A neviděli jsme se. Viděli jsme se třeba jednou za rok.

T: *Jakože abys jí chránil?*

R: Hmmm...

T: *Aha jakože před těma drogama.*

R: Už jsem to nebyl já.

T: *A to trvalo jak dlouho? To jak ses jí začal vyhýbat?*

R: V patnácti do devatenácti jejích.

T: *A teďka začínáš znova navazovat kontakty?*

R: Přesně tak.

T: *A co ta bejvalá manželka?*

R: My jsme se rozvedli dvatisíce devět, deset. Tak ňák. Dvatisíce devět ňáká ta krize. Dvatisíce deset rozvod. Takže to už je sedm let a já jsem jí za tu dobu viděl. Viděl jsem jí hned v zápětí po několika měsících u soudu, kde se rozhodovalo o přidělení dcery do péče. A pak jsem jí asi šest let nebo kolik neviděl nebo pět let. Nezajímala mě, její život. Nezajímala mě ona, protože mně neskutečně ublížila. A viděli jsme se teď, asi před já nevím rokem a půl, kdy dcera měla problémy s pervitinem, tak jsme se snažili jí pomoc. Tak jsme se jenom proto sešli.

T: *A probíhalo to dobře? Kontakt s tou manželkou?*

R: Jo v pohodě. Ona už má teda další dítě s novým partnerem a má ňák svůj život, kterej si sama kočíruje.

T: *Takže do léčby ses rozhodl jít kvůli dceři?*

R: Do léčby jsem se rozhodl jít kvůli sobě.

T: *Kvůli sobě. Nehrajou v tom vztahy s jinýma lidma roli?*

R: Tak samozřejmě, že v podstatě do nedávné doby sem si myslel, že dcera je mou jedinou motivací jít do léčby, protože chci být ňáká její opora v životě. ňákej její vzor, nebo něco takovýho. Takže jo. Určitě je to dost velká motivace, ale rozhodně se chcu léčit sám kvůli sobě, abych mohl žít ňákej střízlivej život.

T: *A vyvíjí se teda ňák vztah od nástupu do léčby po současnost s dcerou?*

R: Ano. V tu dobu, co u mě docházelo k těm recidivám, tak jsme se vůbec nijak nestýkali. Bylo to taky na základě toho, že ona si našla nějakýho hňupa, kterej ju naučil fetovata a dodával jí drogy. Takže měla asi tak cirka půl roční zkušenost s pervitinem. Což zase mně se taky nelíbilo. I když co já jí můžu vyčítat, že? A bylo to období těch posledních dejme tomu několika let, kdy jsme spolu se opravdu absolutně něk nekontaktovali. Třeba jednou za rok jsme se viděli nebo maximálně si napsali občas smsku. Nicméně od té doby co su tady, tak ona tady byla za mnou v létě loňského roku. A já jsem dvakrát byl za ní už.

T: *Takže pokrok.*

R: A ještě vlastně v době, kdy ona byla s tím přítelem, s kterým fetovala, tak já jsem od té doby byl v PLku a tak jsem jí říkal: „pokud s tím neskočíš tak neexistuješ pro mě“. A teď. A když jsme se viděli naposled, tak se ta situace obrátila, kdy ona mě říkala: „pokud s tím neskončíš, tak pro mě neexistuješ.“ Což je velice zajímavý.

T: *A tak její matka podporuje něk vaše vztahy?*

R: To nevím. To mě nezajímá takovýhle věci.

T: *Takže tomu snad nebrání. A s otcem se vztah nějak vyvíjí od nástupu léčby?*

R: Můj otec neví o tom, že jsem závislý.

T: *Aha.*

R: Já jsem už nikdy, od konce puberty nebo začátku dospělosti, jsem navštěvoval různé psychology, výjimečně i psychiatry, protože mám takovej pocit, že se dívám na svět trošku jinýma očima, než většina lidí. Hledám za věcmi něco víc. A nevzali mě kvůli tomu na vojnu. Neřek bych, že mám papíry na hlavu nebo něco takovýho, ale v té době byla ještě povinná vojenský služba, když jsem já byl mladej. Já su ročník sedmdesát tři. Tak otec ví tak něk, že mám nějaký psychický problémy, a teď rozpad manželství mě jako hodně sebral, což on věděl. Takže to, že já jezdím po léčebnách mu vysvětluji tak, že sem tak trošku magor z toho, co jsem prožil, a že se s tím potřebuju něk vyrovnat. Takže neví o mé závislosti.

T: *Takže asi nespolupracuje nijak s komunitou, že by chodil na nějaký rodinný terapie?*

R: Ne.

T: *Ani o tom neuvažuje?*

R: Otcí je za pár dnů dva a sedmdesát a má nějaký zdravotní problémy. Před jedenácti lety mu odešla celoživotní partnerka. Od té doby žije sám.

T: *Ty ho nechceš zatěžovat, tak proto mu to neříkáš?*

R: Přesně tak.

T: *Tak máš pocit, že je to tak lepší asi. A jak se staví dcera k tvojí léčbě? Ta tě podporuje?*

R: Rozhodně ano. Já teda žiju skoro celej život v B. Žije tam i otec. Žili jsme tam my jako rodina s exmanželkou a s dcerou. V současné době teda žije exmanželka asi těch osm let v J. Dcera tam žije taky. Má tam teda svůj byt. Dceři je jedna dvacet. Dcera tam má svůj byt a svůj život. Ňák si vůbec nerozumijou od jejich čtrnácti let. Pravděpodobně to bude tím, že dcera je hodně po mně. Taky má takovej jinej pohled na svět. Myslím si, že hodně brzo dospěla. V patnácti kolikrát mluvila, jak mluvíjou pětaticetiletý ženský. Vždycky si spíš rozuměla se staršíma lidma než s vrstevníkama nebo respektive s vrstevníkama si nerozuměla. Já jsem měl ten samej problém, na škole a na učňáku a na vyšší škole potom. Fungovali jsme teda v B.. Ona v J. teda. Já jsem při mých předešlých léčbách vždycky do B. vracel. Nevím jestli to byla chyba, ale obecně se to říká, že člověk se nemá vracet do města, kde působil, ale jde o to, že tam člověk zná tu scénu, zná ty lidi, ví na koho se obrátit a takhle, ale já jsem se nikdy s feťákama nestýkal. Já jsem měl jednoho dealera, kterýho jsem prostě jednou týdně zavolaal. On mně dovezl čerstvý zboží a jako o drogové scéně prakticky nic nevím. Nicméně jsem se o tomhle s dcerou bavil, že vlastně je možnost Ňákýho doléčování nebo doporučuje se to nebo je to opravdu Ňák dobrý. Z té komunity ten další krok, to znamená PLko. Příprava na Ňákej režim. Komunita, kde člověk pracuje, já nevím, na Ňákým tom osobnostním růstu vlastně. A vyrovnání se s tou závislostí, která většinou závislost jako taková, může být na čemkoli. A jde o to, že jsou to Ňáký traumata z minulosti, který člověk prostě Ňák přebíjí těma drogama. A následná péče. To znamená Ňáký doléčovací centra s bydlením a podobně, který jsou ve všech větších městech. I v J. Takže jsme se domluvili s dcerou že nastoupím do J. na doléčovák, aby jsme si byli Ňák víc na v blízkou než sto kilometrů. Mohli se aktuálně vidět při problému jednoho nebo druhýho. Myslím si, že jsem si vzájemně tak nějak oporou.

T: Zrovna jsem si říkala, že taková vzájemná opora, že se hodí. A ještě někdo tě podporuje kromě dcery? Nebo někoho na koho se můžeš obrátit?

R: Já jsem takovej, teda do nedávné doby jsem si o sobě myslel, že jsem extrémní introvert. Tady jsem přišel na to, že ani tak moc né. Takže i když jsi takovej Ňákej jinej než tady ty lidi, takže mám společnost rád. Ale nikdy jsem neměl Ňáký větší okruh přátel, protože jsem trošku jinej, což jsi sama poznala. A mám teda jednoho přítele, kterýho mám asi dvacet let. Mimochodem já jsem prodal svůj byt. Peníze jsem samozřejmě profetoval a z toho bytu, kde jsem měl nábytek na zakázku vyrobenej a tak dále, tak to mám uložený u kámoše na půdě. To jsem četl dneska na tom výjezdu, že k němu kdykoli můžu.

T: Klidně to řekni znova.

R: Že to je jedinej člověk, kterej mě tak Ňák zůstal, kterýho si pamatuju jako pubertáka. On je teda o deset let mladší než já. On úspěšně podniká, má barák, kterej jsem mu teda pomahal

spravovat. Má tři malé děti. Jeho manželku taky znám od té doby co oni se seznámili, takže jsem takový rodinný přítel. V době, kdy jsem byl v pohodě, tak jsem byl i takový nějaký jejich rodinný rádce. U něho na půdě teda mám složený svoje, samozřejmě u táty mám takový ty osobní věci jako notebook a oblečení a u něho mám ten nábytek z toho bytu a nějaký takový věci. A je to vlastně člověk, kterej mě nějak celou dobu podporuje. Ne jenom on, ale i jeho manželka.

T: *Takže za nima bys taky moh jít, že jo? Kdyby bylo nejhůř.*

R: Jedu k tátovi na těch pět dnů teď, kdyby tam došlo k nějakému konfliktu, což teda nepředpokládám, tak jako můžu jít klidně přespat u něho. Má velkej barák a jsem tam vítanej. Kor teď, kdy abstinuju a snažim se se sebou něco dělat.

T: *On taky abstinuje?*

R: Jo, on taky abstinuje. My jsme jako dejme tomu, že nějaký ty experimenty s drogama, co jsem absolvoval s manželkou, tak jsem absolvoval i s nim.

T: *A on závislej nikdy nebyl?*

R: To nevím, to se těžko říká co je závislost. Když má člověk období, že si dá třeba během několika měsíců každěj týden, každěj vikend, třeba perník a pak si třeba rok nedá tak bych neřekl, že je to závislost.

T: *Takže se nikdy neléčil?*

R: Ne, nikdy se neléčil.

T: *Takže je to dobrej kamarád. Není rizikovej.*

R: Není rizikovej.

T: *Máš nějak negativní vztah k někomu, kdo by tě třeba shazoval při tý léčbě? Znesnadňoval ti to venku?*

R: Zajímavá otázka. Tak to netuším. To netuším, ale myslím si že ne.

T: *A co je pro tebe ve vztahu k dceři nejdůležitější? Nebo k tátovi?*

R: Pochopit, že je dospělá, že má svůj vlastní život už. To znamená nesnažit se jí teď už moc vychovávat. Omezovat nebo tak něco, ale být tak nějak na blízku, když bude chtít radu nebo když bude chtít znát můj názor. Tak abych byl takovej nebo byl v takovym stavu, že ho můžu poskytnout.

T: *A co ona může poskytnout tobě v tom vztahu?*

R: Tu možnost, že o tu radu požádá.

T: *Taky jsi mluvil o vzájemný podpoře že jo?*

R: Pro mě třeba bude určitě teď důležitý, protože J. moc neznám, párkrát jsem tam byl, ale nikdy jsem tam nebydlel nebo tak něco. Jak se říká, neznám mapu. To znamená, nevím kam

tam jít do dobrýho obchodu, nevím, která je dobrá čajovna. Ona tam vlastně žije osm let, takže pro mě bude určitě podporou, když mi řekne: „jo sem chodim cvičit jógu, tady mají dobrý čaje a tady hrajou dobrou muziku nebo mají tam dobrej zvuk.“

T: *To váš vztah možná může trochu obohatit, že ona zas bude průvodcem pro tebe, že teď se to trošku obrátí ty role. A je něco, čeho se obáváš v tom vztahu k ní? Jak se to může vyvíjet?*

R: No rozhodně jí nebudu schvalovat jakéhokoli přítele.

T: *Ne?*

R: Což ona dobře ví. Já to vím taky, protože už před mnoha lety prohlásila, že: „ať si přivedu domů jakéhokoliv, tak vždycky na něm něco najdeš“. Takže prostě ňák co může ohrozit? No to, když prostě bude s ňákým hňupem. A bude mít prostě ty růžové brýle té zamilovanosti a nebude slyšet to, co jí k tomu budu říkat no. Prostě jako, že tohle teda ne jako.

T: *Dobře. A pak tvoje plány po dokončení léčby jsou teda, že se půjdeš léčit na doléčovák do J. A pak? Tam chceš zůstat už?*

R: To nevím. Já jsem vlastně za ty poslední roky jsem přestal ňák plánovat do budoucna. Prostě protože jsem to dělal celou, dobu co jsem měl rodinu. Tak se furt něco plánovalo prostě. A teď su v podstatě svobodnej člověk. Vlastně nic mě nijak neomezuje, nejsou ničím vázanej. Ani místem ani tohle, i když su třeba jako myslim, že su silnej patriot. To znamená, nemohl bych žít asi někde jinde tady, to znamená v České republice. Jakože jsem přemýšlel, že prostě koupím dobrý vybavení, a prostě, vyrazím pěšky do Tibetu, přes Mongolsko, kde bych se pár let asi zdržel, protože Mongolsko je hodně hezký.

T: *Páni.*

R: Ale jak říkám jsem moc velkej patriot na to, abych tohle udělal. Nebo abych tam zůstal. Takže v podstatě nevím. Dejme tomu, že to se těžko vyjadřuje. Byl bych rád, když bych třeba mohl žít jako někde v podhuří, třeba Beskyd, někde prostě na ňáké roubence nebo prostě v jurtě nebo něco takovýho. Mít prostě ňákej svůj pozemeček, kde bych měl prostě psa a ovce a tak ňák jako se trošku se stranit prostě běžnému životu. Prostě protože moc lidí nemusím. Konzum rozhodně né jako. Spíš tak něco. Nicméně jako jdu do té J. teda jdu tam na doléčovák, kterej je teda na několik měsíců samozřejmě. Okamžitě si najdu práci, což si myslim, že není pro mě problém najít si práci, protože kdo chce pracovat, tak práci vždycky najde. Mám dvacet let zkušeností ve strojírenství, takže to taky nebude tohle, ale nejsem přesvědčenej o tom, že prostě celej život chcu zůstat v takhle velkým městě a chodit do ňáké normální práce do fabriky prostě. Dělat osm hodin jako. Spíš bych prostě, já nevím, dělal třeba, měl třeba svou čajovnu nebo já nevím třeba můj kamarád nebo můj spolužák prostě, s kterým se občas vídám, tak vlastní tvrz v jižních Čechách. Takže tam dělat třeba něco jako

ňákýho správce nebo tak něco. To by bylo spíš něco jako alternativnějšího. Ne prostě takovej ten typickej, takový to typický čecháctví jako. Chodit do práce. V pátek večer jít do hospody si k pivu zanádat na všechno. To jako rozhodně bych si nevysnil.

T: *To ne? No tak už se blížíme ke konci. Chtěla jsem se ještě zeptat, co jsi vystudoval?*

R: Co jsem vystudoval? Tak já su... Mám normálně osmiletku. Pak jsem dělal tři a půl letý obor obráběč kovů se zaměřením na soustružení. Což je s výučním listem a pak jsem několikrát nastoupil na nástavbu, abych si udělal maturitu. To jsem nikdy nedokončil. Nicméně asi v pětatřiceti jsem to dokončil, takže mám maturitu z provozní techniky. A pak jsem chtěl jít na vejšku, což jsem zatím neudělal, ale nic není ztraceno. Teď přemýšlím samozřejmě o nějakým vyšším vzdělání, ale už ne z profesního hlediska, ale spíš ze zájmu, že by mě zajímala filosofie, teologie a takovýchle věci jako. Určitě jsem taky dost věcí nasbíral za ten život jako, protože hodně čtu.

T: *Že by sis rozšířil...*

R: Že bych si to udělal jenom tak jako, ne proto abych měl titul, ale protože mě to opravdu zajímá.

T: *Tak kdyby ses k tomu náhodou nedostal, tak existují nějaký semináře, že jo? Na těch vysokých školách. I to by třeba tě obohatilo, kdybys třeba chtěl.*

R: To nevím.

T: *Ne? Já myslím, že často se pořádají různé semináře kam se můžeš přihlásit a jít tam a nemusíš kvůli tomu studovat ani. A nemusíš chodit na ty obory, co tě nebavěj, jenom na ty přednášky nějaký. Ale ne přímo asi pro ty studenty, ale my máme hodně takových nabídek jako psychologických.*

R: Jo? To já nevím. Mě by se zase nechtělo kvůli tomu jezdit do Prahy.

T: *Jo no. Tak v Brně já nevím, kde to je taky.*

R: Nevím.

T: *No a jak dlouho tu seš vlastně v tom léčení?*

R: Tady su jedenáctý měsíc, tady na Mlejně. Předtím jsem byl dva a půl měsíce v PLku.

T: *A jak to, že nejsi už v té třetí fázi?*

R: No protože se to nák nestíhá, protože tady byli přes léto zátěžový akce. Sjížděli jsme vodu. Byli jsme na K, a tak. A tím se ti vlastně posouvá plnění funkcí.

T: *Aha.*

R: Protože vlastně v každé té fázi musíš splnit nějaký funkce.

T: *Jo proto. Kvůli těm funkcím.*

R: A když seš týden pryč, tak prostě nemůžeš nic plnit že jo.

T: *Aha. Tak ale už se blížíš do finiše docela.*

R: No v podstatě mě chybí teď pětidenní výjezd, na kterej jedu zítra. Ještě jednu skupinu si musím vzít. To čekám až tady bude můj garant, abych si jí vzal se svým garantem. Uspořádat v neděli celodenní akci pro všechny. Udělat dvě vzdělávání na půl hodiny, což není problém pro mě že jo. Konkrétně teď jsem dostal velice zajímavěj námět od Milana, že bych mohl zkusit nějak přiblížit kvantovou fyziku nebo mechaniku.

T: *To je pravda.*

R: A můžu jít do trojky no.

T: *Tak ještě bych se chtěla zeptat, jak si mluvil o tom, že máš jinej pohled na svět, mohl bys to nějak upřesnit?*

R: Já jsem měl celkem takový dost krutý dětství. Mám o osm let starší sestru, která je teda z matčinýho prvního krátkýho manželství. O čemž se nikdy u nás doma nemluvalo. Vlastně já jsem to do svých osmnácti nevěděl, dokud jsem nenašel oddací list našich, kde bylo napsaný, že matka byla rozvedená. Sestra to nikdy nevěděla, vlastně jenom ode mě dostala tuhle informaci, když jí bylo šestadvacet. Nikdy se o tom doma nemluvalo. Otec nás mě aj sestru brutálně třískal. Jako když rozmlátil veškerý vařečky metly na koberce a takový věci, tak si upletl... Upletl si normálně mrskačku z bužírky z drátu, kterou nás třískal. Měli jsme imrvére domácí vězení. Zákaz televize prostě a takový. Dále potom celkem hrubá šikana, co se týká školy. To znamená, já když jsem dostal domácí úkol, tak jsem měl na každěj předmět speciální domácí sešit, kam jsem ten domácí úkol musel napsat, třeba desetkrát, dokud se tátovi nelíbil, pak jsem ho teprve mohl přepsat do toho sešitu, kam patřil. Otec pohlavně zneužíval mou o osm let starší sestru, o čemž jsem, asi od osmi let věděl. Matka to věděla. Nikdy se to nějak neřešilo. Já v té době, kdy jsem byl děcko, tak jsem nevěděl, že to mám nějak řešit. Nebo, že prostě nevím. A já jsem prostě dejme tomu, v kolika no, deset, dvanáct, patnáct, nevím. Prostě jsem, protože jsem nikam nesměl, tak jsem začal číst, protože co jsem měl jinýho dělat doma. Takže jsem četl, díky o osm let starší sestře. Ta mě zásobovala prostě kvalitní četbou. To znamená, už jako děcko jsem si oblíbil, nebo děcko, jako prostě puberták sem se hlavně začal ptát: „proč mně se tohle děje? Proč já tohle zažívám?“ Jo. Takže jsem prostě... Takže jsem četl, už vlastně někdy v pubertě jsem začal studovat Bibli. Oblíbil jsem si samozřejmě antickou filosofii, antickou literaturu, a tak dále. Prostě světovou klasiku. Čapka miluju, jako jo prostě. A tak nějak jako prostě, v tom hodnotným čtení jsem prostě hledal odpovědi na nějaký hlubší otázky. Vlastně jsem se dejme tomu, já nevím, v kolika. Já nevím v osmnácti letech prostě začal nějak intenzivně zabývat hledáním podstaty boha nebo smyslu vlastní existence jo. A tím, že jsem hodně četl a prostě aj jsem jako se zabýval, různě jsem

studoval veškerý náboženství, protože jsem něk hledal podstatu toho boha. A díky tomu jsem prostě získal nějaký určitý pohled na věc jako jo. Mám celkem vysoký IQ, mám taky nějaký selský rozum a takovýchle věci a prostě se někdy dívám, prostě ptám se: “co je zatím jako? Za vším jako?” Když ten člověk něco říká, tak jako v podstatě on říká nějaká slova, ale jako co za tím je? Proč teď se takhle cejtí a podobně.

T: *Tak to jsou základní otázky jako všech lidí, že jo člověka. Ptát se potom, proč žijem.*

R: No jasně, ale kdo se tím dneska zabývá?

T: *Tak došels k něčemu? Z těch knih? Změnil jsi nějak pohled?*

R: No jasně. Tak třeba, já jsem byl od cirká osmnácti do dvaceti vegetarián, ale to jsem byl jenom prostě, ale v podstatě jsem pořádně nevěděl proč. A teď su vegetarián prostě, mimo dejme tomu, od rozvodu se striktně, ne striktně... Od rozvodu se vyhýbám masu jo. A teď jsem vegetarián. Posledních několik měsíců teda úplnej jo. Ale nejsem vegetarián, protože jsem něco přečetl, že mám bejt vegetarián

T: *No jasně.*

R: Že prostě, ale protože třeba tím, že jsem praktikoval jógu, tak jsem prostě přišel, prostě něk jsem začal víc vnímat svoje tělo. Naslouchat mu a přišel jsem na to, že mě to nedělá dobře.

T: *To maso?*

R: To maso. Že to prostě nedělá dobře mému trávicímu systému. Tím pádem ani mě, že jo. A tak su prostě vegetarián. Třeba na tohle jsem přišel jo. Třeba já nevím, no jako studium mě prostě dostalo. To nejzákladnější k čemu mě dostalo, tak mě dostalo samo k sobě.

T: *Tak super. Tak ti děkuju za rozhovor. Máš ještě něco důležitýho, co bys chtěl říct nebo jsem se na něco nezeptala?*

R: Nevím. Ty se ptáš, že jo.

T: *Tak jo, tak ti moc děkuju.*

R: V pohodě.

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno a příjmení autora: Iveta Švejnová

Studijní program: Psychologie

Studijní obor: Psychologie

Název práce: Udržování sociálních vztahů mimo terapeutickou komunitu pro drogově závislé

Počet stran (bez příloh): 53

Celkový počet stran příloh: 0

Počet titulů české literatury a pramenů: 30

Počet titulů zahraniční literatury a pramenů: 11

Počet internetových odkazů: 8

Vedoucí práce: Mgr. Zuzana Janotková

Rok dokončení práce: 2017

Evidenční list knihovny

Souhlasím s tím, aby má bakalářská práce byla využívána ke studijním účelům.

V Praze, dne: 28. července 2017

.....

Uživatel/ka potvrzuji svým podpisem, že pokud tuto bakalářskou práci využiji ve své práci, uvedou ji v seznamu literatury a budou ji řádně citovat jako jakýkoliv jiný pramen:

Jméno, příjmení	Adresa	Datum	Podpis

**Posudek vedoucí bakalářské práce
na Pražské vysoké škole psychosociálních studií**

Jméno a příjmení studentky: Iveta Švejnohová

Obor studia: Psychologie

Název práce: Udržování sociálních vztahů pro drogově závislé mimo terapeutickou komunitu

Vedoucí práce: Mgr. Zuzana Janotková

Technické parametry práce:

Počet stránek textu (bez příloh): 53

Počet stránek příloh:

Počet titulů v seznamu literatury: 49

0**	1	2	3	4
-----	---	---	---	---

Výběr tématu

Závažnost tématu

		x		
--	--	---	--	--

Oborová příslušnost tématu

	x			
--	---	--	--	--

Originalita tématu a jeho zpracování

		x		
--	--	---	--	--

Formální zpracování

Jazykové vyjádření (respektování pravopisné normy, stylistické vyjadřování, zvládnutí odborné terminologie)

	x	x		
--	---	---	--	--

Práce s odbornou literaturou a prameny (citace, parafráze, odkazy, dodržení norem pro citace, cizojazyčná literatura)

	x			
--	---	--	--	--

Formální zpracování (jasnost tématu, rozčlenění textu, průvodní aparát, poznámky, přílohy, grafická úprava)

	x			
--	---	--	--	--

Metody práce

Vhodnost a úroveň použitých metod

	x			
--	---	--	--	--

Využití výzkumných empirických metod

		x		
--	--	---	--	--

Využití praktických zkušeností

		x		
--	--	---	--	--

Obsahová kritéria a přínos práce

Přístup autora k řešené problematice (samostatnost, iniciativa, spolupráce s vedoucím práce)

		x		
--	--	---	--	--

Naplnění cílů práce

		x		
--	--	---	--	--

Vyváženost teoretické a praktické části v daném tématu

	x			
--	---	--	--	--

Návaznost kapitol a subkapitol

	x			
--	---	--	--	--

Dosažené výsledky, odborný vklad, použitelnost

výsledků v praxi

		X		
--	--	---	--	--

Vhodnost prezentace závěrů práce
(publikace, referáty, apod.)

		X		
--	--	---	--	--

Otázky a náměty k diskusi při obhajobě:

Jaké kritická místa při realizaci výzkumu a pak samotného zpracování?

Jaké je dle Vás riziko při udržování sociálních vztahů mimo TK u klientů, např. v souvislosti s kodependencí?

Celkové hodnocení práce (klady, nedostatky):

Studentka se věnuje ve své bakalářské práci tématu: „Udržování sociálních vztahů mimo terapeutickou komunitu pro drogově závislé“.

Teoretická část je zaměřená na téma drogové závislosti, kde studentka informuje o základní terminologii, klasifikaci a popisu negativního účinku drog a důsledků drogové závislosti. Další kapitola je věnována terapeutické komunitě, jak její definování, tak jejího působení v systému služeb pro drogově závislé a obecnou charakteristikou terapeutických komunit. Obě kapitoly poskytují mnoho informací, některé jsem sice zajímavé, ale nejsou důležité pro samotné témata BP. Poslední kapitolu věnuje studentka nosnímu tématu práce, a to významu rodiny a důležitých osob v procesu léčby v TK pro samotného klienta/klientku.

V empirické části práce si studentka stanovila jako výzkumný cíl: popsat důležitost podpory rodinných příslušníků nebo blízkých osob na léčbu klienta Terapeutické komunity v Pocestném Mlýně. Stanovila si výzkumné otázky, na které pak hledala odpovědi formou polostrukturovaného rozhovoru. Analýza rozhovorů byla provedena použitím metody – tematická analýza.

Studentka oslovila 7 respondentů. U některých klientů neprobíhal rozhovor směřující k tématu BP dle představ a bylo těžší pak hledat odpovědi na výzkumné otázky, ale po konzultacích se studentkou před samotnou analýzou rozhovorů jsme diskutovali o tom, které rozhovory jde použít k analýze atd. V konečném důsledku studentka zpracovala rozhovory v pořádku a i samotná interpretace je vhodná pro potřeby BP. V diskusi bych uvítala více náhledů k problematice výzkumu, kterou studentka sdílela na konzultaci. Dodalo by to na autentičnosti. Celkově, ale hodnotím výzkumnou část jako zdařilou i vzhledem k tomu, že se jedná o první rozhovory s výzkumným přesahem a také setkání se s tematickou analýzou.

Celkově práce splňuje kritéria na BP a doporučuji k obhajobě.

Navrhovaná klasifikace: **velmi dobře**

Datum, podpis: 25.8.2017

OPONENTA
**Posudek vedoucího/opponenta bakalářské/diplomové práce
na Pražské vysoké škole psychosociálních studií**

Jméno a příjmení studenta/-tky: Iveta Švejnová

Obor studia: Psychologie

Název práce: Udržování sociálních vztahů mimo terapeutickou komunitu pro drogově závislé

Vedoucí/oponent* práce: Mgr. et Mgr. Michal Slaninka, Ph.D.

Technické parametry práce:

Počet stránek textu (bez příloh): 53

Počet stránek příloh:

Počet titulů v seznamu literatury: 30+11+8

0**	1	2	3	4
-----	---	---	---	---

Výběr tématu

Závažnost tématu

	X			
--	---	--	--	--

Oborová příslušnost tématu

	X			
--	---	--	--	--

Originalita tématu a jeho zpracování

	X			
--	---	--	--	--

Formální zpracování

Jazykové vyjádření (respektování pravopisné normy, stylistické vyjadřování, zvládnutí odborné terminologie)

	X			
--	---	--	--	--

Práce s odbornou literaturou a prameny (citace, parafráze, odkazy, dodržení norem pro citace, cizojazyčná literatura)

	x			
--	---	--	--	--

Formální zpracování (jasnost tématu, rozčlenění textu, průvodní aparát, poznámky, přílohy, grafická úprava)

	x			
--	---	--	--	--

Metody práce

Vhodnost a úroveň použitých metod

	X			
--	---	--	--	--

Využití výzkumných empirických metod

	X			
--	---	--	--	--

Využití praktických zkušeností

X				
---	--	--	--	--

Obsahová kritéria a přínos práce

Přístup autora k řešené problematice (samostatnost, iniciativa, spolupráce s vedoucím práce)

X				
---	--	--	--	--

Naplnění cílů práce

	X			
--	---	--	--	--

Vyváženost teoretické a praktické části v daném tématu

	X			
--	---	--	--	--

Návaznost kapitol a subkapitol

	x			
--	---	--	--	--

Dosažené výsledky, odborný vklad, použitelnost

výsledků v praxi

		X		
--	--	---	--	--

Vhodnost prezentace závěrů práce
(publikace, referáty, apod.)

		X		
--	--	---	--	--

Otázky a náměty k diskusi při obhajobě:

1. Ako autorka rozumie tomu, že sa počas liečby obyčajne zlepšujú vzťahy klientov s rodičmi?

Celkové hodnocení práce (klady, nedostatky):

Autorka sa zaoberá dôležitosťou rodinných príslušníkov či blízkych osôb na liečbu drogovou závislých. Teoretická časť je spracovaná kvalitne, pojednáva oobecne o drogovej závislosti a zároveň sa venuje vplyvu rodinných príslušníkov v terapii s použitím zahraničných titulov. V práci by som privítal súčasné výskumy, ktoré by sa venovali vplyvu rodinných príslušníkov či blízkych osôb v liečbe závislých.

Výsledky kvalitatívneho výskumu autorka analyzovala pomocou tematickej analýzy. Privítal by som, keby analýza šla viac do porozumenia a hĺbky prežívania ľudí a ich vzťahov, ako do informačného popisu. Zároveň autorke odporúčam tiež pred skúmaním realizovať svoje predporozumenie danej téme. Práca spĺňa predpoklady bakalárskej práce, odporúčam k obhajobe s výsledkom výborne až veľmi dobre.

Doporučení k obhajobě: doporučuji/nedoporučuji*

Navrhovaná klasifikace: 1-2

Datum, podpis: 5.5.2017

Mgr. et Mgr. Michal Slaninka, Ph.D.